

FAMMADA EN

1895

DE LA

de la

ESQUELLA

TORRATXA

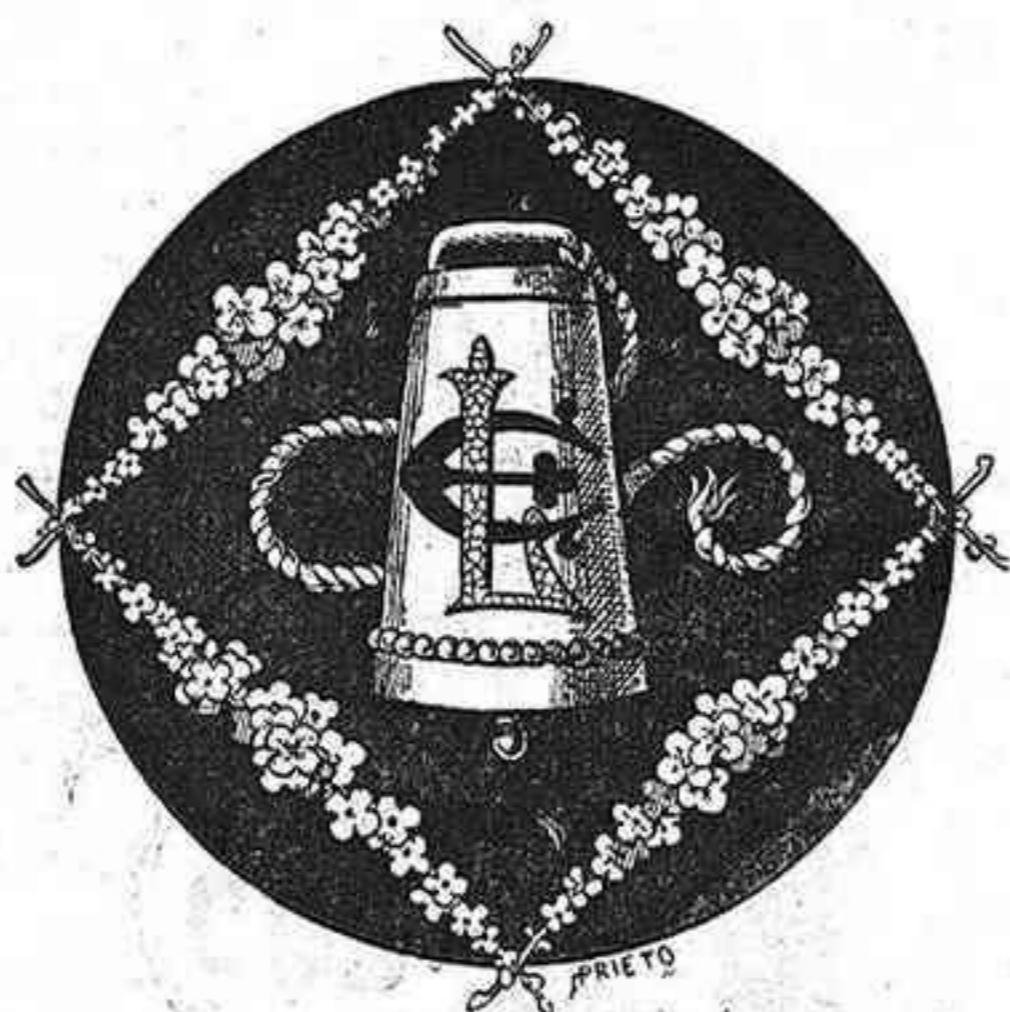
Moliné

Lit. Seix

Preu 1 pess

ALMANACH
DE
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

ALMANACH

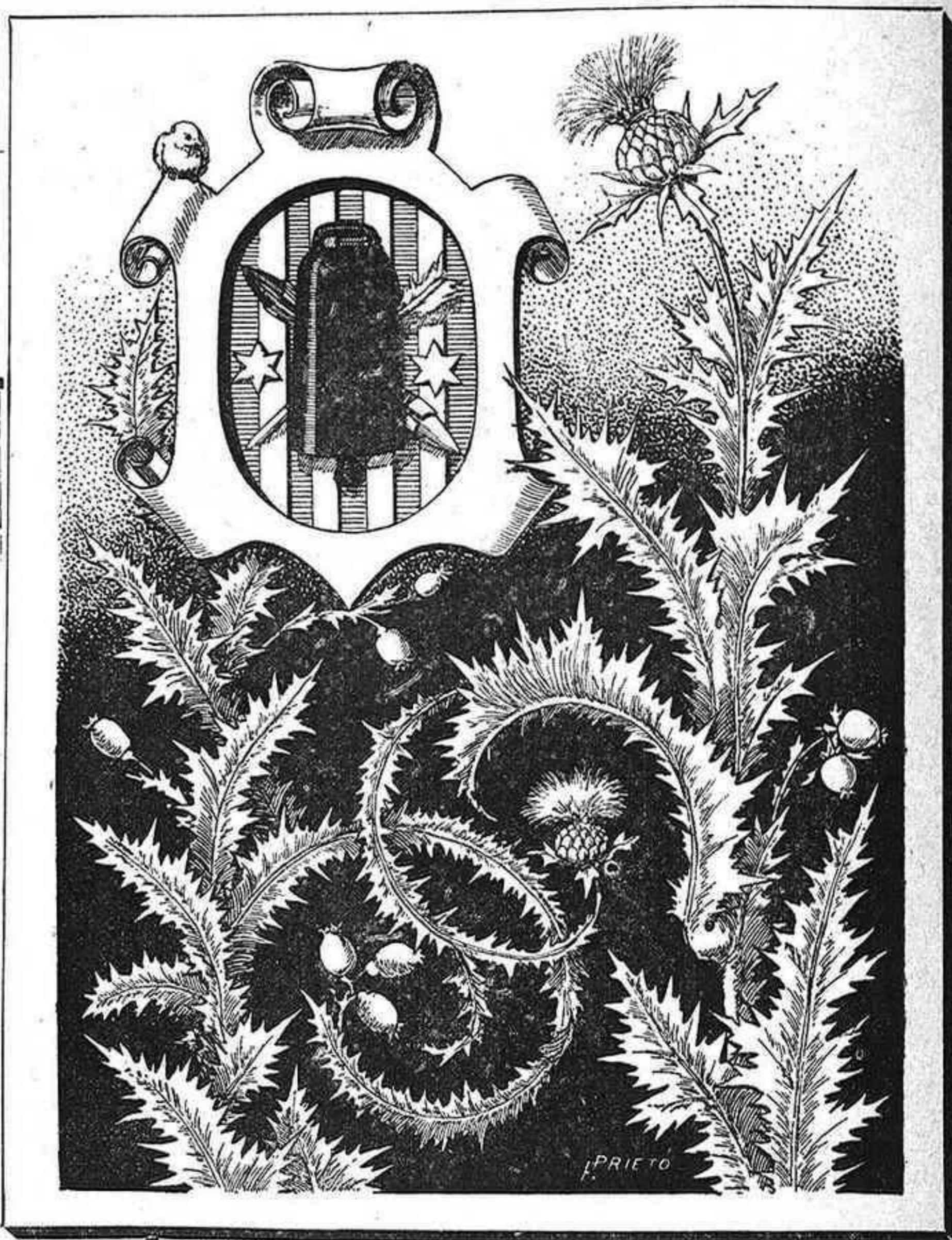
DE

La Esquella de la Torratxa

PERA L'ANY

1895

VII de sa publicació

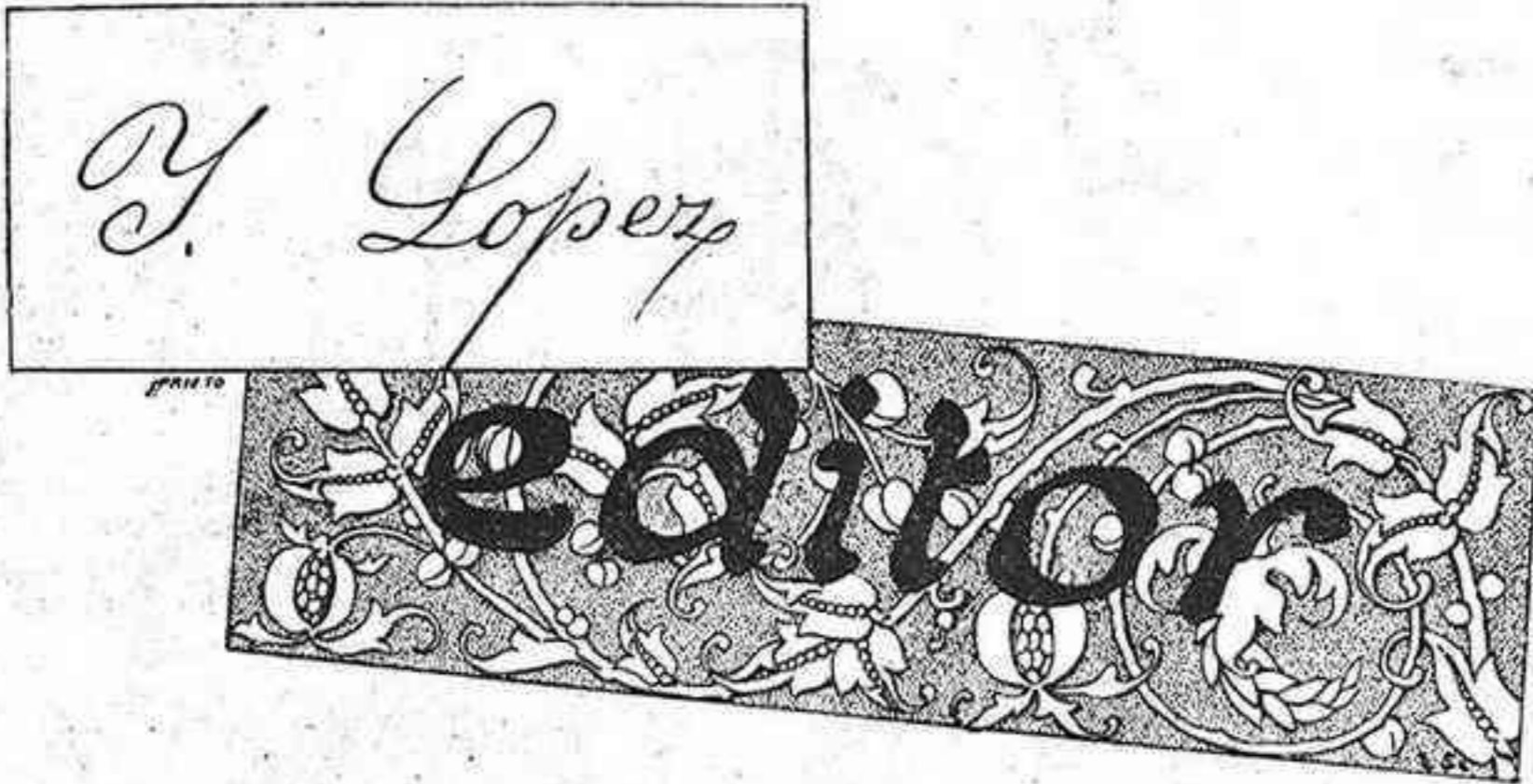
Escrit pels
primers escriptors de
Catalunya
en número de més de
150 firmas

Il·lustrat ab
mes de 300 grabats
per més de 100
artistas notables,
de Catalunya
y de fora

LLIBRERÍA ESPANYOLA

LOPEZ, EDITOR 20—Rambla del Mitj—20.—BARCELONA

ES PROPIETAT

Barcelona: A. López Robert, impresor, carrer del Conde del Asalto, núm. 63.

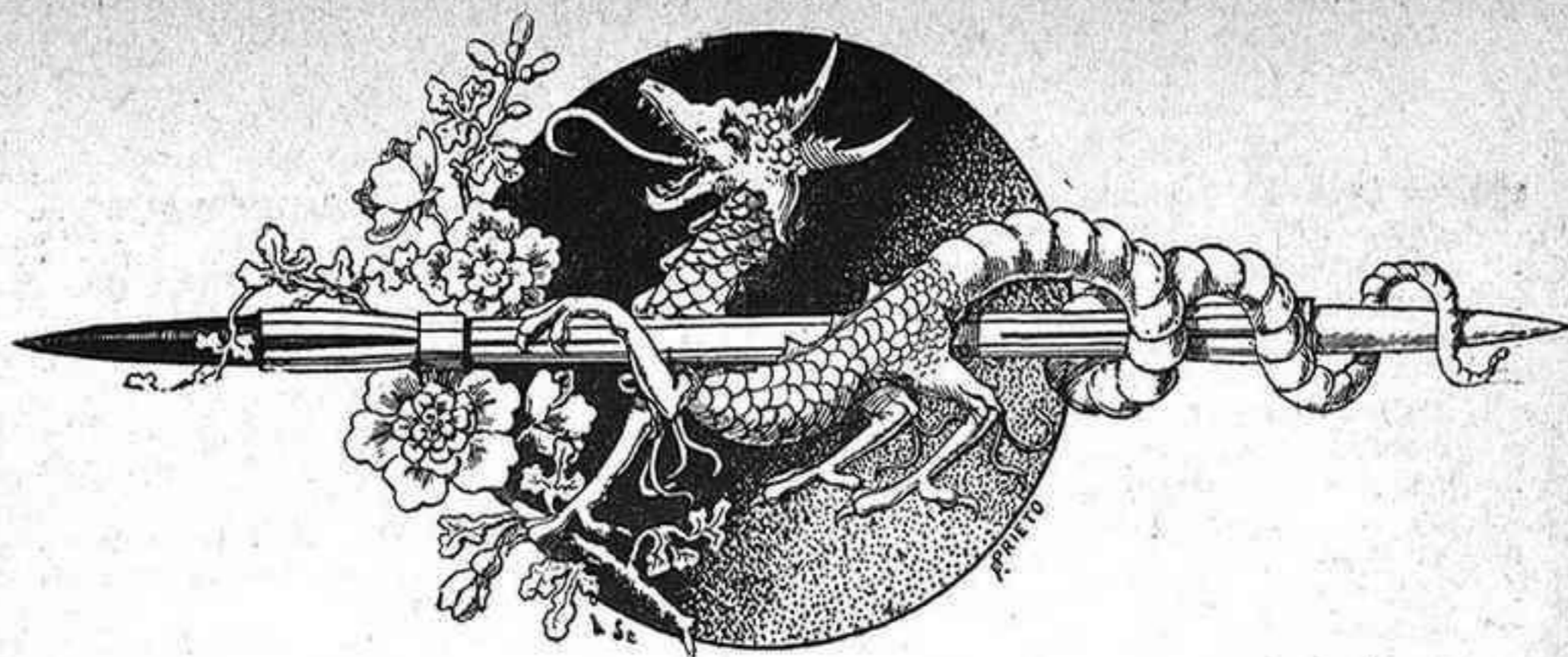
TAULAS ALFABÉTICAS PER AUTORS

TEXT

	Pag.		Pag.
Abril Virgili (J.)—Trossos.....	50	COLL Y GORINA (E.)—La ciencia del doctor Pinsa.....	190
Aguileta.—Acudits.....	96	Comas (J.)—Cantarella.....	157
AGULLÓ Y VIDAL (F.)—Cassus belli.....	28	Conangla Fontanilla (J.)—Cantar bilingüe.....	142
Aiv (Joan).—Epígramas.....	168	COROLEU (J.)—Refrans empeltats.....	141
Alamalliv (J.)—Epígramas.....	83	Corral (Antonet del).—¡Qué m' agradaría!	143
ALEX (Just).—La Venjansa de un tintorer.....	30	Costa (P.)—Sistema decimal.....	140
ALEMANY (Xavier).—Mlle. Loló.....	110	Costa (Trinitari.)—Cantar.....	175
Alonso (E.)—A una méva admiradora	40	Duo Pakoelk.—Máxima.....	177
AMAT (J.)—De Heine.....	101	Ego Sum.—Barreja.....	152
Aran Gaya (J.)—Cantarella.....	156	Escachs y V. (J.)—Barreja.....	152
Arnau.—Cantarella.....	156	Escaler Lambert.)—Final de la Comedia humana.....	93
ARTIGAYRE (Quim).—A festa major.....	102	ESCRIU FORTUNY (E.)—La niuhada.....	38
AYNÉ RABELL (J.)—La treballadora.....	139	FANTÁSTICH.—Guspiretas.....	106
BADIA (M.)—Epígramas.....	155	FELIU Y CODINA (J.)—Acudits.....	39
Bagunyá (J.)—Cantars bilingües.....	142	Ferré Gendre (J.)—Máxima.....	114
Barb (A.)—Cantars bilingües.....	142	Ferriol (E.)—Un clau.....	191
BARBANY (J.)—La corbata.....	138	FIGUERAS RIBOT (F.)—Pam, pem, pim!	44
BARTRINA (F.)—Quadret.....	40	FIGUEROLA ALDROFEU (M.)—Demanant informes.....	26
BASSEGODA (B. E.)—Perjura.....	47	Florida-Blanca (C. de).—La méva.....	132
Bertran (C.)—Epígrama.....	70	FOLLET.—Vindicta.....	183
Blanch (J. A.)—Cantars.....	55	FONT Y TORNÉ (M.)—Dolenterías.....	27
Blanch (Tomás)—Al vapor.....	94	F. P. (Mata-morts)—Epígrama.....	156
BONAFÉ (Matías).—Com se fá un sonet	97	Fulano de Tal.—Dita de un casat.....	189
Bonavía (Salvador.)—Epígramas.....	70	Gavires (Y F.)—Cantarellas.....	144
Bonapasta (M.)—Cantarella.....	156	Gibert (A.)—Temporal.....	84
BONET CARRASCO (F.)—La méva corbata.....	104	Giralt (M.)—Cantarella.....	144
BORI Y FONTESTÁ (A.)—L' artiller de Girona.....	48	GRAS Y ELIAS (F.)—Nuvolosa.....	43
BOSCH DE LA TRINXERÍA (C.)—Misteris.	51	GUIMERA (Ángel)—La trepitjadora.....	130
BROSSA Y SANGERMÁN (V.)—Amor de madrastra.....	154	GUMÁ (C.)—Los dos trens.....	129
Burgas (J.)—Humoradas.....	64	Izart (J.)—Passeig pel Moll.....	76
Camp (Pepet del).—Cantar bilingüe.....	142	Juanico (F de P.)—Un mal entés.....	43
Campanyá y Colomer (J.)—Una aventura.	87	JULIÁ POUS (A.)—Intima.....	43
Canonje (P. de)—Escena conjugal.....	81	Jumera.—Epígrama.....	152
Cantor de Catalunya.—Cantars bilingües	164	— Acudits.....	176
CARCASSÓ (Julia.)—Lo bagulayre.....	184	LABARTA (Lluís.)—Oncle y nebot.....	133
CARRERAS (A.)—Per teléfono.....	71	Llansa (G. de)—Cantar bilingüe.....	164
Carreras Padrós (F.)—Epígramas.....	156	Llei (Ramón.)—Mon de monas.....	70
Casanovas Ventura (J.)—Cantarella.....	157	LLIMONER (A.)—La dida.....	118
CASELLAS DOU (E.)—El noy del carrer del Cid.....	178	Llorens (Bernabé.)—Cantars bilingües..	142
CASTELLS (Indaleci).—Posta de sol y d' amor.....	58	Llcret (Pere.)—Epígramas.....	94
COCA Y COLLADO (E.)—Niu de mort.....	75	M.—Un americano.....	122
		Manubens Vidal (J.)—Punxa.....	132

	Pág.		Pág.
MARCH (A.)—La Marieta del cotxe.....	165	devant, comptes alegres.....	136
MARTÍ GIOL (E.)—Anyoransa.....	191	REDACCIÓ DE «LA ESQUELLA»—Agrahiment.....	21
Marramau.—La llengua catalana es la mare de totes las llenguas.....	90	Ribelles (R.)—Al Escorxador.....	177
MARINELLO (J.)—Fabuleta.....	83	RIERA Y BATLLE (Dolors.)—Recort.....	56
Massip (Ramón).—Un grapat de pensaments.....	131	RIERA Y BERTRÁN (J.)—L' honra.....	95
MATHEU (Francesch).—¿Renyim?.....	95	RIUSECH (M.)—¡Davant d' ella!.....	192
Mayet.—Carrers de Barcelona.....	170	ROCA Y ROCA (J.)—La mort del sogre.....	158
MESTRES (Apeles.)—Epigramas.....	144	Roig Cordomi (J.)—Explicació justa.....	69
Mont (Dolors.)—Molta feyna y mal pagada.....	72	Rosa (F. de la)—Convicció.....	63
— Punxas.....	132	ROURE (Conrat)—Carta de un pagés de Riudellots.....	42
Muntanyola (Pere.)—Lo nostre temps..	101	RUSSINYOL (Santiago)—Lo caball de 'n Peret.....	145
Moragas (A. de)—Epigrama.....	156	Salamé (Candor.)—Gargots.....	175
Nas de Vicari.—Diálech.....	152	Salvadó Salvadó (S.)—Definició.....	136
NEGRE Y FARIGOLA (J.)—Los badalls..	49	SALVADOR (Lluís.)—La pau del matrimoni.....	86
Nogué (F.)—Semblansa.....	176	Salleutag (J.)—¡Benehit sí!.....	177
NOVELLAS DE MOLINS (J.)—Desalent....	109	Sanalp Puntí (M.)—Epigrama.....	152
Orga (Japet de l')—Excepticisme.....	157	SANMARTÍN Y AGUIRRE (J. F.)—Epigramas ilustrats.....	120
OLLER (Narcís.)—Un jugador.....	32	Silvestre (Angel.)—Entre pare y fill..	170
OMAR Y BARRERA (Claudi.)—Nupcial....	70	SOLÁ (Andreu.)—Excursió profitosa....	65
O. X.—L' envió del Americano.....	69	SOLER (Frederich.)—Lo clau.....	113
Pacu Mir (P.)—Home previsor.....	85	TALLADAS (P.)—Preocupacions de un vate.....	82
— Epigrama.....	101	Tarruella (I.)—Ditxos contrariats.....	107
Pajés y Cubinyá (J.)—Anécdota.....	177	TASSO (Torquato.)—Pedretas.....	99
Palet de Riera.—Los millors pensaments.....	119	TIANA RULL (F.)—Ja veus.....	129
Panyella (J.)—Epigrama.....	168	TOMÁS SALVANY (Joan).—Res ha canbiat.....	94
PARÉS (Alfons M.)—*.....	168	UBACH Y VINYETA (F.)—La Mar.....	86
P. DEL O.—De la méva cartera.....	172	Un A. Vendrellench.—Mostassa.....	74
Pistacho.—Cantarellas.....	143	— Cantars.....	175
PLANAS Y FONT (Claudi.)—El Bort.....	97	USON (J.)—Siluetas.....	171
PONS (F.)—(Marangí.)—Un punt d' home.....	62	U. Y.—Natural.....	98
PONS (Rossendo.)—Quadro madrileny. — Cantar bilingüe.....	87	Viader y J. (A.)—Un enguantat.....	55
— Cantar bilingüe.....	142	VILANOVA (Emili.)—Un monólech.....	116
Pont y Espassa (J.)—Quiento vell.....	151	VIDAL (Romualdo.)—Premeditació y alevosia.....	123
Pou (P. S.)—Porvenir assegurat.....	47	VIDAL VALENCIANO (E.)—Intimas.....	120
POUS (J. M.)—Sonet.....	64	Vilaret (E.)—La trista primavera.....	156
PUIG CASSANYAS (J.)—La Mosca.....	163	VILASECA (Joan.)—Lo fort y 'l débil....	188
Pujadas C. (A.)—Muda de pis.....	115	VINARDELL ROIG (A.)—Retorn.....	174
Pujadas Truch (J.)—Cantar bilingüe... E.—Mal rumbo.....	142	Xanigots.—No hi ha dupte.....	170
— Mal rumbo.....	104	XIMENO PLANAS (J.)—Morta en vida ...	186
RAHOLA (Frederich)—Lo fonógrafo.....	64	Zurbanc (Z.)—Vuits y nous.....	39
RAHOLA (Victor.)—D' aquesta aygua no beuré.....	108		
RAMÓN (Ramón).—Pronóstichs y calendaris.....	22		
RAMÓN VIDALES (Jaume.)—Comptes en-			

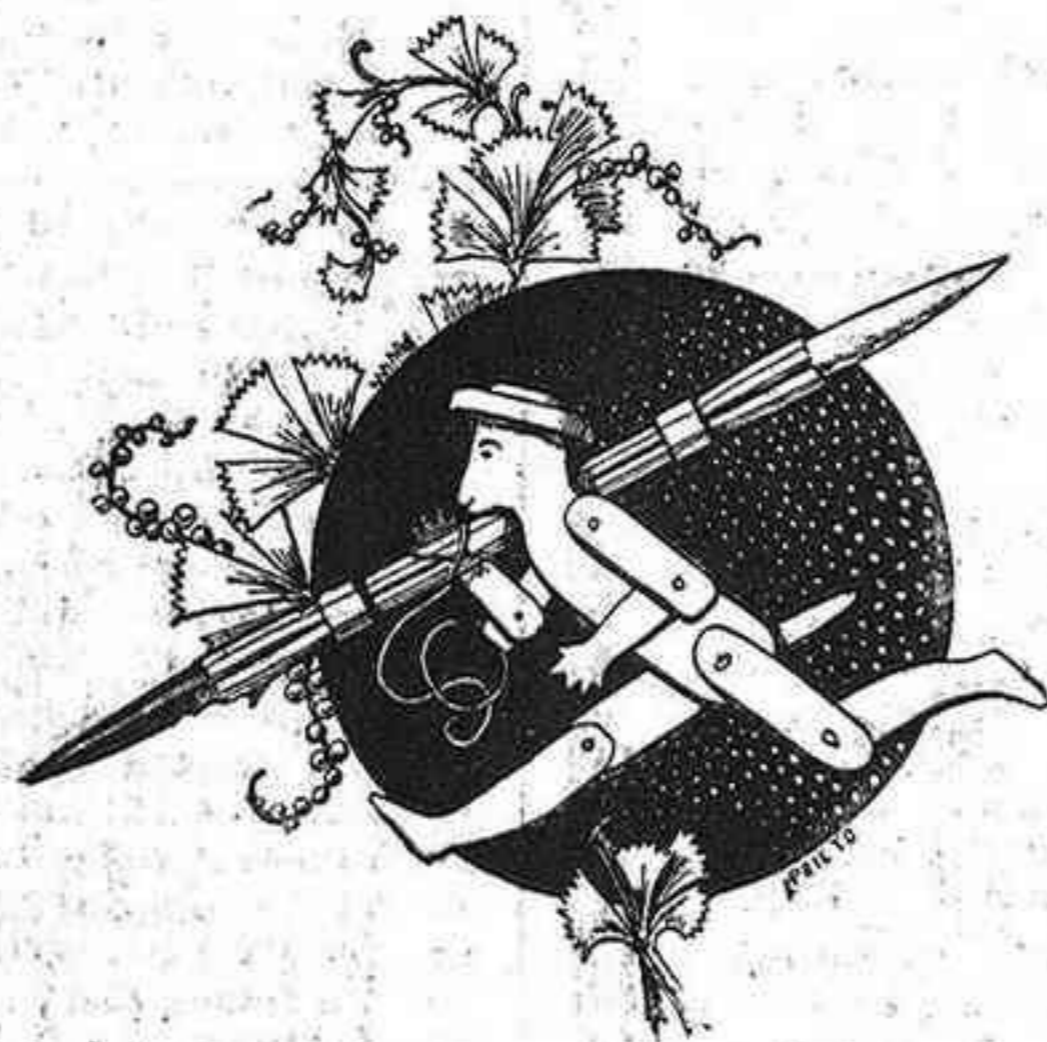

ILUSTRACIÓ

	Pág.		Pág.
ARRET (J.)—Paissatje.....	91	FUSTEGÜERAS (J.)—Cabecera.....	32
ARNAU (Eusebi.)—Cap d' estudi.....	187	GALOFRE (Baldomero.)—Fulla d' album	63
ASPIAZU (S.)—Siluetas de París.....	153	GALOFRE OLLER (F.)—Lo Porrer.....	150
ATCHÉ (E.)—La mort de Joan II.....	145	GILI ROIG (B.)—Anant a la font.....	93
BALASCH (M.)—Al aguayt.....	188	GIRÓ SERRALLACH (N.)—¡Oh... Issa!.....	85
BALDOMIE.—La raspa y l' estudiant.		GOMEZ SOLER (F.)—Preparantse..	28
— Qüento viu.....	49	— Gènero francès.....	38
BANDA (E.)—A la porta del quartel.	129	— Haute gomme.....	94
BARBASSÁN (M.)—Recorts de Toledo.	62	— Champagne.....	95
BASTINOS (J.)—Vinyeta.....	43	— Tipo de café concert.....	121
— Melons.....	56	GOSÉ (XAVIER.)—La vella Barcelona.	68
BENLLIURE (Mariano.)—En lo Circo.....	36	GRANER Lluís.)—En lo sigle que vé....	175
BERENGUER (S.)—Rassa africana.....	107	GÜELL (H.)—Platja de Salou.....	96
BERTRÁN (P. M.)—Pescadoras.....	30 y 31	GUILLEN (H.)—Vent de mar.....	99
BLANCO CORIS (J.)—L' afició.....	39	GUTIERREZ (E.)—Un recó de Granada	186
— Nota campestre.....	100	GUTIERREZ (J.)—Marina.....	137
BLANCO MERINO (E.)—Los Gaitanes....	60	JULIANA (J.)—¡Firmes!.....	137
BOSCH (J.)—Montjuich.....	42	LABARTA (Lluís.)—Oncle y nebot	133 à 136
BRUNET (Ll.)—En campanya.....	141	— Lo primer de Novembre.....	140
BUXÓ (I.)—Bailets.....	131	— Gènero teatral.....	154 à 157
CABRINETI (J.)—Mlle. Loló.....	110	LATORRE (M.)—Lo reservista.....	64
CAMPUZANO (T.)—Mercat de Santan-		LEGARDE.—Dos retirats.....	127
— der.....	43	LENGO (H.)—¡Pobra cegal.....	172
CARCASSÓ (J.)—Poncella.....	168	LLOBERA (J.)—Tornant de la compra	73
— L' Aprenent.....	168	MARQUÉS (J. M.)—Bonchout (Bélgica).	59
CASALS (Emili.)—Un taller al ayre		MASRIERA (F.)—Un cigarret.....	183
— lliure.....	81	MASRIERA (J.)—Desgranant.....	167
CASALS (E.)—Orla.....	97	MESTRES (Apeles.)—Una plata de na-	
CASAS (Ramón.)—Del natural.....	64	— ta.—Qüento viu.....	116 à 118
CLARASSÓ (E.)—Jerro decoratiu.....	147	— Idols populars.....	151
CUCHI (J.)—Al bon pagador no li do-		— Reformas militars.....	159
— len prendas.—Qüento viu.....	82 y 83	— A proposit de la visita del Nun-	
— Tipos populars de Catalunya....	119	— ci.....	164
— Proverbis ilustrats.....	132	— Progressos de la ciencia.....	170
ERIZ (P.)—Croquis de Londres.....	30 y 31	— Los proscrits de la Catedral.....	174
— Id.....	130	MIRÓ (Ramón.)—Los mesos del any.	9 à 26
— Inicials.....	42, 71 y 90	— Vinyetas.....	39, 55,
— A ca 'n Parés.....	171	— 84, 85, 91, 92, 94, 99, 104, 118 y 141	
FABRÉS (Antón.)—Oriental.....	57	— Cabecera.....	110
FLÓ (F.)—Una balandra.....	40	— Epígrames ilustrats.....	120
— Recansa de pobre.....	50	— Recort del any.....	122
— Poncella d' Orient.....	56	— Recort del Carnaval.....	144
FOIX (Mariano.)—A montanya.....	88	— La Marieta del cotxe.....	165
— A Ciutat.....	89	MOLINÉ (M.)—L' arribada del any nou	21
— Preliminars.....	148	— Lo planeta del any 95.....	22
— Un home ben assurtit.....	149	— Las dos úniques estacions.....	23
— El noy del carrer del Cid.....	178	— Fenómenos astronómichs.....	24
FONT Y VALLS (E.)—Gent del camp....	129	— Clima de Barcelona.....	25
FRADERA (E.)—Maniobras militars....	101	— La gran pelegrinada.....	58
— Maniobras místicas.....	101	— Un desengany.....	80
		— Aristocracia fi de sigle.....	96

	Pág.
MOLINÉ (M.)—L' energia de un arcalde.....	106
— Las banderas del Escaler.....	126
— Desconsol dels tocinaires.....	142
— Recorts de la pelegrinació.....	152
— L' arcalde de Barcelona.....	160
— Un cap-padre municipal.....	162
— Barcelona pintoresca.....	170
— Conjunció astronómica.....	174
— La mort del Espartero.....	176
— Al Frontón.....	182
— Las desditxas de Barcelona.....	189
— Despedida y oferiment.....	190
— Lo torment de aquest istiu.....	192
— Finis.....	192
MUÑOZ FUENTES (E.)—Perspectiva granadina.....	164
NEGRO (J.)—Visca la bicicleta!.....	49
PAISSA (J.)—Apunte.....	40
— En la montanya.....	114
PALMEROLA (J.)—Recorts de la Roqueta.....	78
PANDO (J.)—Serenata nocturna.....	70
— Vinyetas.....	76 y 109
— En la mar del mon.....	136
PASCÓ (J.)—Cabecera.....	123
— Un veterano del any 20.....	128
PELLICER (Carlos.)—Au café Americain.....	70
PELLICER (J. Lluís)—Fulla d' album.....	163
— La Revista del any.....	169
PELLICER MONTSENY (J.)—Misteris.....	51 à 55
— El Bort.....	97 y 98
— A festa major.....	102 à 104
PLANAS (E.)—Las quatre sotas.....	184 y 185
PONS (Angel.)—L' antiga Roma.— Quento viu.....	65 à 67
PRIETO (J.)—Vinyetas.....	1 à 8
— Inicial.....	32
— Cabecera.....	55
— Orla.....	90
PUIG RODA (G.)—Tipos romans.....	79
PUJOL (C.)—El disseccador.....	177
QUEROL (Agustí)—La filla de Tarquino.....	159
RICO CEJUDO (J.)—Flor de Andalusia.....	173
RIERA (E.)—Encontorns de Badalona.....	113
RIERA MOLINÉ (E.)—Mallorca pintoresca.....	27

	Pág.
ROJAS.—Una entremaliadura.— Quento viu.....	138-139
ROMANYACH (L.)—La nena malalta.....	133
RUSSINYOL (Santiago.)—Recorts de una inundació.....	143
SALA (J.)—Crissàlida.....	47
— Viatje de nit.....	84
SALA (Tomás.)—Recort de un gran succés.....	181
SANS CASTANYO (J.)—Argelina.....	95
SERRA (Enrich.)—Flor del camp.....	29
— Cap al tart.....	77
SIMANCAS—Estudi a la ploma.....	144
SOLÁ (Andreu.)—Un pati de Ripollet.....	34
— Tornant de la font.....	35
SOLER (A.)—Un académich y un sabatot.—Quento viu.....	108 y 109
SOLER (J. G.)—Orlas.....	69, 98
SUSILLO (A.)—La filla de Tairo.....	71
TUSELL (S.)—L' artiller de Girona.....	48
TUSQUETS (Ramón)—Recort del temps vells.....	105
UNCETA (Marcelino.)—En la Plassa de Toros.....	74
URGELL (Modest.)—Capritxo.....	158
URGELL (Bicart.)—Apunte.....	92
URGELLÉS (Félix.)—Capritxos.....	115
VAZQUEZ (N.)—Encontorns de Barcelona.....	44 y 45
— Vinyeta.....	120
VILA (J.)—Reflexió.....	163
ZAPATER (S.)—Nel Veglione.....	75
ANÓNIMS.—Història natural.....	26
— Comestibles.....	34
— Bebestibles.....	35
— Vinyeta.....	50
— Fantasia coreogràfica.....	86, 87
FOTOGRAFÍAS DIRECTAS:	
Arenyas.—A punt de marxa.....	161
Beauchy (Sevilla.)—Tipo sevillà.....	146
Cortada (Girona.)—Catalunya pintoresca.....	124, 125
Esplugas.—Tipo flamench.....	46
Napoleón.—Un niu.....	61
Torija.—Micifuf y Zapiron.....	142
Xatart (A. S.)—Tipos de la terra.....	72
Anónim.—Funerals de Carnot.....	41

Janer

te 31 dias

- 1 Dim. LA CIRCUMCISIÓ DE N. S. JESUCRIST, s. Concordi mr.
- 2 Dimec. s. Macari abat y s. Espiridió b. y cf.
- 3 Dij. s. Daniel mr. y sta. Genoveva vg.
- 4 Div. s. Tito b. y cf. y sta. Dafrosa vg.

☽ *Quart creixent a 7 h. 39 m. matí, en Aries.*

- 5 Dis. s. Telesforo p. mr. y sta. Emiliana vg.
- 6 Dium. LA EPIFANIA Ó LA ADORACIÓ DELS TRES SANTS REYS,
GASPAR, BALTASAR Y MELCIOR.
- 7 Dill. s. Ramón de Penyafort cf. y s. Juliá mr.
- 8 Dim. s. Teófilo diac. y s. Eladi mr.
- 9 Dimec. s. Juliá mr. y sa esposa sta. Basilisa vg.
- 10 Dij. s. Nicànor diaca mr. y s. Gonzalo de Amarante cf.
- 11 Div. s. Higini p. mr. y s. Salvi mr.

♊ *Lluna plena a 6 h. 37 m. matí, en Càncer.*

- 12 Dis. s. Arcadi, s. Aelredo ó Alfredo abat y sta. Tasiana mrs.
- 13 Dium. s. Gumersindo cf. y sta. Gláfira vg.
- 14 Dill. s. Hilari b. y dr. y sta. Macrina.
- 15 Dim. s. Pau primer hermitá y s. Mauro ab.
- 16 Dimec. s. Fulgenci b. y dr. y s. Marcelo p. mr.
- 17 Dij. s. Antoni ab. y sta. Rosalina cartuixana.

♎ *Quart meguant a 10 h. 42 m. nit, en Libra.*

- 18 Div. La Cátedra de s. Pere en Roma y sta. Prisca vg. mr.
- 19 Dis. s. Canut rey y s. Mario y comp. mrs.
- 20 Dium. Lo Dole. Nom de Jesús, s. Fabiá papa y mr.
- 21 Dill. s. Fructuós b. mr. y sta. Inés vg. mr.
- 22 Dim. s. Vicens espanyol y s. Anastasi mrs.
- 23 Dimec. s. Ildefonso arquebisbe de Toledo.
- 24 Dij. s. Timoteo b. y s. Tirso mrs.
- 25 Div. La Conversió de s. Pau ap.

♑ *Lluna nova a 9 h. 13 m. nit, en Aquari.*

- 26 Dis. s. Policarpo b. mr. y sta. Paula vda.
- 27 Dium. La Sagrada familia y s. Joan Crisóst.
- 28 Dill. s. Juliá de Cuenca y s. Cirilo bb. cfs.
- 29 Dim. s. Francisco de Sales dr. y s. Valeri b.
- 30 Dimec. stas Martina vg. mr. y Aldegundis.
- 31 Dij. s. Pere Eolasco cf. y fdr.

Febrer

te 28 dias

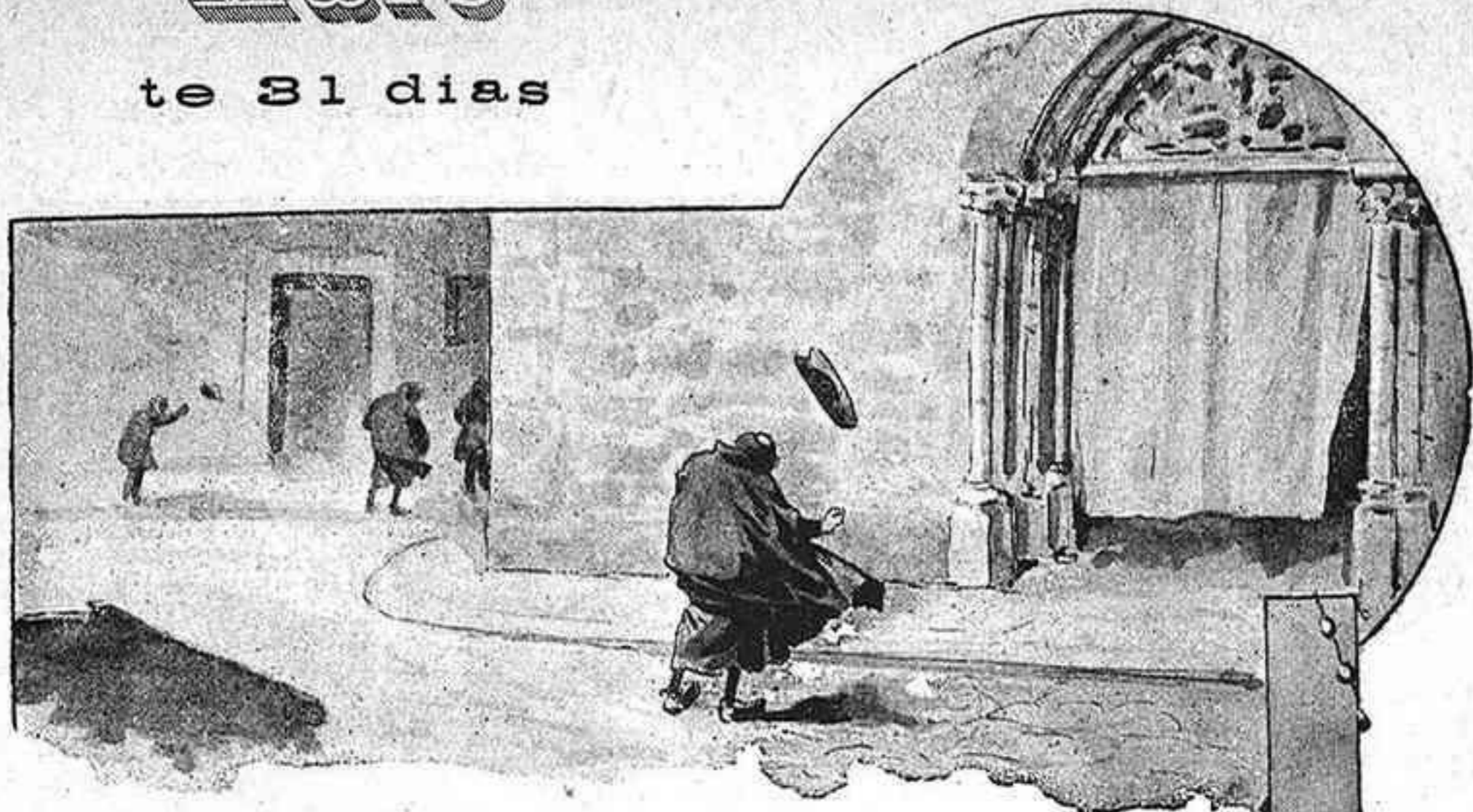

- 1 Div. s. Ignaci y s. Cicili, bb. mis.
- 2 Dis. LA PURIFICACIÓ DE NTRA. SRA. y s. Corneli centurió bisbe y cf.
☽ Quart creixent á 12 h. 3 m. nit, en Tauro.
- 3 Dium. Ntra. Sra. de la Bonanova, s. Blay b. m. lo Beato Nicolau de Longobardo mínim y cf. y s. Oscar.
- 4 Dill. s. Andreu Corsino y s. Rembert bb. y cfs.
- 5 Dim. Los Sants mrs. del Japon y stas. Agala y Calamanda verges y mrs.
- 6 Dimec. sta. Dorotea y sta. Revocata mrs.
- 7 Dij. s. Romualdo ab. y s. Ricardo rey.
- 8 Div. s. Joan de Mata fdr.
- 9 Dis. sta. Apolonia vg. mr. y s. Nicéforo mr.
☾ Lluna plena á 5 h. 10 m. tarde, en Leo.
- 10 Dium. sta. Escolástica vg. y s. Guillem duch de Aquitania hermitá.
- 11 Dill. Los set sants servents de Maria fdrs.
- 12 Dim. sta. Eularia vg. mr. y sta. Humbelina vg.
- 13 Dimec. s. Benigne mr., s. Fulcran y sta. Catarina de Riccis verge.
- 14 Dij. s. Valentí pbre. mr. y lo Beato Joan Baptiste de la Concepció fdr.
- 15 Div. sts. Faustino pbre. y Jovita mrs.
- 16 Dis. s. Onésim b. y s. Honest mrs.
☽ Quart menguant á 12 h. 55 m. tarde, en Escorpió.
- 17 Dium. s. Policroni b. y s. Rómulo mrs.
- 18 Dill. s. Simeó b. mr. y la Beata Cristiana.
- 19 Dim. s. Mansuet b. y s. Alvaro cfs.
- 20 Dimec. s. Sadot b. y s. Nemesi mrs.
- 21 Dij. sts. Vérulo, Secundí y Sirici mrs.
- 22 Div. La Cátedra de san Pere en Antioquia.
- 23 Dis. s. Pere Damiá b. dr. y sta. Margarita.
- 24 Dium. s. Matias ap. y sta. Primitiva mr.
☉ Lluna nova á 4 h. 30 m. tarde, en Piscis.
- 25 Dill. sts. Cesari b. y Avertano cfs.
- 26 Dim. Ntra. Sra. de Guadalupe de Méjich.
- 27 Dim. s. Leandro arq. de Sevilla dr.
- 28 Dij. s. Romá ab. y s. Rufí y comps. mrs.

Mars

te 31 dias

- 1 Div. s. Rossendo b. cf. y sta. Eudoxia mr.
- 2 Dis. s. Simplici p. cf. y s. Absalon mr.
- 3 Dium. sts. Hemeteri, Celedoni y Medí mrs.
- 4 Dill. s. Casimiro rey y s. Lluci p. mr.
☽ *Quart creixent á 12 h. 27 m. tarde, en Geminis.*
- 5 Dim. Lo Beato Nicolau Factor y sta. Faina.
- 6 Dimec. s. Olaguer arq. y b. de Barcelona.
- 7 Dij. s. Tomás de Aquino dr. y sta. Perpétua.
- 8 Div. s. Joan de Deu fdr. y sta. Erenia mr.
- 9 Dis. s. Paciá bisbe de Barcelona y santa Francisca viuda romana.
- 10 Dium. s. Melitó y 39 comps. mrs.
- 11 Dill. s. Constantí cf. y s. Ramiro mr.
☾ *Lluna plena á 3 h. 25 m. mati, en Virgo.*
- 12 Dim. s. Gregori lo Magno p.
- 13 Dimec. sts. Ramiro y Rodrigo mrs.
- 14 Dij. stas. Florentina vg. y Matilde reyna.
- 15 Div. sta. Madrona vg. mr. y s. Longinos mr.
- 16 Dis. s. Heribert b. y sta. Juliana mr.
- 17 Dium. s. Patrici b. y s. Joseph de Arimatea cfs.
- 18 Dill. s. Gabriel y lo Beato Salvador de Horta.
☽ *Quart menguant á 6 h. 18 m. mati, en Sagitari.*
- 19 Dium. s. JOSEPH espós de Ntra. Sra., 'patró de la Iglesia católica y sta. Quintila mr.
- 20 Dimec. s. Aniceto b. y sta. Fotina la Samaritana.
- 21 Dij. s. Benet ab. y fr.
- 22 Div. s. Deogracias b. y sta. Catarina de Génova vda.
- 23 Dis. Lo Beato Joseph Oriol cf. y s. Victoriá.
- 24 Dium. s. Timolao mr. y s. Agapito b. mr.
- 25 Dill. LA ANUNCIACIÓ DE NOSTRA SENYORA y s. Dimas bon lladre.
- 26 Dim. s. Brauli b. y sta. Máxima mr.
☉ *Lluna nova á 10 h. 12 m. mati, en Aries.*
- 27 Dimec. sta. Lidia ab son espós y fills mrs.
- 28 Dij. s. Sixto III p. y cf.
- 29 Div. s. Eustasi ab. y s. Bertoldo cfs.
- 30 Dis. s. Joan Clímach ab.
- 31 Dium. *de Passió.* sta. Balbina vg. mr.

B.

Abril

te 30 dias

1 Dill. sta. Teodora mr. y s. Venanci b. mr.

2 Dim. s. Francisco de Paula fdr.

☽ *Quart creixent a 9 h. 15 m. nit, en Càncer.*

3 Dimec. s. Benet de Palermo cf.

4 Dij. s. Isidro arq. de Sevilla.

5 Div. Los Dolors de Ntra. Sra. y s. Vicens Ferrer cf.

6 Dis. s. Celestí p. y s. Celso b.

7 Dium. *de Rams.* s. Epifani b. mr.

8 Dill. s. Edesi mr. y s. Albert lo Magno cf.

9 Dim. stas. Maria Cleofé y Casilda vg.

☾ *Lluna plena 1 h. 30 m. tarde, en Libra.*

10 Dimec. s. Ezequiel prf.

11 Dij. *sant.* s. Lleó lo Magno p. y dr.

12 Div. *sant.* s. Juli p. y s. Víctor mr.

13 Dis. *sant.* s. Herimenegildo rey y s. Justino mrs.

14 Dium. PASQUA DE RESSURRECCIÓ DE N. S. J. C., s. Pere
González vulgo Telm y sta. Domnina vg. mr.

15 Dill. stas. Basilisa y Anastasia mrs.

16 Dim. s. Toribi b. y cf. y sta. Engracia vg. y companys mártirs.

☽ *Quart menguant a 11 h. 9 m. nit, en Capricorní.*

17 Dimec. La Beata Mariana de Jesús vg.

18 Dij. s. Eleuteri b. y sa mare sta. Antía mr.

19 Div. s. Lleó IX p. y cf., s. Hermógenes y s. Vicens mrs.

20 Dis. sta. Ignés de Monte-Pulciano vg.

21 Dium. s. Anselm b. y dr.

22 Dill. sts. Sotero y Cayo pp. mrs.

23 Dim. s. Jordi mr., patró del principat de Catalunya.

24 Dimec. s. Fidel mr. y stas Bona y Doda vgs.

☉ *Lluna nova a 12 h. 58 m. nit, en Tauro.*

25 Dij. s. March evang. y sta. Franca vg.

26 Div. s. Cleto y s. Marcellí pp. mrs.

27 Dis. s. Pere Armengol mr. mercenari.

28 Dium. Ntra. Sra. de Montserrat, patrona
de tots los bisbats de Catalunya.

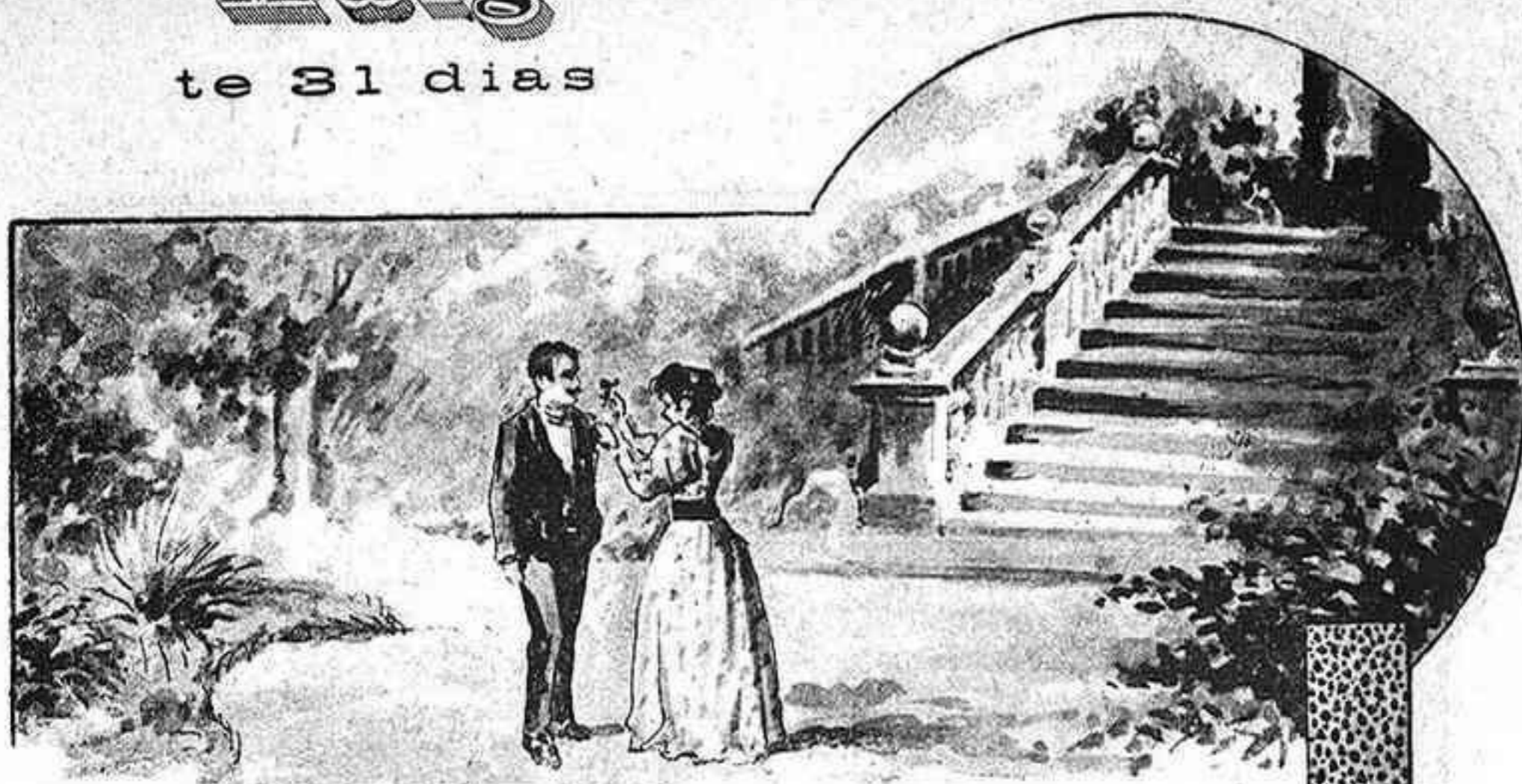
29 Dill. s. Pere de Verona mr. y s. Robert ab.

30 Dim. sta. Catarina de Sena vg.

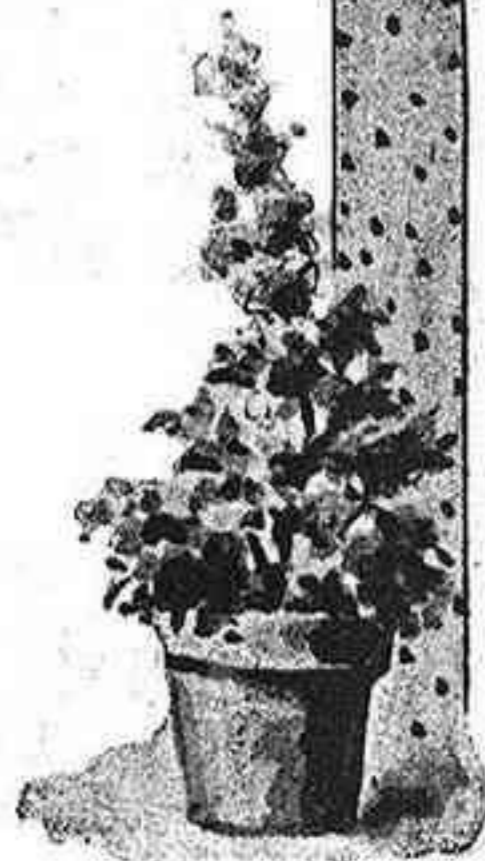

Maig

te 31 dias

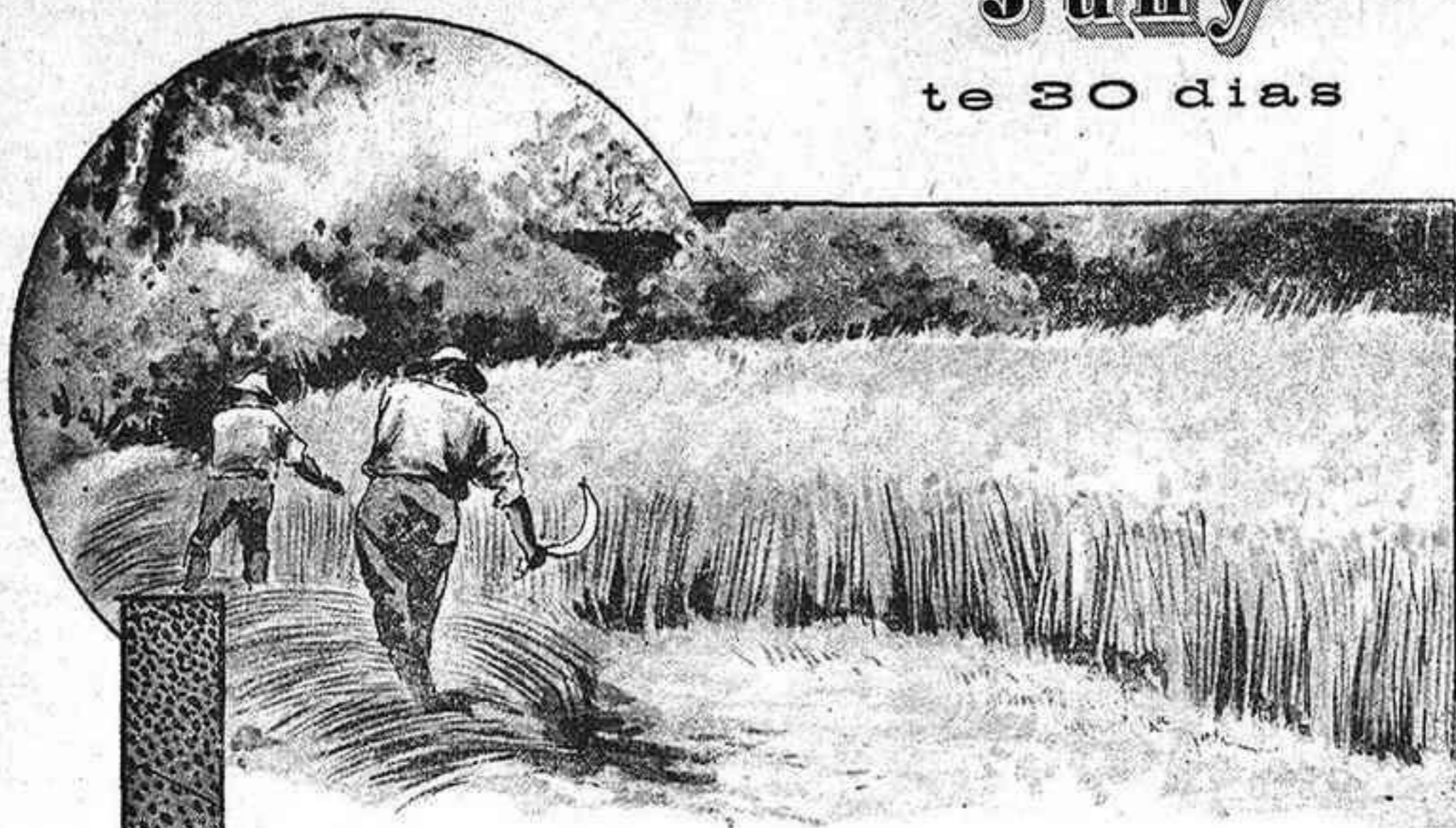

- 1 Dimec. s. Felip y s. Jaume apóstols.
- 2 Dij. s. Anastasi b. y dr. y sta Zoe mr.
☽ *Quart creixent a 3 h. 31 m. mati, en Leo.*
- 3 Div. La Invenció de la Santa Creu
- 4 Dis. sta. Mónica viuda.
- 5 Dium. Lo Patrocini de s. Joseph y la Conv. de s. Agustí.
- 6 Dill. s. JOAN ANTE-PORTAM-LATINAM.
- 7 Dim. s. Estanislao b.
- 8 Dimec. La Aparició de s. Miquel arcàngel.
☾ *Lluna plena a 11 h 46 m. nit, en Escorpió.*
- 9 Dij. s. Gregori Nazianceni b. dr.
- 10 Div. s Antoni arquebisbe de Florencia.
- 11 Dis. sts. Pons, Eudal y Evelí mrs. y Anastasi mr.
- 12 Dium. Ntra. Sra. dels Desamparats y s. Domingo de la Calzada cf.
- 13 Dill. s. Pere Regalat cf. y s. Mus pbre. mr.
- 14 Dim. s. Bonifaci y sta. Corona mrs.
- 15 Dimec. s. Isidro Llauradó cf. patró de Madrit.
- 16 Dij. s. Joan Nepomuceno mr. y s. Ubald b.
☽ *Quart menguant a 5 h. 31 m. tarde, en Aquari.*
- 17 Div. s. Pascual Baylón cf.
- 18 Dis. s. Félix de Cantalici cf. y sta. Claudia mr.
- 19 Dium. s. Pere Celestí p y s. Ivo advocat.
- 20 Dill. s. Bernardí de Sena cf. y s. Baldiri mr.
- 21 Dim. s. Secundí mr. y la Beata María del Socós.
- 22 Dimec. stas. Rita de Casia vda., Quiteria y Julia vgs. mrs. y los sts. Casto y Emilio mrs.
- 23 Dij. LA ASCENSIÓ DEL SENYOR.
- 24 Div. stas. Afra, Susana Marciana y Paladia mrs.
☉ *Lluna nova a 12 h. 33 m. tarde, en Géminis.*]
- 25 Dis. s. Gregori VII p., sta. Magdalena de Pazzis
- 26 Dium. s. Felip Neri fdr. y s. Eleuteri p. mr.
- 27 Dill. Ntra. Sra. de la Divina Gracia.
- 28 Dim. s. Just b. y s. Just cf.
- 29 Dimec. sta. Teodosia mr.
- 30 Dij. s. Fernando rey d' Espanya y s. Félix I p.
- 31 Div. Ntra. Sra. Reyna de tots los Sants.
☽ *Quart creixent a 8 h. 35 m. mati, en Virgo.*

Juny

te 30 dias

- 1 Dis. sts. Enecon ab. y Fortunat cfr.
- 2 Dium. PASQUA DE PENTECOSTÉS. sts. Marcellí, Pere, Erasme y Blandina mrs.
- 3 Dill. s. Isaac monjo y sta. Clotilde reyna.
- 4 Dim. s. Francisco Caracciolo fr.
- 5 Dimec. s. Sanxo y stas. Valeria y Marcia mrs.
- 6 Dij. s. Norbert b. y cf. y stas Cána y Paulina.
- 7 Div. s. Sabiniá mr.

☾ *Lluna plena a 10 h. 47 m. mati, en Sagitari.*

- 8 Dis. s. Salustiá cf. y sta. Caliopa mr.
- 9 Dium. La Santíssima Trinitat y sts. Prim y Feliciá mrs.
- 10 Dill. sta. Margarita reyna de Espanya y sta. Oliva vg. mr.
- 11 Dim. s. Bernabé apóstol.
- 12 Dimec. s. Joan de Sahagun cf. y s. Onofre anacoreta y cf.
- 13 Dij. ss. CORPUS CHRISTI. s. Antoni de Pádua cf. y santa Aquilina vg. y mr.
- 14 Div. s. Basili lo Magno b. y dr.
- 15 Dis. sts. Vito, Modest y Crescencio mrs.

☽ *Quart menguant a 11 h. 15 m. mati, en Piscis.*

- 16 Dium. sts. Francisco de Regis cf., Quirse y Julita mrs.
- 17 Dill. sts. Manel, Sabel é Ismael mrs.
- 18 Dim. sts. March y Marcellí mrs. y s. Amando.
- 19 Dimec. sta. Juliana vg. y s. Gervasi y Protasi mrs.
- 20 Dij. s. Silveri papa mr.
- 21 Div. Lo Dolcíssim Cor de Jesús, s. Lluís Gonzaga cf.
- 22 Dis. s. Paulino b. y cf. y sta. Consorcia.

☉ *Lluna nova a 9 h. 38 m. nit, en Cáncer.*

- 23 Dium. sta. Agripina vg. y mr.
- 24 Dill. La Nativitat de s. Joan Baptista y s. Fermin mr.
- 25 Dim. s. Guillem ab. y sta. Febronia vg.
- 26 Dimec. sts. Joan y Pau germs. mrs.
- 27 Dij. sts. Zóylo mr. y Ladislao rey.
- 28 Div. s. Lleó II p. y cf.
- 29 Dis. s. PERE y s. PAU ap. y sta. Benita.

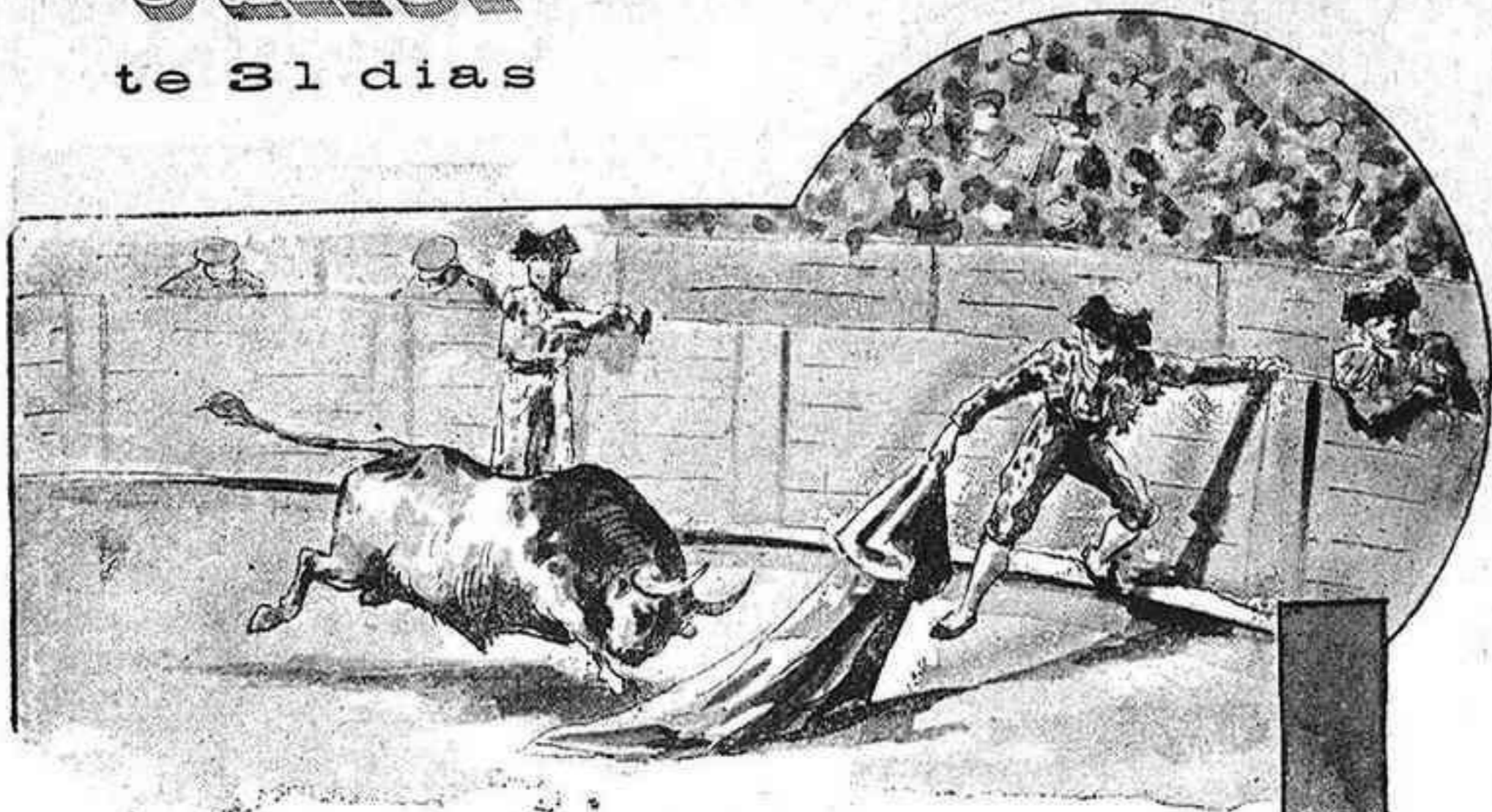
♎ *Quart creixent a 1 h. 47 m. tarde, en Libra.*

- 30 Dium. La Conmemoració de s. Pau ap.

Juliol

te 31 dias

- 1 Dill. s. Galo b. y sta. Leonor reyna.
- 2 Dim. L^a Visitació de Ntra. S^{ra}. y sts. Procés y Martiniá.
- 3 Dimec. s. Trifó y comp, mrs. y sta. Mustiola vg. mr.
- 4 Dij. s. Laureano b. y lo Beato Gaspar de Bono.
- 5 Div. s. Miquel dels Sants cf. y sta. Zoé mr.
- 6 Dis. s. Isaias prof. y s, Tranquilí mr.

☾ *Lluna plena á 11 h. 16 m. nit, en Capricorni.*

- 7 Dium. La Preciosa Sanch de Ntre. Sor. Jesucrist.
- 8 Dill. sta. Isabel vda. reyna de Portugal.
- 9 Dim. s. Zenón y comps. mrs. y sta. Anatolia vg. y mr,
- 10 Dimec. s. Cristófol mr., los set germans mrs. y sta. Amalia.
- 11 Dij. s Pío I p. mr. y s. Abundio pbre. mr.
- 12 Div. s. Joan Gualbert ab y sts. Félix y Nabor mrs.
- 13 Dis. s. Analet p. mr. y sta. Mirope mr.
- 14 Dium. s. Bonaventura card b. y dr y s. Ciro b. cf.
- 15 Dill. s. Enrich emp. y s. Camilo de Lelis fr.

☼ *Quart menguant á 3 h. 18 m. mati, en Aries.*

- 16 Dim. Ntra. S^{ra}. del Carme y lo Triunfo de la Santa Creu.
- 17 Dimec. s. Aleix cf. y sta. Marcelina vg. y mr.
- 18 Dij. s. Frederich y stas. Sinforosa y Marina,
- 19 Div. s. Vicens de Paul fdr. y stas. Justa y Rufina.
- 20 Dis. s. Elías prof., s. Geroni Emiliá fdr. y stas. Margarida y Librada mrs.
- 21 Dium. sta. Práxedes vg. y s. Daniel prof.
- 22 Dill. sta. María Magdalena penit.

☉ *Lluna nova 5 h. 19 m. mati, en Cáncer.*

- 23 Dtm. s. Libori b. y cf., s. Apolinar b mr. sta. Erundina vg.
- 24 Dimec. sta. Cristina vg. mr.
- 25 Dij. s. JAUME APÓSTOL, patró d' Espanya y s. Cugat mr.
- 26 Div. sta. Ana mare de Nostra Senyora.
- 27 Dis. s. Pantaleó mr. y stas. Juliana y Sempromiana vgs. mrs., patronas de Mataró.
- 28 Dium. sts. Nasari, Celso y Víctor mrs.

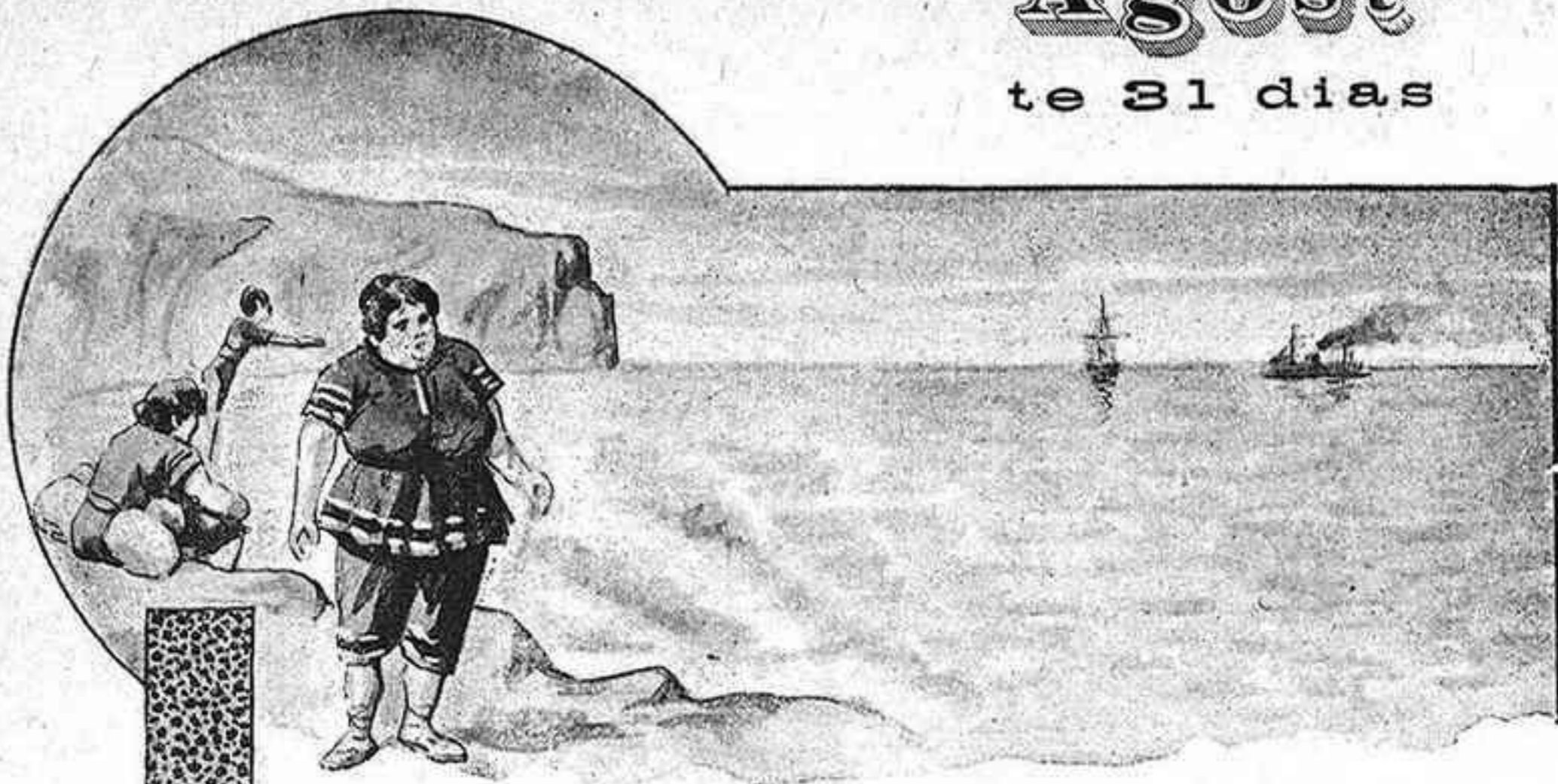
☽ *Quart creixent á 8 h. 23 m. tarde, en Escorpió.*

- 29 Dill. stas. Marta vg. y Beatris vg. mr.
- 30 Dim. sts. Abdón y Senén mrs. vulgo s. Non y san Nen y sta. Donatila vg. mr.
- 31 Dimec. s. Ignasi de Loyola fdr.

B

Agost

te 31 dias

- 1 Dij. s. Pere ad-víncula, s. Feliu de Girona y stas. Fe, Esperansa y Caritat vgs. mrs.
- 2 Div. Ntra. Sra. del Angels, s. Alfonso M.ª de Ligori b. fdr.
- 3 Dis. La Invenció del cos de s. Esteve proto-mártir.
- 4 Dium. s. Domingo de Gusmán cf y fr.
- 5 Dill Ntra. Sra. de las Neus y sta. Afra mr.

☾ *Lluna plena á 1 h. 38 m. tarde, en Aquari.*

- 6 Dim. La Transfiguració de N. S. J. C. y sts. Just y Pastor.
- 7 Dimec. s. Gayetá fdr. y s. Albert de Sicilia cfs.
- 8 Dij. s. Ciriach y comps. mrs y s. Miró b
- 9 Div. s. Romá soldat y s. Rústich mrs.
- 10 Dis. s. Llorens mártir.
- 11 Dium. s. Tiburci mr. y sta Filomena vg. y mr.
- 12 Dill. sta. Clara vg. y fund.^a y sta. Felicissima.
- 13 Dim. sts. Hipólit y Casiá mrs.

☉ *Quart menguant 5 h. 5 m. tarde, en Tauro.*

- 14 Dimec. s. Eusebi mr. y sta. Limbania vg.
- 15 Dij. LA ASUMPCIÓ DE NTRA. SRA. y s Tarcissi mr.
- 16 Div. sts. Roch y Jacinto cfs. y sta Serena vg.
- 17 Dis. s. Lliberat ab. y s. Mamet mrs.
- 18 Dium. s. Joaquím, pare de Ntra Sra., y s. Agapito mr.
- 19 Dill. s. Magí mr., s Mariano cf. y s. Lluís b. y cf.
- 20 Dim. s. Bernat ab. y dr. y s. Filibert ab.

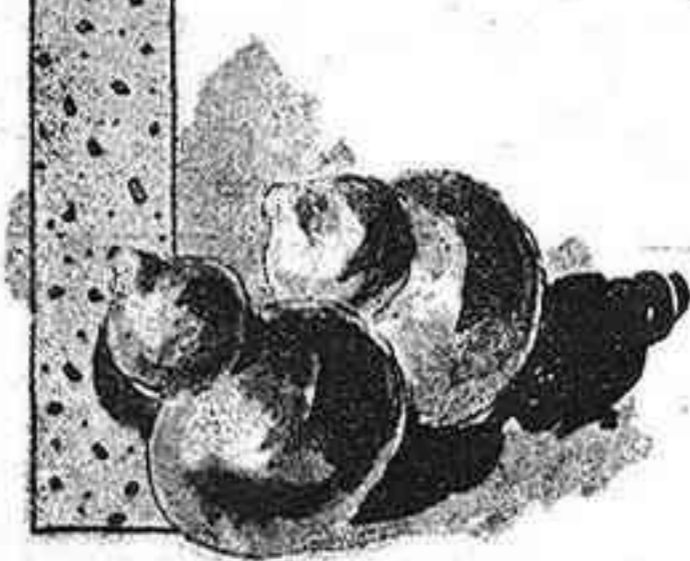
☽ *Lluna nova á 12 h. 42 m. tarde, en Leo.*

- 21 Dimec. sta. Joana Francisca Fremiot vda. y fund.^a
- 22 Dij. sts. Sinforiá. Fabriciá y Zótich mrs.
- 23 Div. s. Felip Benici cf.

- 24 Dis. s. Bartomeu ap. y sta. Áurea vg.
- 25 Dium. Lo Puríssim Cor de María, s. Lluís rey de Fransa y s. Genís d' Arlés.
- 26 Dill. s. Seferí p. mr. y s. Simplici mr.
- 27 Dim. s. Joseph de Calasanz fdr. y la Transverberació del cor de s.^a Teresa

☽ *Quart creixent á 5 h. 30 m. matí. en Sagitari*

- 28 Dimec. s. Agustí b. y dr.
- 29 Dij. La Degollació de s. Joan Baptista.
- 30 Div. sta. Rosa de Lima vg.
- 31 Dis. s. Ramón Nonat card. y cf.

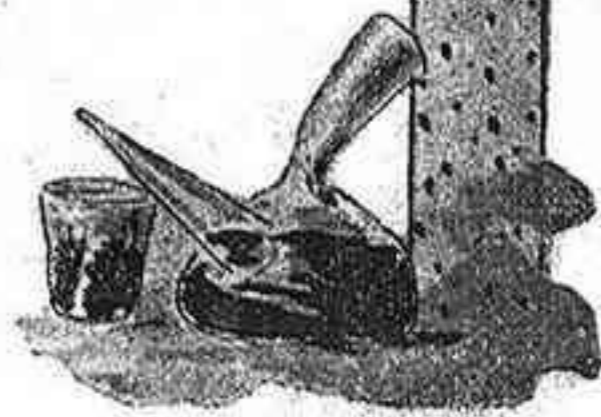

Setembre

te 30 dias

- 1 Dium. Ntra. Sra. de la Consolació ó de la Corretja y Nostra Senyora de la Cinta, en Tortosa, s. Gil ab. y s. Llop b.
- 2 Dill. s. Antolí mr. y s. Esteve rey cf.
- 3 Dim. s. Nonito b. y s. Simón Estilita.
- 4 Dimec. s. Casto mr., stas. Cándia y Rosa de Viterbo mrs.
☽ *Lluna plena á 5 h. 42 m. mati, en Piscis.*
- 5 Dij. s. Llorens Justiniá b. y sta. Obdulia vg.
- 6 Div. s. Onesiforo mr., s. Fausto mr. y s. Vicens pbre. mr., patró de Besalú.
- 7 Dis. s. Augustal b. y sta. Regina vg. mr.
- 8 Dium. LA NATIVITAT DE NTRA. SRA. y s. Adriá.
- 9 Dill. s. Gorgoni mr. y s. Pere Claver cf.
- 10 Dim. s. Nicolau de Tolentí cf. y sta. Pulqueria emperadora.
- 11 Dimec. sts. Proto y Jacinto germans mrs.
- 12 Dij. sts. Leonci y Teodulo mrs.
☾ *Quart menguant á 4 h. 38 m. mati, en Géminis.*
- 13 Div. sts. Eulogi y Amat bb. y cfs.
- 14 Dis. La Exaltació de la Santa Creu y s. General mr.
- 15 Dium. Lo Santíssim Nom de María y s. Nicomedes mr.
- 16 Dill. sts. Corneli p. y Cebriá b. mrs.
- 17 Dim. s. Pere de Arbués mr. y la Impressió de las llagas de s. Francesch d' Assís.
- 18 Dimec. s. Tomás de Vilanova b. y s. Farriol mr.
● *Lluna nova á 8 h. 42 m. nit, en Virgo.*
- 19 Dij. s. Genaro y comps. mrs. y sta. Constancia.
- 20 Div. s. Eustaqui y comps. mrs.
- 21 Dis. s. Mateu ap. y ev. y sta. Ifigenia vg.
- 22 Dium. Los Dolors glor. de Ntra. Sra. y s. Maurici y companys mrs.
- 23 Dill. sta. Tecla vg. mr. y s. Lino p. mr.
- 24 Dim. NTRA. SRA. DE LA MERCÉ.
- 25 Dimec. sta. María de Cervelló (v. del Socós).
☽ *Quart creixent á 6 h. 9 m. nit, en Capricorni.*
- 26 Dij. s. Cebriá mr. y sta. Justina vg. mr.
- 27 Div. sts. Cosme y Damiá germans mrs.
- 28 Dis. s. Wenceslao mr. y lo Bto. Simón de R.
- 29 Dium. La Dedic. de s. Miquel Arcángel.
- 30 Dill. s. Geroni dr. y cf. y sta. Sofia vda.

Octubre

te 31 días

1. Dim. Los sts Angel Custodi del regne d' Espanya.
2. Dimec. Los sts. Angels de la Guarda y s. Leodegari b. mr.
3. Dij. s. Candi mr. y s. Grau ab

☾ *Lluna plena a 10 h. 34 m. nit, en Aries.*

4. Div. s. Francesch d' Assis cf. fdr.
5. Dis. s. Froilá b. y s. Plácit mr.
6. Dium. Ntra. Sra. del Roser, s. Bruno fdr. y s. Emilio mr.
7. Dill. s. March p. y s. August cf.
8. Dim. stas. Brígida vda y Reparada vg. mr.
9. Dimec. s. Dionís b. mr. y sta. Publia abadesa.
10. Dij. s. Francisco de Borja y s. Lluís Beltrán cfs.
11. Div. s. Nicasi b. mr. y sta. Plácida vg.

♋ *Quart menguant a 2 h. 21 m. tarde, en Cáncer.*

12. Dis. Ntra. Sra. del Pilar de Saragossa y s. Serafi cf.
13. Dium. Ntra. Sra. del Remey, s. Eduardo rey y cf. y santa Celedonia vg.
14. Dill. s. Calisto p. mr. y sta. Fortunata vg. mr.
15. Dim. sta. Teresa de Jesús vg. y fund.^a, compatrona de las Espanyas.
16. Dim. s. Galo ab. y la Beata María de la Encarnació vg.
17. Dij. sta. Eduvigis vda. duquesa de Polonia.
18. Div. s. Lluch evang. y sta. Trifonia mr.

♌ *Lluna nova a 5 h. 57 m. mati, en Libra.*

19. Dis. s. Pere de Alcántara cf.
20. Dium. s. Joan Canci cf. y sta. Irene vg. mr.
21. Dill. sta. Ursula y comps. vgs. mrs.
22. Dim. sta. María Salomé vda. y sta. Córdula.
23. Dimec. s. Pere Pasqual b. mr. y s. Joan Capistrá cf

24. Dij. s. Rafel Arcángel y s. Bernat Clavó.
25. Div. sts. Crispí y Crispiniá mrs.

♍ *Quart creixent a 10 h 51 m. mati, en Aquari*

26. Dis. s. Evaristo p. mr y s. Lluiciá mr.
27. Dium. s. Vicens mr. y sta. Sabina mr.
28. Dill. s. Simón y s. Judas Tadeo ap.
29. Dim. s. Narcís b. mr.
30. Dimec. s. Claudio y s. Marcelo mrs.
31. Dij. s. Quintí n.r.

Novembre

te 30 dias

- 1 Div. LA FESTA DE TOTS LOS SANTS y s. Benigne pbré.
- 2 Dis. La Commemoració dels fidels difunts y sta. Eastoquia verge y mr.

☾ Lluna plena á 3 h. 5 m. tarde, en Tauro.

- 3 Dium. Innumers. mrs. de Saragossa y s. Armengol b. y cf.
- 4 Dill. s. Carlos Borromeo b. y cf. y sta. Modesta vg.
- 5 Dim. s. Zacariás prof. y sta. Isabel, pares de s. Joan B.^a
- 6 Dimec. s. Sever b. de Barcelona mr y s. Lleonart ab.
- 7 Dij. s. Florenci b. y cf. y sta. Carina mr
- 8 Div. Los quatre Sants germans mrs coronats.
- 9 Dis. s. Teodoro mr. y la Dedicació de la Basilica del Salvador en Roma.

☾ Quart menguant á 10 h. 53 m. nit, en Leo.

- 10 Dium. Lo Patrocini de Ntra Sra. y s. Andreu Avelí cf.
- 11 Dill. s. Martí b. y cf. y sta. Mena mr.
- 12 Dim. s. Martí p. mr. y s. Diego de Alcalá cf.
- 13 Dimec. s. Estanislao de Koska cf.
- 14 Dij. s. Serapi mr. y s. Rufo primer bisbe de Tortosa.
- 15 Div. s. Eugeni b. mr. y s. Leopoldo emp.
- 16 Dis. s. Elpidi y comps. mrs.

☾ Lluna nova á 4. h. 58 m nit, en Escorpió.

- 17 Dium. s. Gregori Taumaturgo, s. Iscle y Victoria mrs.
- 18 Dill. s. Máximo b. y s. Bárulas noy mr.
- 19 Dim. sta. Isabel rey de Hungria, vda.
- 20 Dimec. s. Félix de Valois cf. y s. Octavi mr.
- 21 Dij. La Presentació de Ntra. Sra. en lo Temple.
- 22 Div. sta. Cecilia vg. y mr.
- 23 Dis. s. Climent p. mr y sta. Lucrecia.
- 24 Dium. s. Joan de la Creu fr. y sta. Flora vg. mr.

☾ Quart creixent á 7 h. 5 m. mati, en Piscis.

- 25 Dill. s. Mercuri soldat mr y sta. Catarina vg mr.
- 26 Dim. los Desposoris de Nostra Senyora y sant Conrat b.
- 27 Dimec. s. Facundo y Primitiu mrs.
- 28 Dij. s. Gregori III p. cf. y s. Rufo y sa familia.
- 29 Div. s. Sadurní b. mr. y s. Filomeno mr.
- 30 Dis. s. Andreu apóstol.

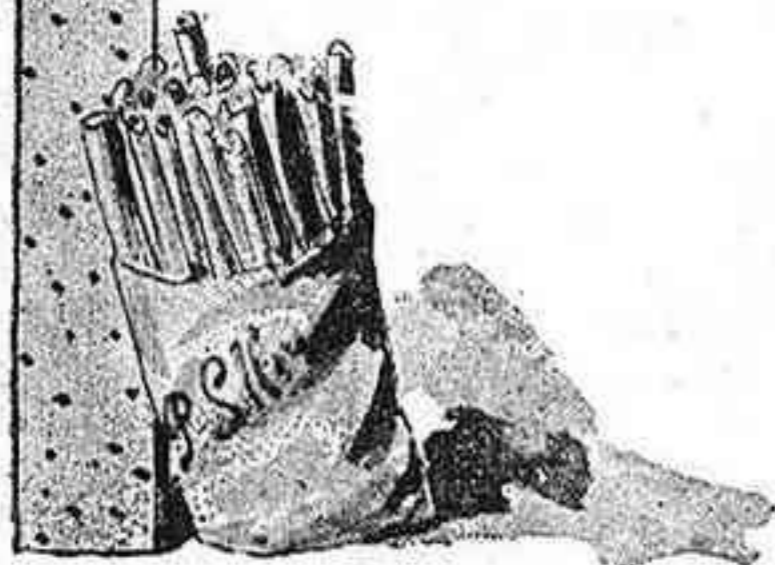

Desembre

te 31 dias

- 1 Dium. s. Eloy b. y cf. y sta. Natalia mr.
- 2 Dill. sta. Bibiana, Adria y Aurelia mrs. y sta. Elisa m. c.
☽ *Lluna plena a 6 h. 25 m. mati, en Géminis*
- 3 Dim. s. Francisco Xavier cf. y sta. Magina mr.
- 4 Dimec. s. Pere Crisólogo y sta. Bárbara vg. y mr.
- 5 Dij. s. Sabas y sta. Crispina mr.
- 6 Div. s. Nicolau de Vari, arq. de Mira.
- 7 Dis. s. Ambrós b y dr.
- 8 Dium. LA INMACULADA CONCEPCIÓ DE NTRA. SRA. patrona d' Espanya y sas Indias.
- 9 Dill. sta. Leocadia vg. y mr.
☾ *Quart menguant a 6 h. 56 m. mati, en Virgo.*
- 10 Dim. Ntra. Sra. de Loreto y sta. Eularia de Mérida vg. mr.
- 11 Dimec. s. Dámas papa espanyol.
- 12 Dij. s. Sinesi lector mr.
- 13 Div. sta. Llucia vg. mr.
- 14 Dis. sts. Nicasi y Pompeyo, bisbes.
- 15 Dium. s. Eusebi b. mr.
- 16 Dill. sta. Albina vg. mr. y sta. Adelayda emperadora.
☉ *Lluna nova a 6 h. 17 m. mati, en Sagitari.*
- 17 Dim. s. Llátzer, b. cf. y sta. Bibina vg. mr.
- 18 Dimec. Ntra. Sra. de la Esperansa ó de la O.
- 19 Dij. s. Nemesi mr. y sta. Fausta vg. mr.
- 20 Div. s. Domingo de Silos ab.
- 21 Dis. s. Tomás ap. y s. Severiá b. y cf.
- 22 Dium. sts. Zenón y Demetri soldats.
- 23 Dill. sta. Victoria vg. mr.
- 24 Dim. s. Delfi bisbe.
♈ *Quart creixent a 5 h. 8 m. mati, en Aries*
- 25 Dimec. LA NATIVITAT DE N. S. J. C.
- 26 Dij. s. Esteve.
- 27 Div. s. Joan ap. y evang.
- 28 Dis. Los Sants Ignocents mrs.
- 29 Dium. s. Tomás, arq. de Cantorbery.
- 30 Dill. la Traslació de s. Jaume ap.
- 31 Dim. s. Siivestre p. y sta. Coloma.
☽ *Lluna plena a 8 h. 17 m. nit, en Cáncer.*

L'ARRIBADA DEL ANY NOU (per M. MOLINÉ).

Apenas baixa del tren
per comensar son reynat,
va á mirar l' hora y 's troba
que 'l rellotje li han robat.

AGRAHIMENT

Sembla qu' era ahir, y ja 'n tenim un altre.

Un Almanach mes á la colecció dels de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, y un any menos de vida en lo compte corrent de l' existencia de tots y cada un dels seus redactors, col·laboradors y lectors.

Un any menos de vida, pero un nou motiu de agrahiment envers tots los que 'ns honran afavorintnos ab los fruyts assahonats del seu talent y del seu ingeni; los uns ab la garbosa ploma del escriptor; los altres ab lo primorós llapis del artista.

No 'ns cansarém may de repetir que únicament al carinyós tribut que tots los anys se dignan prestar á la present publicació se deu l' éxit inmens que alcanza l' *Almanach de la ESQUELLA DE LA TORRATXA*. Sense 'l desinteressat concurs de tants y tan notables elements com ens secundan, mal podríam nosaltres oferir al públich un llibre tan agradable, tan variat, tan exhuberant de notas é impressións de totas menas, en las quals se transparenta 'l temperament, lo carácter y la personalitat de un gran número de poetas, prosistas, dibuixants, pintors, escultors que son gloria de Catalunya 'ls mes, haventn'hi alguns de las colonias artísticas de París y Roma, que sense haver nascut en la nostra terra, demostran estimarla com si 'n fossen fills.

Gracias, gracias mil á tots ells, per un igual.

LA REDACCIÓ DE LA ESQUELLA.

PRONÓSTICHS Y CALENDARIS

Sempre me ha fet molta gracia aixó de anunciar á fetxa fixa 'ls ciclóns, plujas, tempestats, pedregadas y demás desgracias atmosféricas. No puch ferhi mes; no hi crech.

Ni que me ho pronostiquin tots los *verdaderos* y falsos *Zaragozanos*, *Ermitaños* y *Noherleso....oms* haguts y per haver.

Als *calandariistas* los hi sol passar que de vegadas anuncian una gran tronada pera tal ó qual día y efectivament en dit día hi ha la *gran tronada....* á la plassa de algún poble que celebra la festa major.

LO PLANETA DEL ANY 95 (per M. MOLINÉ).

Encare que Marte 's diu
que governará l' anyada,
no anirá la sanch al riu....
sostindrà la pau armada.

LAS DOS UNICAS ESTACIONES (per M. MOLINÉ)

De un cadarn va morir la Primavera
la Tardor va morir d' un cop de sol;
y de quatre estacions que l' any tenia
no més n' han quedat dos.

També hi ha qui, perque té un trist ull de poll, se creu ja que pot pronosticar lo temps que te de fer, y diu:

—Demá plourá ó farà vent; l' ull de poll me apreta. —Sense compendre que l' única cosa que pot saber, es allá hont li apreta la sabata.

Desengányinse 'ls astrólechs, los seus vaticinis á fetxa fixa no pasan de ser vuits y nous y cartas que no lligan.

No mes hi ha una cosa que pugui anunciarse de dita manera, sense por de que falli:

Las lletras de cambi á fetxa fixa. Aquestas sí que compareixen ab puntualitat.

¿Pero 'ls ciclóns? Quan menos se pensa, y sense previ anunci, salta una pedregada qu' en un santiamen se beu tot lo ví d' una cullita, ab la mateixa facilitat qu' un borrarxo se 'n beu una copa.

¿Y quin calendari la anunciava?

¡Cap! Com que 'ls fan á ojo de cubero.

Y en proba de aixó, aquí va una anécdota rigorosament histórica:

Un fabricant de calendaris estava confeccionant lo del any que havia de venir, y dictava al escribent:

—*Día 11. Luna llena á las 3'25 de la madrugada, en Virgo. Tempestades de lluvias y vientos con pedriscos...*

—¡No, per Deu, no ho fassí!—saltá l' escribent tot esvarat.

—¿Perqué?

—Perque es la festa major del meu poble.

—Está bé. Escriu.

Y dictá lo següent:

—*Continúa el buen tiempo, con tendencia á sostenerse. ¿Estás content?—*

Y aixís, á poca diferencia, ho fan tots los que 's dedican al ram calandariesch. O sino, probas al canto.

Tinch al davant sis calendaris pera l' any vinent de 1895, tots ells ab la deguda aprobacion de la Autoridad eclesiástica.

Agafemne un; *El Zaragozano*. Obrimlo al etzar. Ja está. Mayo. Bonich mes. Veyam que diu:

«*Cuarto creciente. El buen tiempo es general.*»

¡Magnífich! Ens anuncia un temps digne del mes de las flors.

Anem á un altre. *Calendario para el Principado de Cataluña.*

Veyam, *Marzo.... Abril.... Mayo*, ja 'l tenim. Busquem:

«*Cuarto creciente. Tronadas y dias nublados.*»

¡Malo! ¿En qué quedem?

Busquemne un altre. *El Ermitaño de los Pirineos.*

Anem al mes de Maig.

«*Cuarto creciente. Baja algunos grados la temperatura por el viento norte dominante.*»

Ja tenim tres notas discordants. L' un diu que farà bon temps, l' altre que tronará y l' altre que farà vent. Proseguim las investigacions.

Calendari del Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro.

«*Maig. Quart creixent. Plujas y vents.*»

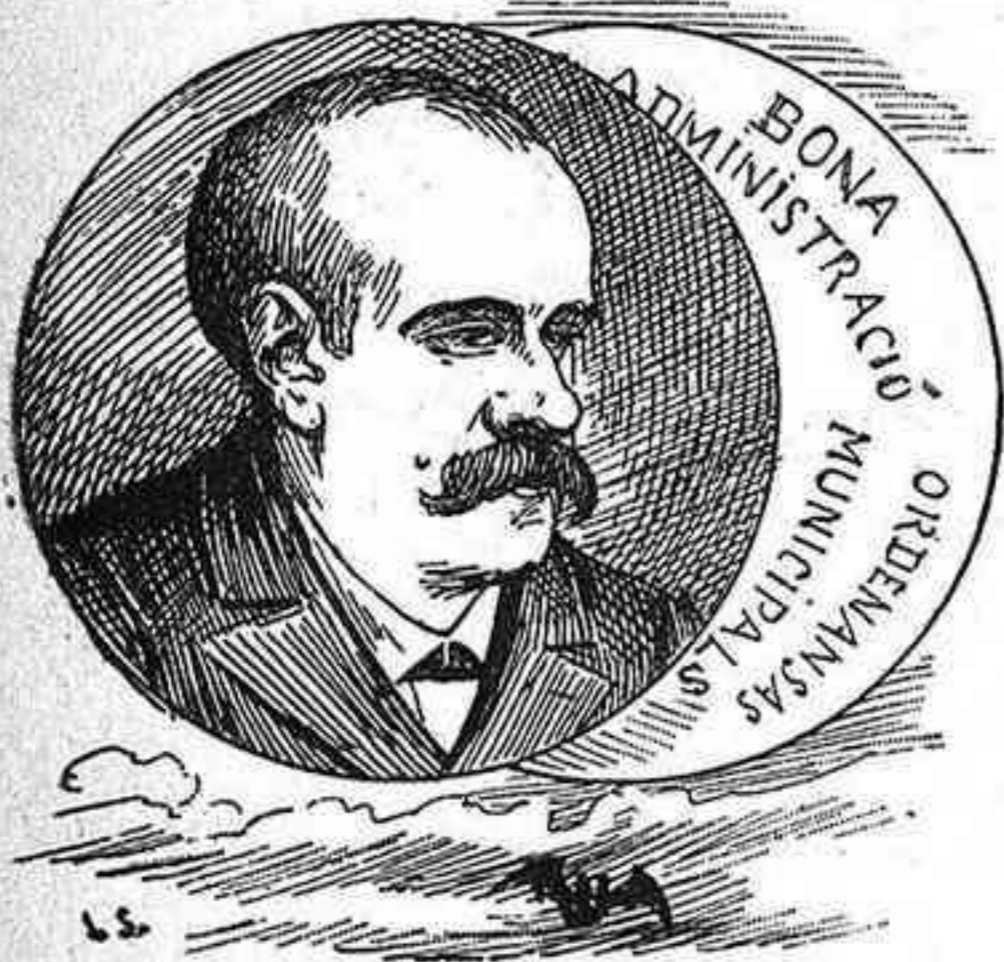
Será qüestió de reforsar los parayguas.

Calendari dels Pagesos.

Aquest deurá anar acort ab l' anterior. Catalans tots dos.

Maig. ¡Ola! Hi ha una vinyeta que representa un pastor en una posició que sembla que fassí certas necessitats, tocant lo fluviol. Veyám que 'ns diu:

FENOMENOS ASTRONOMICHS (per M. MOLINÉ).

Eclipse parcial de Lluna.

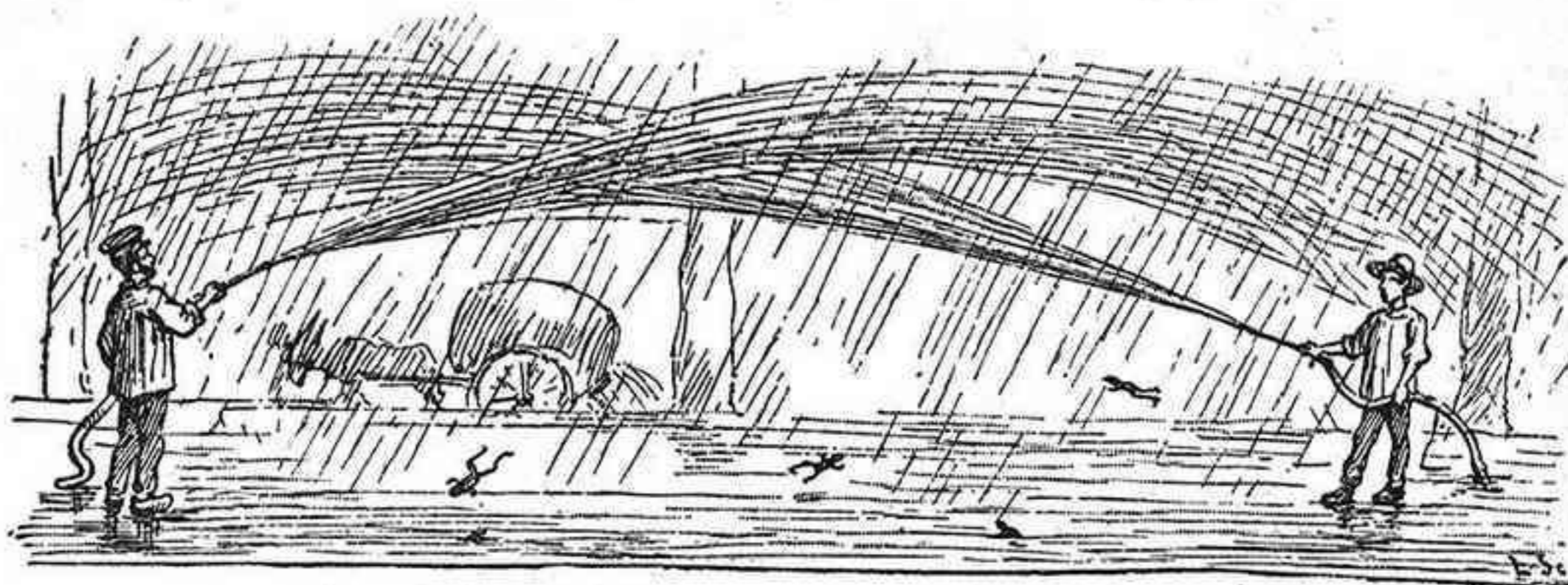

Eclipse total de sol.

CLIMA DE BARCELONA (per M. MOLINÉ).

Gosém aquí á Barcelona
de un clima tan agradable,
que 'l que no cria bolets
pateix dolor ó poagre.

Pero afortunadament
tenim un Ajuntament
sempre ab la manguera en má
y fins quan plou: ¡Aygua vá!

«*Quart creixent. Bon temps.*»
¡Just! un pastor que toca 'l fluviol no pot designar res mes.
Aném al últim. *El Vilanovés.*
«*Mayo. Cuarto creciente. Tempestades de lluvias y vientos, con pedriscos en muchas partes. Los mares agitados.*»
¡Apreta, manco! Aquest fa un va-y-tot: ab una mica mes pega foch al polvorí atmosféric. Ni per mar ni per terra estarém salvats.
¡Que tal! Van acordes ¿eh? Donchs, esperinse, que ara vé lo mes graciós.
Aquest primer quart de la lluna de Maig, n' hi ha tres, dels sis calendaris, que

'l fan entrar en lo dia 2 á las 3'31 del matí: dos en lo dia primer á las 4'10 del matí, y un en lo dia 2 á las 3'53 també del matí.

Mes conformitat de parers ja no pot demanarse.

¿No 'ls sembla que com á mostra ab aquest quart de lluna n' hi ha prou y massa? Ara vagin fiantse de lo que diuhen los *parnóstrichs*.

Y ben mirat un ó altre té que endavinarho; perque de segur que ó farà bon temps, ó vent, ó plourá, ó hi haurá trons y llamps, ó pedregadas, ó bé 'ls mars estarán com una bassa d' oli ó agitats.

Aquell que ho endevini será.... 'l menos embustero.

¡Ah! en una cosa coincideixen tots, y 'm complasch en consignarho. Tots diuhen que.... al istiu farà calor y fret al hivern.

Y com es probable que ho encertin, los aconsello que al hivern, seabriguin bé y al istiu vagin lleugerets de roba.

RAMÓN RAMÓN.

HISTORIA NATURAL

Fauna.

Flora.

DEMANANT INFORMES

—Dispensi, es vosté 'l porté de la escala?—Sí senyó.

—¿Hi ha una tal Encarnació qu' es viuda, á n' el pis tercé?

—Sí senyó; porta primera.

—¿Qué tal, es persona honrada?

—Ja ho crech.—¿Es molt recatada?

—Igual que si fos soltera.

May sentirá una renyina.

—¿Reb visitas?—Cinch personas

distingidas y molt bonas

que sempre 'm donan propina.

—¿Es indirecta?—No, ca.

No ho dich pas per vosté, no.

—Aquí te un duro.—Be, aixó,

tampoch li puch despreciá.

—Diga; ¿quí son aquest cinch?

—Uns que gastan... pocas bromas.

—¿De segur que serán homes?

—Jo, al menos, per tals els tinch.

Eran amichs del difunt.

Al dematí, á quarts de set,

hi puja sempre un cadet

que se 'n va á las nou en punt.

A las deu, també puntual,

la visita un corredó.

A la una, hi va un senyó

que diuhen, si es concejal.

A las quatre hi ve un bolsista.

Y 'ls vespres, á quarts de deu

un abonat del *Liceu*

qu' es banqué, y molt curt de vista.

—May se deu moure de día.

—No te un moment aburrit.

—¿May surt sola?—Sí, de nit;

pero torná ab companyia.

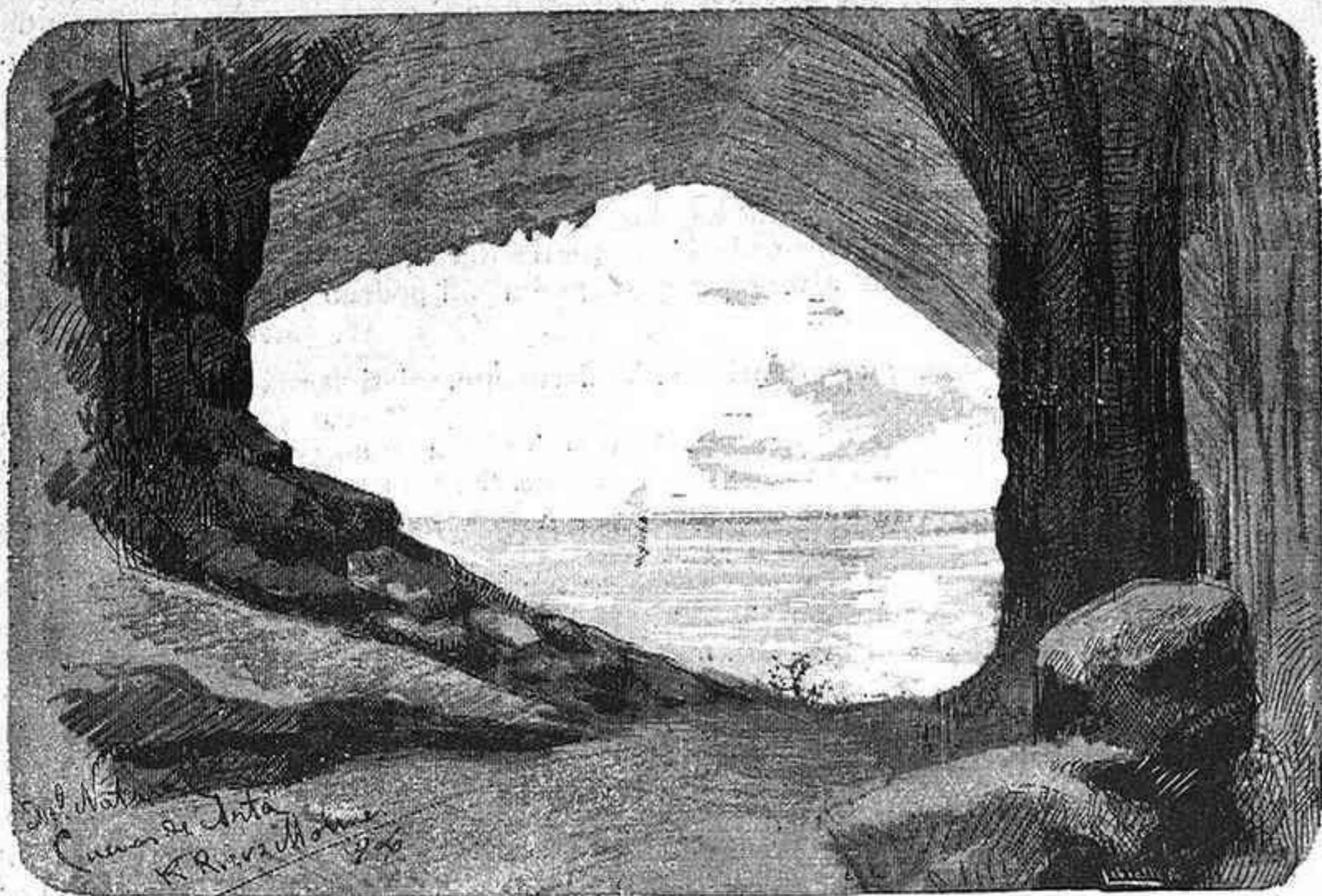
.....

Comparada ab las demás dels pisos, que son casadas...

—¿També son tan recatadas?

—Ella... es símbol de honradés.

M FIGUEROLA ALDROFÉU.

Desde la boca de la Cova de Artá.

DOLENTERÍAS

Moltas coses que passen per positives no venen á ser mes que negacions de las contrarias. Tots naixém fets uns *ensas*, ó per dirho mes clar: fets uns ximpls, y aixó sí qu' es ben positiu. Tan sols la negació d' aquest estat, en el que tants s' encallan, constituheix lo que 'n dihém talent.

** Quan jo era jove, de la primera volada, tot se 'm tornava desitjar que hi hagués molta, pero molta, llibertat.

Ara... tan sols desitjo que no hi hagi tiranías, ni de dalt, ni de baix, ni de cap mena.

** Ningú diria lo que pot el volúm ó la dimensió en certs problemas de conciencia. Matém de vegadas ¡res, per entretenirnos! centenars de formigas, que cap mal ens fan, y quan veyém que 'ls del carretó agafan un gos, que lo mateix pot ser rabiós que deixar de serho, 'ns hi fariám á mossegadas.

En igualtat de circumstancias, no pot negarse que com mes gros es l' animal mes un el plany.

A n' aixó 's deurá, sens dupte, qu' hasta en la mateixa plassa de toros siguin mes els que diguin ¡pobre caball! que ¡pobre picador!

** L' influencia del número está ja ben demostrada. ¿Qué una rierada se 'n emporta un home? pues un cop pescat, si es mort se l' enterra... y llestos. Se n' emporta dos cents y ¿'n voléu de suscripcions?

** ¿De qué dimonis estaré feta la tinta d' imprenta, que se 'n puja al cap de tanta gent?

** Potser ho fan veure, pero hi ha una classe d' homes que per anys que tin-

guin sempre sembla que baixin de l'hort.—¡Un senyor tan formal! vaja, no pot ser.
—¡Una senyora tan de sa casa!... ¡fugi, home, fugi!

Uns bons xicots—á ratos perduts, s'entén—que s'esgarrifan de que dos y dos fassin quatre, quan lo estrany fora que fessin sis.

* * No sé perque 'm sembla qu' en lo cel hi ha d'haver molts poch's rengles de cadires, y encare mes de buydas que de plenas.

¡Els llims si qu' han de ser grans! Y res de butacas ni palcos ¡tot galliner!

* * Aixís que sento á dir qu' ha sortit una nova escola, se 'm representa l'imatje d'un senyor qu' ha pres cédula de quatre duros, portantne agafats als faldons de la levita una pila d'altres que gracias á n' éll podran passarsen ab una de dos rals.

* * Molt simbolisme, decadentisme, modernisme, misticisme, etc., etc., y gens d'eternisme.

Ab aixó y dos quartos un llonguet. Aquets biberons que, per lo molt aviat que s'embussan, s'han de cambiar cada senmana, aniran tots á recó 'l dia qu' ens surti una bona dida. ¡Ja comensa á fer fástich veure una generació tan pretenciosa y tan... escanyada de llet!

L'ase 'm flich si en Cervantes va necessitar apendre cap d'aquets romansos per escriure un llibre que no morirá may.

¡Homes d'empenta 's necessitan, no terminatxos!

* * ¡Pobre sigle XIX! ¡y que te 'n veus d'aburrit!... Creume, deixat d'injecions y de curanderos y feste dar una mirada per un bon metje.

Perdonam la franquesa; pero, á n' el pas que portas, no sé perque 'm sembla qu' has d'acabar en puñxa com aquellas natas del carrer de Petritxol.

Per xó no cal estranyarsen perque, si anavam á mirar, totas las xeringas d'aquest mon acaban del mateix modo.

M. FONT Y TORNÉ.

PREPARANTSE

(per F. GOMEZ SOLER).

Non c'e male...

CASUS BELLI

Per las branca's mes altas d'un vell roure saltava un reyató.
Ajupintse entre 'ls bruch's que ni fa moure avansa 'l cassadó.

Ve u l'aucellet, apunta l'escopeta mes repensantse, diu:
—¡Quína llástima! ¡pobre bestioleta!
¡potser te fills al niu!

Abaixa l'arma y tot content repara que ha fet molt bona acció; mes tot de sopte sobre 'l roure 's para un altre reyetó.

Dalt de la branca junts se balandrejan y cantan bequejant,
y 's passan y s'enfadan y aletejan enamorats jugant.

S'atura 'l cassador; los veu, apunta surt lo tret matadó
y 'ls dos aucells ensangrentats ajunta als altres del sarró.

¡Home, 't conech! ton cor se compadia d'un miser aucellet!
De dos, ja es diferent: ¡un no devia pagá 'l valor del tret!

FERRAN AGULLÓ Y VIDAL.

FLOR DEL CAMP (Quadro al oli d' *Enrich Serra*).

CROQUIS DE LONDRES (per P. ERIZ)

¿Es una Miss ó una que va per missas?

LA VENJANSA DE UN TINTORER

Ahir dematí m' estava al Parch, prenent lo solet, contemplant un pardalet que per allí pasturava, quan passá pel davant meu un negre ab cútis ilustrós que 'm saludá com si fós un company:—¡Peret, adeu!

Jo, está clar, vaig preguntarme al moment, mitj indecís:

—¿Quí deu sé' aquest *double-sis* que acaba de saludarme?

Y ell, vejent ma turbació, se m' acosta resolut y 'm diu:—¿No m' has conegut? Y li responch:—Home, no... —Soch en Tomás.

—No pot ser!

—Donchs ho soch.

—¡Cóm has cambiat!

¿Ahont dimontri t' has ficat?

¡Si semblas un carboner!

—Es una historia d' aquellas que molts no se la creuran y qu' es molt certa, no obstant!

—Donchs conta; soch tot orelas.

Se va sentar y tot fent un gran esforç de memoria, 'm va contá aquella historia terrible, qu' es la següent:

—Ja sabs, Peret estimat, que sempre m' he perdut jo per estimá ab gran passió y ser tan arrebatat.

Lo gust per mí no te modas, no tinch lo criteri estret: ¿es dona? donchs tira al dret! en fi, ¡qué me gustan todas!

Justament un any farà que vaig coneixe á la dona més retretxera y més bona moxa, que 't puguis pensá.

Al punt vareig sapiguer qui era y de qué vivia: era casada y tenia botiga de tintorer.

Alló va ser una ceguera: ella débil, jo atrevit, prompte vaig tení adquirít lo cor de la tintorera.

PESCADORAS (per P. M. BERTRAN).

Pescadoras de Platja

Un cert dia ella 'm va dí
ab veu arrebatadora:
—Com qu' ell demá serà fora,
vina demá al demati.

Figúrat lo neguitós
que aquella nit vaig passá!
pero 'l demati arribá
y allí vaig corre frisós,
benehint ma bona estrella.
Estava soletá —¡Oh, Deu!
exclamo ab goig.—¡Amor méu!
y caich rendit als peus d' ella

De prompte s' obra una porta
y apareix lo seu marit.
Jo vaig quedar com ferit
per un llamp, y ella com morta.

S' adelanta 'l tintorer
y agafantme per un bras,
m' aixeca, 'm diu:—¡Ja veurás!
y m' entra á dins al taller.

Jo estava tot atontat,
no sabia 'l qué 'm passava.

—Ara morirás!—pensava.

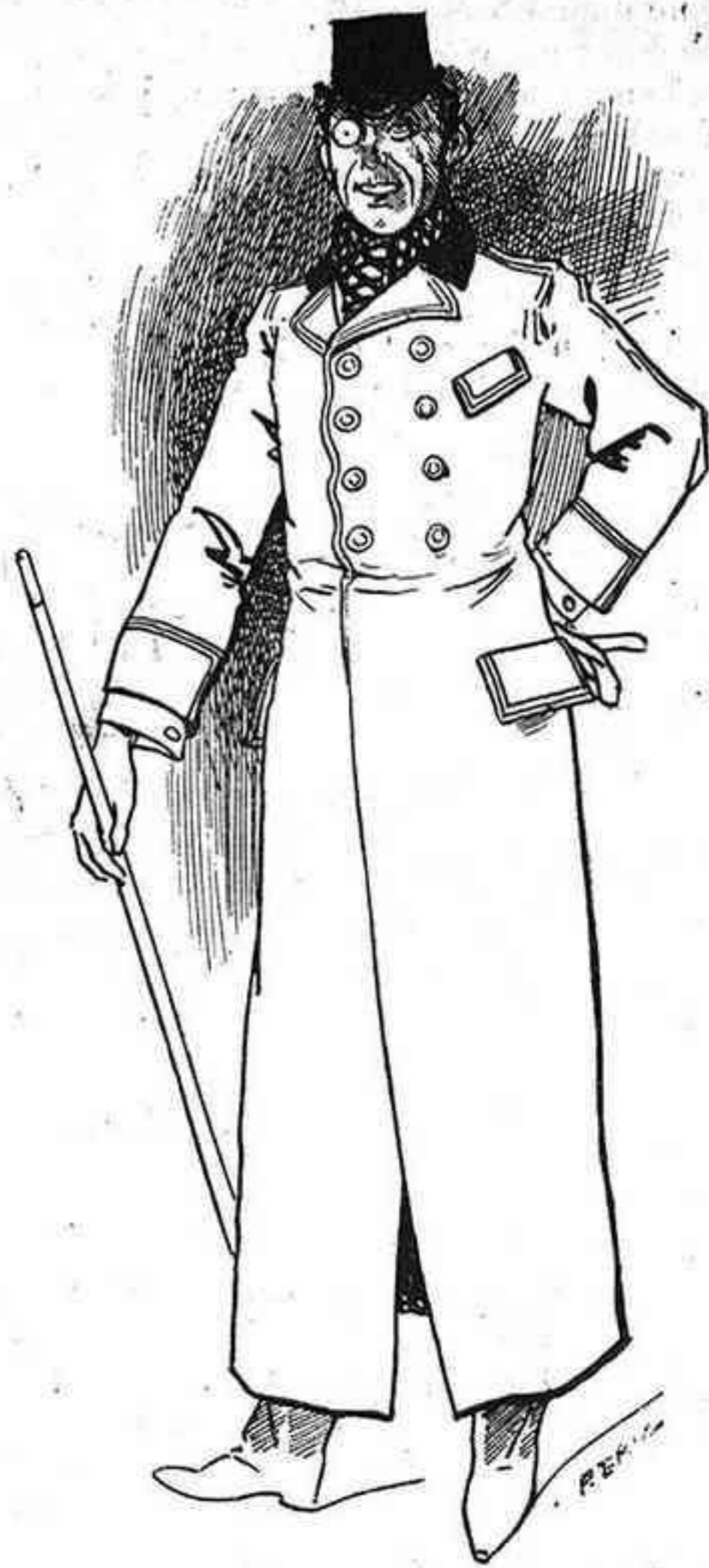
¡Tan jove y tan desgraciat!

M' agafa, jo també á n' ell,
lluytém los dos á desdir;
pro ell més forsa va tenir
y 'm tirá dintre un cubell
de tint negre ¡quina treta!

PESCADORAS (per P. M. BERTRAN).

Pescadora de ciutat.

¿Es un lord ó bé un colxero?

Plé d' espant surto de allí
tot regalimant; en fí,
de rigurosa etiqueta!

Fujo á casá tot corrent
per rentarme; pero ¡cá!
lo color no vá marxá:
si era negre permanent!

Jo estava desesperat
ab aquell tint combatint;
no hi ha dupte qu' era un tint
de superior calitat.

Y es clar, veyá las estrellas
ab aquella pell tan fosca
¡vaig fregar-me ab pedra tosca
y hasta ab terra d' escudellas!

Perdia l' enteniment
y 'm dorava al botavant
¡com més anava fregant,

me quedava més lluhent!

Fins que al fi desenganyat
y no poguentne sortir,
ab dolor me vareig dir:
—Tens d'anar sempre endolat!
Y si algún día la gana,
t'apreta, que tot pot sé',
al Liceo 'ls vindrás bé
per quan fassin *L' Africana!*

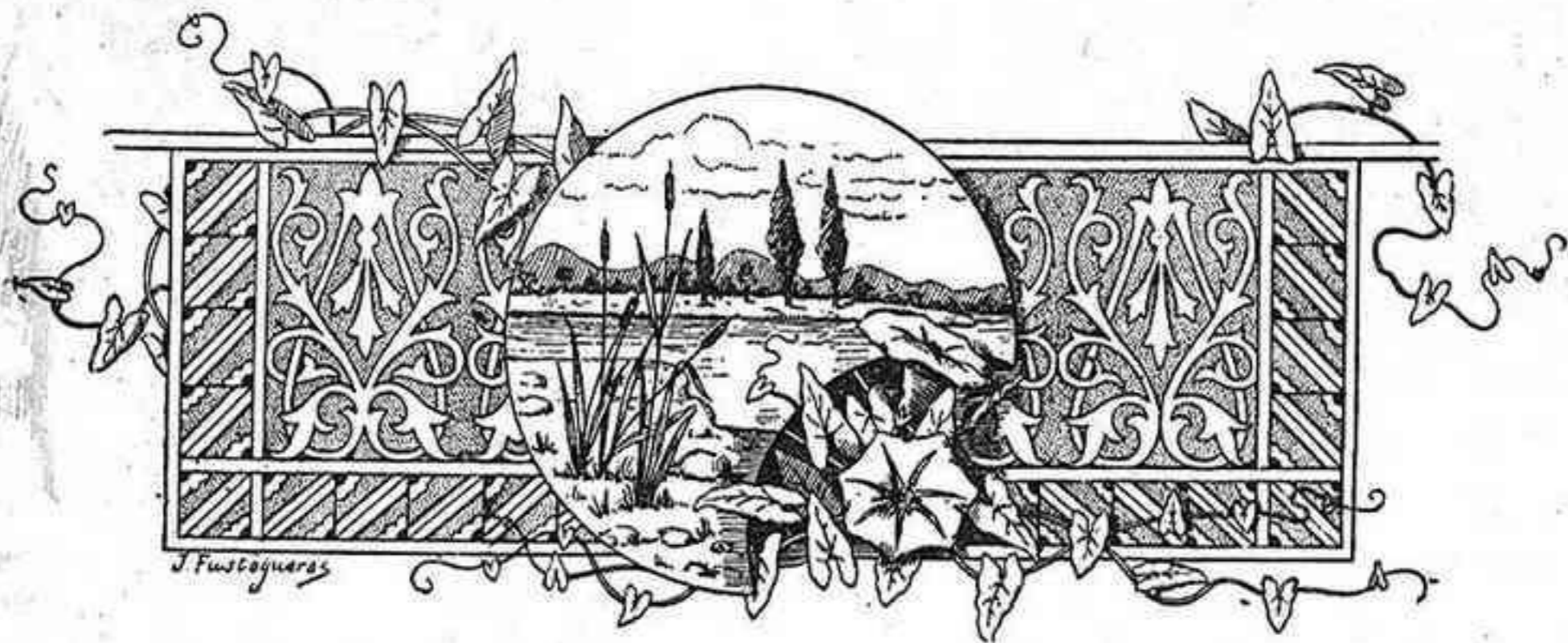
Aquí 'n Tomaset callá,
va está indecís un moment,

fins que per últim somrihent
ab ironía, exclamá:

—Si ell se va venjar de mí,
tirantme dintre 'l cubell,
jo també m' he venjat d' ell
y estém en paus á la fi.

Ara te un gran arrebató
y está molt desesperat:
¡la dona un fill li ha donat
y 'l fill li ha sortit mulato!

JUST ALEIX.

UN JUGADOR

OM que 'l jòch era perseguit, lo tinent Gutierrez no 's pogué moure en tota la tarde de la cofurna del Barcelonés. Y com que... ¡mal llamp las fongui!... las bonas estavan de malas y ell jugava á las bonas, á las cinch ja me 'l havían deixat que ni un jonch. Sórt que, preparant la muda de casa, el día abans, havia pogut esgarrapar una flassada més y, ben empenyada, be 'n treuria las tres ó quatre pessetas que li calían per intentar la revenja.

En Gutierrez no havia sopat y tenia mal de cor: pero á casa seva no hi havia un rosegó. ¿Donchs, á qué anarhi? Presentarshi sense 'ls medis de treuren la miseria, de ferse perdonar la derrera disputa, no serviría sinó per agravar els dolors inútilment. Además que... vaja, el cor li deya qu' aquesta nit havia de guanyar. ¡Que redimoni, si ja havia d' haver guanyat á la tarde! ¡Ca! ¡ca! ¡ca! Abans de tot buscar la revenja, recuperar lo perdut pera pagar deutes y desferse de tot lo feix de papeletas d' empenyo que l' Elvira li guardava. Un militar sense espasa ni revólver no podía anar. Una situació com la seva imposava un vá y tot. ¡La revenja, la revenja! y després no tornarhi may més, may més. ¡Oh, aquesta vegada, si que ningú 'l faría faltar al jurament! Vés, donchs, si no valía la pena d' aventurar las pessetas de la flassada, mal qu' ell ni la familia no sopessin y algú passés fret al llit. A la matinada arribaria rich á casa y tot acabat. L' Elvira, pobra

xicota, al agafar aquell munt de bitllets, li perdonaria tot, se tornaria boja d' alegría. Y ell, may més, may més, posaria 'ls peus en cap casa de jòch.

«Demá gran festassa. Primer de tot, buscar dida pe'l petit: á veure si ell y sa mare 's refán; després, á comprar calsat y vestits per las cinch nenas, equiparnos d'hivern l' Elvira y jo; y un bon dinar... ah, sí, un bon dinar... y.... tot seguit.... desnonar el pis en qu' hem entrat avuy... perque.... vaja, aqueix carrer d' Alcolea, allá al cap de vall de Sans, es massa lluny per tots. D' allá al quartel hi tinch un' hora; la meva dóna no 's podria atansar á Barcelona per res; las nenas haurian de seguir sense anar al colégi, y ara.... vaja.... las hi vull fer anar.... Alsa, Gutierrez, aném, aném á recullir la flassada, que la durém á casa de.... ¡ay! ara anava á dir: ¡d' aquell juhéu! ¿Qui sab si moltas vegadas m' ha fet perdre aqueixa incurable costum de malehir á qui més necessito? ¡La sórt es tan misteriosa!.... Qui 'm dirá á mí, si 'l revés d' aquesta tarde no 's déu al desitj que m' ha entrat d' escanyar al Gueroxo? ¡Quina potra d' home!.... Pero jo lo que sé es que, de llavors, aquella pluja de malas, que ni 'l foch dels carlins quan nos van sorprendre ab en Nouvilas. Si aixó son bestiesas ó nó, está per descobrir. La qüestió es que de misteris aixís ne veig cada dia. Per exemple: ¿en Mora no tenia per segur el perdre el dia qu' ensopegava? ¿Quants cops jo, no més mudantme l' anell de dit, he lograt que se 'm girés la sort?»

Y aixís desvariant, arribá al quartel, confiá la flassada á un brivall del carrer, y.... cametas ajudeume.... cap á empenyarla.

Al baixar las escalas, ni unas castanyolas. ¿Y no ho havia d' estar? Duas cosas de bon auguri:

Primera: haverne tret, no quatre pessetas, sino cinch.

Segona: que totas cinch eran alfonsinas, del rey menut. Ni de cap caygut, ni de cap mort.

¿Cóm duas cosas? Tres.

Tercera: que, butxaquejant, encara 's trobava déu céntims pera pagar al brivall; es á dir, que las cinch pessetas pera reempendre 'l jòch li quedavan ben netas y rodonas.

Lo mal era que tot just tocavan las set y 'l cor li deya que no s' hi havia de posar fins á las nou. L' home comensá á rodar Rambla amunt, Rambla avall, las mans á las butxacas, lo bolet al clatell, pensant en sa apuradíssima situació, somiant ab

La nena malalta (Quadro al oli de L. Romanyach).

UN PATI DE RIPOLLET (Quadro al oli de *Andriu Solá*).

als teus fills, parteixet'ho ab l' esposa, aixuga las llágrimas, sodolla la set, apaga la fam y sino, al menos, peixéixet tú»—semblava que li deyan á l' orella. Y las cammas se li clohían, y 'ls ulls, aquells ulls sortits, li saltavan del cap y sols un fil de voluntat l' aguantava, li sostenia l' esma.

Rosegat per la fam, marejat per aquell baf, aturdit per las véus interiors que 'f posavan en pugna ab la voluntat, empés per la por de sucumbir als estímuls de l' instint de conservació, fugí, fugí de la Rambla y comensá á rodar per carrers y carreróns y plassas y més carrers, arrambantse á las parets, fent esses, sense saber ahont anava, fins que, de sobte y quan ja casi li faltava l' alé, ensopegá ab lo grahó sortint d' una escalinata. Mirá bé: era d' una iglesia, d' una iglesia gòtica, qu' eli no coneixia, abandonada allí en aquella plasseta fosca y negra per hont no passava ningú. La porta estava al fons del atri ojival y convergent, per ahont se colava un ayret tebi, xuclantlo, oferintli abrich, caliu consolador.

Una idea extranya atravessá per son cervell: potser resant....?

Y pujá las escalas ab pena, y entrá. L' iglesia estava fosca, plena de devotas inmergidas en massa negrosa dins d' aquella tenebror, que boy ni deixava entreveure las simétricas capellas afileradas á abdòs costats. Sols allá al fons de tot, á mitx altar major, hi havia una gran clapa de llum, espurnejavan algunas arestas d' or del esbelt templet gòtich qu' enlayrava sas trepadas agullas fins á las boyras que escondian la volta.

En Gutierrez avansá, avansá ab pena, atret sempre per aquell foc de resplandors. Estava aquest com tancat dins d' un arch d' admetlla esbeltíssim, fstonejat de guipurs d' or. En Gutierrez aná avansant, avansant penosament per entre las donas agenolladas, los ulls fits en aquella clapa lluminosa suspesa en l' ayre, á cada pas més esplendent, més viva,

la revenja. Pero com la gent atrafegada, l' empenyés, lo copejés, lo comensés á marejar, sortí del passeig y guanyá l' acera. Dels restaurants, dels cafés s' escapavan flayres aperitius, sorolls decuberts, de cristall y de pisa recordantli que no havia dinat gayre, que no havia sopat gens, augmentantli 'l mal de cor, redoblantli las esgarrifansas de fret, tentantlo á entrar. Ell s' hi resistía, virava en rodó, s' enternava fent tintinas cap al passeig ab lo cap tot coto y aquell barret sofocant cada cop més al clatell Tremolins de fret, d' un fret entre carn y pell li feyan remenar el cós mal arropat, ficarse altra volta las máns á la butxaca; pero al tébi contacte de las pessetas, una suhor freda l' amarava de cap á peus. Perque no era, nó, la tebior seca y fada de la moneda pesada al caliu del séu pantalón, ni tampoch la del metall d' una espasa escalfada ab la sanch del enemich; qu' era com la d' una má generosa que esbategant y entre-suhada el socorria. «Vés, aquí ho tens, corre á casa teva, alimenta

Comestibles.

més celestial, fins á descobrir al mitx d'ella á la Verge, ab son vestit blanc, son manto blau, sos cabells rossos, la mirada al cel, las mans místicament plegadas devant del pit, sos delicats peus empresonant una serp qu'agarrotava á un mon. La claror, aquella claror blanca y enlluhernadora, semblava resplandir de l'ideal figura de la Verge, estava dintre la gamma de tonalitats de son ropatge, del rosa puríssim de sas encarnacions, de las blavosas transparencias de sos ulls. Y cós y llum, al besarse, s'esfumavan, se confonían en vaporositats lluminicas qu'esborraven los contorns y davan alé de vida ultraterrena al rostre virginal de la imatge, á sas afusadas máns. Alenadas d'incens pujavan delectosas á arrebolarse de las blancors castas d'aquella llum y 's gronxavan devant la verge, emperesidas d'enlayrarse al cel.

Febrós, casi sens esma, el jugador caygué de genolls al péu del presbiteri. Sa mirada, ja rendida, torná á enlayrarse ab l'incens fins als ulls hermosos de la Verge. Y allí's pará, allí 's gronxá frisoza de caritat, assedegada de consol.

Pero la Verge mirava al cel: en son éxtassis, pe'l jugador incomprensible, aquells ulls hermosos, d'infinita puresa ni pestanyejavan, ni may s'abaixavan á mirar á la generació adolorida qu'á sos peus pregava. Del mitx d'aquella foscor, d'aquell reculliment devotíssim, s'escapavan gemechs, sospirs ansiosos, estossechs de bascas dolorosas, ansias enternidoras d'una humanitat desamparada, frisoza com ell de consol... pero la Verge no abaixava 'ls ulls.

—Oh, Verge, oh Mare, que mirau al cel, palau de totas las ditxas... dignauvos mirarme á mí. Vinch aquí, á penadirme, vinch aquí cercant consol, vinch aquí á rebre consell. No so jo; es l'espós, el pare....

Y un nus á la gola no 'l deixá acabar. Los ulls amarats de llágrimas se li aixugaren de repent, en las llurs ninas brillá espurna de foch, sa boca 's quedá badada, tremolosa, y extengué sos brassos en l'ayre implorant tot neguitós.

Oh, sí; ho havia vist, ho havia vist; lo pit de la Verge 's movia, glatia ab ruda batalla per rompre á parlar, sos dits xichs, ja desclosos, tremolavan com á jonchs, sos ulls ploravan, li vibravan las parpellas, l'anava á mirar.... oh, si, l'anava á mirar.

Y las blavas ninas, ahont convergían tots los raigs d'aquella llum celestial, anaren realment baixant, baixant ab la solemnitat d'estrellas ponents, y aquells ulls hermosos, al topar ab la meravellada mirada del home, hi quedaren fits.

—¿Guanyaré?—preguntá, llavors ell, ab un panteig d'agonias supremas y esmolant la vista fins á lo impossible.

Oh, sí; li digué que sí! Ell li vejé abaixar el cap, humillant lo seu ab rendició absoluta, se sentí anegat de resplandors de gloria.

TORNANT DE LA FONT (Quadro al oli de Andréu Solá).

Bekestibles.

Moments que li semblaren sigles permanesqué aixís. Després, poquet á poch, gosá á aixecar els ulls. La Verje mirava altre cop al Cel, inmóvil, indiferent á la generació adolorida qu' á sos péus pregava.

En Gutierrez s' alsá ab prou feynas. La temor d' haverse enganyat, el dubte, lo tenian tremolós, esma-perdut. Capficat, per l' incertesa, eixí sense senyarse, y, ja darrera 'l cancell, rebaté 'l barret, exclamant foragitat:

—Tot ha sigut mentida; tot ilusió.

Pero de sobte, semblantli aquesta negació una blasfemia, se malehí á sí mateix. Y sospirant desesperat, reculá, entrá altre cop al temple y caygué de genollóns y proferí paraulas de penadiment, captant tot compungit la reconcilió del cel.

Y eixintne marejat, altra volta esclau del dubte, sens prou fé per creure, ab massa esglay per negar, fugí, fugí d' allí, adelarat, cego, foll, y tot fent esses com un borrarxo, arribá al Barcelonés y s' obrí lloch á cop de colzes y tirá una pesseta á bonas.

«Malas», digué la sórt.

«Bonas», mastegá ell ab rabia, llensanthi un' altre pesseta.

«Malas», recalca la sórt.

«Bonas», repetí ell, sens descloure las dents.

«Malas», torná la tossuda enemiga.

«Bonas, y sinó un tiro.»

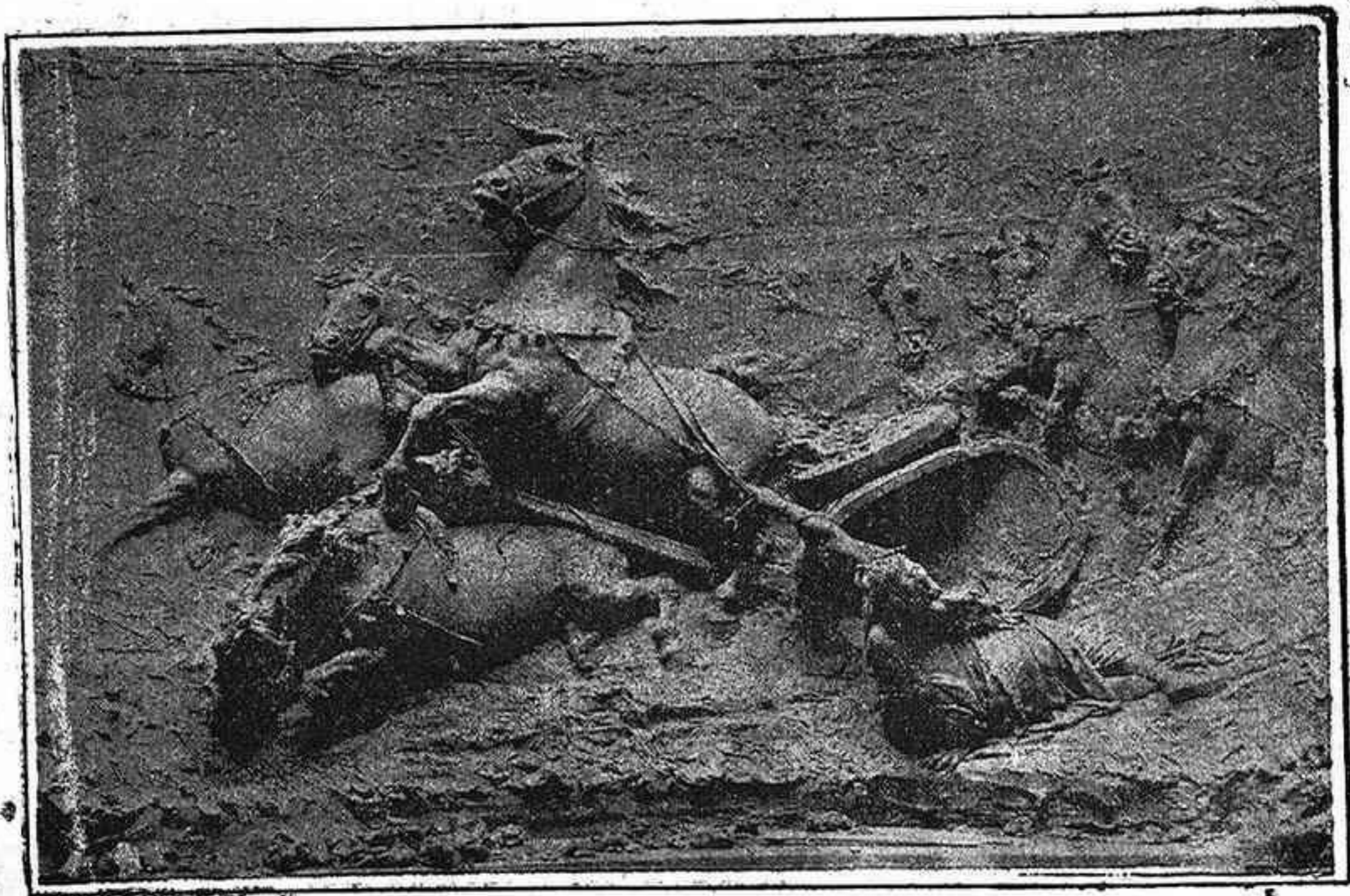
«Bonas», feren llavors los dáus ab saltiróns sarcástichs.

Y, ara á bonas, ara á malas, seguí jugant, doblant, guanyant ara 5, ara 10, ara 20, 40, 80, 160, 320, 640, fins á 3000 pessetas.

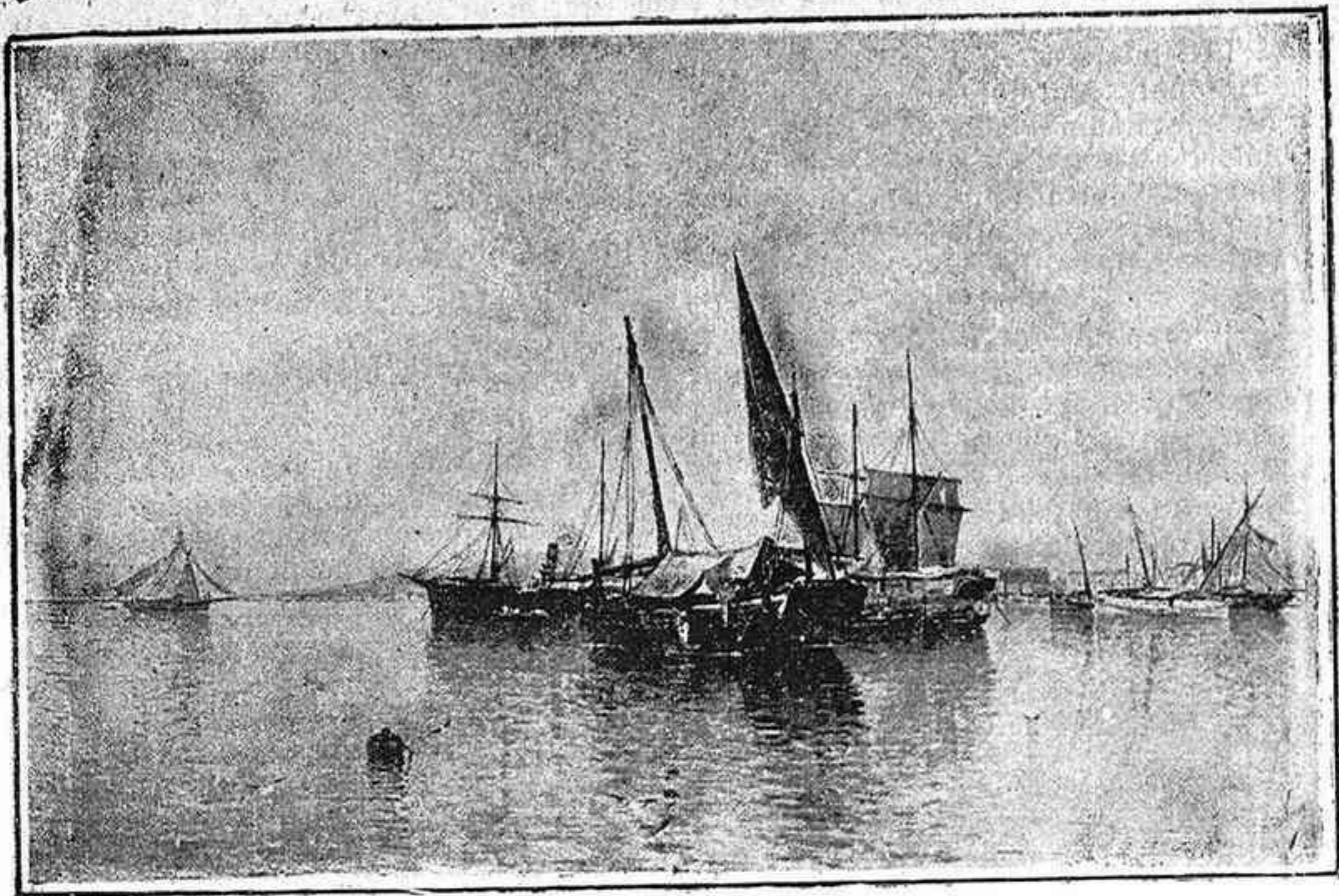
Quan, de sobte:

—¡La policia, la policia!—cridá un home, entrant y tancant la porta ab pany y clau.

Lo gas s' apagá, cent grapas caygueren sobre 'l tapet, cent colzes se clavaren á las costellas d' uns y altres, banchs y cadiras rodolaren per terra entre un garbuix d' homens que s' apilavan, se repelían á cossas y á cops de puny sens dar un crit ni proferir un mot, s' obriren portas, s' obriren finestras, y, á contraclaror de la celis-

EN LO CIRCO (Baix-relleu de *Mariano Benlliure*).

MARINA (Quadro al oli de J. Gutierrez).

tía, se veieren botar, abonyegantse, fantasmas y més fantasmas á la feréstega buydor d' afora.

Tot ensemps, soná un tret de pistola, cruixí la porta, saltá ab estellas de fusta el pany, y de seguit la reverberació d' una llanterna de sereno omplí de cruas lluhissors lo tapet esqueixat de la llargaruda taula. Tot un munt de polissonts se precipitá per las portas contiguas á resseguir la casa, á escorcollar desde las finestras las negrors del jardí, mentres lo comissari recullia pessetas d' á terra.

—¡Alto!— cridá de sobte un, ensopegant ab un cós inmóvil.—¡Luz, luz! Aquí hay un hombre.

Ab aquets crits hi acudiren tots, tots s' abocaren demunt d' un home estirat sobre 'l doll de sang que li brollava encara del cor. Estava demacradíssim, tenia 'ls ulls aclucats, los llabis contrets pe'l dolor, lo nas afinat y blanch del moribund. Pero com encara respirava, lo comissari destacá agents en busca del Jutjat de guardia, de metjes, d' una camilla, y eixí de la sala deixanhi de vigilancia un de sos subordinats.

Lo qui, apenas se veje sol, agafá la bugia que li havían deixat encesa y comensá á resseguir tots los recóns de la sala, per si hi quedava res á recullir. Després. ajustant l' esberlada porta, deixá 'l llum á terra, s' atansá al ferit, lo contemplá ab la major atenció. Tenia 'ls ulls més encauhats, la fás més groga, la boca oberta, sens un respir. Una gran gleba de sang li tapava 'l trep de la roba, que, en la part mullada, comensava á encartronarse.

No tenintne prou, s' ajenollá. s' ajupí, li aplicá la má al cor ab sigilosa atenció.

«Es mort» pensá. Rumiá un xich, y vencent per fi vacilacions secretas, comensá á escorcollarlo ab la cobdicia frisoza d' un merodejador de camps de batalla.

«¡Oh, quín goig! ¡Quína sort! Duya las butxacas plenas d' or, de plata, de bitllets!»

Mes, de sobte se feu enrera, tot groch, esglayat; sa presa 's movía, lo podia descubrir.

Lo ferit badá 'ls ulls; mogué 'ls llabis, feu un signe reconciliador plé de dolsura.

Desarmat, esgarriat, mes blanch que la víctima, aquell lladre 's resigná á escoltar la veü feble, imperceptible del ferit, que li deya ab panteig y com á petitas estrabadas:

—Pren.... prenho tot.... M' han mort casu .. al . ment. Dónaho tot á l' Elvira ... als meus fills ... Es...tán.... mi....se...ra....bles.... Aquí ... tens... l' adressa ... la llibreta de.... llo... guers.

L' agent, tocat del cor, se quedá fent que sí, que sí, ab lo cap, llegint en la vidrosa mirada del moribund tot la set infinita d' un jurament sagrat. Y encara l' moribund l' alentava ab signes tremolosos á perfeccionar l' obra, indicantli l' infern, la butxaca hont duya la llibreta. Pero l' altre 's quedá espalmat: l' infern coincidía ab la ferida, estava adherit á la gran gleba qu' estroncava la poca sanch que quedés dins d' aquell còs. D' aixecar aquell pany d' americana, ja ressech, tot enganxat fins á la pell, l' home 's moría.

—Busca, treu —següia dihent aquella má tremolosa, descarnada y plena d' ansias.

L' agent titubejava encara; pero á la fi, ab lo neguit d' eixir d' una situació tan violent y perillosa, agafa l' americana y.... rach.... deixá escapar la vida del infelís. Llavors, intentá extreure la llibreta del bassal de sanch de la butxaca, somniant encara ab obehir aquell manament sagrat; pero impregnada com n' estava, hi renunciá. Torná á estendre sobre 'l pit l' americana, acallá sa consciencia endossant la responsabilitat de son crim á la casualitat, y veyent al mort ben mort, posá 'l llum damunt la taula, encengué un cigarro y acabá de sofocar sos escrúpols exclamant entre dents:

—¡Y quiá! Quien roba á un ladrón, ha cien años de perdón. Ya lo dice el refrán.

NARCÍS OLLER.

GENERO FRANCÉS (per F. GOMEZ SOLER)

Una Chatte.

LA NIHUADA

Roja de galdas; las trenas
negrosas y brillejantas
penjant per la esquena avall...
los ulls negres, plens de flamas. .
lo pit aixecantse altívol
al compás de l' alenada...
y 'ls llabis humits, vermells,
com cireras bosquetanas,
has baixat cap al jardí
aquest mati, al trench de l' auba...

Un cop abaix, desseguit,
te n' has anat sota un arbre
y has apartat ab la má
sens fer soroll, lo fullatje,
contemplant un reconet
qu' entre lo brancám s' amaga...

Allí, hi has estat molt temps
sempre fit á fit, mirante'l ..
y en tos ulls hi vist brillar
dugas gotas de rosada...

Allavoras, jo he vingut
de puntetas, com un lladre,
y amagat darrera 'l tronch
t' hi dat un cop á l' espatlla!...

Si eran vermellas com rosa,
s' han tornat com foch, tas galdas,
y has amagat ab las mans
la vergonya de la cara...

Ja sé que hi feyas, amor,
aquest mati, sota l' arbre...

¡¡Obrir ton cor de quinze anys
contemplant una nihuada!!

MARIAN ESCRIU FORTUNY.

L' AFICIÓ (per J. BLANCO CORIS).

Una cullida.

VUITS Y NOUS

Una dona va assassinar al seu marit. Practicada l' autopsia del cadáver, los metjes declararen qu' en las entranyas del mort s' hi havia trobat veneno bastant pera matar á sis personas.

—Oh—respongué l' acusada.—Es que 'l méu home era molt de barra y menjava com á sis.

Un jutje 's presentá á rebre indagatoria á un lladre y la séva primera pregunta va ser:

—¿Cóm se diu, vosté?

—Dispensi que no li digui—saltá 'l lladre.—Jo robo de incógnit.

En un teatro s' anunciá un pianista manco que tocava ab los dits dels peus.

—¿Y qué pot tocar aquest bon home?—preguntavan varios artistas.

—Ja s' ho poden figurar—digué un—fentho ab los peus, deu ser una especialitat per las marxas y passa-calles.

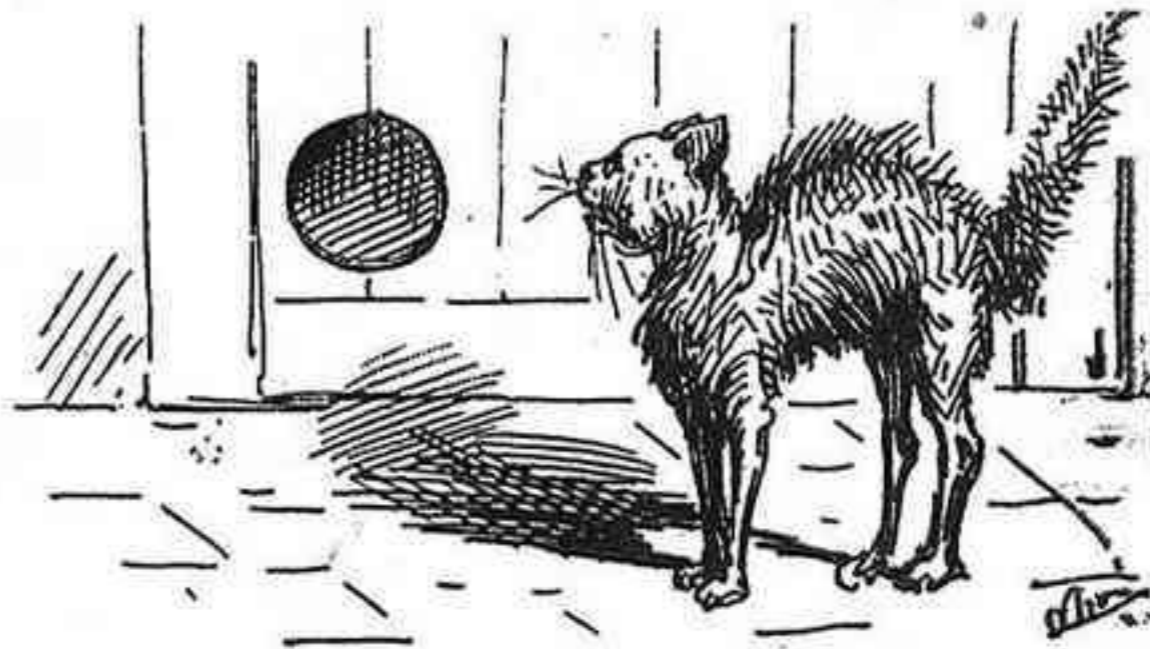
Z. ZURBANO.

ACUDITS

Quan la dona ix un dimoni
¿cóm las unglas no li tallas?
Quan surt un ángel la dona,
¿perque li escursas las alas?

En Pau te enveja á n' en Gut,
y aixis es com la gent cau
en que 'n Gut es més que 'n Pau.
Per en Pau s' ha sapigut.

¡JOSEPH FELIU Y CODINA.

Á UNA MEVA ADMIRADORA

APUNTE (per J. PAHISSA)

He sapigut que vosté
alaba molt los meus versos
tant si son bons com perversos:
gracias mil per tal mercé.

Jo, agrahtintli desseguida
n' hi vaig á fer un d' exprés,
qu' es igual com si digués
que li vaig á fé á la mida.

No la conech, per dissort;
mes per certs antecedents
sé que té bons sentiments,
y qu' es dona de molt cor;
sé que may ha fet cap planxa,
que té un cosset molt bufó,
que té un mirar tentadó
y una caseta al Ensanxe.

Sé que sab que soch solté,
y que m' agrada una nena
quan es com vosté morena,
y guapa com ho es vosté.

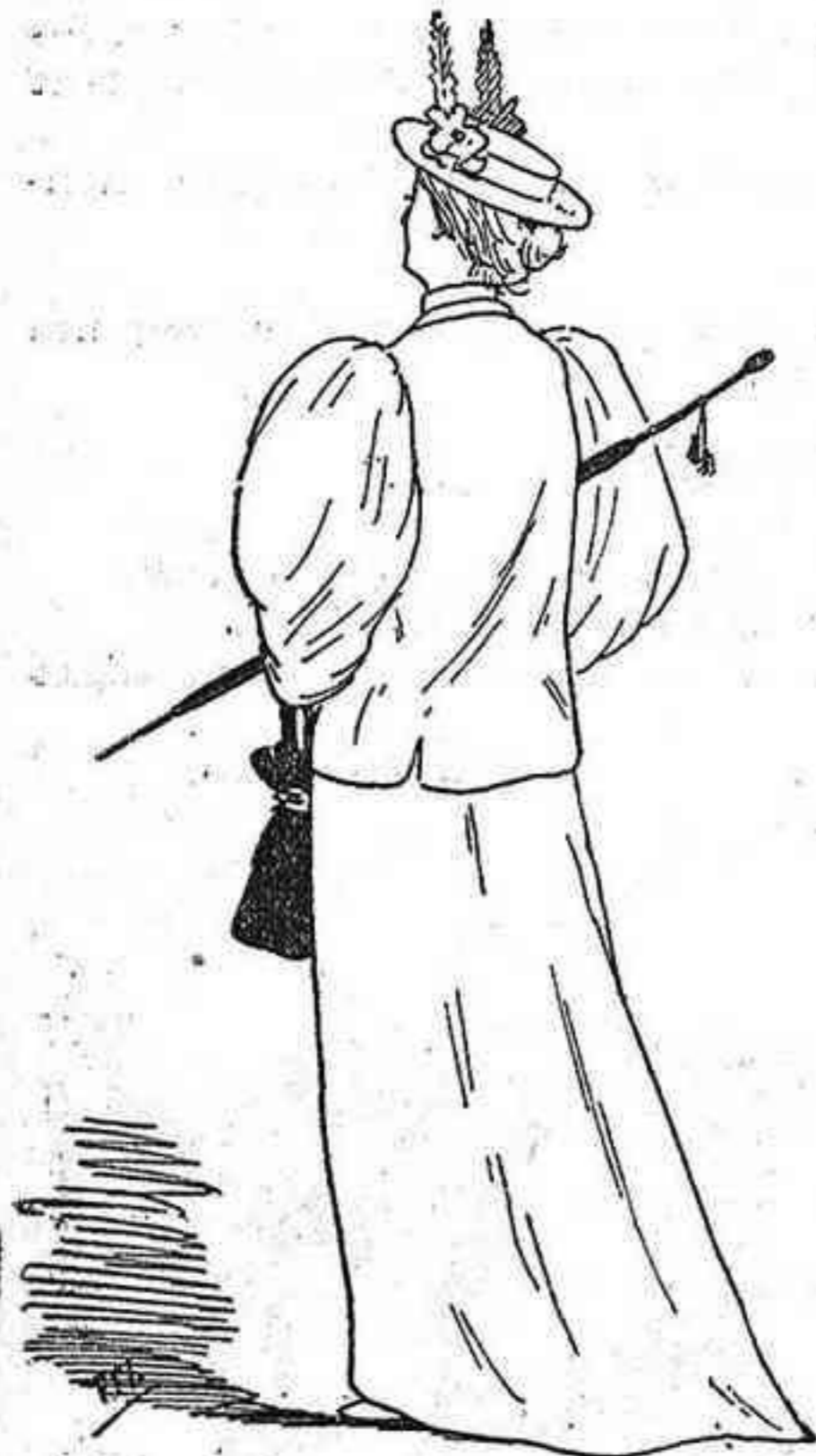
Sé, (y aixó ho sé de segú)
que ab vosté y ab la caseta....
passaría una videta....
com no la passa ningú.

R. ALONSO.

Fent randa.

UNA BALANDRA (per F. FLÓ).

¿Quí s' embarca?

QUADRET

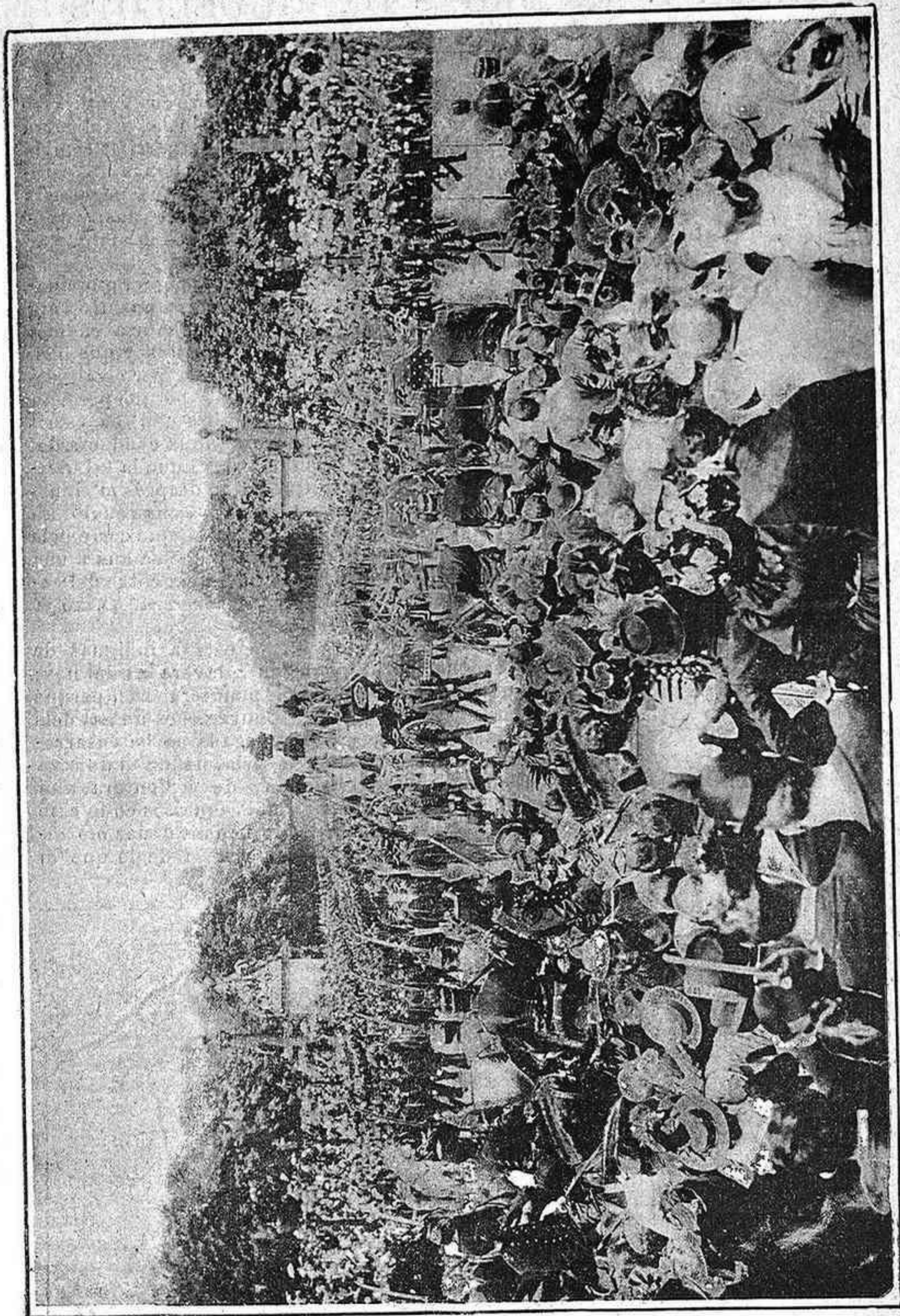
Clareja y neva... Pará 'l vent
tot just tombá la matinada,
y per la banda del torrent
comensá á caure la nevada;
y 'l cel, ans llis,
se posá aixís.

¡Quína tristesa que fa 'l camp!
No més tronchs sechs y brancas tortas...
Ni que hi hagués passat lo llamp
no semblarian pas més mortas...
Y va nevant
tot al voltant.

De l' estiuada, del temps bó,
no quedan ja sinó despullas:
los darrers vents de la tardor
s' han emportat totas las fullas
¡No mes se veu
blancor de neu!

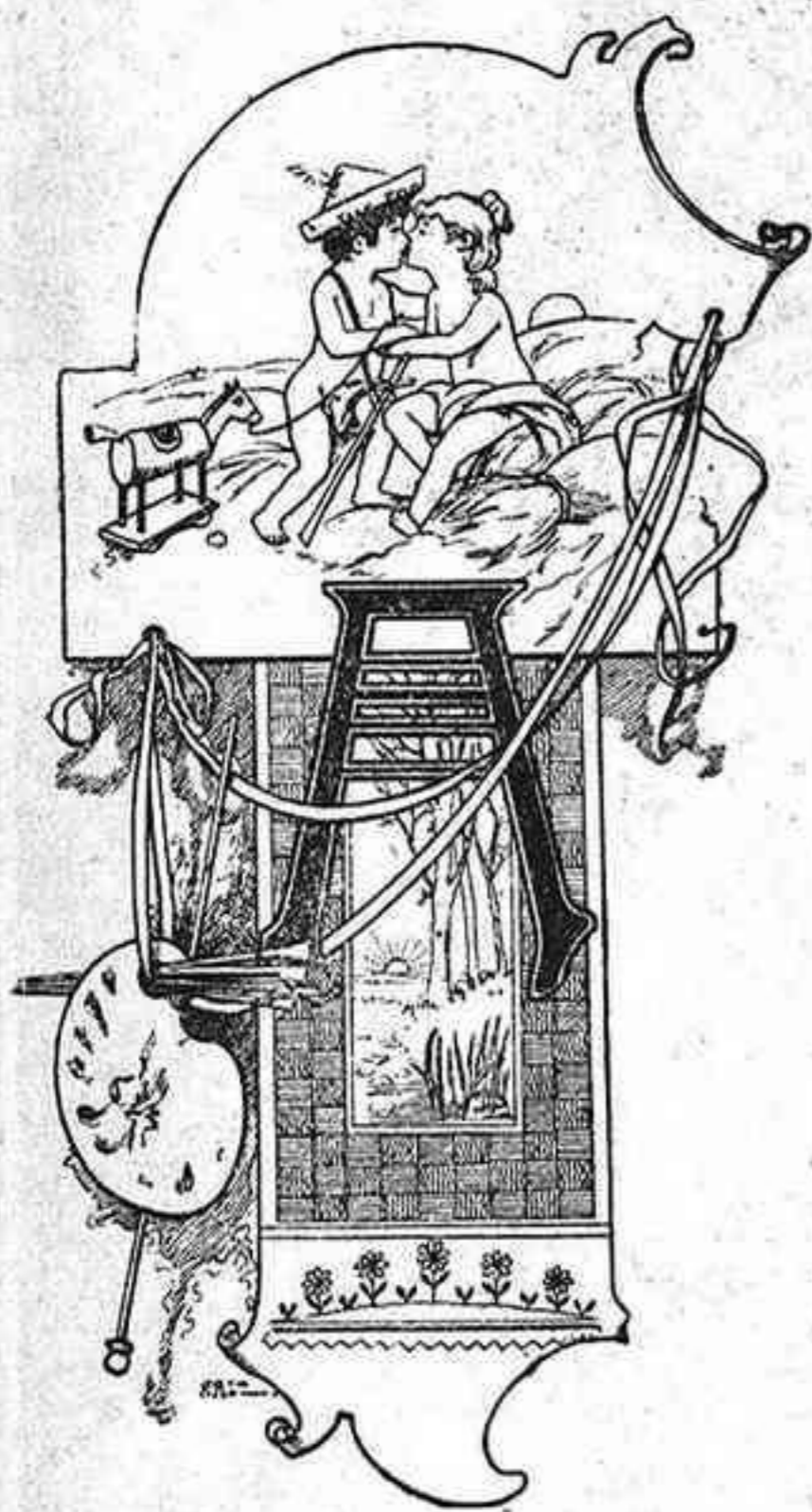
F. BARTRINA.

ACONTEIXEMENTS DEL ANY 94 (De una fotografia).

Funerals de Carnot.—Entrada de la comitiva á la Plassa de la Concordia per l' Avinguda dels Camps Eliseos.

CARTA D' UN PAGÉS DE RIUDELLOTS

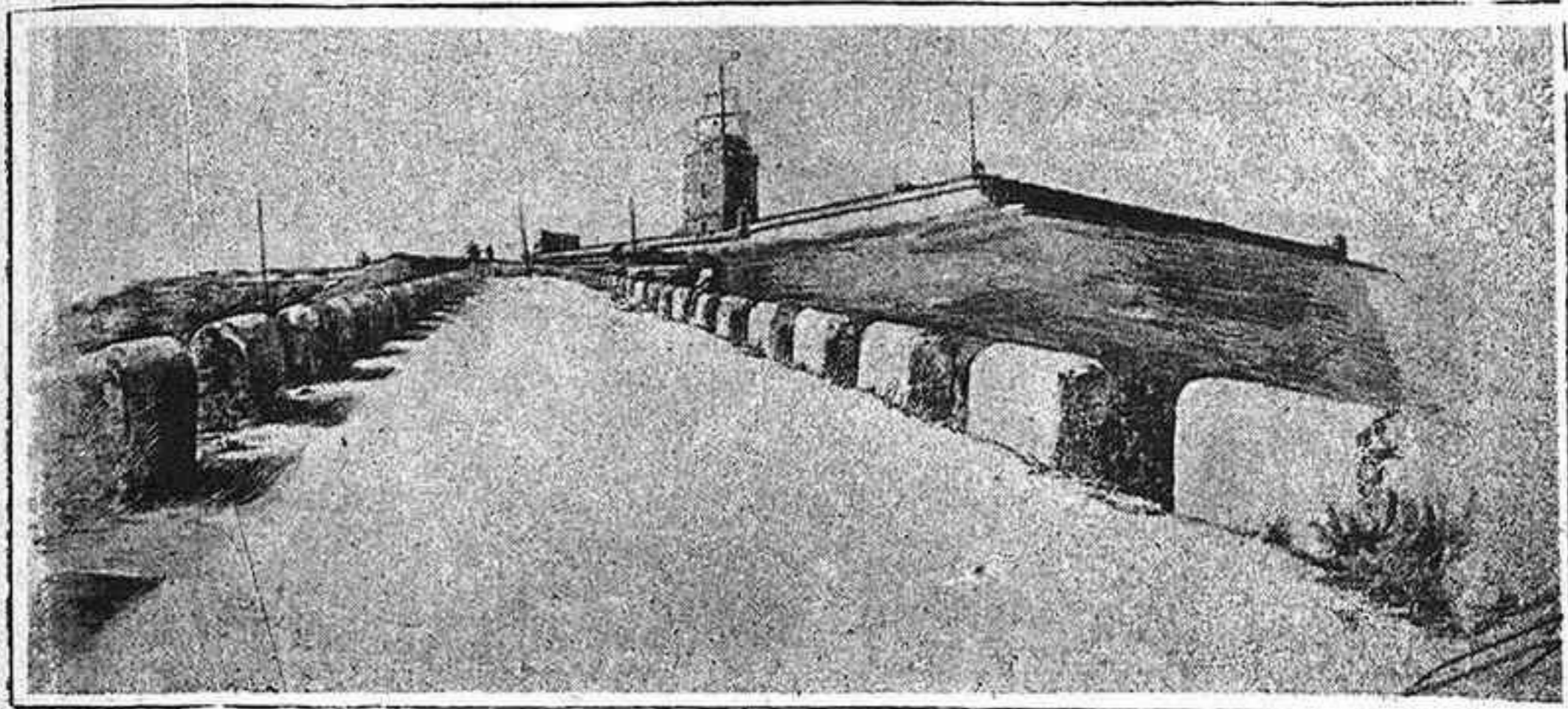

MICH Batista: no sé com es qu' en Ventura se n' ha tornat tan calavera. Ho he explicat á mossen Arcís y n' está tan esgarrifat com jo mateix. Estava cregut de que 'l meu fill estudiava y lo menós que deu fer es mirarse 'ls llibres, com no siga per las escubertas; y tots los quartos que li envió se 'ls deu malgastar al darrera de las donotas.

Al principi del curs, vaig sapiguer que anava per Barcelona ab una *americana*. No vaig dir res, perque 'm creya que s' hauria enamorat d' alguna ricatxa d' aquell país y que buscava fer la fortuna casantshi; pero vaig escriure á ne 'n Pau Bunyegas, perque per sota má s' informés de qui era ella; y m' ha escrit las noticias mes desastrosas de la conducta del noy. En primer lloch me deya que la tal *americana* es molt atrotinada; y després m' innovava qu' en Ventura va aná á una reunió ab una *marsellesa* y una *sevillana*; que corre pels carrers ab una *madrilenya*; y que va aná á una festa major portant á n' el mateix cotxe del carril, al costat seu, una *sombrerera*. ¡Aixó ja passa d' escándol!

Com pots figurarte, jo estava indignat de sapiguer totas aquestas calaveradas del noy; pero no sabia fins á quin punt ferne cas, perqué com ja sabs tú que 'n Bunyegas es un gat dels frares, que mes d' una vegada 'ns ha ensarrotat,

per més de que lo que li preguntava era una cosa molt seria, no me 'n donava del tot per convenent. Mes ahir (¡ni goso dirho!) un company de 'n Ventura, que es d' aquest poble, va escriure al seu pare, que 'l noy un día d' aquestos en lo café va agafá una *turca* y que mes tart en la dispesa estava ajegut demunt d' una *otomana*. Aixó, que 'm fá caure la cara de vergonya, 'm confirma la certesa de lo que 'm deya en Bunyegas.

(MONTJUICÍ (Apunte del natural, per Bosch.)

Aixís es que t' encarrego que m' agafis al noy, me 'l fiquis al tren y me 'l envihis tot seguit. Ja que no vol estudiá, 'l faré aná á cavá la terra, com nosaltres perdonam.

Recados á tots y disposa del teu amich

Per no sapiguer d' escriure *Cosme Pinassa*, firma per ell

CONRAT ROURE

INTIMA

Alfombra es lo passeig de fullas mortas
qu' apresona lo fanch.

En va lluyta lo vent per arrancarlas,
enclavadas allí podrintse están.

Ni una sola mirada compassiva,
ni una veu de pietat...

Per la fulla qu' ha mort no hi ha una llágrima,
per la fulla qu' ha mort ni tomba hi há.

¡Ay ditxosa d' aquella que 'l vent besa
y de la branca estant
se l' emporta, bressantla entre sas alas,
y eternament rodola per l' espay!

A. JULIÁ POUS.

UN MAL ENTÉS

SONET

De crápula social la taula plena
escoria repugnant, soldats del vici
llensats ab gran dalé en lo precipici
restavan concurrents de tota mena.

Sos rostres taciturns donavan pena
ensemps que compassió songreu desfici,
puig es per l' home honrat, fatal suplici
la vil passió del joch quan l' encadena.

De sobte lo banqué ab veu de llorito
«Elijan»—va cridar, y un que ja estava
pelat y qu' era nou en lo garito,
creyent que lo perdut se li tornava,
digué veyent finits tots sos apuros
yo elijo... aquell billet de doscents duros.

F. DE P. JUANICO.

MERCAT DE SANTANDER (apunte de
Tomás Campuzano).

NUVOLOSA

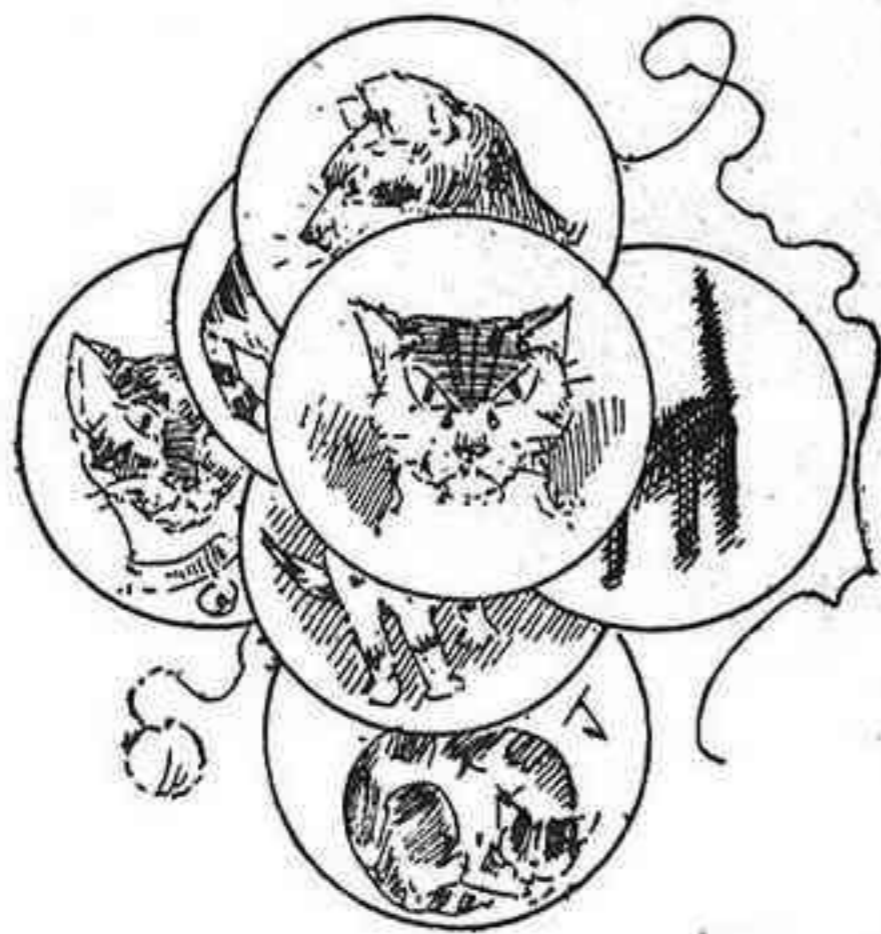
Donavas ball. Fugintne de la festa
te 'n vas anar cansada al salonet
artístich, elegant, rich de poesia
qu' envejara una dama parisien.

Allí jo 't vaig trobar, sola, abatuda,
escalfante los peus en lo braser,
ab lo fastidi retratat al rostre,
y en tos hermosos llabis lo desdeny.

—¿Perqué fujes del ball—vaig preguntarte—
quan tú la reina de la festa n' ets?
¿Juan rica y elegant, jova y aymada
t' admira 'l mon com un brillant estel?

Y tu llensant las flors, ab veu plorosa
me digueres:—Món cor... no ho sé perquè:
«en mitj de tanta gent me trobo sola,
y á la vora del foch, moro de fret.»

FRANCISCO GRAS Y ELÍAS.

¡PAM, PEM, PIM!

- Qui no vulgui pols....
— Que no vaji pels carrers del Ensanxe ¿oy?
— No vull dir aixó. Lo que si dich y repeteixo; fort ¿quí 'l feya embolicar ab una dona casada? Li está bé.
— Ja 't dich jo que 'l pobre Lleó, ab tants *cardenals* al cos, se deu retirar un bon xich al seu *tocayo* del Vaticá; pero francament, trobo que 'l marit ne va fer massa.
— Noy, ó fas brometa ó no t' entench. ¿Dius massa? Donchs jo encare hauria fet mes. Soch molt tocat y posat ab aquestas cosas. Agafo un revólver sistema Smith: ¡pam!.... tiro á n' ell; ¡pem! tiro á n' ella; ¡pim! tiro á la criada per cómplice, y...

ENCONTORNS DE BARCELONA (per N. VAZQUEZ).

Sant Adrià de Besós.—Toch de Rosari.

- ¡Pim! tiro á tú.
— A mí nó; no tindria en aquells moments lo pols prou segur per romprem la crisma y potser malmetría algun moble de la sala.
— ¿Donchs que 'n farías de las otras dos balas?
— Las guardaría per si quan tornés á casa 'm succehía un cas igual.

* * *

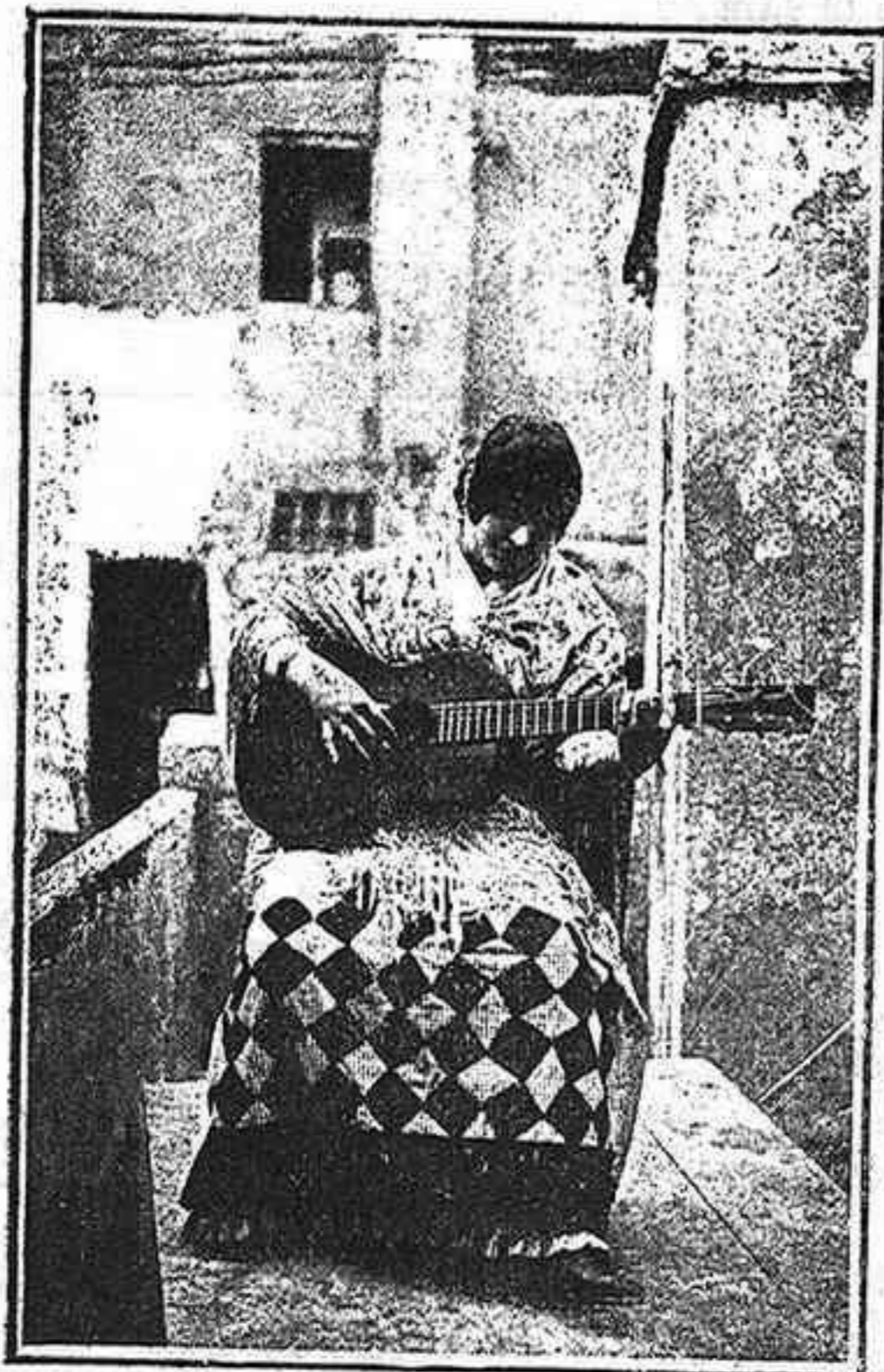
- Adela.
— Emilio. Qué imprudents som, jo no devia accedir als seus prechs y concedirli aquesta cita.

ENCANTORNS DE BARCELONA (per N. VAZQUEZ).

Sant Genís d' Horta. — Encens de la llar.

TIPO FLAMENCH (Fot. d' Esplugas).

Tiene seis cuerdas cabales
la guitarrita, mi niño,
y en las seis vibra con fuerza
la fuerza de mi cariño.

- ¡Perdó Lluís!
—¡Lluís, perdó!
—¡Lladre de la meva honra!
—Jo...
—Escolta...
—Silenci. Tú dona perjura, entra en l' oratori, resa un credo y preparat per anar á l' infern d' aquí un rato. Y tú, fals amich, seguiré 'l teu consell. ¿Veus aquest revólver? pues ara faré lo que tú hipócritament dius que farías en semblant cas. ¡Pam, pem, pim!
—Escolta Lluís, escolta. Soch culpable; de genolls te demano perdó, y 't suplico que 't calmis que... que.
—¿Qué?
—Tens tota la rahó y encare un xich mes; coneix que hi faltat, que 'm mereixo una forta pallissa; pega sense compassió; pero voldria que 'm respectessis un vespe que m' ha surtit á l' espatlla...
—¡Basta! No vull refer matalassos, sino rentar ab vostra sanch la meva honra enmascarada. Vinga 'l revólver.
—Perdó, perdó.
—¡Preparat! Y tú, esposa infiel, surt desseguida... y vosté també Donya Paca, y veurá si 'l seu marit es tan sant com semblava y si es aquesta la moral de que ell tant blasonava.
—¡La dona!
—¡Pillo, mes que pillo! Aixecat, que anant de genolls pe terra te has embrutat

—¿Per qué? ¿No ha surtit de viatge en Lluís? Res podém temer. Ademés jo estich aquí per defensarla en cas de apuro.

—¿Y 'ls criats?

—Tranquilisis; he saltat la tapia del jardí, ningú m' ha vist y aquí 'm té á las sevas plantas boig d' amor, repetintli que sense vosté m' es imposible la vida.

—¿Tant m' estima?

—¡Ay Adela meva! ¿Si la estimo? Sería capás pera lograr son amor d' arribar fins al crim. ¿Vol que rompi las cadenas que la lligan ab en Lluís? Un mot de vosté es sa sentencia de mort.

—Deu meu, no digui aixó que m' horrorisa.

—¿Per qué? No vull que sufreixi mes, ja pot comprarse 'l dol; lo seu marit dintre de poch la deixarà viuda.

—¿Qu' es aixó? ¡han trucat! ¡Verge Santa, es ell, es ell; lo coneix ab lo modo de trucar; dos pichs seguits!

—(María santíssima). ¿Qué ho diu de serio?

—L' Antonieta ja obra 'l reixat. Estém perduts

—¿Ahónt m' amago?

—Basta, ja no hi ha remey, morirém á las sevas mans.

—(Potsé 's contentará ab una má de garrotadas) Ja puja. ¡Ay, ab permis de vosté jo 'm desmayo senyora.

—¡M' abandona, cobart!

* * *

—¡Llamp de Deu!

los pantalons. No ets digne de portarne; d' aquí endavant jo me 'ls poso. Donguim lo bastó, Lluís. Té, senyor Tenorio. ves si 't pots empassar aquesta canya.

—Ay, lo vespé, ay, ay!

—Emilio, ha caigut á la garjola. Com Adela que 'm dich li juro que 'm' ha fet gracia. Ja, ja!

—Noy, has fet un gran paper ridícul; pero encare se te 'n espera una de 'pitjor. Demá ab motiu de sé 'l meu Sant convidaré als companys á dinar y de sobre taula 'ls daré una sessió de fonógrafo. ¿Lo veus sobre la consola? Pues demá repetirá al daavnt de la curiosa concurrencia la escena avuy aquí desarrollada y tothom s' enterará qu' ets un bon amich, de costums rígidas, y sobre tot qu' ets molt, pero molt valent!

F. FIGUERAS RIBOT.

PERJURA

Soch jo mateix, jo María
qui retreu tos juraments,
qui t' escup l' apostassia
en mitj del front, per' mí un dia
niu de castos pensaments.

Traball perdut si t' afanyas
en arrencar als meus ulls
los plors ab que los teus banyas,
si al fondo de mas entranyas
lo meu dolor nc hi reculls.

¿Justament ara t' adonas
que á res porta 'l nostre amor,
y ploras quan m' abandonas?....
Tot ho resolen las donas
ab quatre gotas de plor.

¡Demá esposa, sens remey,
contra tot dret y justicia!....
Dius que 'm fas un gran servey
sacrificantme ... Es de lley
qu' aixís parli la impudicia.

Ditxosa tú qu' endavinas
lo qu' es per' mí un be y un mal
y al cel ton pas encaminas
als cops de las deixuplinas
de ta severa moral.

Mes demá quan en tú apuri
tots sos drets l' espós comprat
y 'l remordiment torturi
lo teu cor, aquest perjuri
no ho duptis, será venjat.

RAMÓN E. BASSEGODA.

CRISÁLIDA (Apunte al llapis per J. Sala).

PORVENIR ASSEGURAT

Un jove fent l' elogi de son ofici á casa dels séus futurs sogres, digué en un arranch d' entussiasme irreflexiu:

—Sí, senyors: no hi posin cap dupte: l' ofici de sabater sempre te un porvenir....

—Quin porvenir, á veure, diga'l.

—Sí, senyors—afegí 'l jove després de pensar un rato—un sabater sempre pot pendre una porteria al Ensanxe y fer d' ataconador.

P. S. Pou.

L' ARTILLER DE GIRONA

Malgrat al torb de metralla
que, imponent, atronadó,
abrusa l' alta muralla,
un brau gironí batalla
aprop mateix d' un canó.

—¡Móri 'l francés!— diu ab ira
veyent caure un artiller;
li tanca 'ls ulls, l' enretira,
se 'n va al mur, apunta, tira,
y diu «en paus» rialler.

Si així 'l pols no m' abandona
ja pots, francés, dar l' assalt,
que per cad' un de Girona
que caigui, mon tret t' abona
que 't tombaré un general.—

Y en tant que irat aixó deya,
lo puny clos y amenassant,
girantse en sech, de nou veyá
com un altre artiller queya
vora séu agonejant.

La metralla esmoronava
l' ampla trinxera; 'l retró
del combat tot ho axordava,
y un artiller sols quedava
de la esquadra del canó.

De cop, veu que s' abalansa
també per caure ferit;
li pren la metxa, l' atansa
al canó y ¡móri la Fransa!
cria enjgant decidit.

Y al crit jegant d' ¡endarrera!
fug l' exércit imperial;
lo gironí en la tronera
resta abrigat de fumera
y 's topa ab lo general.

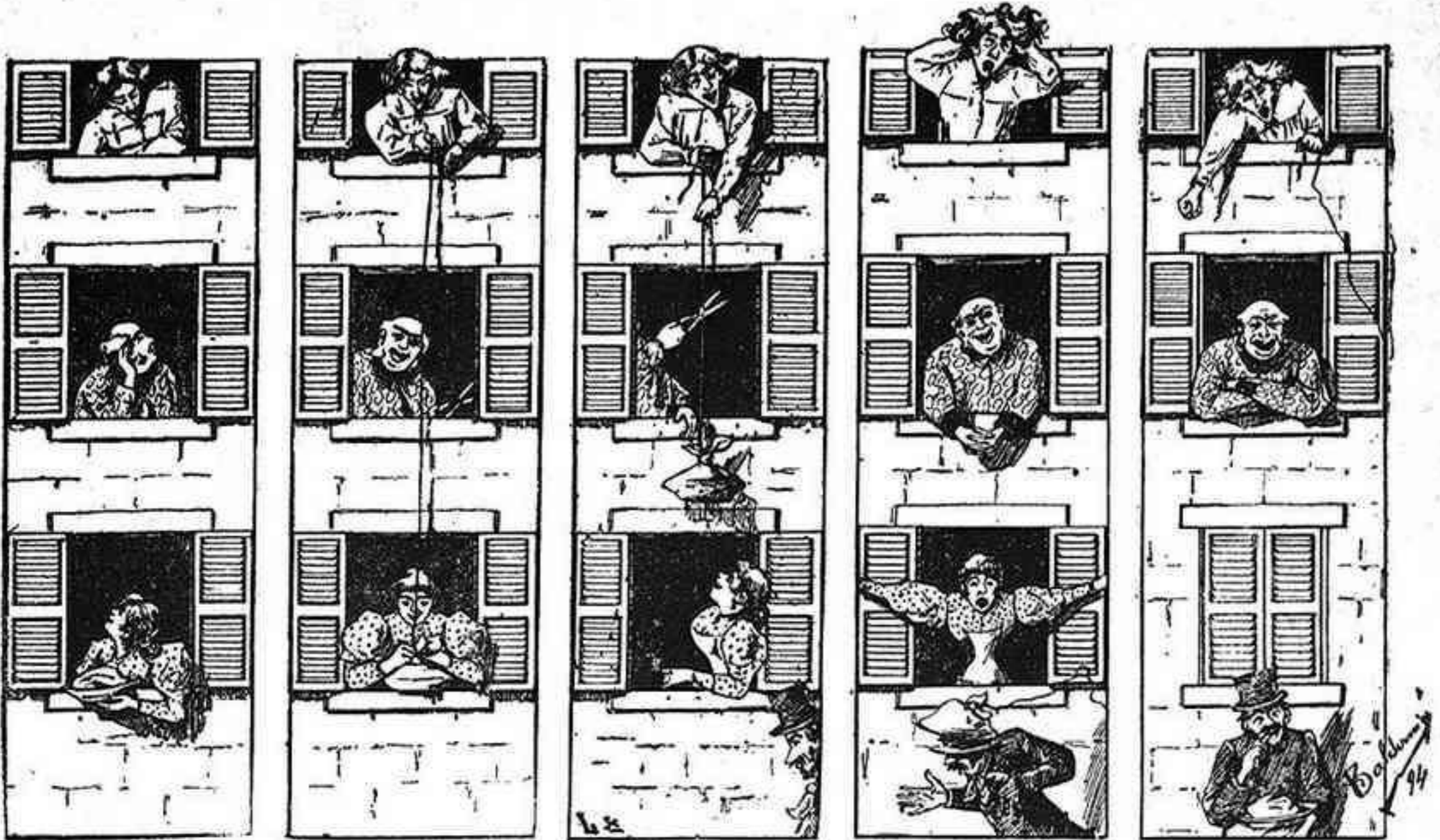
—¿Hont es, diu, l' esquadra aquesta
qu' ha defensat lo canó?—
—¡Ha mort! lo brau li contesta;
tan sols d' ella un soldat resta
y aquest, general, soch jo.—

—Quan ta bala destruía
l' estat major del francés
tindrás bona puntería...
la victoria d' aquest día
á tú 's déu y á ningú mes.—

Y en tant que ab ell encaixava
satisfet lo general,
la bandera 'l saludava
y á dintre Girona entrava
al redoble del timbal.

A. BORI Y FONTESTÁ

LA RASPA Y L' ESTUDIANT (Qüento viu per BALDOMIÉ)

—¡Mira qu' es ros!
Com tú.

¡Lligal bé!

¡Zas!

¡Xapl

—Sempre 'n plo-
guessin de pollas-
tres rostits.

LOS BADALLS

Assentats vora la llar
marit y muller s' escalfan,
també s' hi troba 'l cusi
de la dona de la casa.

Parlan del gran fret que fá
tot guaytant lo foch que 's passa;
lo cusi qu' es aixerit
sempre porta la paraula.

Sempre 'n té alguna per dir,
sempre 'ls hi va donant tava;
merit y muller contents
donan fortas rialladas.

Al últim va fentse tart,
se van consumint las brasas
y va atansantse la son
com á fi de la jornada.

Lo cosinet fá un badall,
la mestressa ja 'n fá un altre,
lo marit veyent aixó
sembla que fá mala cara.

Ja 's donan la bonanit,
cadascú se 'n va á sa cambra,
mes lo marit qu' es gelós
se 'n hi va ab molta recansa.

Lo badall de sa muller
li ha semblat senya pactada
sobretot quant lo cosí
li ha contestat ab un altre.

Lo cosí es jove y ardit

¡VISCA LA BICICLETA! (per J. NEGRO)

—Y després que vajan dihent que 'ls homes massa groixuts
no podém anar ni ab rodas.

RECANSA DE POBRA (per F. FLÓ).

y l' uniforme li quadra,
l' uniforme blanch y blau
dels granaders de la plassa.

Ell comensa á tenir anys,
las donas totas son falsas ...
y sent un rosech al cor,
y ja somnia venjansas.

L' endemá de bon mati
al bell punt que 'l gall cantava
ja desperta á sa muller
y amatent aixís li parla:

—Esposa, si vols venir
irém á fé una fontada
y esmorzarém ab plaher
vora de la font dels sálzers.

Aném, que va fentse tart,
anemhi sense tardansa
que vull beurer en la font
aygua fresca y regalada.

Lo día era hermós y bell,
lo cel lluhia sas galas;
marit y muller cansats
s' assentan dessota un arbre.

La esposa alegre y felis
contempla ab pler lo celatje,
la verdor dels camps jolius
y aixís diu guaytant enlayre:

—Los aucellets van saltant,
van saltant de branca en branca,
tal com passen los badalls
desde l' una boca á l' altra.

Son marit quan sent aixó
diu ab veu ennuegada:

—Pots donar gracias á Deu,
t' han salvat eixas paraulas.

Ahí 'm vaig posar gelós:
ton cosí y tú badallavau....
los aucellets t' han salvat
tot saltant de branca en branca.

J. NEGRE Y FARIGOLA.

—Déu dona fabas á qui no té caixals; y 'l mon dona ca-
pas á qui no te esquinos.

TROSSOS

No us deixaré de lladre; 'l vostre robo
ni al cel tindrà perdó;
si no 'm torneu la pau que m' heu robada,
á la presó del cor
per sempre us tancaré; y á fi que siga
la víctima darrera, os daré mort
servintme de l' argolla dels meus brassos,
menjantvos á petons.

Lo mon te 'ls seus bemols, las sevas pautas,
sostenidos arreu,
pro com que molts y molts no sabém nota
per xó es un desconcert.

De donas cóm de melons
n' hi han de totas maneras,
si las donguessin á tatx
foran molts las solteras.

J. ABRIL VIRGILI.

MISTERIS

NTENCH eix vocable en lo sentit teatral, igual que *Comedias santas* y *Moralidats*, que designa las representacions piadosas que han donat naixement al nostre teatre. Los actors se anomenavan *confreres de la Passió* y representavan pessas de devoció referentas á la vida de Jesucrist. També prenian llur assumpto en las parábolas y vida dels sants, y per fi, en tot l' Antich y Nou Testament que resumían tota la ciencia y literatura d' aquell remot temps.

Nosaltres, en Catalunya, tingueren iguals representacions que anomenavam *Actes Sagramentals*.

Fou vers 1400 que los *Misteris* foren representats sobre taulas en las plassas públicas y aduch fins en las iglesias. Lo día de Nadal, en moltes iglesias, se feya un naixement hont s' hi representava lo misteri de la Nativitat.

De Rubis, en sa historia de Lyon (llibr. III, cap. 53) 'ns fa menció d' un teatre públich, construït á Lyon en 1540, hont, durant l' espay de quatre anys, los diumenges y días de festa, hi foren representadas la major part de las historias del Vell y Nou Testament, sens que faltés lo *suinete* del final per recrear y fer riure als assistents. Lo poble anomenava eix famós teatre: *Lo Paradís*. Lo Capitol ordená de gratificar ab 60 lliuras á tots els que havían contribuït á representar lo misteri de la Passió.

Los reys se dignaren assistirhi; s' hi barrejaren los sacerdots precedint pelegríns y confreres ab las banderes de llurs iglesias y capellas (1).

L' atractiu de la novetat havia donat gran fama á eixas representacions quinas tenían seduït un poble ignorant y supersticiós; mes va calguer continuar donant aliment á sa curiositat, aixís es que las farsas més grolleras se barrejavan als motius mes sagrats y respectables. En 1545 la ridícula barreja de la religió y de la bufonada fou severament prohibida pels magistrats. Alashoras nasqué la comedia profana; mes no pogué florir en una societat qual gust no tenia encare format, fins que Lope de Vega, Calderón en nostra patria, Molière en França, Shakespeare en Inglaterra, la tragueren del cáos hont jeya sepultada.

En lo principat de Catalunya, comprenent Mallorca y lo Roselló, eixas representacions de dramas sagrats foren en voga durant tota la Edat-Mitjana, y se gravaren talment en l' esperit del poble que, aduch ara, en ple sigle XIX, se veuen representar los mateixos misteris com en los sigles passats. Lo gran drama sagrat de la Passió y Mort de Jesucrist, atrau encare en los teatres una multitud ávida d' emocions y entendriments, no sols en los teatres de grans ciutats, mes també en pobles y viatjes. No fa gayre que las professons de la setmana santa eran casi representacions

(1) *Veure: Alain Chartier. — Histoire de Charles VII.*

teatrals hont lo drama era representat á lo viu com la d' aquell poblet del Baix-Empordá, Rupia (1).

* * *

Fa alguns anys, uns 26, que en vilatjet del Baix-Empordá, Foixá, en una era, vaig veure representar lo *Degollament de San Joan Baptista*. Pero hont eixos espectacles están mes en voga, es en lo Roselló. A mes de la *Passió* qu' ells ne diuen la *Presa del Hort*, he vist representar á Serrallonga, poblet del Alt-Vallespir, lo gran drama: *la Vinguda del Mon*, ab Adam y Eva, la tentació de la serp, etc., etc. Se representá de dia, en un gran pati; comensá á las 6 del matí y s' acabá quan fosquejava; 20 actes; la gent se'n havia portat queviures y s' esmorzava, dinava, y brenava en los intermedis. Lo fill del masover del mas Pujol feya d' Eva, son pare d' Adam, y lo Sr. batlle del poble de Pare-Etern. Lo drama era escrit en catalá antich, y si hagués de contar totas las peripecias d' eixa llarga funció en un gran pati, hont el sol queya á plom, y traduhir las impressións y fesomia del públich y actors, caldria un capítol de llargas planas; puig han de saber que en eixos espectacles de dramas sagrats, se respecta la tradició de la Edat Mitjana; cap dona hi representa; los homes fan de donas: seria per ells una profanació de admetren cap. Al Boló, fa anys, vaig veure á representar pel mateix istil que á Serrallonga: *San Juliá y Santa Basilicia*; y encara aquest any, 1894, á Baixás poblet del Baix-Roselló, dels encontorns de Perpinyá, han representat: *La Presa del Hort y Joseph venut per sos germáns*. Tot Perpinyá y pobles dels encontorns omplian lo teatre de gom á gom. Comensavan á las 6 del vespre y ne sortian á trench d' alba. Pero com eixas funcions tenen sempre un fi caritatiu, per estalviar la lluminaria, se solen representar de dia, en patis ó eras, á cel obert. Las taulas son aviat improvisadas; vestidors, bambolinas y teló de boca son fets de cobrallits, cortinas, papers de color, etc. Es lo mateix teatre y mateixas representacions de nostres passats de la Edat-Mitjana.

Fa temps que vaig al darrera dels textos d' eixos vells dramas escrits en catalá dels sigles passats; no he tingut encare la sort de trobals; no hi ha dubte que deuen contenir modismes y mots ben cataláns per nosaltres desconeguts.

Com deyam suara, eixos dramas sagrats avans tan sovint representats en nostra terra, van desapareixent, y aviat ens ne restará sols lo recort; lo mateix que las professons de la setmana santa fetas á lo viu com en certs pobles del Empordá.

Lo drama sagrat que trigará encare molt temps á desapareixer es la *Passió*. (2) Cap dels nostres dramas antichs y moderns ha fet vessar tantas llágrimas al poble, porque guarda la fe; mes ¡ay! lo vent de las novas doctrinas acabarà per escombrarlo y arreconarlo, ja que la autoritat eclesiástica s' ha vist precisada á prohibirlo per evitar escándols y profanacions. No obstant se representa encara en nostres vilatjes empordanesos ab molta fe y devoció. No fa gayres anys que lo vegí representar en ma vileta de la Junquera; y per cert que aquella representació me deixá inolvidables impressións per lo dramática y sas escenas imprevistas.

Vaig á contárvosla.

* * *

Una de las festas que 's celebran á La Junquera, lo según diumenge de Maig, tan ó més concorreguda que la festa major, es la festa de santa Llucia, qual santuari se troba á la falda dels Pirineus, á un' hora de pujada de la població. (Tenim descrit eix bonich aplech en nostre llibre *Recorts d' un Excursionista*, pl. 89). La vigilia de santa Llucia, desde las quatre de la tarde y durant tota la nit, van arribant per la carretera de França vehículs de tota mena plens de romeus que passen la nit á La Junquera, esperant la matinada per pujar al santuari; tot lo carrer Major ne va plé. Los junquerenchs obsequian als francesos ab sardanas y ballets á plassa fins á últimas horas del vespre; las grisetas rossellonesas, ab llurs elegants cofias 's barrejan ab nostras garbosas menestralas de fulards al cap; tothom parla catalá.

En vista de la gran afluencia de forasters que aquella tarde omplan carrers y plassas de nostra vila, los junquerenchs tractaren un any d' obsequiarlos oferintlosi una representació de *La Presa del Hort*, ó sia la *Passió*. Eixa representació s' anun-

(1) Veure: *Recorts d' un Excursionista*, pl. 509.

(2) Tinch la edició estampada á Manresa en 1798.

ciá per cartells en totas las vilas y vilatges del Rosselló y de la gabatgeria. Era de creure que, atesa la afició de nostres vehins á eix gran drama sagrat, la concurrencia seria numerosíssima, majorment siguent lo espectacle públich y de balde; ja que 'ls pabordes del santuari guanyarian de sobras en caritats lo que gastarian en tan costosa representació; com d'efecte, no anaren equivocats, puig aquell any las ofrenas, denatius y caritats á la capella excediren del doble los dels demás anys, quedant líquida pel santuari, tots gastos pagats, una quantitat respectable.

Adoptada la resolució de fer quelcom de bó, de quedar bé ab los nombrosos ro-meus de dallá la frontera y de sostenir ben enlayrat lo pabelló catalá-junquerench en comparansa ab lo rossellonés de Baixás, Boló y Serrallonga, judiquin si n'hi ha-gué de plans, projectes, reunions, discussions al saló de ca' la vila!...

La *Passió* havia sigut ja represen-tada algunas vegadas en la població: aixís es que no va costar gayre de aplegar los actors; y si algún ne man-cava, se 'n presentavan tres per fer son paper. Per eixa part l' éxit era se-gur. Mes lo que doná lloch á una ses-sió un xich borrascosa, fou lo triar lo punt d'emplassament del teatre.

—Jo 'l faria al pati de ca 'n La-porta qu' es prou gran.

—Cá! si no hi cabria la quarta part de la gent!

—Jo 'l faria—saltava un altre—á la plasseta de l' Illa, ó al portal d' avall, en mitj del camí ral.

—Y 'ls carros... per hont passarian?

—Senyors—digué 'l batlle, pegantse al front—magnífich!... Eureka!...

—Y ara, que se mastega l' arcalde—digué un pagés de San Juliá—ab son *reka*. Parli catalá, senyor batlle, si vol que l' entengam...

—Escolteu: cap lloch mellor que la plassa de cá' la vila. Teatre: una bastida de tot lo front de la casa y son balcó. Bastidors y fons de l' escenari: lo saló del ajunta-ment. Palcos: finestras, balcones y teulats de las casas. Pati: cadires, banchs y es-cambells.

—Mo't bé—feu lo pagés de Sant Juliá—ja es ben pensat... y si plou?

—Si plou, obrirán parayguas; ho teniu entés?

—Aprobat! aprobat!—clamá la majoria.

Ara judiquin ab quin entussiasme tothom se prepará á representar com cal la gran funció. S' estudiaren los papers tres mesos avans fentse los ensaigs en los patis de ca 'n Olivó y de ca 'n Solá tres vegadas la setmana.

Lo primer de Maig se comensá á construhir las taulas; los pims y pams dels fus-ters retrunyian per la plassa, en mitj d' un estol de badochs y criaturas que jugavan á juheus y estaferms. Se llogaren decoracions, trajos, cascos y corassas al teatre de Figueras hont cada any per la qüaresma se representava la *Passió*. En una paraula, se improvisá un escenari teatral que feya honor al bon gust artístich dels aficionats actors junquerenchs y cridava l' admiració dels forasters y gent dels pobles dels en-contorns; y la vigilia de santa Llucia, al matí, tot estava llest.

En tota la comarca del Alt Empordá, en tot lo Rosselló no 's parlava y fora de la gran representació may vista de la *Presa del Hort*, de La Junquera, puig que com ho tenim ja dit, molts días avans, los cartells policromes y llampants cubrian portas y parets de tots los vilatges. Ne voleu de gent!... Camí ral, camins de bast, corriols de la frontera n' anavan plens; per tot se veyan á baixar corrúas. Es que també hi ajudava un día hermós; cel blau, ayre fresquet que feya onejar las cortinas dels bal-cons y templava la calor.

* * *

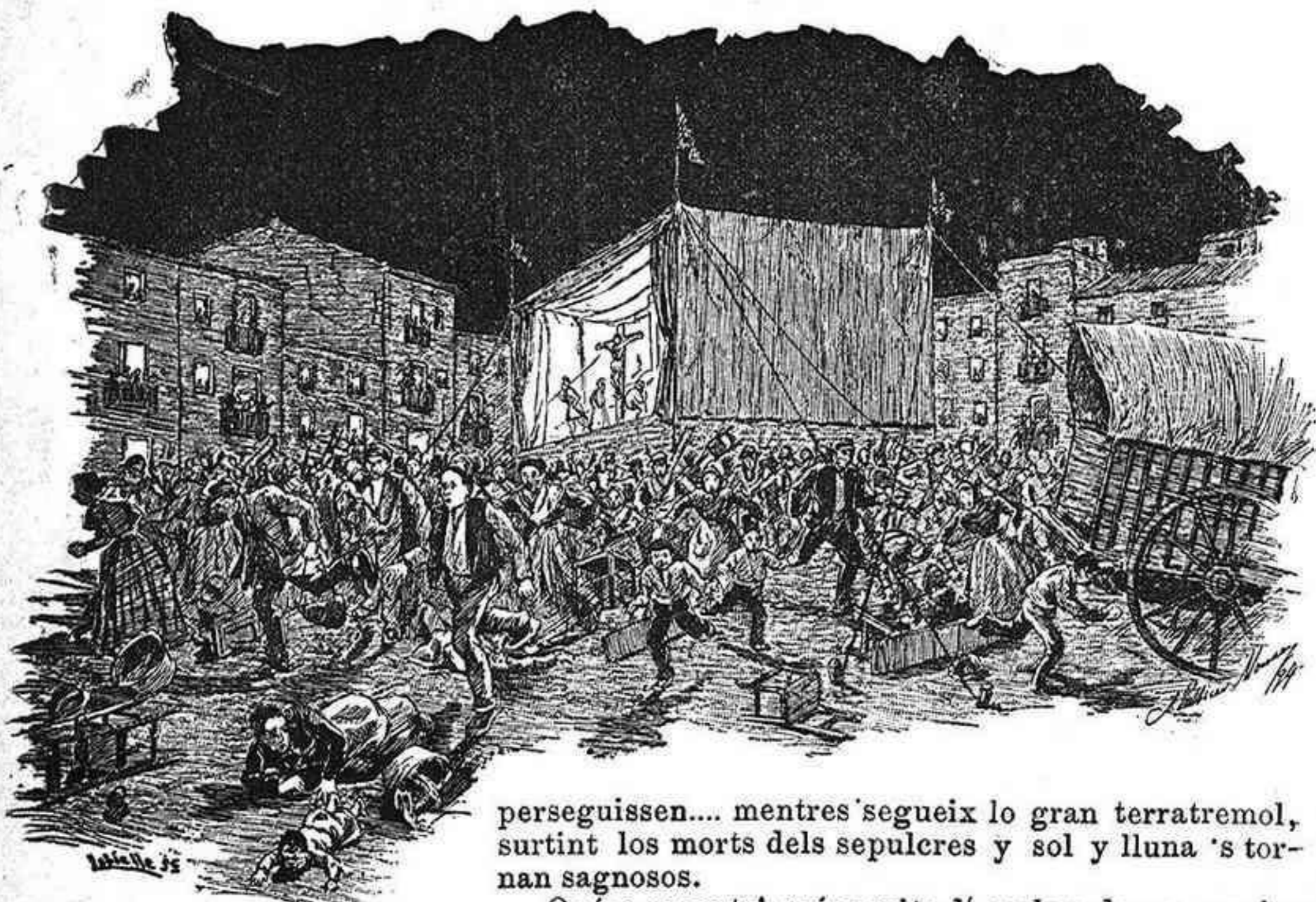
A la hora de comensar la funció, 8 del vespre, plassa, carrers, finestras, balcones, ulls de bou, teuladas, eran claferts d' espectadors; hi dominavan las donas de cofia rossellonensa ab llur cistell de queviures á la má, y 'ls homes ab llur sarró y barral que 'ls hi penjava sul pit.

Lo gran drama se desenrotllá admirablement en mitj d' un religiós silenci inte-rumput sols per plors y singlots del donám.

Al últim quadro de Jesús clavat á la creu, que ve de rebre la llansada, 'ls dos lladres al costat y las tres Marías esmortuhidas al peu de la creu, que comensa lo espantós terratremol, y que 'l Crist exhala l' últim sospir, en mitj del terror y piadós encongiment del públich que presencia la crudel agonia del clavat á la creu, que 's contracta, 's reblinca, se retorceix de tant patir, de manera que molt rosse llonesos diuhen:—Qué bé! aixó sí que 's pot dir ferho á lo viu!... Mirau quina llástime fa! pobret!... Las donas pregavan, altras singlotejavan; els homes, conmoguts, sa mocavan, las llágrimas als ulls.

En mitj dels fulgors dels llamps y ronchs de la tronada, se veu lo Crist, iluminat per un raig de llum de bengala, alsar 'l cap al cel exhalant un clam llastimós, estirant brassos y camas, agonitzant, ja mort, que de sobte d' un bot salta de dalt de la creu, fa quatre tomballons rost avall del Calvari, y fuig á quatre-grapas com si 'l

persequissen... mentres segueix lo gran terratremol, surtint los morts dels sepulcres y sol y lluna 's tornan sagnosos.

Quíns espants! quíns crits d' esglay donas y criaturas! Unas cauhen en basca, altras esparveradas s' alsan de llurs banchs: tothom fuig, saltant banchs, trepitjant caps y camas, carrers amunt; crits, ays, xiscles... onas humanas que ningú por aturar... Lo terratremol de la escena del finar Crist se transmeté de las taulas á la gentada de la plassa. No, may cap rosari de l' aurora ha causat tant terror... y lo pitjor es que lo mateix espant regnava entre bastidors: ningú s' atrevia á baixar 'l teló. Si los dos lladres no haguessin sigut peus y mans agarrats á la creu, també haurían saltat.

Per fi caygué 'l teló, y á poch á poch se restablí la calma y la gent se revingué del gran susio.

*
*
*

Qué havia passat? Per qué lo Crist havia tingut la humorada, en sa agonia, de saltar de la creu y fugir entre bastidors, nafrat y morint com era? ... Ell, qui en los assots y en lo camí del Calvari, havia fet vessar llágrimas vivas... Res, sa naturalesa era humana, no tenia res de divina, y com á tal no podia prescindir de las miserias terrenals que aniquilan l' ideal y ens transportan á la crua realitat... Tot era la culpa del fuster que havia fet la creu, y que no havia prés bé la mida del pobre pacient clavat en ella, Aixó de clavat se fa veure: el que fa de Crist sosté sos brassos estirats agarrant ab sas mans duas anellas de ferro que son als extrems dels brassos de la creu; y sos dos peus s' apoyan sobre un fustot que soporta tot lo pes del cos; positura forsada, fadigosa que 's pot sols aguantar si los peus descansan bé sobre 'l

dau de fusta; pero si eix fustot se troba clavat á un centimetre més baix del punt d'apoyo, y que lo pacient déguia aguantar durant més d' un quart positura tan cansada, pensin quín patir! quíns estiraments y contraccions tot son cos penjat pels braços á las duas anellas, faltantli l' apoyo dels peus!.... No, may los rossellonesos havian presenciat l' agonia d' un Crist clavat en creu, com el d' aquella nit:—Qué bé ho fa!.... may lo Crist de Baixás ho havia fet ab tanta realitat!.... *Cest acteur est tres fort!.... il a bougrement de talent!.... il faudra l' engager pour la carême prochain....* Si haguessen gosat l' haurían aplaudit. En efecte, may se havia fet tan á lo viu: se torsava, se reblincava, estirava sas camas en busca del fustot que sos peus fregavan á penas, girant lo cap á dreta, á esquerra, gemegant llastimosament en mitj del terratremol y fulgor dels llampechs, suplicant á veu baixa á las tres Marias del peu de la creu que fessen baixar el teló, que sa positura era inaguantable, que sufria tortments crudels, que tot ell s' enrampava y no podia aguantar més.... Pero las tres Marias, caygudas en basca al peu de la creu, 's pensavan que tots aquells ays y gemechs del pobre crucificat estavan en son paper; cap d' ellas se movia.

Molts any se parlá en lo Rosselló y Empordá de la memorable representació de *La Presa del Hort*, de La Junquera, la nit del aplech de Sta. Llucia. Y lo pitjor fou que los actors de Baixá, Serrallonga y Boló, se permeteren criticar los actors junquerenchs y ferne mofa. Hem de convenir que tenian un xich de rahó.

CARLES BOSCH DE LA TRINXERIA.

CANTERS

Ves pensant de quina fusta
voldrás los mobles del pis
que me 'n 'niré á plantá l' arbre
tan prompte com m' ho hajas dit.

Coménsat á fer la roba
que 'ns casarém per Nadal,
si per etzar trech la grossa
y ta mare es al calaix.

No 'm diguis pas que m' estimas
davant de ca 'l argenter,
perque no porto may quartos
y no 't podré comprar res.

Torna á preparar la canya
y posa mes bé l' esqué,
que lo qu' es aquesta volta
ja se t' ha escapat lo peix.

T. ALFREDO BLANCH.

UN ENGUANTAT

Anant de viatge ab un gomós, vaig observar que 's ficava al llit ab guants, y al preguntarli perque ho feya, 'm va respondre.

—Com qu' estimo tant á la Lola, cada nit somio que festejo ab ella, y francament, sentiria molt que 'm trobés desenguantat.

A. VIADER Y J.

PONCELLAS DE ORIENT (per F. FLO).

S. entre mitj de xinets y japonesos
 aquesta bona mossà s' hi posés,
 lector ¿que 't sembla? 'Ls calmaria 'ls ànimos
 ó bé 'ls exaltaria encare més?

RECORT

Los jardins ja han fet florida
 lo Cel, apart' blau satí;
 ¿no 't diu res aixó ma vida?
 ¿no 't bat lo cor, com á mi?

Fou un temps; també esclatavan
 los capolls de tendras flors...
 y com avuy brillajavan
 als raigs del sol, sos colors...

Com eram nins, de renyinas
 no coneixiam lo fat,
 avesats á las joguinas
 de nostra primera edat.

Mes que l' amistat, guiava
 nostre amor, la germanó...
 Quan un abrás no 'ns juntava,
 ens confonia un petó!...

Y entre festas y alegrías
 que ab temps anaren creixent,
 passareu depressa 'ls días,
 sens coneixe 'l sufriment...

Un matí, lo sol daurava
 com avuy, los llochs vehins
 y arreu la brisa escampava
 lo perfúm dels llessamins.

Sortirem tú y jo, ab fatlera

de trobarns; ¡bella il·lusió!
 Lo nostre afany, tant sols era
 cambiarnos un petó.

—Tinch molt gust en contemplarvos
 (digué ta mare al mira'ns)
 mes penso que per besarvos
 ara ja sou massa grans!

¡Massa grans! ab tant que 'ns veyan
 may ho havían reparat; ...
 ¡Qu' eram massa grans ens deyan
 per privar'ns la llibertat!

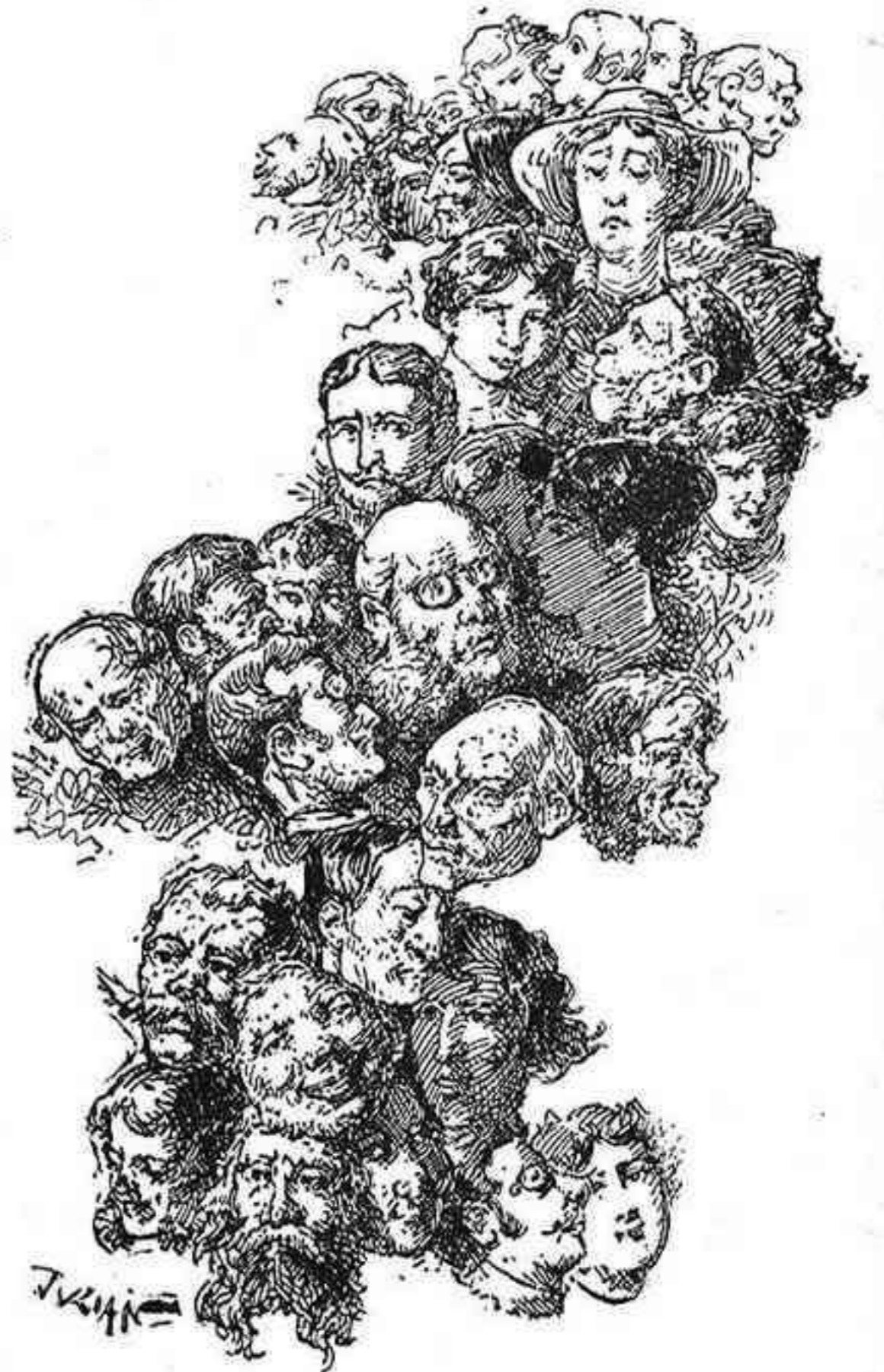
Tú, al sentirho, ab mi 't ficsares;
 lo meu rostre s' enrogí;
 de pena un sospir llensares
 tot allunyante de mi!

Dés llavors, no se que passa;
 cada volta que 'ns veyém
 sembla que la sanch se 'ns glassa
 y 'ls ulls á terra baixém.

D' aquella estació florida
 recordem tots los instants...
 ¡qu' hermosa fora la vida
 si may més ens fessim grans!

DOLORS RIERA BATLLE.

MELONS per (JULIAN).

¡Trihéu... á tatz!

ORIENTAL (per A. Fabres).

LA GRAN PELEGRINADA (per M. MOLINÉ).

Avants hi anavan á peu
y demanant caritat;
ara hi van á portar quartos
y ab tota comoditat.

POSTA DE SOL Y D' AMOR

- ¿En qué pensas.... *Hamlet*?
—Ser ó no ser.... casat. *That is the question.*
—No hi pensis més. *Cása't.*
—Lo matrimoni es un abisme: m' atrau, pero retrocedeixo.
—La *Carme* es guapa, rica, ben educada.... ¿qué més vols?
—Estimarla y que m' estimi; enténdrela y que m' entengui.
—¿Estimarla? Deus voler dir que tems lo perill de que la vulguin tots. ¿A qui no cantivan las sévas seduccions?
—A qui las veu de prop.
—May la fama ha pregonat ab més justicia una bellesa. Es realment espléndida, superba, digna rival d' una divinitat.
—D' una divinitat del art plástich: no del meu cel.
—¿Has vist correcció més perfecta de perfils, desarrollo més armónich de muscles y faccions, delatant un esperit superior, incapás de tota mala passió?....

—Y de tot bon sentiment.
—Mirant sos ulls grans, serens, un se pert en lo infinit....
—O en lo *buyt*. Bastant se semblan aquestas dos ideas.
—Y la plácida tranquil·litat del seu rostre, mirall fidel d' una perfecció, d' un sossego d' esperit....
—O del *no res*, que també es sossego.
—Al través de sa hermosura s' hi llegeix candor, innocència....
—O tontería, ignorancia. Com va dir lo poeta, també son parents lo diamant y 'l carbó.
—¡Quína figura més escultural la séva!
—En efecte ¡quina es-cultural!

—Quín orgull al passejarla pel món, poder dir: aixó que admireu es meu.

—Y vostre també, perquè no reserva per mí apenas res més que lo que descubren vosres ulls.

—May te faria quedar malament en societat!

—Tant-de-bó no 'm fes quedar malament á solas!

—Ha sigut educada en un col·legi de primer ordre, á la moda....

—Y per monjas, apartadas del món, dedicadas á Deu, que s' imposan la missió d' educar á las que han de viure en lo món, dedicadas al marit, á la familia.

—¿L' has vista en los salons?

—Sí. Totas las fórmulas inventadas per la convenció social, las coneix ab la mateixa perfecció ab que diuen «papá» y «mamá» las ninas ab máquina.

—Sabel francés.

—Algunas, bastantas paraulas en francés, es veritat. Ja sé que 'ls seus llabis sabrian dirme també en gabaig que m' estima. Pero 'l seu cor res me diria.

—Toca 'l piano....

—En efecte, una continua gimnasia de mans, ha dat molta agilitat als seus dits. No ho nego: la Carme té molt ben educats los dits per teclejar, y 'ls llabis per xapurrar lo francés y çes aqueixa sa decantada educació?

—Altra habilitat séva: la pintura.

—Tú ho has dit: habilitat, no art. Y jo afegeixo: xapusseria, no habilitat.

—Lo cert es que al sortir de col·legi no sabian ja que ensenyarli.

—Es veritat; no tenian ja més láminas de fruytas y flors que darli á copiar.

—Pero després, bodegons. paisatjes, marinas....

—No me toque V. la marina! Es lo seu fort. Com que ja 'n pintava quan la feyan somiar ab lo mar, avants de haverlo vist may.

—Copia Academias....

BOUCHOUT—BÉLGICA—(Estudi de J. Mª Marqués).

—Digaho tot. Comensa per dibuixar la fulla de parra pera posar á salvo 'l seu pudor.

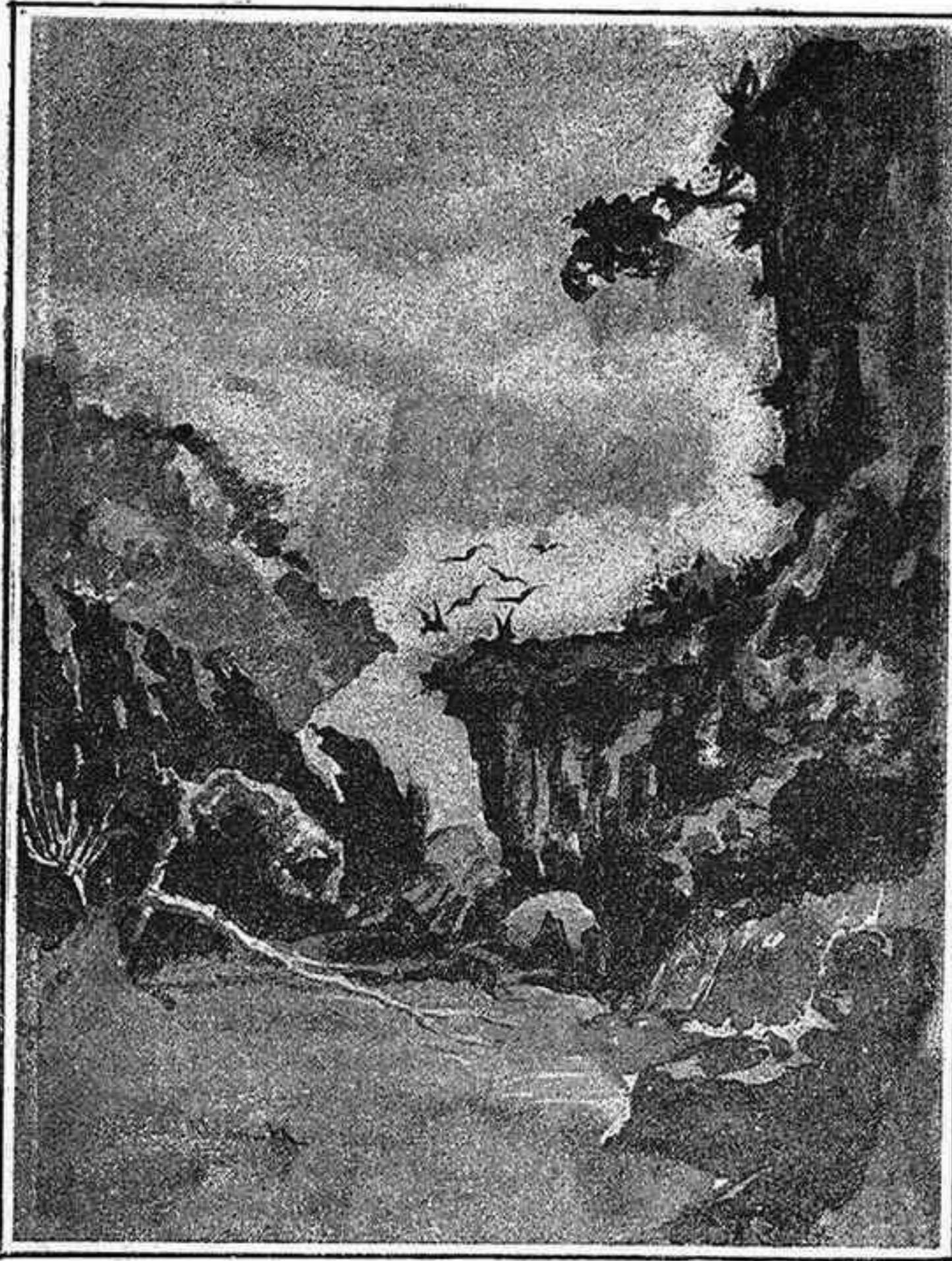
—Déixat d' epígramas.

—Si sapiguessis lo que 'm diverteixen! Son l' epitafi del meu amor.

—De modo que resoltament renunciás ...

—Casi, casi. Y la culpa es de aqueixa malehida afició á la pintura que tú tant alabas. Y sino escolta.

En l' última visita que vaig ferli quan estavan estiuhejant, los seus pares, tots tous, m' ensenyaren una *tablilla* que acabava de pintar —¡Magnífich!—vaig dir jo per dir alguna cosa ó per no saber que dir.—¡Quín ou ferrat mes ben fet!—La *mamá*

LOS GAITANES (Aguache de R. Blanco Merino.)

sentantme 'l quadret que havia servit de modelo.

Y llavors me vaig fer llengües de la perfecta exactitut de la copia. Vaja, que alló solament ho podia fer la *Carme*, aquella *divinitat*, com tú li dius, baixada del Olimpo per tan alta empresa!... ¿No n' hi ha una, si mal no recordo, en *El joven Telémaco* que fa mitja?

¿No veus encare la causa de mon desencant? No t' impacientís: escolta. Després de la escena narrada, varem sortir á dar un passeig per la platja. Era cap al tart. Ella y jo anavam davant, bastant apartats dels *papás*, y per cicatrisar las feridas que mas torpesas haguessin pogut fer en son amor propi d' artista, li deya, entre altres requiebros, que jo preferia al art la realitat, las obras de Deu á las dels homens, quan eran tan hermosas com ella, que superava á tota ficció, á tot somni.

's va mossegar los llabis. Jo 'm vaig creure qu' estava ofesa de que considerés á la séva filla capás de saber ferrar un ou.—Be, vaja, mes ben pintat!—vaig afegir.—¡Un ou ferrat!—va contestar la *mamá*—¿no veu qu' es una posta de sol al mar?

La vergonya 'm va tancar los llabis. Per fortuna 'l *papá* 'm va treure d' apuros dientme ab la major bona fe:—¡Vaja, 's coneix que tampoch es vosté molt fort en pintura.... Es cosa de donas.... L' home als negocis.

Y no acabaren aquí las meas torpesas. Instintivament, sense saber que 'm feya, vaig agafar la *tablilla*, dient entre dents: ¡quin cel! ¡quin cel més pur!.... —Altra vegada la *mamá* al reparo —¡No, home! ¡Si es lo mar!.... ¡Si la té girada cap pera avall!—Figurat si quedaria escorregut! Sort que 'l *papá* vingué altra volta en mon auxili.—Perque pugui apreciar millor lo mérit de la pintura, tingui ¡coteji!—me va dir pre-

Ella corresponia á mon galanteig ab frases d' incredulitat fingida pera incitarme á acentuar més la nota de ma passió. Precisament aquell dia, deya ella, havia tingut que posarse un vestit vell, passat de moda, que no l' afavoria gens. La modista, la molt tunanta, faltant á sa promesa, no li havia deixat llest l' encarregat. Aquella mateixa tarde tenia d' anar á emprobarse'l.

Lo sol, en tant, descendia lentament; prop al horisó anava á pondres. Casi rasant, després, la ratlla de mar y cel, se 'l veyá tremolós, ab llum titilant, com emperesit, talment, de deixar lo cel y entrar al mar. De sopte, aquella inmensa esfera de llum, va semblar que esclatés, difundintse pel espay y riellant en l' aigua, los més vius y variats matisos d' or y grana. L' espectacle era grandió, imponent. M' estava, mut, contemplantlo, quan vingué á interrompre la veu de *Cárme*.—¿Qué mira?—'m va preguntar.—*Carme*... Contempla!...—vaig contestarli, estrenyentli ab brusca carícia la má y senyalantli ab un moviment de cap, la posta de sol.—Ah, si—'m va dir—es veritat; se fa tart y la modista m' espera.—Y en tó de dolça repremsió, va anyadir:—Un' altra vegada cuidado á agafarme la má de aquesta manera: la *mamá* pot veurens... ¿sents?

No, jo ja no sentia. En mon cervell surgia 'l recort panxant, cruel, del *ou ferrat*. ¿Comprens ara 'l meu desencant?

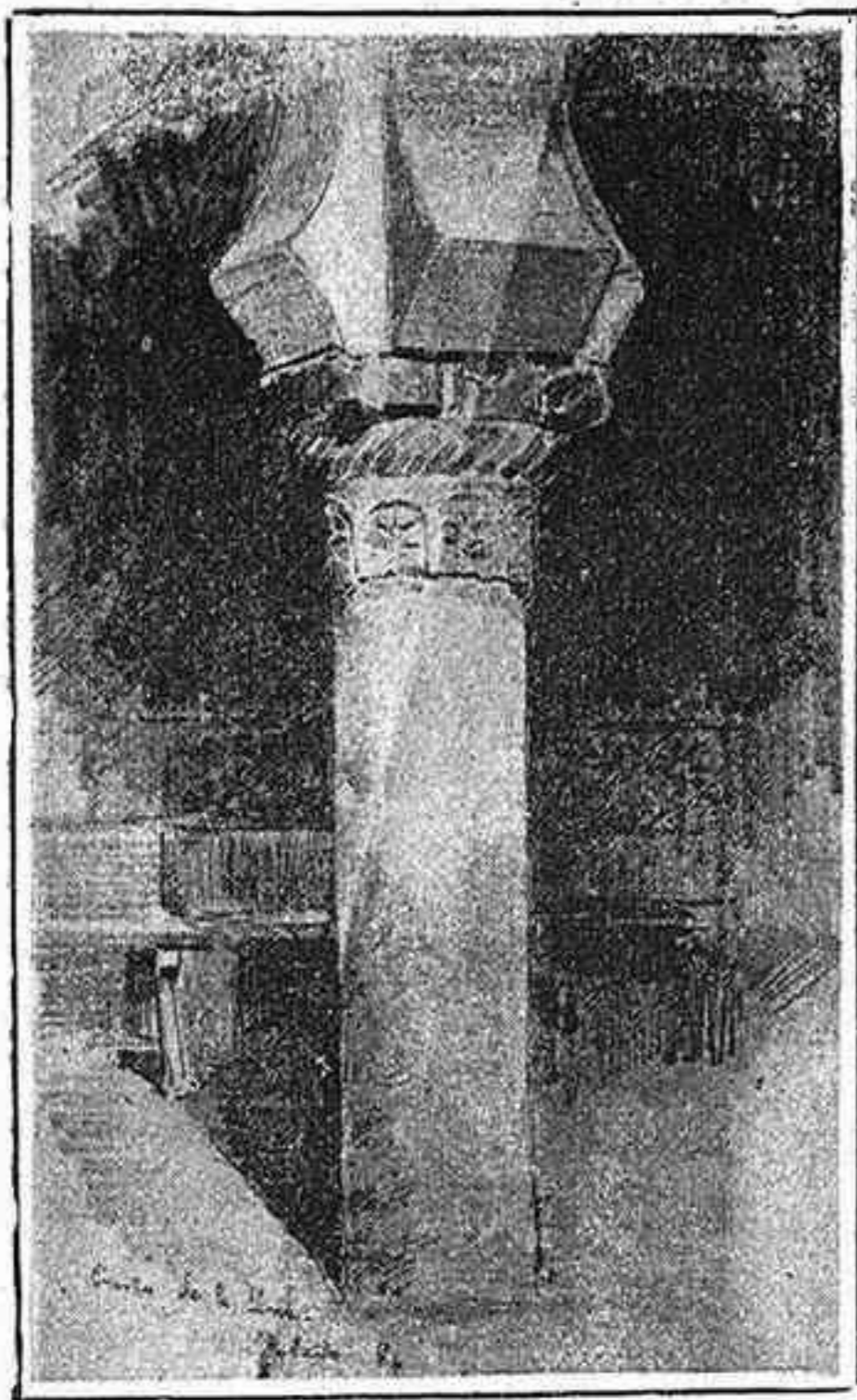
Per primera vegada 'ns tutejavam y no 'ns enteniam.

INDALECI CASTELLS.

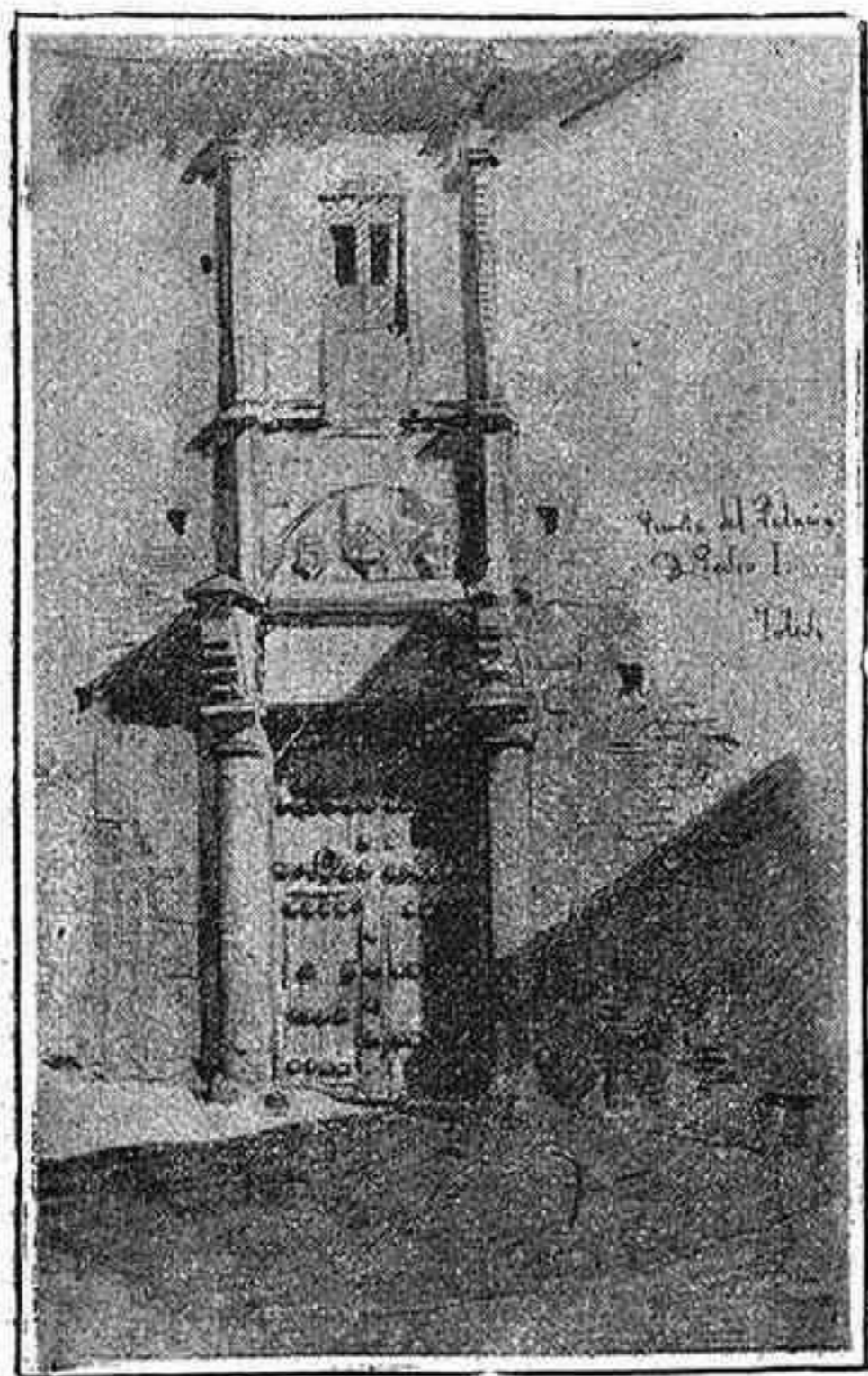

Un niu (Fot. de Napoleón).

— (À SOLAS AB LA XICOTA) —

Cristo de la Luz.

Porta del palau de Pere I.

Las donas sou un misteri
que lo qui 'l vulga aclará
tart ó d' hora acabarà
per perdre fins lo senderi.

A tú be 't coneix prou jo!
¡Donchs no sé encar lo que pensas!
y en bona fé que comensas
á tenim tip de debó.

¿M' allargo? fás l' enfadada;
¿estich reservat? també;
¡Ay Redeu!... ¿Donchs qu' hém de fé?...
¡Parla clar d' una vegada!...

Al ferte 'l primer petó
no 'm vas dir ni una paraula,
y pel segon ¡gata maula!
ja te 'n vas anar de tó.

— ¡Bueno! 't vareig dí aquell día,
aixó no 't té de dá empaig.
¿No t' agradan? No te 'n faig
¡Y santa bona Maria!

Pró fá un mes que no hi ha mimo
y també 'm fás mala cara
clavantme sense solta ara
¡qué só un fals!... ¡qué no t' estimo!...

Noya, aixís no filem pas;
jo veig clar que vols y dols
pró si no 'm dius lo que vols
no podré estar en lo cas.

L' afirmar que no t' estimo
es sols per moure rahons.
¡Bé ho veus prou que jo 'ls petons
per forsa te 'ls escatimo!

Y sino probas al canto:
decláram tú que hi vens bé
y á dotzenas te 'ls faré
perqué á mí no 'm vé d' un tanto.

Veyám, vina al meu costat
y lo que pretens aclara:

¿La puch besá aqueixa cara?
¿'T sab greu?... ¡Contesta aviat!
¡Ah, callas!... Donchs m' ho pendré
pel meu compte y sols per punt.
¿Qué t' agrada?... ¡aquí 'n tens un!
¿qué no t' agrada?... ¡també!

Y no fassis l' enfadada
ni que aixó 't causi disgust,
perque jo faré 'l meu gust
fins que diguis que t' agrada.

¡Oh! ¿te 'n rius?... ¡Gracias á Deu!
Vina qu' ho vull celebrar,
ja que 'm demostras tan clar
que t' avens ab lo gust meu.

Ara que aquí ningú 'ns fila
vull sé espléndit per demés;
té... per ara... per després...
Y una dotzena d' *anguila*.

F. PONS (MARANGI.)

FULLA D' ALBUM (Dibuix à la ploma per B. Galofre).

CONVICCIÓ

Un pagés sorprén á un mosso dormint com un tronch dessota un arbre.

Lo pagés se hi acosta y li diu:

—¡Gandul! ¿Aquest es modo de treballar? Ni ets digne de veure 'l sol que 'ns illumina.

Lo mosso fregantse 'ls ulls respón:

—Massa que ho sé, y es per aixó que sempre 'm veuréu buscant las sombras.

F. DE LA ROSA.

DEL NATURAL (per RAMÓN CASAS.)

—Al caç-de-vall la vida no es mes que un trago.

LO FONÓGRAFO

La ciencia ha trobat lo medi
de fer arribar la veu
qu' avuy surt de nostres llabis
á fins los mes llunyans temps.

Del envilit y esclau poble
podrá aixecar l'ardiment
transportantli la veu ferma
del poble que lliure creix.

¡Invenció maravellosa!
al davant de ton poder
fora esclau de tas entranyas
lo *Fiat Lux* del Etern.

Tu pots repetir un día
los crits del crim encubert
com una nova consciencia
del ser humá independent.

Perdona mon egoisme,
si al trobarme devant teu
possehit de lo carinyo
de que 'm sento lo cor ple,
com si 'l mellor amich fossis
al contarte mon secret
t'ompleno de parauletas
que 't tornarán buch de mel.

FREDERICH RAHOLA.

HUMORADAS

¡Qué poch costa, amich meu, perdre 'l respecte!
Tan sério que vol sé 'l vell Corominas,
y quan li donan, pél carré, un prospecte...
s'entreté ab ell als dits, fent paperinas.

Y aquest mateix senyor, plé d'ignocencia,
tanta moral y tan pudor blassona,
que després de parlar molt de decencia,
s'en vá á casa y.... pessiga á la minyona.

J. BURGAS.

RECORTS DE LA GUERRA DE MELILLA

(per M. LATORRE.)

Lo reservista.

SONET

Si per cas vols saber filosofia
un tractat te 'n daré en pocas paraulas;
no es aquella qu' ensenyan en las aulas,
es la nova, la que usan avuy día.

Tindrás á la vritat per heretjia,
al honor y á la fé per rancias faulas
y en l'hostal de la vida si t'entaulas
pagarás ab romansos si no 's fia.

Vergonya no 'n tindrás molta ni poca,
de llengua llarga sí, que un llengut guanya
si arsénich, serps y fel llensa sa boca;

y obrant aixís, si 'l diable t'acompanya
y tornas lo teu cor en cor de roca,
serás lo filiosop més gran d' Espanya.

JOSEPH MARIA POUS.

LA ANTIGUA ROMA (Qüento viu per ANGEL PONS).

El cabo Rómulo prou tenia la intuició de lo qu' era la uniformitat; pero hi havia un soldat tan alt que....

Tan alt que tirava per terra totas las sevas teorías. Alló no podia ser. Va variarli 'l casco, y res. Era precis valerse d' altres medis.

EXCURSIÓ PROFITOSA

Trás, trás, ab en Rodés, lo pintor prou conegut y coleccionista acérrim de tota lley d' antiguallas, anavam fent camí cap á la Marededeu de Puiggrébol.

Lo dia avans á la fonda en que posavam á la vila de Madirolas, en Rodés, mentres esperavam lo sopar, va desembolicar l' adquisició que havia fet aquella tarde; un fragment primorós de vidriera antiga que tapava un finestrot del campanar, procedent sens dupte de la mateixa iglesia. Los dos l' examinavam ab lo major interés prodigant expontáneas alabansas al ignorat artífice, un verdader mestre á jutjar per l' exquisit capet de Jesús que 'l trós de vidriera contenia, quan lo fondista que ho mirava plantat darrera nostre, va dir:

—Sembla que hi están molt afectats vostés ab aixó y per mí, mals'aguanyats vuit rals que segons sento n' han donat al campanar.

—Lo qu' es malaguanyat es tot lo que falta de vidriera—respongué 'n Rodés—verdadera joya perduda que valdria un dineral.

—Que está vosté que hi ha algú que 'n compra de cosas aixís?

—Home, jo mateix; veji si sab el paradero de lo que falta aquí y pórtimel.

—Si, 'l paradero; ¡qui sab ahont roda!.... M' hi jugaria un brenar per tots tres que aixó encare es de un finestral de la capella de batejar que de xicots, quan lo rector se 'n va anar ab los carlins, ens hi entreteniam, sortint d' estudi, á forada'l á cops de fona.

—Sembla mentida eh, tú? Figura't una vidriera aixís servint de «blanco» á las pedras de la quitxalla! Encare com ha quedat res.... Segur que ho seria del baptisteri. ¿Observas la inclinació del cap y aquestos raigs? ¡Malaguanyat! Cosas aixís no crech que succeheixin sino á Espanya.

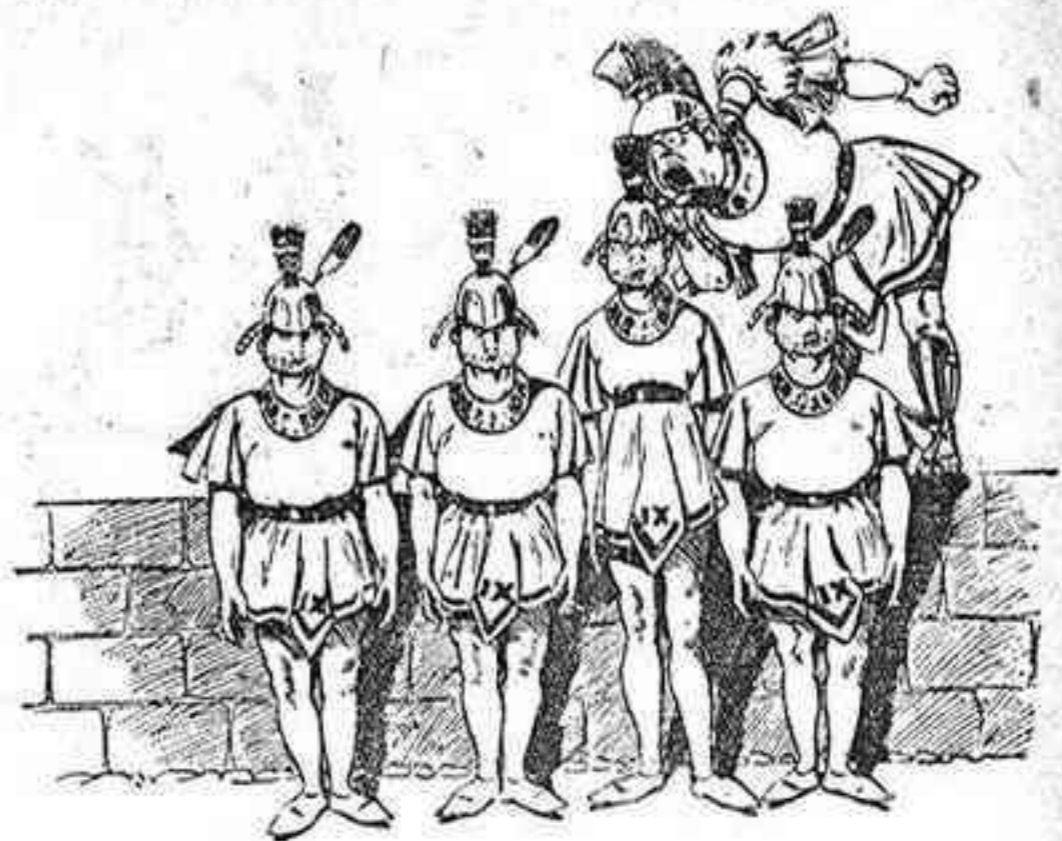
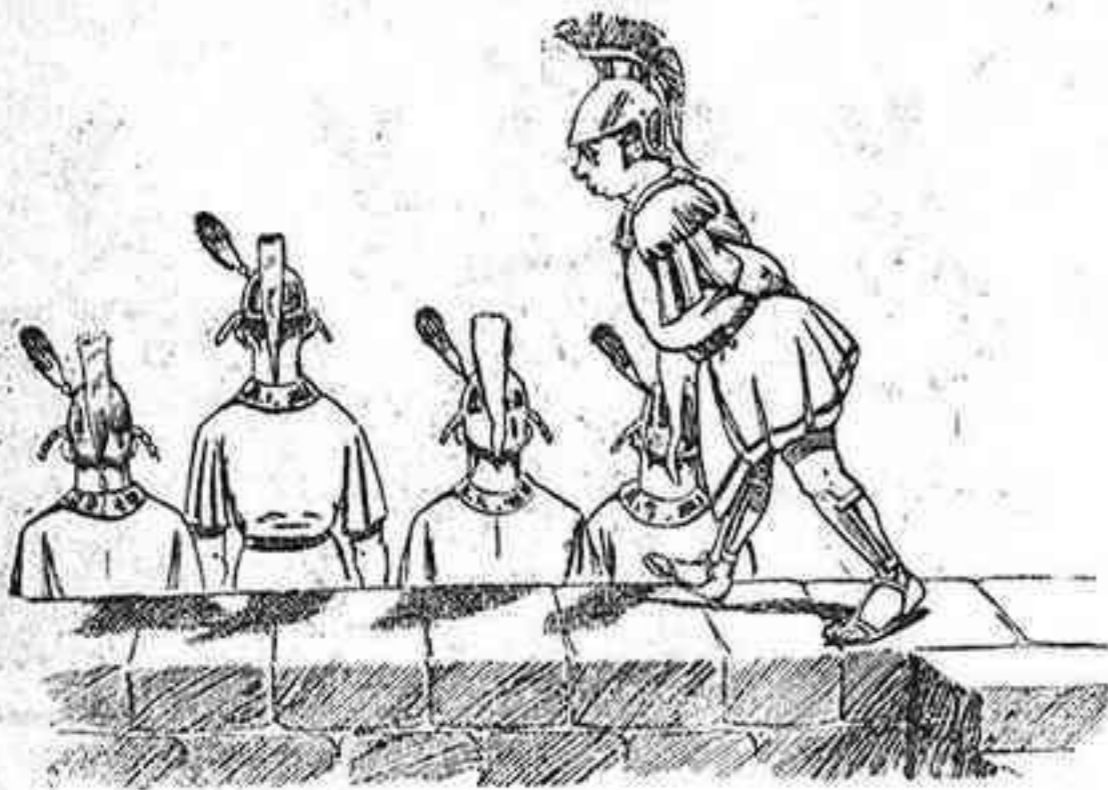
—Si, ja veurá ¿qué ho sabiam lo que feyam? Y ni ara mateix, *ado* que fos sencera, no 'n donaria dos quartos, ja veu. Jo, que vol que li diga, trobo més mérit á n' aquests vidres tan grans, tots d' una pessa, que so vist á Girona en diferents botigas; alló si qu' es clar y bonich y un veu tot lo dels aparadors com si no tingués res al davant!.... pro aixó tant afegit!.... (ab sorna). Y ab lo dissimulo que está fet.... no 's veuhen pas aquestas tiretas de llauna!.... Pero *hombre* no 's despacienti, are penso que d' aquests vidres que semblan fets de retalls jo 'n so vist... ahónt? ahónt?.... ja sé; assi dalt á la Marededeu de Puiggrébol; si no vaig errat fins en lo menjador m' apareix que n' hi ha una finestra.

—¿Qué es aixó de Puiggrébol?

—Un castellet, avuy masoveria, y una capella més antiga que 'l jeure.

—Hi ha vidres aixís?

—No li dich? Ara veyent aquest m' ha vingut á la memoria; en lo menjador hasta

El cabo Rómulo tingué una bona idea. Poquet á pèch, silenciosament y per darrera s' anà acostant al soldat y....

«!!! Firmees!!!» —va cridarli á cau d' orella ab tota la forsa dels seus pulmons y ab veu de tró.

no puch dirli de cert, pero lo que toca á la capella ja li asseguro, ey! si no 'ls han malmés de un any ensá.

—Y ¿es molt lluny?

—¿Que hi volen anar?... Psé! sab que hi tenen caminant seguit?... com á tres horas, quart ensá, quart enllá.

—Y no s' li podria anar en carruatje?

—No siga gat; es coneix que no ho ha vist may; si es un terreno trencat y per aquesta banda ni «siquiera» camí de carros existeix; ara ab matxo, no li diré que no; pro no estanhi fet tampoch li *aconseyaria*, y *desenpués*, tant flachs de cama son que 'ls espanta caminar tres horas?

—Y qué 'ns hem d' espantar, home de Deu! —diguí jo per ficar basa.

—Aixís m' agradan! Donchs mirin, si hi volen anar m' ho dihen y ja 'ls faré arreglar alguna vitualla pel camí y jo mateix els acompanyaré un trós porque no 's pugan errar encare que ho fassin adretas.

*
* *

Y fou l' endemá mateix á punta de dia, porque 'n Rodés sabent la existencia d' una antigualla ja no 's podia aguantar, que emprenduerem la marxa y trás, trás, bosch endins seguirem lo camí que l' hostaler ens havia indicat.

Havia plogut. La vegetació s mostrava neta, pulida com nena endiumenjada; un airet frescal, saturat de rehinás, perseguía 'l boyrim pinedas enllá desgarrantlo quan se ressagava ó volia plantarli cara; las licorellas lluhían com planxas brunyidas entre grans pans d' afelpada molsa, é innumerables fils de trenyina tirats de reboll á reboll, balancejant restalleras de menudas gotas, barravan lo pas y al trencarlos se venjavan tirantnos las gotas per damunt. Al deixar lo bosch per entrar á la malesa 'l sol traspassava la cima dels turóns de llevant, fent entrar sa llum daurada fins en los racóns més ombrils.

En Rodés anava fent lo camí com un autómata, res lo distreya; somiava vidrieras. Deu cops havia li buscat conversa en vá; ell com si tal cosa, trás, trás, hasta que un' arrel traydora atravessada en lo camí, ó una pedra dissimulada fentlo ensopegar lo tornavan á la realitat pera malehirlas. Llavors enrahonava una mica y deixava traslluhir que potser no li sería difícil adquirir las tals vidrieras encare que las tingués de cambiar ab cristalls «biselats, tots d' una pessa». —Ja compendrás— em deya—qu' es fer un' obra meritoria tfeure de las mans d' aquesta gent joyas que no saben apreciar y que gracias á sa ignorancia, están exposadas á desapareixer á l' hora que qualsevol bordegás vulgui apedregarlas.... —Y tornava á énsopirse....

Havíam fet dos parts de camí quan ens sorti la *huéspedes*, ab la qual no havíam contat, y que en aquest cas verídich fou la riera d' Ordellas, interceptantnos lo pas baixant de gom á gom á causa de la pluja de la nit. Se coneixía que per amunt lo

LA ANTIGUA ROMA (Qüento viu per ANGEL PONS).

L'efecte sigué immediat. Lo soldat va arronsarse y aquella simetria que tan recomanan las ordenansas sigué un fet.

Y vels'hi aquí perque aquell día 'l Cabo Rómulo va rebre las calurosas felicitacions de tots los seus jefes y superiors.

xáfeh hi havia apretat de ferm, puig l' aigua corria roja y arrastrava socas y bunió de feixots de gabella.

—Ara si que la havém feta bona!—feu en Rodés tot contrariat.

—Mira, no t'apuris, *peor podria ser!* No havent'hi altre camí pera durnos á la capella, posemos á pintar aixó qu' es prou bonich, y demá será un altre día, y si no es demá será de aquí vuyt, que ningú 'ns apressa per anarhi, vet'ho aquí.

—Si, pots anar esperant; qui sab quan hi tornarém per aquests *barris!*... Camins com el que havém fet no hi torna á passar qui pot estarse'n y tú 'l primer, que ja 't conech. Lo día que reprenguem aquesta anada, si avuy no arribém á puesto, tinch cor de no trobar un vidre sancer.

—Y qui 't diu que ho están ara? Després noy, tu fes lo que vulguis, que jo ja 't dich per endavant que aquesta aigua no la passo per tots los vidres del món.

—Home, tirém una mica més amunt, potser trobarém medi de passarla sense ficars'hi.

Ay la mare! ni may que haguessim intentat la realisació de tal idea, puig gatas y ginesteras s'extenian espessas en tota la vora de la riera y puntxantnos aquí, estripantnos més enllá y batalliant sempre va 'm arribar á fer un quart de camí ab tres de lluyta, y efectivament, la riera tampoch se podia atravessar. Finalment, sentint destraleig en lo repeu del bosch, va 'm atansárnos'hi pera preguntar als llenyaters si coneixian passera ó modo d' arribar á l'altra banda sense mullarnos.—Prou —van respondre tots á la una—per una pissetota per *cap* ens comprometém á passahos'hi á tots dos á coll-y-bé.

En Rodés va acceptar desseguida, y jo, com á bon company... vaig volguer presenciari com passavan á n' ell ans de decidirme. Va pujar sobre l'esquena del atleta que 'l duya com si no portés res, y van ficarse aigua endins.

O bé n'hi passava més de la que 's creyan ó 'l que feya de Sant Cristófol desco-neixia 'l gual, ja que una vegada al mitj de la corrent se va ensorrar de tal manera que ja 'ls veyam á tots dos riera avall. Van sortirne com van poder; en Rodés, groch com la cera y mullat fins á la cuixa, l' altre hasta ab la barba va arreplegar brossa que arrastrava l' aigua.

—Decideixo quedarme,—vaig cridarli—si l' aigua minva, es probable que vinga á rebre't; si no, aquí t' espero pintant.

Ell, veyentse á l'altra banda y l' antigualla en perspectiva, 's va reanimar y las emprengué serrat amunt y jo, desplegant las eynas, vaig posarme á fer un estudi.

* * *

Allá envers mitjdía 'l descens de l' aigua era marcadíssim; al mitj de la riera l' arena que quedava en sech anava formant grupos de islas, penínsulas y conti-

nents; crech que ja no era perillós intentá 'l pas... á caball d' un llenyater d' aquells; pero pensant que 'n Rodés estaria ja de retorn y podriam errarnos de camí, vaig acordar no moure'm.

Lo temps passava, la gana 's deixava sentir y 'l xicot no 's veyia. Tenia 'l cap plé de xarrameca de garsas y gaigs, que abundan en aquells llocs com las moscas al istiu, estava ja tip y cruixit de pintar.... res.... que ja me 'n entornava quan lo vegí baixar tot mústich de la costa.

—Ep!!... y donehs xicot, cóm ha anat aixó?—li vaig cridar.

—Fés un xiulet á n' aquells homes que 'm vingan á buscar.

Y un cop en Rodés á costat meu, y xano, xano repreníam lo camí de Madirolas, ell, los pantalóns perduts de llot y la roba de cada hú ab més sets que passadas, me va dir tot motxo:

—La excursió ha estat una verdadera *rifada*; crech que l' hostaler ha obrat de bona fé, pero aixó no implica lo que acabo de dirte.... ¿Sabs qué hi há en los tals finestrals? Pues una imitació de vidriera antigua, feta ab calcomanias de tres rals el full combinadas ab una riquesa de mal gust que no sé cóm ponderarho. Diu que va ser una fantasia del senyor de la casa, un ricatxo que viu á Girona, un istiu que 'l va passar á la masia. Veus, aquests vidres que ho tindrián tan merescut, á ningú se li ocorra apedregarlos! Están sencerets com lo primer día.

* * *

Y aquí tenen lo resultat de una excursió á la Maredeu de Puiggrébol; de la qual encare més de quatre cops ne fariam broma ab en Rodés si á conseqüencia d' haver passat la riera, no hagués heretat un reuma que l' obliga á passar dos novenas l' any als banys de La Garriga.

ANDREU SOLÁ.

LA VELLA BARCELONA (per XAVIER GOSÉ.)

Pati del Hostal de la Bona-Sort.

L' ENVIO DEL «AMERICANO»

—¿S' en recorda donya Tuyas,
de, ja fa alguns anys qu' en Tano,
sense dir ase ni bestia,
marxá cap allá als... *Guayabos*,
deixant á sa pobra dona
sense feyna, sense un quarto
y ab tres fills ab una gana
que, sols pensanthi, badallo?
—¿Preguntas si me 'n recordo?
¿Si m' en recordo? ¡Borrango!
¡M' en recordo y m' en escriuixo
del mal procedir d' en Tano!
¡Va fer molt mal fet, Pepeta,
molt mal fet! Mes son descaro
ja l' ha pagat ab la vida...
—¡Si no es mort!

—¿Qué dius?

—Fa un rato

la seva dona 'm contava
qu' ha tingut carta... ¡Caratsos,
y li dona grans noticias!
Confia qu' *al fin y al cabo*,
si no s' estronca la mina,
podrá omplí un cabás de quartos.
—¿Y no envia alguna... cosa?
—Si, senyora.

—¡Ay, pobre Tano!

¡Perdónam, si 't maltractava,
dispensa 'l meu arrebató!...
¡Vaja, ara aquellas criaturas
ja tindrán molt mes amparo!
Y digas, digas Pepeta:
¿qué 'ls hi envia?

—Lo retrato.

O. X.

EXPLICACIÓ JUSTA

L' altre dia un capellá, al passar per davant de ca'n Girona, 's va treure la teula
com si passés per davant de una iglesia.

—Escolti—vaig preguntarli—¿per qué saluda? Es potser perque va fer la fat-
xada de la Catedral?

Y ell me va respondre:

—No senyor: perque va pagarl .

J. ROIG CORDOMÍ.

PARIS.— AU CAFÉ AMERICAIN
(per CARLOS PELLICER)

A la una de la nit.—Traballadra de primera hora.

NUPCIAL

No sé pas que 'm tempta més,
si tas carns voluptuosas,
ó tos ulls sempre incitants
que la sanch tota 'm re voltan.

Lo que sé, y aixó es ben cert,
que no hi há cap altra dona
que m' atrega ab més dolsor,
ab més encís y ab més forsa.

Puig la bellesa ambulat
d' eixas bacants á la moda,
buydas de cap y de cor
y estarrufadas de roba,
no es ta bellesa, ni val
lo que un sol mot de ta boca
quan te penjas á mon coll
y 'm festejas manyagoya...

¡Massa 'm temptas, amor meu!
massa, amor meu, me provocas!
ó tú y jo 'l seny hem perdut
ó es que ja, la vida 'ns sobra!

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

MON DE MONAS

Poema históric en tres jornadas
y un epilech.

Per Nadal ens coneuerem,
ens parlarem y entenguerem.

Per Cap-d'-any, messen Saldoni,
ens uní en sant matrimoni.

Pe 'ls Sants Reys, tot de repent,
quedí viudo en un moment.

Y are, 'l Mon, tras est esquerro,
ve á calmar mon desconsol,
fentme vestí un any de dol,
pagá enllás y pagá enterro.

RAMÓN LLEI.

EPÍGRAMAS

—Jo soch fill de Sant Andreu—
deya un dia en Seralí,
y son pare que ho senti,
li digué:—No, qu' ets fill méu.

C. BERTRÁN.

—Quan fugí ab aquell soldat
la séva dona, en Parés
devia quedar parat.

—Cà, no ho creguí, D. Conrat:
vá quedar... sense dinés.】

Va preguntar en Magi
á la preciosa Leonor:
—¿Qu es l' amor?

—Un nen—vá dí.

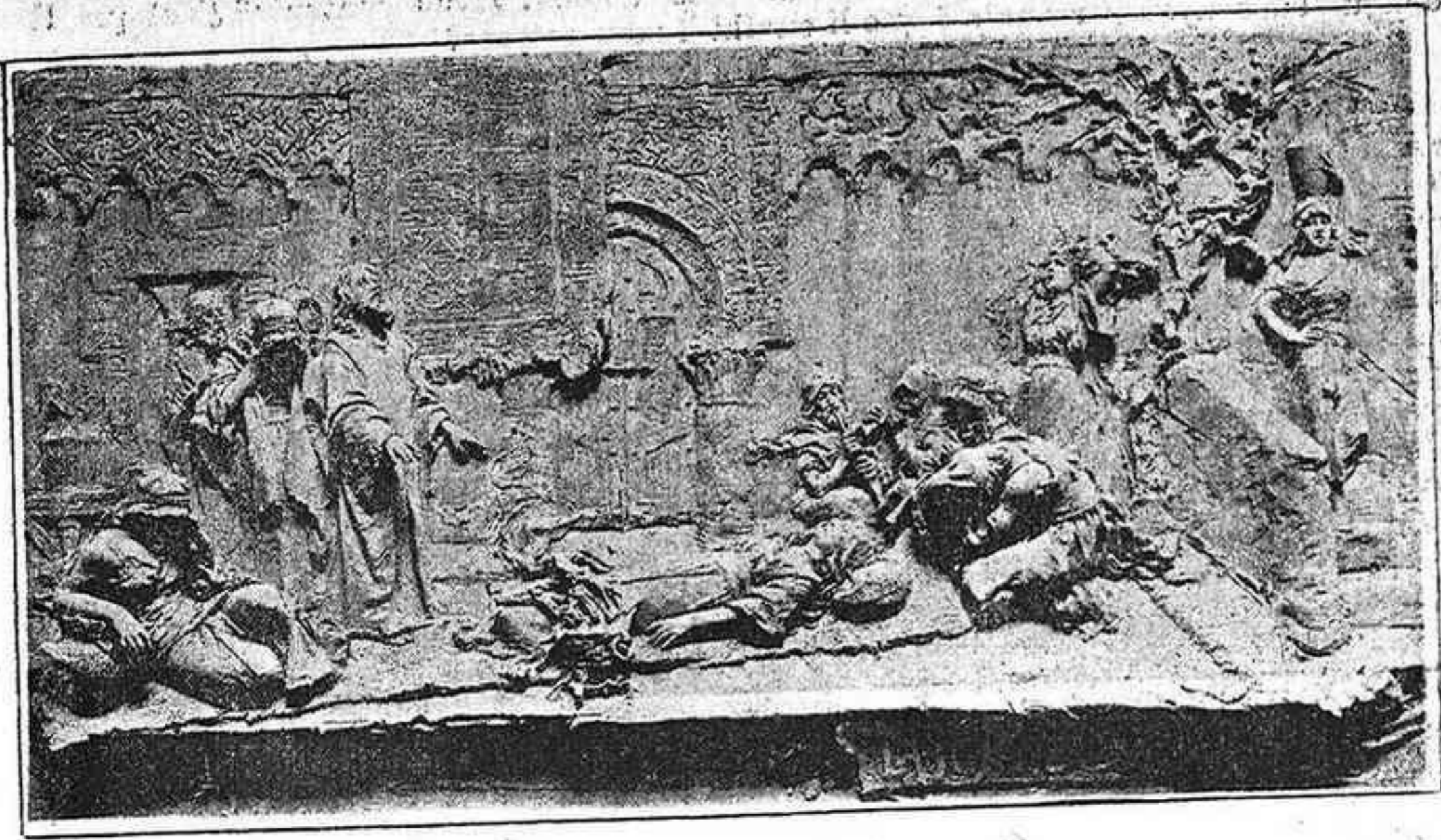
—Y donchs miri, si es així;
¿vol que li fassa l' amor?

SALVADOR BONAVIA.

DE TEULADAS EN AMUNT (per PANDO).

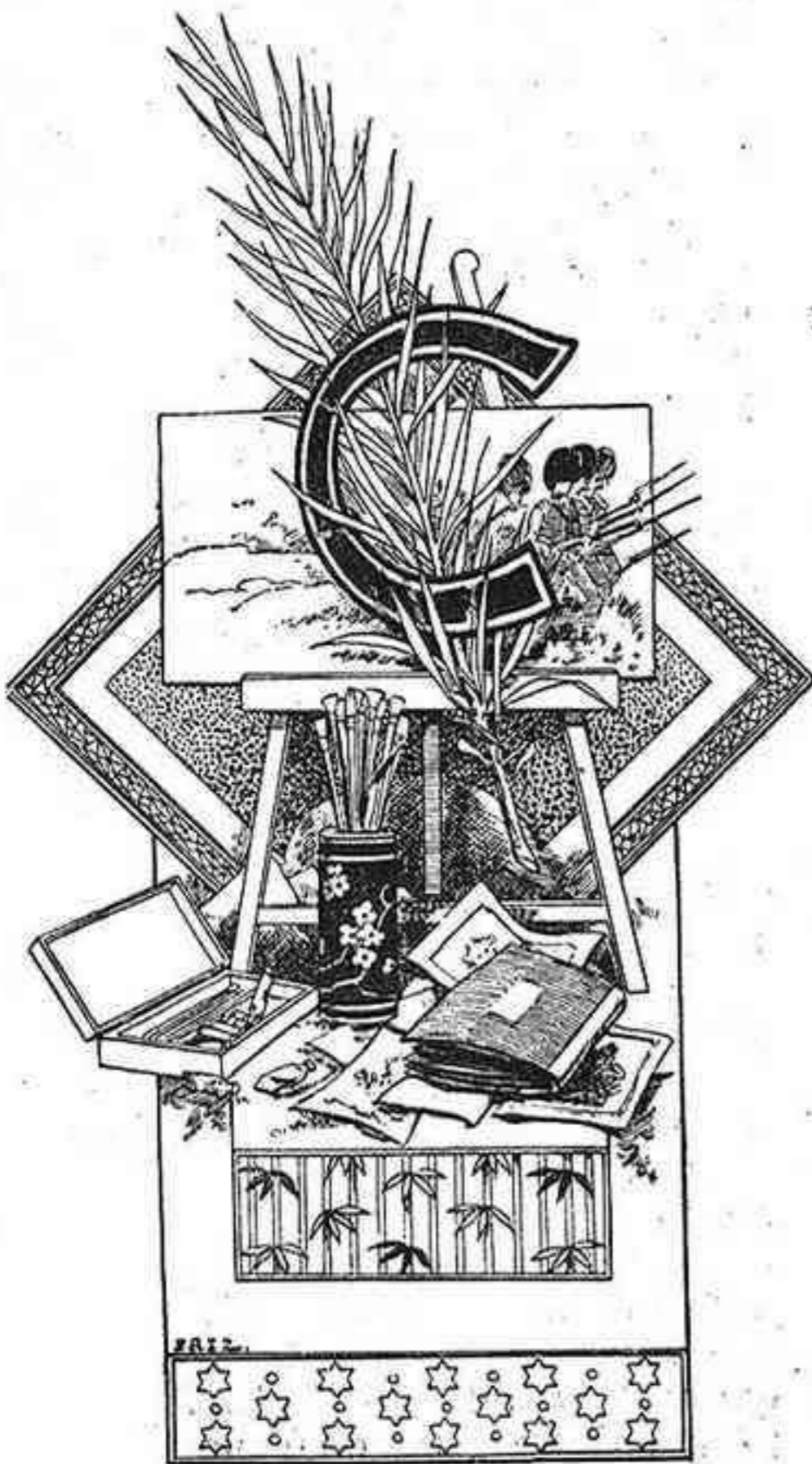
Serenata nocturna.

LA FILLA DE TAIRO (Baix relleu de A. Susillo.)

¡¡PER TELÉFONO

*«Cosas veredes el Cid
que farán fublar las piedras.»*

ENTRO!!.... ¡¡Centro!! Sí, sí, Cucurulla....
 Deuhen fer la siesta... ¡¡¡Centro!!! No deu
 esser pas lo de gravetat aquet, perque sem-
 bla que s' ho prenen per broma... ¡¡Centro!!
 Els vaig á donar tal repich de campaneta que
 semblará que tocan á gloria.—¡Ara! gracias
 á Deu!—¿Qué dormía?...—No, jo estava ben
 despert...—Si, feyna! A mí que 'm contan:
 tot aixó son excusas de mal pagador...—
 ¿Eh?...—¡que son excusas!—Aquesta xicota
 deu ser sorda com una campana.—¡Cóm, un
 minut! mes de deu...—¿Qué 's pensa que visch
 de renda per passar tot lo sant dia fentli
 música ab el timbre?...—No senyora no, faig
 com vosté, també t'inch *alló* llogat y no puch
 seure quan vull, per lo tant...—Vagi en nom
 de Deu. La mal educada será vosté....—¿Y
 ara? ¡que s' ha cregut aquesta bona dona!....
 —Ja veurá, prou romansos y á la feyna...
 pósim en comunicació ab lo teléfono de Don
 Pau Parets y Punts...—¿que li dongui 'l nú-
 mero? ay jo 't flich que romansos que gasta
 ¿que 'm vol penyorá que 'm demana 'l nú-
 mero?...—¿Y sense 'l número no pot posá 'l
 meu fil en contacte ab lo de aquet senyor?...
 —¿La guia dels abonats?...—¿y que no ho
 pot mirar vosté pel mateix treball?...—¡Ja

no hauria de ser dona per ser tan llepafils!...—Ara ho miraré, senyora *marquesa*,

no 's mogui del aparato.... no 's molesti....—Es el 3,484. ¿Está contenta? ¿Vol que li dongui las senyas personals ó que li envihi 'l meu retrato?

* * *

—¡Ola! ja estich elèctricament comunicat ab la nina dels meus somnis, ab la moreneta mes escayenta de Barcelona y sus contornos. ¡¡Calla cor!! no t' esbolotis.... no 't disparis....—¿Ets tú mononeta meva?... ¡que felís só!.... Al inventor d' aqueix aparato li faria un monument!... ¡Tota sola vida meva! ¿y 'l ximple del teu home... Vaya, del meu *principal*, com diuhen en aquella comedia?...—¡A l' hora que tú 'm digas!...—Tots los marits son tallats pel mateix patró... ¿Al despaig? ¡Divino, sublime! ¡Benehits tots los despatxos!!—¡Pobre!... ¿Cóm se diu?... Ja, ja, ja, sembla que aquet nom l' hagin inventat pensant ab ell... lo seu padrí devia fer pronóstichs quan se li va ocorre posarli aqueix nom... ¿Si seré puntual?... ¿á las sis?...—Bueno Carrer de...—¡Ah! si ja 'm recordo...—¿No? ¡¡Com dius carrer de... ¡¡Com!! (Aixó es aquí)... ¿pis?... just, según pis, segona porta... ¡Cóm Matilde! ¿no ets la Pura... (Válgam Deu, es la meva dona)...

¡¡Y'm dich Corneli... Verdaderament lo meu padrí devia fer calendaris!...

ARTURO CARRERAS.

TIPOS DE LA TERRA. (Fot. A. S. XATART.)

Lo que 'ls richs llensan, los pobres ho arreplegan.

MOLTA FEYNA, Y... MAL PAGADA

Lloch de l' escena; l Audiencia.
En son puesto, 'l tribunal;
dos civils entran al reo
ben lligat de peus y mans.
Lo president dirigintse
vers ahont seu l' acusat:
—Se l' acusa de que 'l dia
dos d' Abril del any passat,
va matar quatre personas,
y després las va robar,
segons las declaracions
qu' en lo sumari, hem trobat.
¿L' acusat se ratifica
en lo que va declarar?
—Sí senyor, si; 'm ratifico,
y encare dech fé constar
que vaig matar un gos xato
perque 'm va mossegá 'l bras.
—¿Y quin móvil va induhirlo
á fer tants assassinats?
—¿Móvil? cap. Sigué la gana
qui va ferme criminal.
No tenia may un céntim...
Ningú 'm volia fiar...
Deu fassi que no s' hi vejin
vostés en cassos semblants.
—Per compte de passejarse
tot lo dia amunt y avall,
robant carteras, rellotjes;
y fent tarugos en gran,
¿perqué no 's buscava feyna,
que be prou traballs hi han?
La seva ganduleria
á tal extrém l' ha portat,
que per robar tres pessetas,
ja ho veu si 'n va fer de mal.
—Aixó mateix li demostra
que soch amant del treball...
¡Végi si 'n vaig fer de feyna
per tres pessetas total!

DOLORS MONT.

TORNANT DE LA COMPRA (per J. LLOVERA)

—Ja m' ho diu 'l senyoret: no 't falta més que 'l sombrero.

EN LA PLAZA DE TOROS (Apuntes al llapis de M. Unceta).

MOSTASSA

En un envelat un jove s'aproxima á una noya y li diu:

—Si 'm fés aqueix favor, ballarém aquesta americana y l'altra que tocarán.

—La primera sí; pero l'altra no.

—Tindrà ja algun compromís ¿veritat?

—No, senyor: es que jo d'americanas no 'n sé mes que una.

Una senyora entregá 'l seu album á un poeta demanantli que li escrigués alguna cosa.

—¿En prosa?

—No senyor: preferiria uns versos ben llarchs.

—¿Que 'ls vol d'onze silabas?

—¿D'onze silabas no mes? . . Si no hi té inconvenient, fássimels d'un parell de planas.

Rigurosament històrich.

Lo compositor Alió se trobava al Vendrell recullint datos pera son projectat llibre de cançons catalanas, y demaná á una dona ja de certa edat si sabia alguna cansó de quan era petita.

Ella s'ho va pendre com á broma, y l'Alió va dirli:

—No se 'n rigui, senyora: jo busco cosas vellas.

Y la dona va contestá ab molta ingenuitat:

—Donchs si vol li aniré á buscar una llumanera de cinch brochs que tinch á las golfas.

UN A. VENDRELLENCH.

NIU DE MORT

Aucelleta enjogassada
d' ull bufó y cap aixerit,
que vens cada matinada
á refilá una cantada
en lo meu roser florit:

No sol passar gayre estona
sens que senti pel voltant
com te crida y t' enrahona
trametente una festona
joganer, lo mascle amant.

Y empaytantvos ab dalera
no pareu may de volá:
del roserá á la morera
y de la morera á l' era
y de l' era al roserá.

Qui com jo vostre goig veja
sentirá glatirli el cor:
ibe me 'n feu aucells d' enveja!
dintre 'l pit, com m' alateja
boy atret pel vostre amor!

Vina parella xamosa
á fer niu al meu teulat,
y mon cor qu' en res ja gosa
passará un hora ditxosa
somniaut la felicitat.

Desde ma cambra oblidada
oviraré á tots endrets
quan empendréu la volada,
pera ferne arreplegada
de menjar pels petitets.

Veuré ab la constancia vera
que 'ls ensenyéu á volar,
com los porteu ab dalera
á picar granets á l' era
y fruytas al fruyterar.

Lo meu cor ab melangia
també arréu voldrá segui:
mes temo, si vol fer via
que li manqui l' energia
y que 's quedi á mitj cami.

Mes si no pot, sens recansa
vos veuré empendre lo vol
sens mes joya ni esperansa
que romandre ab l' anyoransa
la que may lo deixa sol.

Companyona de ma vida
que coneix tots mos afanys:
de mon cor engelosida
tant, que 'l vetlla amorosida
nit y jern, anys y més anys.

Quan fugiu de ma teulada
hont feu vostre niu d' amor;
quan emprenguéu la volada,
ella, més enamorada,

NEL VEGLIONE (Ball de máscaras).

romandrá encare en mon cor.

Jo veuré com sens recansa
l' abandonéu d' un plegat
y sol, junt ab l' anyoransa
me restará l' esperansa
de morir al seu costat.

¡Oh, sí, deixéu ma teulada!
¡deixéu mon cor fosch y estret!
en ell no hi feu la niuhada
que com sempre hi ha glassada,
moriríau tots de fret!

EMILI COCA Y COLLADO.

PASSEIG PE'L MOLL

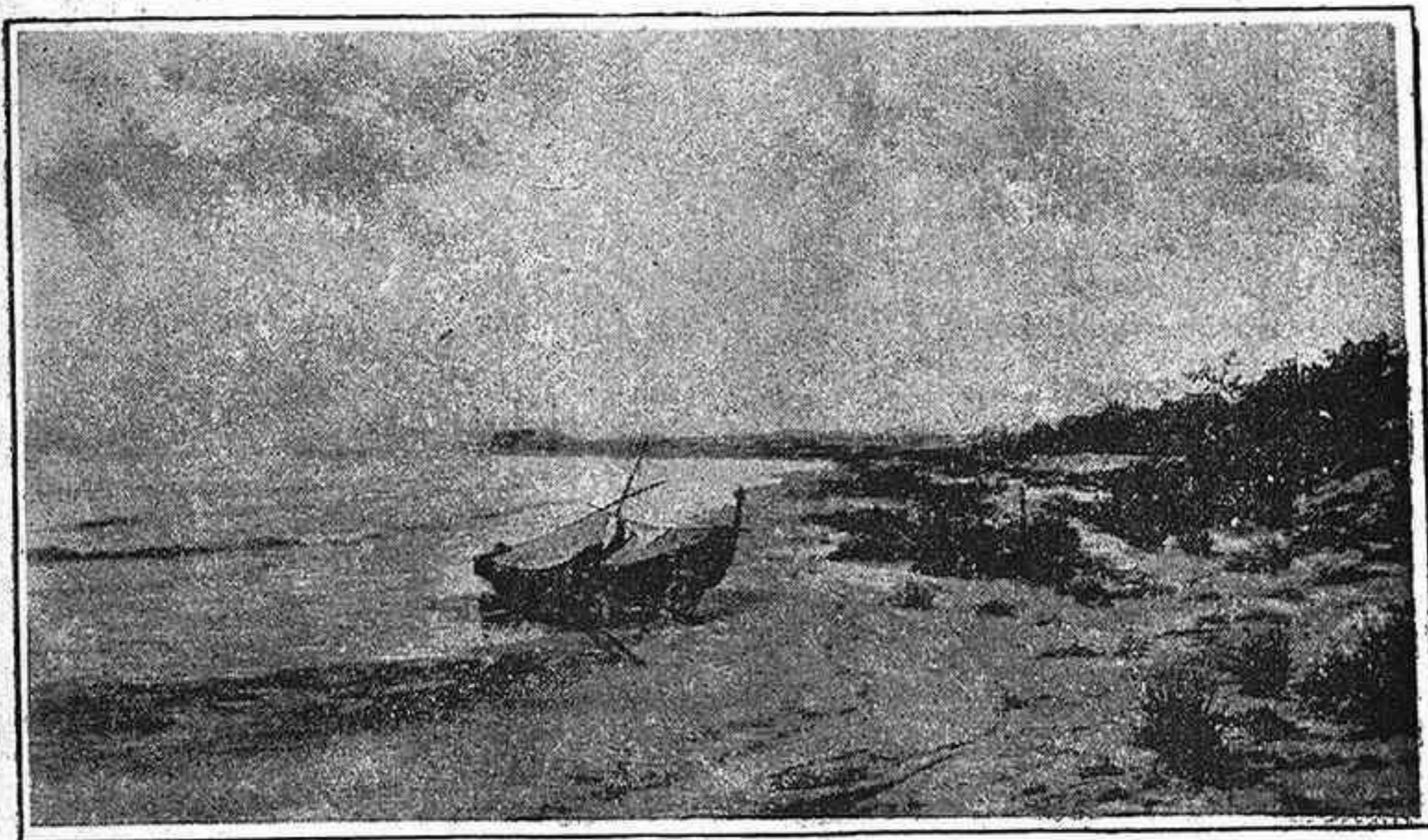
(D' UN LLIBRE INÉDIT.)

Lo moll, llenca de terra estreta y llargaruda que no figura en lo mapa, vist desde ma ciutat natal, y de lluny, té la forma d' una dalla sobre 'l mar.

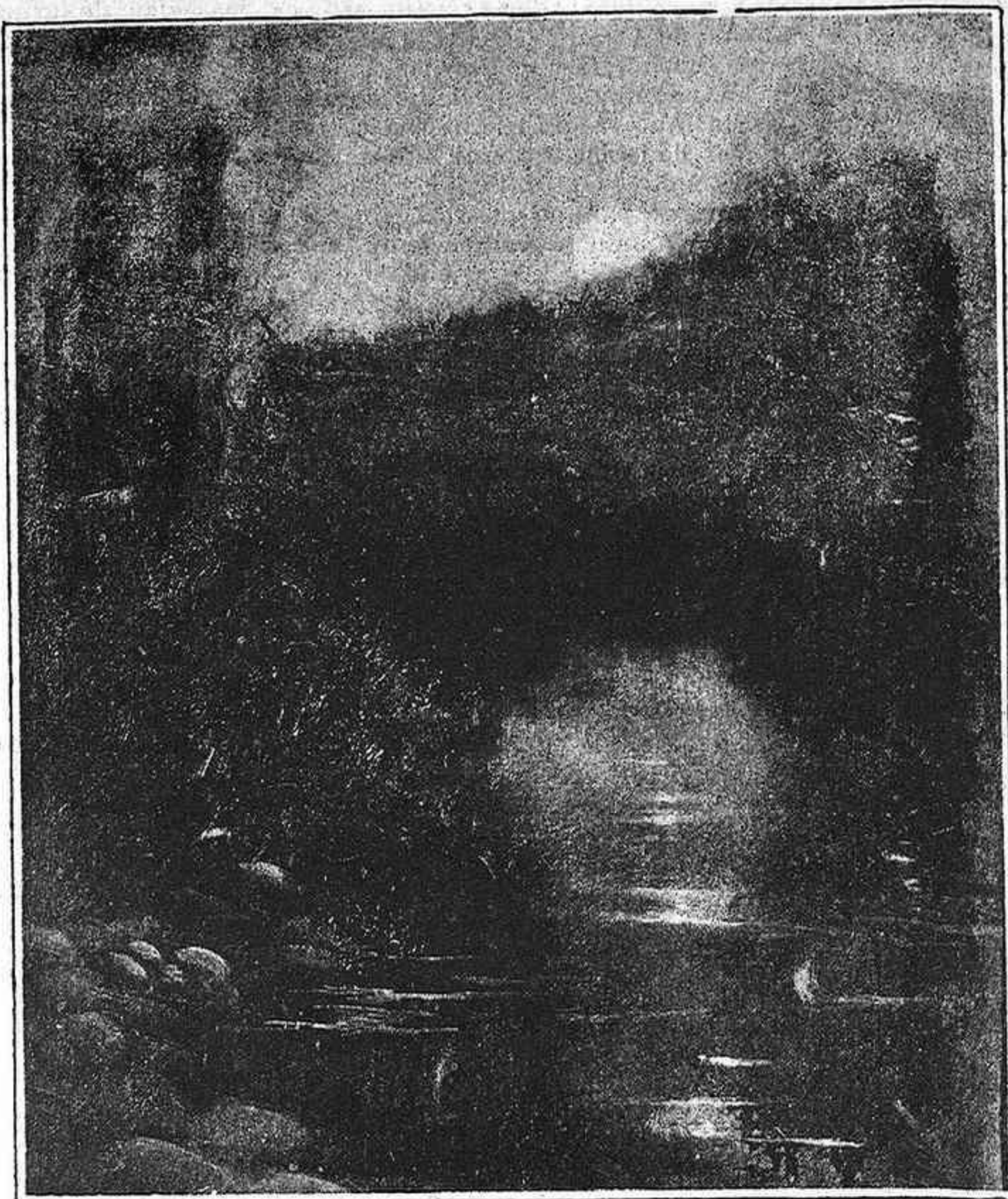
Aquest s' exten á una y altra banda presentant dos aspectes completament distints. Fora 'l port, mogut y estrellant son onatge en las rocas; dintre 'l port, plá, tranquil, transparent com un llach.

De part de fora, 'l mar se pert en l' horisó, y aixampla de cap á cap sa línea recta tirada á dret fil sobre 'l cel; pero á dins del port te per límit la costa, una franja de verdor de la campinya que, paralela al moll, ficantse més endins, fent revols y reconadas, trenca després y 's disfuma al lluny. La població s' exten á la espatlla entre 'l moll y la costa.

Allá á la cayguda de la tarde lo paisatge es preciosíssim. Un sol esplendent l' ilumina; un cel rialler s' enmiralla en aquellas ayguas, diluhintse en un blau clar,

PLATJA DE SALOU (Quadro al oli d' Hortensí Güell).

CAP AL TART. (Estudi al oli d' *Enrich Serra*.)

puríssim, casi blanch, y tenyintse en tota la ratlla del mar ab imperceptibles gradacions del viola y rosa, suaus, indefinibles. En l' ayre pur, humit y salitrós, totas las siluetas adquiereixen la nitidesa y precisió de la *cámara oscura*, y quan lo sol se pon, l' espectacle que 's produheix es espléndit.

Lo sol, á la posta, concentra en son disch rodó sa llum viva de metall fos á la temperatura blanca. Allavors, una ampla ratxa de polsim d' or cau com pluja suavíssima sobre las onas, mentres los últims raigs encenen, inflaman, llepan ab vivas tiras de llum tots los objectes del quadro; al lluny, los vidres de las torratxas, aprop las blancas casetas de la sanitat á la entrada del port, los arbres dels barcos, los cascos enquitranats y pintats de negre lluhent que reflectan en l' aygua grans tacas negras com glopadas de tinta, y 'ls tochs del sol enfonzantse ab tremolor serpentina.

Al moll ¡quina vida y animació en aquella hora, ab la carga y descarga! ¡quin formigueig de gent; capatassos, camálíchs, mariners y carreters anant y venint entre 'ls carros, las botas, las dcgas, las pilas de taronjas ó bacallá! En tota la llargada del moll, algunas tabernas improvisadas ab quatre pals y un parell d' estoras

podridas. Los carrabiners ab guants verts y molt estirats, passejan de grupo en grupo; al mitj de la feyna de descarga, una tauleta ó una báscula y algú qu' apunta ó compta. Y 'ls barcos grontxatnse en l' aygua, y 'l sol ponentse.

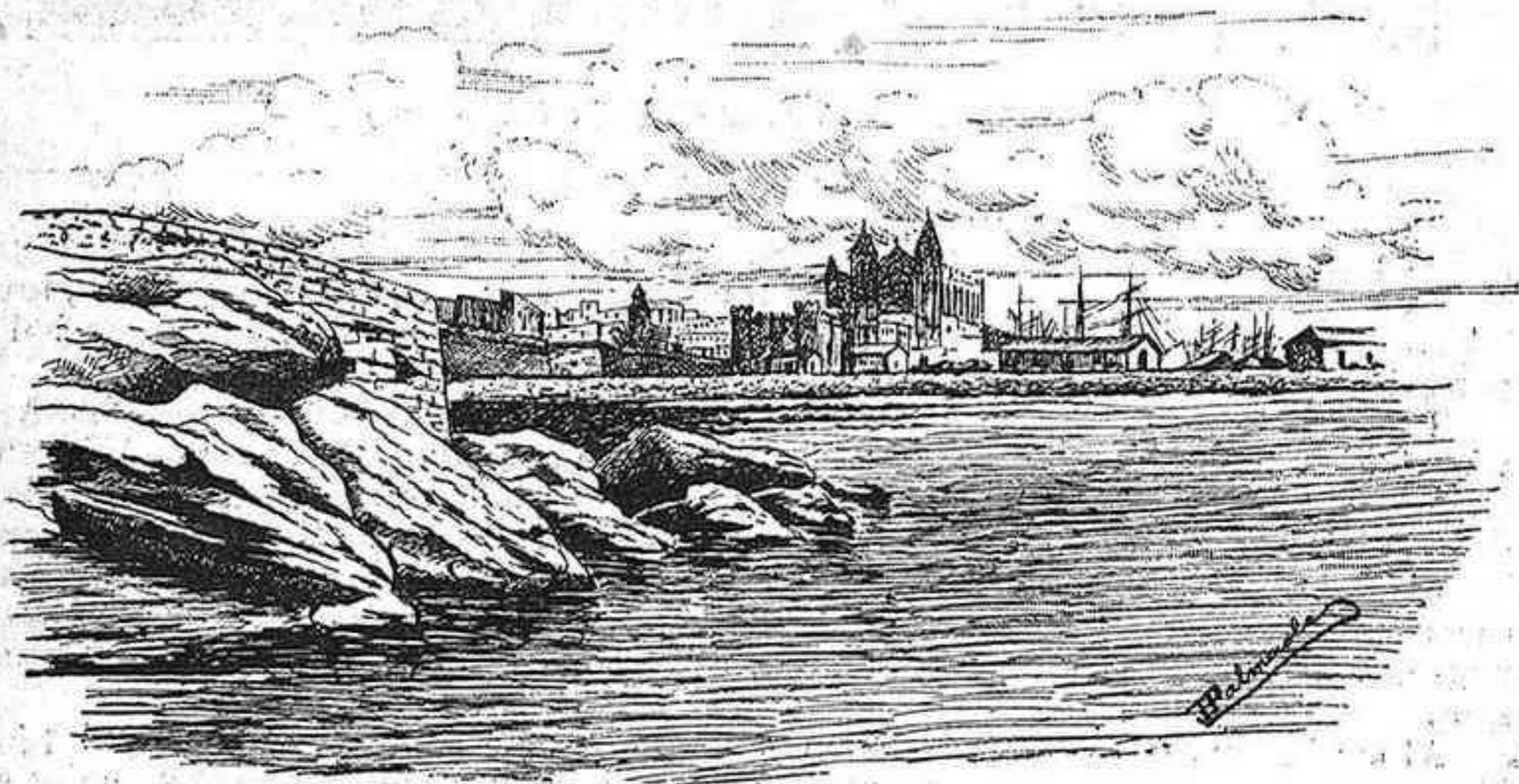
¡Quántas vegadas he contemplat l' espectacle desde la mateixa punta. La punta te quelcom d' islot solitari, ab sa gran llenterna entre 'l rocám de l' embocadura. Allí no hi arriba la remor de la descarga, ni 's té enfront altra vista que la costa hont se pon lo sol, ó algú *yach* inglés, lleujer y bonich, anclat fora del bosch de mástils del centre. En lo bell punt en que vá á pondres, d' allí s' ha de veure 'l sol. Ja va estrenyent sa estela lluminosa, compacta al lluny, aquí á nostres peus partida á trossos com bossinets de mirall, sobrenadant entre 'l nácar y la sabonera de las onas. Un oreig suau y fresch os besa 'l front y dringa la cadena qu' amarra 'l *yach* ab lo melancólich clapoteig de las onas que s' agitan un moment avants de dormirse. Aquesta es l' hora en que l' horisó 's tenyeix de colors de rosa marcida y tot ressalta ab mes precisió; la remor del aygua es mes dolsa y mes trista;

fins se sent lo gotejar de las rocas després d' una lleujera branzida del aygua, qu' esparjeix mes forta olor d' ostras y quitrá. En aquest' hora, en fi, tornan las barcas de la pesca... Las heu vistas sobre la planuria del mar tota la tarde, com esquadra de blancas velas llatinas... Eran lluny, lluny... Ja son aquí... La vela, com una petita ala de colom, passa per davant de la punta com un inmens fantasma, y exten sobre d' ella

RECORTS DE «LA ROQUETA»
(per PALMAROLA)

La Consigna (Palma).

Derde 'l Fouquet (Palma).

un instant una vasta ombra. Lo barco, la petita closca, s' engrandeix, y sentats en la popa veyeu als mariners sopant mentres fan via y arriban á l' orella sos renechs y sas conversas. Y l' ampla estela remoreja rera 'l barco, trencant l' onatge ab una glopada vastíssima de sabonera, y mentres la vela 's va allunyant dintre 'l port ne passa un altra, y un altra, com llarga professó de fantasmas gegants, com mages-tuosa filera de frares ab colossal caputxa... Y 'l sol se pon.... L' ayre bufa mes fort y mes fret; un últim raig guspíreja en la espuma, s' evapora en lo zenit enrojint un pobre nuvolet, y las onas s' adormen.

En l' esblanquehida atmósfera de la celistia sols puch distingir lo *yach* que segueix grontxantse. Sona á coberta un acordeón tocant sonatas inglesas. L' escassa tripulació, lluny de sa patria, fent escala d' una nit en un port de tercer ordre, mata 'l temps com pot, mentres jo, sentat en l' escollera, tot sol, sol com qui diu en mitj del mar, me daleixo escoltant aquella música ¡Qué dolça, qué trista en aquella hora, bressada per las ratxas de vent qu' ara la portan cap á mí, ara la confonen ab lo remoreig de las onas adormidas, que clapotejan á mos peus! ¿Per qué té aquest atractiu pera mí aquella tonada melangiosa del Nort, sota 'l cel del Mitjdía, en un port de tercer ordre, lluny los tripulants de sa patria fent escala d' un día?

Quan m' also pera empendre la tornada, venen cap á mí un vell inglés ab una senyoreta de brasset. Son tripulants del *yach*; los dos tipos de sempre, los tipos d' inglés á Espanya: ell, ab la cara de tots los retratos del *Grafic*, la barba de mariner, vermell com un pebrot, amplas espatllas, grans peus, y caminar xaparro; ella, una *miss* tota esllanguida, vestida ab un *watherproof*, y sens altre gallaret que 'l vel del sombrero qu' esbatega ab lo ventijol.

A un crit d' ell s' acosta la llanxa; hi entran, xipollejan los remos á compás, y s' allunyan, deixantme en lo moll solitari, encantat, embadalit. ¡Cóm me 'n aniria ab ells! ¡Qui sab ahont serán d' aquí vuyt días!....

De retorn, trobo algun qu' altre pescador de canya qu' ha passat la tarde entre 'l rocám, algun mariner vell dels que se solen veure per las platjas y 'ls ports, mirantse la mar horas y horas, com qui contempla encisat una estimada. ¡Pobre vellel que sent l' anyoransa de tanta grandesa, de las tempestats y 'ls viatjes!....

Si gosés, l' abrassaría!

J. IXART.

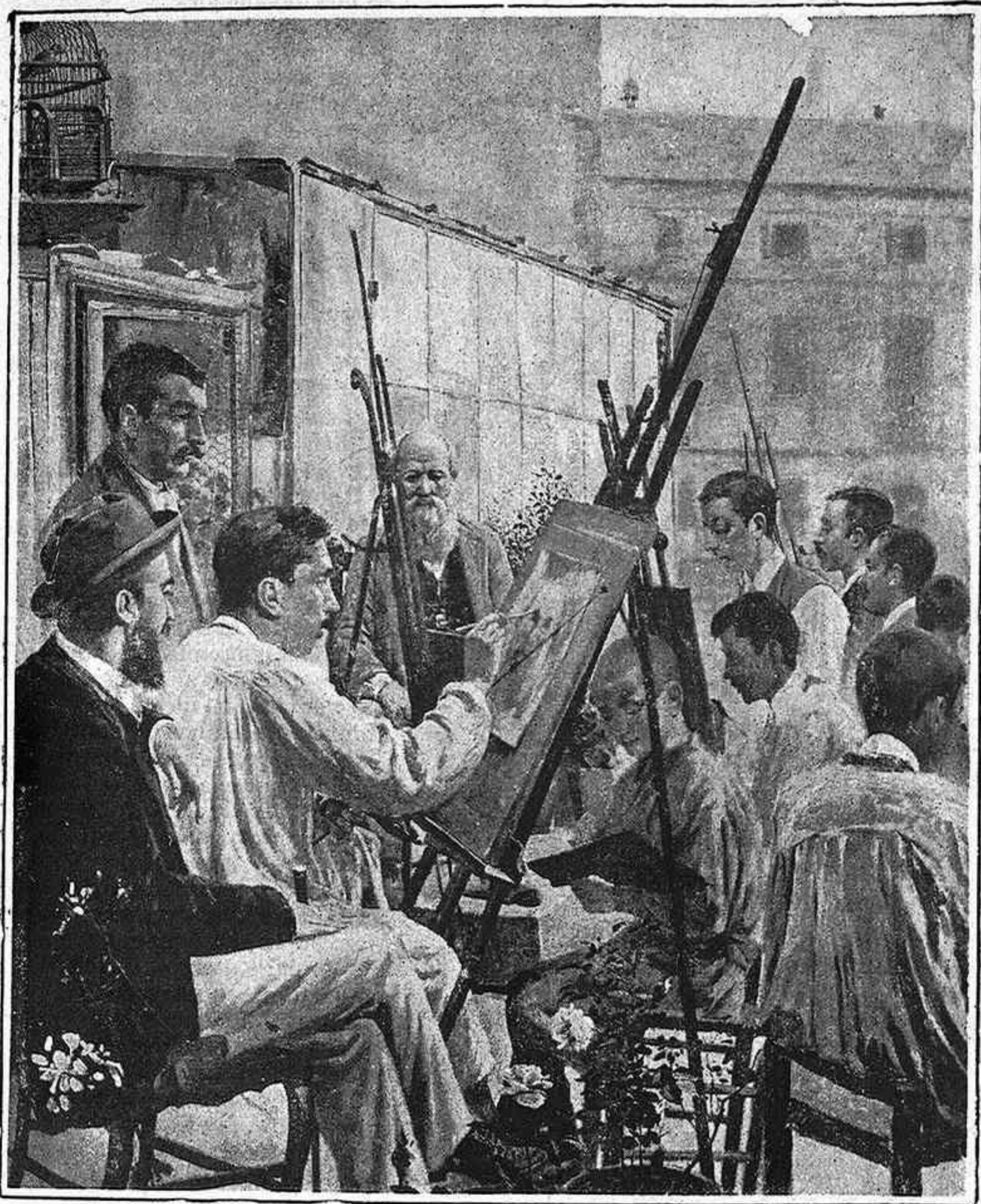

TIPOS ROMANS.—LAS FLORISTAS. (Quadro al oli de G. Puig Roda.)

UN DESENGANY (per M. MOLINÉ).

S' hi havían posat grans esperansas, y al últim ha resultat una joguina de vent.

Un taller al aire lliure.

ESCENA CONJUGAL

En Peret es un trós de pá: may per res s' enfada.

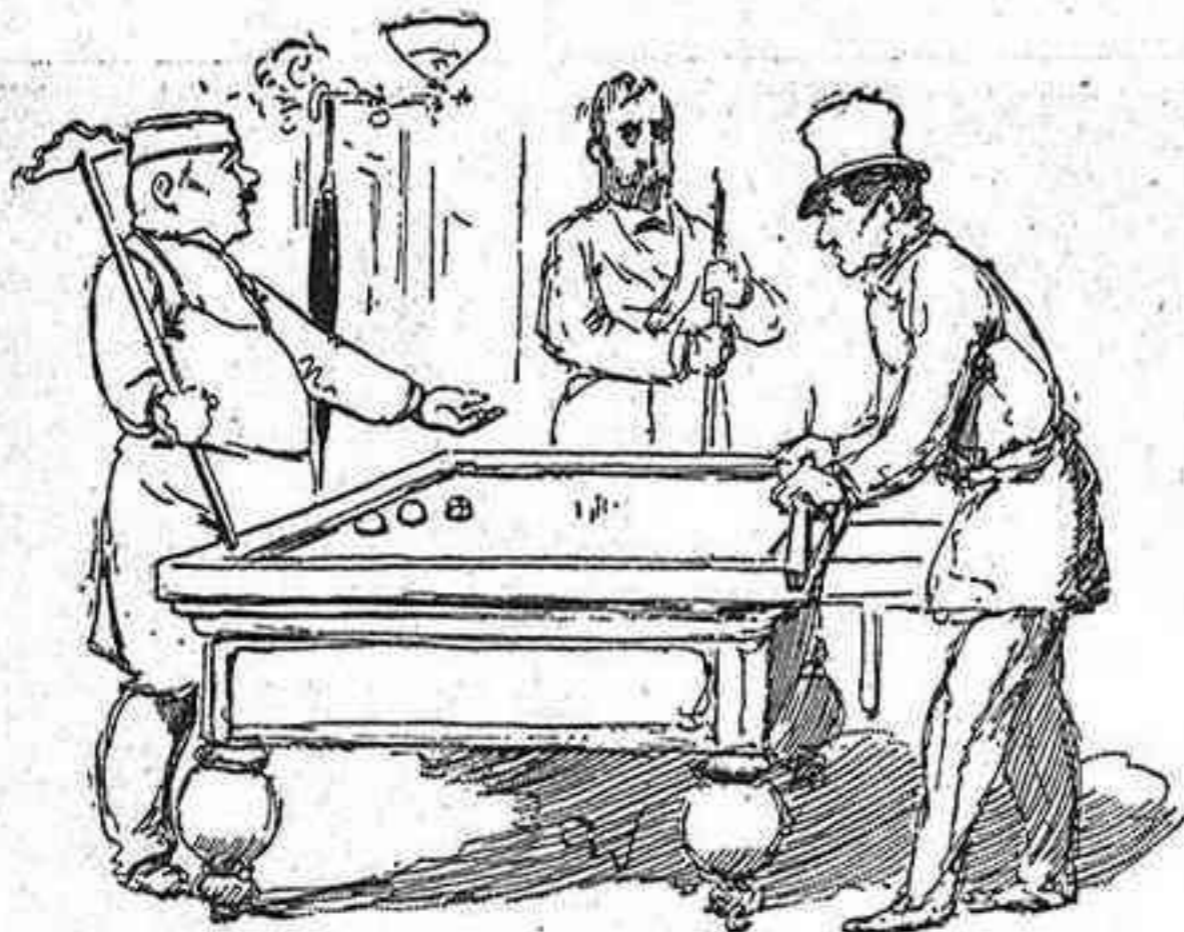
Un día la séva dona 'l maltracta, fins al extrém de dirli: «lladre»; y ell, ab la major calma li respón:

—Mira, Antonia: si desitjas tenirme content, fes sempre lo mateix que avuy: á veure algún día si 't reventarás. Quan vingui aquest cas, ja 't faré fer un bon enterro.

P. DE CANONJE.

AL BON PAGADOR NO LI DOLEN PRENDAS PREOCUPACIONS D' UN «VATE»

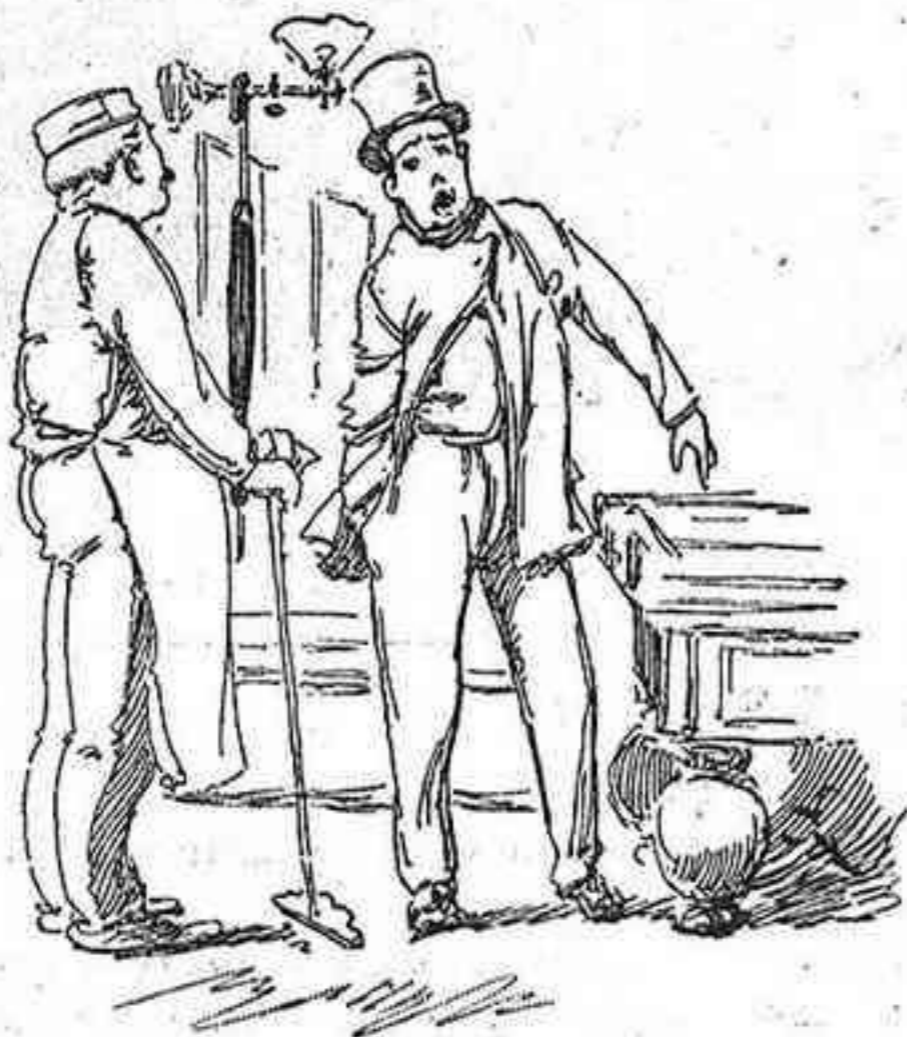
(Quento viu per J. Cuchy).

—Jove: vosté déu sis partidas y la casa.

—Volst'hi jugar que m' hi deixat els quartos?...

—Vaya, sí: lo que deya: á casa me 'ls hi deixat.

Lo seu cap sempre rumiant
es una devanadora,
no reposa un sol instant
y jo crech que fins somiant
fa un sonet ó una dolora.

Poeta de condicions
pero que apenas pot viure
puig se manté sols de escriure,
pateix unas distraccions
que hasta fan partir de riure.

Com que 'l pobre tot ho espera
del fruyt de sa inspiració;
no estranyo qu' en sa fatlera
tingui arrels de la manera
com cito á continuació.

Pel carrer parla tot sol
gesticulant, y al que passa
fa pensar: vaya un mussol,
m' hauria d' enganyar molt
ó á San Boy ja hi te una plassa.

Figúrinse si es distret
que ha arribat á succehir,
de casa seva sortir
y per compte de barret
dur la gorra de dormir.

Palmadas al front se pega
boy passejant cada punt:
es que una idea arreplega
y tot sovint ensopega
ab un arbre ó un transeunt.

¡Ensopegadas! cada hora
ne té de tota manera;
en lo carrer de la Aurora
va tombá una castanyera,
castanyas y torradora.

Per lo carrer d' Amargós
passant un' altra vegada
trepitjá la qua á un gos
qu' en pago d' aixó, furiós
va darli una mossegada.

Altras voltas pensatiu
no veu que un vehícul passa
ni sent la veu que li diu:
—Llamp de neu, quina catxassa.
Ep, mestre, feu lo cap viu.

Anant á cal editor
á qui ven sas obras totas
que per cert son bonicotas,
sense fixarshi, de cor,
entrá á casa un llimpia-botas.

Com dels amichs no 's resguarda,
vaig anarlo á visitar
y després de molt parlar
tot sent las cinch de la tarde
digué:—¿Vols vení á esmorzar?

Altre cop, y es cas que xoca
parlant de la Musa loca
li vaig oferí un pitillo,
l' encén, llensa 'l cigarrillo
y 's fica 'l misto á la boca.

AL BON PAGADOR NO LI DOLEN PRENDAS

(Quento viu per J. Cuchy).

—Noy, la Musa sol cremar,
dich rihent á *tutti plé*,
y ell sério 'm va contestar:
—Fins que m' arribi á matar
jo sempre la estimaré.

P. TALLADAS.

FABULETA

La núvia era una roseta;
lo nuvi era un clavellet;
y si ell era vermellet,
la rosa era vermelleta.
Pero 'l temps aná passant;
y á son pás... y entre amants besos,
aquells colors tan encesos
també 's van aná apagant,
variantse de tal manera
qu' aquell viu laca d' ahí,
després de sé opach carmí,
la grogó ha prés de la cera.
Y encar' que rosa y clavell,
'vuy s' estimin com avants,
ja may més sos grochs semblants
pintará s' antich vermell:
puig la vellesa en amor,
nunci es d' any sens primavera,
com lo color, groch de cera,
lo missatjé es de la mort.

Lo qual proba evidentement,
qu' en esta vida enganyosa,
tan sols la passió amorosa
resulta, á cops, permanent.

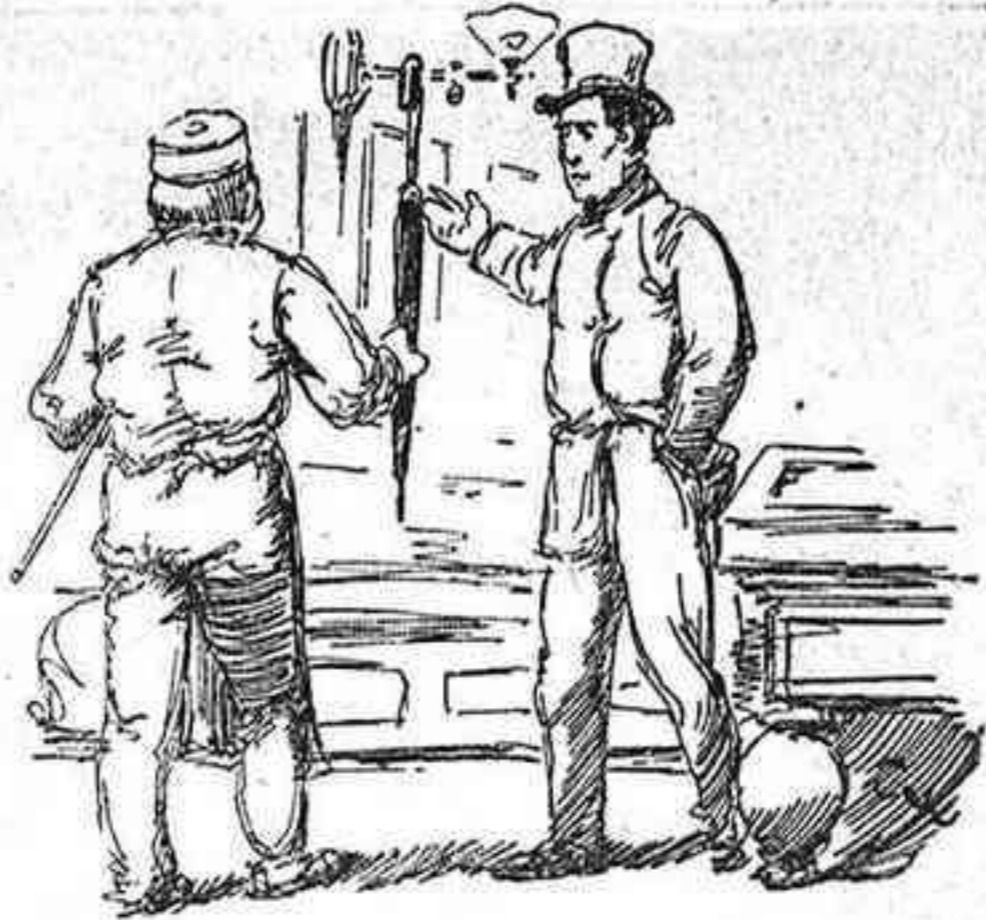
J. MARINELLO.

EPÍGRAMAS

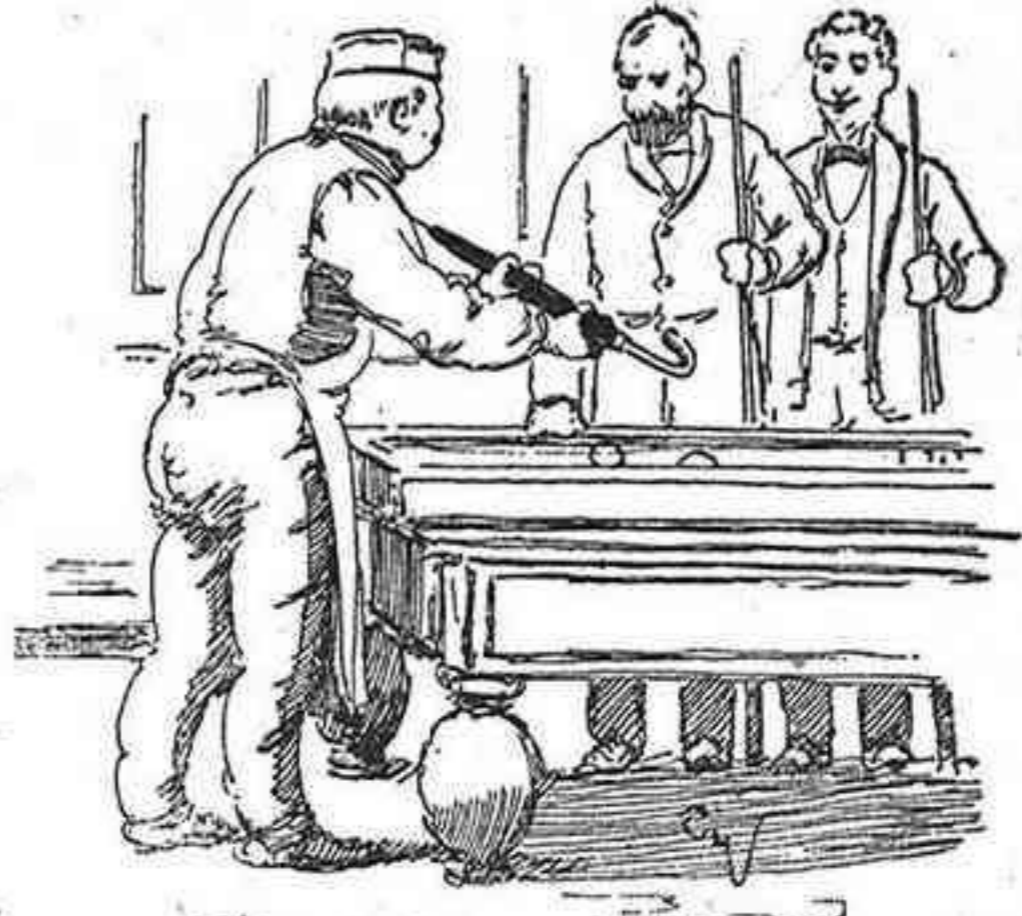
La Carmeta y en Batista
son casats fa tres anyets,
y sense fills, tots solets
passan la vida molt trista.
Y notantselshi á la vista
que 'ls hi sobra la rahó,
y gastant molt mal coló,
ara 's diu per lo vehinat
que d' ensá que s' han casat
ells dos no han fet res de bo.

Lo fill de un pagés mirant
com venia una comparsa,
fentse obrir pas va posarse
d' un polissón al davant.
Mes lo seu pare observant
al seu fill poch delicat,
li va dir:—Fuig descarat.
—¿Y perquè?...—¿No sé com gosas!
¿que no veus, ximple, que 't posas
davant de la autoritat?

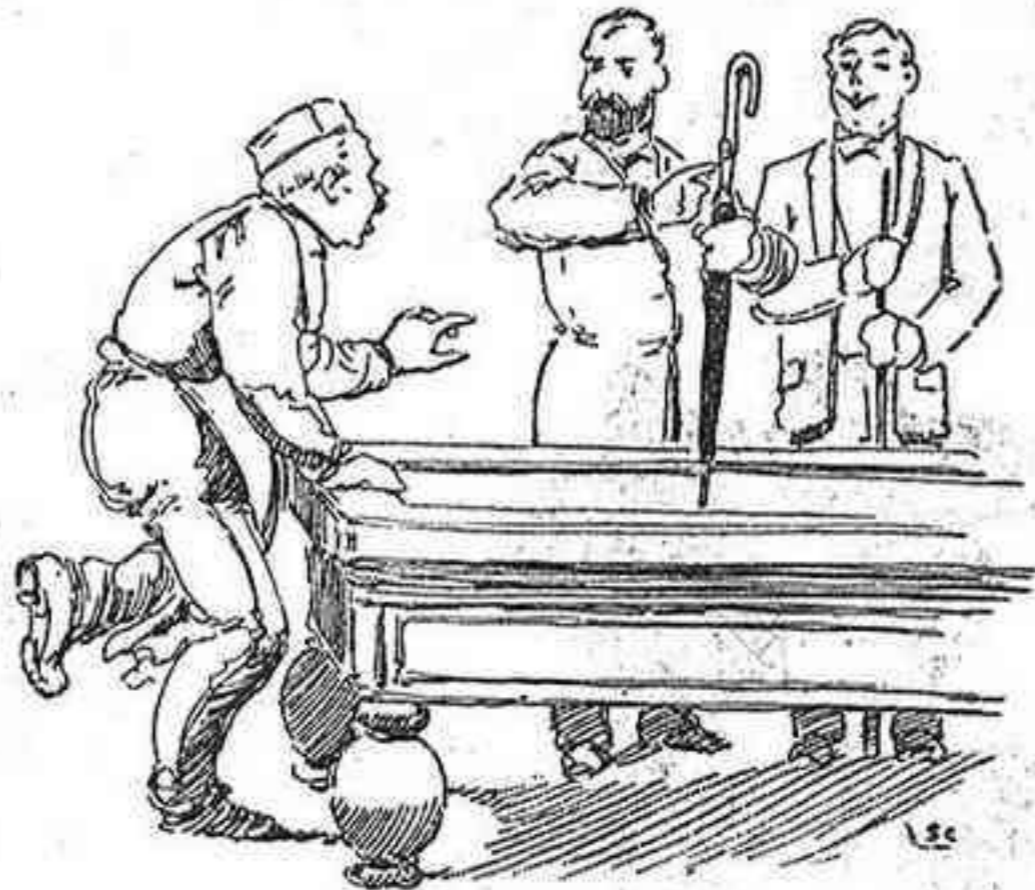
J, ALAMALIV.

—Mentres torno de aquí un moment ¿vol fé 'l favor de quedarse aquest parayguas?

—¡Quína gangal!.. Es un pérdis y no tornaré. Mirin se-nyors quin paraygua m' ha deixat!...

—Y está clar que no tornaré: com que aquest paraygua es meu: miri las inicials. M. T. Mateu Trobat, servidor de vosté.

TERCERA CLASSE (Quadro de J. SALA).

Viatje de nit.

¡TEMPORAL!

(CROQUIS À L' AYGUADA)

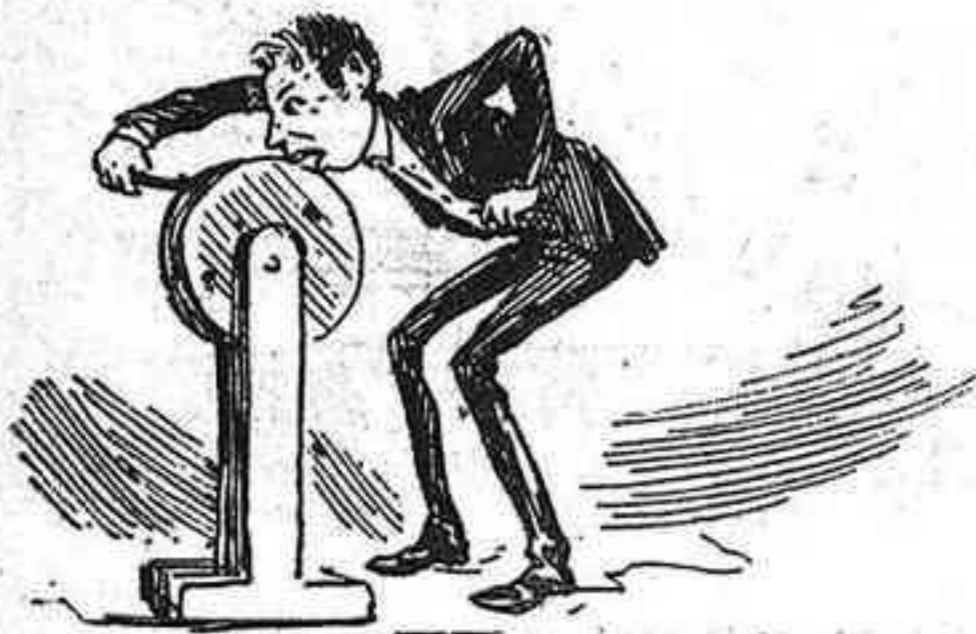
Fent rumbo á Filipinas va ser tan gran lo temporal en que va trobarse un vapor, que 'ls passatjers y fins la marineria en pes, arribaren á marejarse.

Un sol passatjer, despreciant los grans perills que 'ls rodejavan, s' ho prenía á la fresca, com si res succehis.

Dotze dias durá 'l temporal y ell, tots dotze dias, en sent l' hora no faltava á taula.

Era l' únich que hi compareixía.

Després de la tempestat, ja en plena bonansa, tota la gent de á bordo, 's desfeya en alabansas al tal subjecte.

— ¡Es un gran marino vosté! — ¡Vaya un valent n' hi há de vosté! — Y quin ánimo te vosté!

Y per l' istil ne queyan molts.

Mes ell per tota resposta, deya:

— ¡Pse! ¡Pse! No val la pena.

Mes va esser tant lo que van arribarlo á aburrir ab preguntas, que al últim los hi digué:

— Pero senyors si aquest temporal no ha sigut res.

Aquesta indiferencia aumentava l' admiració dels passatjers per aquell home ordinariestra.

Y ell, com si una mastralada l' hagués aixeribit, ab molta calma proseguí:
—Senyors, per temporal terrible un altre que 'n vaig passar
jo una vegada.

Un dels presents vá preguntarli:

—¿Y quan temps va durar?

—Catorze anys.

—¿Y ahont va esser?

—A Córdoba.

—¿A Córdoba?

—Si, senyors; á Córdoba vaig estar catorze anys cessant y lo
qu' es encare mes llastimós sense tenir ni un clau per comprar
un llonguet.

A. GIBERT.

HOME PREVISOR

A l' estació del carril:

—¿Per qué compres bitllet de *ida y vuelta*?

—Perque 'm surt mes económic: sempre ho faig.

—Me sembla que no calculas prou bé.

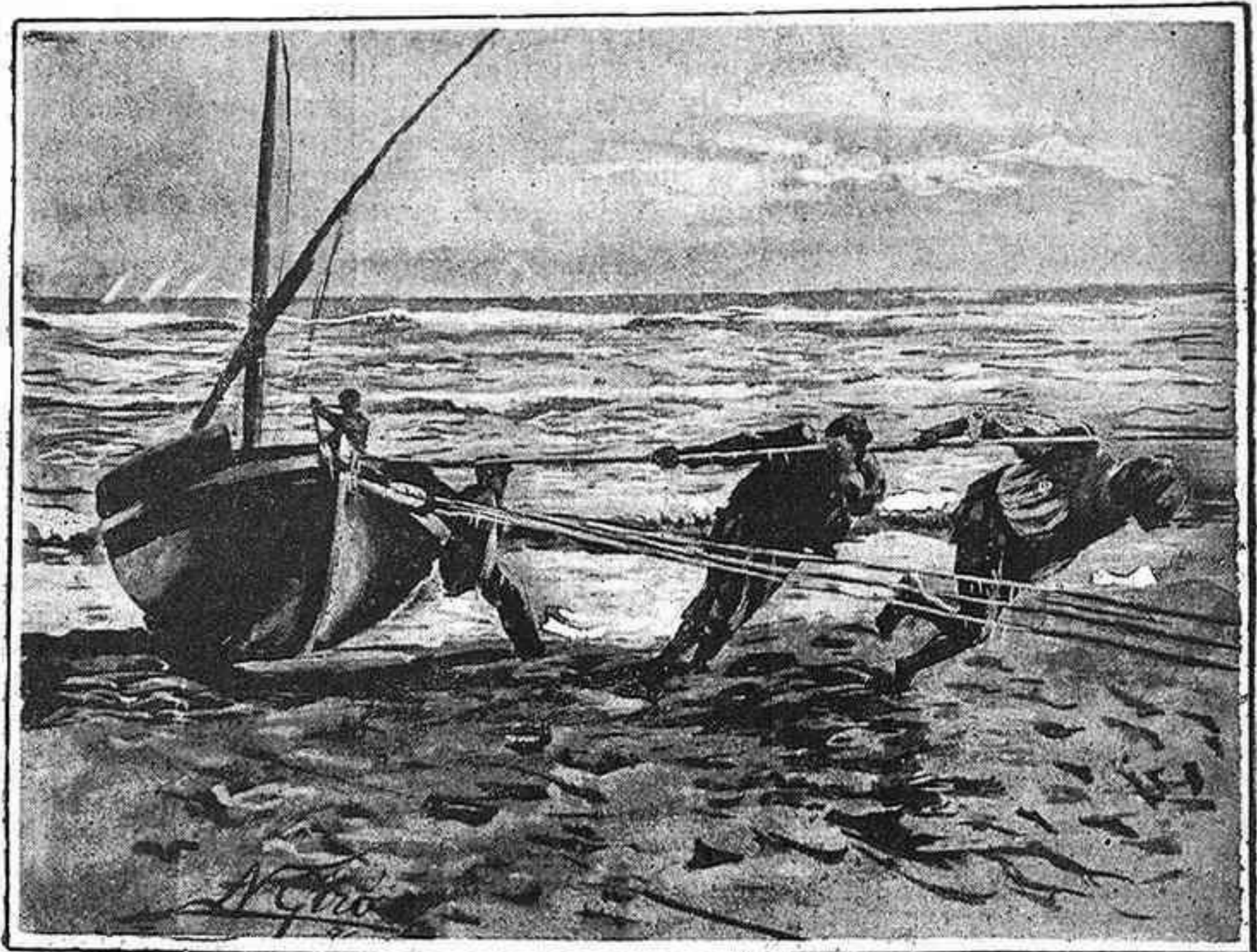
—¿Y aixó?

—Figúrat que pel camí tens un tropell y 't mors ¿de qué 't serviria la *vuelta*?

—Tens rahó: no hi havia caigut.

Y 's dirigí al administrador á veure si li canviaria.

P. PACU MIR.

—Ooh... Issa!... (Quadro al oli de N. Giró Serrallach).

FANTASIA COREOGRÁFICA

LA MAR

A la rompent de l'ona
me'n vaig á fantasiar,
y'm sembla que m'enrahona
lo Geni de la mar.

Rodant cap á mi avansa
l'onada suaument,
mos peus á besá's llansa
ab tendre planyiment,
y endins may se retira
sense mullarme ab plor,
y'm sembla que sospira,
y'm sembla qu'es d'amor.

Aixís que n'es partida,
l'onada veig tornar;
á voltas crech que'm crida
y'ls ulls m'hi fa girar.

Los meus cabells enreda
son volador sospir,
una besada freda
me fa 'l pols ennardir.

Y com si s'estrenyessen
uns brassos al meu cos,
y endúrsemen volguessen
ahont d'ella sempre fos;

s'emboyran mas miradas,
desviásem lo peu
y 'l mar ab sas zumzadas,
mon cor se fa tot seu.

¡Oh valtres, gavinetas,
qu'en l'ona us bressoláu,
y las gentils aletas
en sa blavor banyáu:

¿sabéu d'eixa sirena
lo cos sempre agitat,
qui es que t'encadena,
qui es que així 'l combat?

¿Héu vist, al reinflarse
son pit per la maror,
un cop transparentarse
en lo crestall son cor?

Sa verda cabellera,

sos ulls d'estel marí,
sa boca corallera,
sas ancas de dufi,
no us han ja may atretas
al tálam de coral
hont ella, gavinetas,
agita 'l temporal?

Ah ¡no!... Qui sas miradas
sent arribarli al cor,
qui tasta sas besadas
y gosa son amor,

fadat per la sirena
may mes surt de son llit,
que 'l bras que li encadena
ningú s'ha descenyit.

Y es un secret encare
lo que son pit con mou,
que per besar sa cara,
s'ha de sofrí 'l seu jou.

F. UBACH Y VINYETA.

LA PAU DEL MATRIMONI

L'Antonet y la Matilde
fa mitj any que son casats.
Es de nit, l'un fa cigarros;
l'altre s'entreté brodant,
y lo menos fa mitja hora
que cap dels dos ha parlat.

Per fi, romp ella 'l silenci
y s'exclama aixís:—¡Ingrat!
Ja conech que no m'estimas
com solias estimarm'...

Y contesta 'l pobre Lássaro:
—Treute aixó, noya, del cap.
Si no t'estimés, ximpleta,
¿m'estaria al teu costat
aburrintme com un tonto,
de la manera que ho faig?

LLUIS SALVADOR.

FANTASÍA COREOGRÁFICA

QUADRO MADRILENY

La gent sensata reposa
per la passada vigília;
solzament algún *colmado*
ó una taberna en-negrada
d' un carrer de mala mort
deixa entreveure la orgia
qu' entre parets de fustota
estrepitosa palpita.

Surten del pudent alberch
—que 'l vici ampara y cultiva—
un soroll sort de guitarras,
l' estruendo de *pataitas*
y veus roncas que *jalean*
á un extenuat guitarrista,
y altres veus com á grinyols
que per ells ne son *coplitas*.

La fumera del tabaco
á manera de boirina
ajegantant lo conjunt
ab sas vaguetats lumínicas
dona un aspecte infernal
de luxúria y bojería
á n' aquest quadro confús
de sátiros y odaliscas,
representats per decrepits,
per joventut revellida,
y de traficants de vicis
—asquerosa mercancia—
de donas esclavisadas
pe 'l negoci, y protegidas.

Hi ha desertors de las aulas,
tipos que 's dihuen artistas,
Narcisos explotadors
de bellesas femeninas,
aristócratas viciosos,
jugadors y *Celestinas*.

El ví imprimeix al llenguatge
prosodia característica;
entrambaments de llengua
y tartamudeig de sílabas.

Las femellas están totas
del plaher ja més que tipas

y res del mon las escalfa
ni 'l licor ni las caricias,
mes, no obstant, per la costum
van fumant; cantan y rihuen,
behuen fins á emborratxarse
y demostren alegría
y simulan deliciosas
sensacions que son mentida.

Los homes, desenfrenats,
las maltractan ó acarician;
y entre paraulas groixudas
y xistes de mancebia
brotan petóns y abrassadas,
tocaments y sacudidas,
y lo que 'l desitj intenta
el licor ho esterilisa.

La llum del auba, entre-tant
tremolosa y esblanquehida,
per los vidres entelats
y per escaletxas se filtra.

La broma va decayent,
ja rendits per la fatiga;
ellas totas matxucadas,
y ells ab la cara esgroguehida,
tots plegats ab la veu ronca
y enterbolida la vista;
hasta que, al fi, d' aquell antre
los degradats se retiran
quan l' obrer s' alsa del llit
y va á lluytar per la vida.

ROSSENDO PONS.

UNA AVENTURA

A una raspa l' altre dia
relacions vaig demanar,
y sens tornar-me contesta
dos bolets me va plantar.

Y al véurem la cara inflada
un amich de Balsareny
va dir-me:—Ara si que 's nota
que 't creix lo caixal del seny.

J. CAMPANYÁ Y COLÓMER.

A MONTANYA (per MARIANO FOIX)

La mort del ase.

A CIUTAT (per MARIANO FOIX).

Lo senyorío.

LA LENGUA CATALANA ES LA MARE DE TOTES LAS LENGUAS

A un grapat d' anys que aparegué en *Lo Xanguet* un aplech de frasses catalanas qual eufonia era la mateixa de moltes altres llengües vivas y mortas. Més ensá *La Lluçanera* de Nova-York portá una col·lecció numerosa de frasses catalanas per l' istil, en demostració de que la llengua catalana havia de ser la mare de totes las llengües perque ella sola comprenia 'ls sons de totes ellas. Una y altra inolvidables publicacions están agotadas. Jo vaig recullir d' una y altra aquelles bromadas de la més bona lley y he procurat enriquir l' aplech resultant ab bona cosa de frasses noves, ó per lo menys inéditas, classificantlas totes d' acort ab lo quadro universal de llengües trassat pel sabi Max-Müller, pera que 's vegi que totes las llengües del món tenen arrels en la catalana, y si no 's vol confessar que siga la nostra la mare de totes, al menys se vindrá á parar en que cap com la nostra té condicions pera ser la llengua universal quan d' aixó 's tracti.

Alguns amichs m' han demanat que publicqués la meua col·lecció classificada, y jo he pensat qu' en lloch millor qu' en L' ALMANACH DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA podria publicar lo que 's desitja. Héusela aquí.

PRIMER GRUPO.—LLENGÜES MONOSILÁBICAS

- Chino*.—Quin fou lo sant gay que tens al estanch?
Com que tinch tanta sang á las cinch tinch son.
Tinch cinch fills tísichs y prims y amichs íntims vinticinch.
- Siamés*.—Teta tonta, tanta tinta tota t' unta.
En quin tinté té tinta Antón?
Aquest estúpít ha escupit en un tupí qu' está tupit.

SEGON GRUPO.—LLENGÜES AGLUTINANTS

Familia africana

- Mandinga*.—'Ls encenalls s' empassan per las senallas.
Las bagassas malaltissas s' esllavissan sachsejant.
Estich pensant de quant ensá s' han esquinsat los cinch cents sachs.
- Zulú*.—Setze agutzils s' han enmatzinat ab brots d' etzevara.
Ab xerigot els noys s' esquitxan.

Si 'l butxí butzina es-
bótzali l' atzarola.
Egipci.—Donch gola al
cayre del padris.
No rameni tafañé si
no 'l faré anar d' oros.
Tot lo meu se 'n va en
missas ó ciris.

Familia turania

Turcomá.—Si es tova costa
calés.

Dins del cove hi ha
caragolets molt cars.
Sanscrit—Com qu' ha de
rajá fássimela barata.

Sa madrastra y sa ma-
re m' han escrit que l'
asa brama.

Familia holofrástica

Azteca.—Está feta l' esca-
la? Guáytila, pórtili,
cayti.

Quan en Quico xiscla
la Tecla xiula.

Lo baylet del butzem
cala piulas.

Estripali 'l caixal xich
á la mula.

A pí xich escala no
cal, si cal duli.

Euskar.—Arri bagarra no
me la carreguis.

M' has arrencat la cua
de la grua.

Oy que van enrera 'ls
esguerrats?

Un sagarreta se 'm
agarra.

Ab el casco se sua.

Paisatge (Quadro al oli de J. Armet).

TERCER GRUPO.—LLENGUAS PER FLEXIÓ.

Familia semítica

Hebreu.—'M raca 'l sabatot rebech.
Qué hi fas? Agafarne un es lo que 't toca.
Carat, quin rot.
Nostramo trech l' aca?
La traca s' atraca.

Arabe.—Ab las alicatas ben segú fem marinyachs.
Ola Laya, volém oli.
Bufá no fá fi.

Anant á la babalá li han esqueixat la bufanda.
Ala, baliga balaga, ves á capdellá fil fi.

Siriach.—Un germanastre d' en Bonastre diu qu' ha atra-
pat un pollastre.
En Fabra te una cabra sota cad' abre.

Familia indo-europea

Grech.—Lo gos s' esgarrifa de tocá l' ós calent.

APUNTE (per RICARDO URGELL.)

Un artista de Castelltersol.

Qu' ética está la Tona.

Al cal Hipòlit no hi ha qu' anarhi.

Qu' es bó escumá ví ab espátula?

Quan arrenqui la bullida, péñjala als calamástechs.

Llatí.—Melis es fusta per vigas.

Te demano estám y 'm surts ab corda.

Si no m' aturo perdo l' oremus.

D' aná ab els nuvis al omnibus casi be l' avia sua.

Avis murris portan els nuvis á Gracia en omnibus gratis.

Italiá.—Fasolet ó caldo es bo per qui matina.

Passi, passi xitxarel-lo, fassi muxoni y camini.

Per un escapulari van donarhi un picotí de carquinyoli.

En Saldoni fa un tiberi de ví xarel-lo ab ali-oli.

Castellá.—La política castellana es aventurera.

La patata catalana es consentida.

Vaya una broma de pitos y flautas.

Gallego.—Guáyta minyó la gayta de nyiguinyogui.

Ay! guenyo del meu carinyo que 'ls morros t' espinyo.

Portugués.—Qué li cau á ne 'l sarau á la dona de casa?

Lo que 'm cou ho porto á sobre.

'Tingáu la festa en pau.

A peresa no 'm guanyáu.

Dos reys van aná á sarau.

Noya la perruca os cau.

Francés.—Un bon jornal fa de bon-suar.

Ab fanch del carré m' ha embrutat lo cotó.

Un xeval m' ha atrapat un calé.

Ja ve 'l marxant?

Comprém pa?

Qu' es que sé que sab tothom?

Rus.—Qu' ho vols com arrop?

La garrafa del xarop s' ha aixefat ab 'l trepitj.

D' un buf va quedar pitof.

Un ruch xich de Garraf va ferse un tip de garrofas.

Aqueixa escarxofa fa tuf
d'aygua naf.

Polack.— Qui li piqui que s' ho
rasqui.

Quan pesqui no s' arrisqui
Mira que no s' osqui.

Ves que no s' embesqui.

No s' engresqui y no m'
esquinsi.

Vingui aquí á jugá á la
brisca.

Si te basca que busqui qui
'l refresqui.

No 's trenqui la closca
quan rellisqui.

Alemanya.— Saben sí 'l gotim
vert fa las ocas grassas?

Un cranch va caure sobre
una brasa grossa.

Xafan xuxos y fan traus.

Jo 't flich que flochs que
du.

Es que s' ha fet un gros
trench al nas ab un catúfol
esberlat de la cisterna.

Ja vol préssechs grochs?

Lo mal del fetje engreixa
'l metje.

Elástichs blaus fan fástich
si 's mullan y 's tacan.

Inglés.— L' anech ha mort
sens' haverhi hagut espeter-
nech.

No 's toquin ni 's moquin.
May estich tip de bes-
cuyts.

L' oncle broda á la moda

May cap gech me fa sach-
sons

No pot haverhi hagut may ví á n' aquest got.

Lo got demlo al xicot que s' ha cruspit 'l turró perque no xerri.
Y prou.

Quant vá á la font, Marieta,
no 's distregui, ni s' encanti,
ni fassi molta brometa,
que podria rompre 'l canti.

MARRAMAU.

FINALS DE LA COMEDIA HUMANA

Un gandul, al morir-se:— ¡Té! Tot justament un diumenge.

Un metje:— Si 'ls hi trobo tots, ¡quina pallissa m' espera!....

Un comediant:— May l' havia feta tan bé!.... No aplaudiu que no sortiré pas....

Un despreocupat:— A viseu al fuster: faig set pams.

Un que 's diu Vicens Iglesias Utzet:— No 'm poseu las inicials al bagul que no s'
ho creurían.

Una doncella:— Potser algun angelet....

Un poeta:— No ho haguera dit may que «mort» y «benestar» consonessin.

Un avaro:— ¿Qui 'm compra la pell?...

Un desagrahit:— Per' aixó 'm van posar al mon?.... ¡Malaguanyat treball!

Una criatureta:— ¡Mare!.... ¡Un petó!

LAMBERT ESCALER.

HAUTE GOMME (per F. GOMEZ SOLER).

«No hay mejor café que el de Puerto-Rico.»

IRES HA CAMBIATI

Ara fa un any—¿Te 'n recordas
d' aquell estimar tan dols,
de tas miradas ardentas
y mas paraulas de foch?
Encare l' estel del dia,
de la tarde en la foscor,
envejós de ta hermosura
s' enfonza dins l' horizó;
encare la lluna plena,
hostia eterna del amor,
argenta ab sa llum de plata
los ferros d' aquell balcó;
encare en lo pàrch ombrivol
bull y salta aquella font
qu' embadalits y gojosos,
miravam brollar abdós;
encare dalt de l' arbreda
canta 'l mateix rossinyol,

la florista de la Rambla
té allí las mateixas flors,
de levant fins á ponent
fa sempre son curs lo sol...
¡Res ha cambiat! Tot es vida,
Moviment, com á llavors...
¡Sols, ay, no son los mateixos
ma esperansa y lo teu cor!

JOAN TOMÁS SALVANY.

EPÍGRAMA

Una tarde que plovia
mon amich Joseph Tresols
va aná á buscar caragols
ab sa cosina y sa tia.
La noya, al veure aquells tolls
d' aigua, sense cap neguit
va arremangarse 'l vestit
fins mes amunt dels genolls.
Y la tia qu' es molt fina,
li digué ab cuidado:—¡Filla,
no t' alsis tant la faldilla
que 't pots clavá alguna espina!

PERE LLORET.

AL VAPOR

Lo dilluns la vaig conèixer,
dimars ja 'ns vam estimar;
dimecres ja 'ns tatejavam,
y tot anava endavant.
Dijous, juraments, t' adoro
Bon Deu y altes disbarats.
Divendres va demanarme
que parlés ab la *mamá*:
m' hi vaig pensar lo dissapte:
lo diumenge hi vaig anar,
vaig fer lo qu' ella volia...
Y encare fujo escapat.

TOMÁS BLANCH.

L' HONRA

SONET.

Com las arrels del arbre revingut
més, ab els anys, s' arrapan fonament
per' que soca y brancatje prepotent
resisteixin dels torbs la magnitud;

l' Honra, ben arrelada en la Virtut,
no coneix oprobis defalliment:
lluyta, y ab els combats se va creixent
per' alsar més el front may abatut.

¿Qué has de poder, calumnia criminal?
¿Qué, estúpida bravada del despit,
contra fondas arrels d' arbre immortal?

Passará com un somni 'l temporal,
y l' Honra creixerá, que ha resistit
pera mostrar lo front sempre més alt.

J. RIERA BERTRÁN.

RENYIM?

Renyim? tu m' ho proposas?
tú m' ho gosas dir?
que ja no te 'n recordas
que no podém renyir?
Te fas la desentesa?
ja meva no vols sé?
mira que si tú 'm deixas,
jo tot ho cantaré,
y diré...

Pero, t' has tornat boja
ó be que t' ha passat?
t' has oblidat tot d' una
del temps que hem festejat?

Que mentres festejavam,
quan nos venia bé...
Per Deu no 'm mogas brega,
que tot ho cantaré,
y diré...

Y encare no sabs, tonta,
que no es res lo petó?
No sabs lo que tú 'm deyas
y lo que 't deya jo?

Y al bosch en nits serenas
passadas tan á plé'...
¿Y vols renyir encare,
quan sabs que cantaré,
y diré...

Diré lo que tu 'm deyas
quan m' abrassavas fort,
los besos que 'm donavas,
los plers de tota sort...

Diré... mes no ho puch creure!
renyi' ab tú no pot sé!
Donam un bes, hermosa,
y al cor sols pel seu be
ho diré!

FRANCESCH MATEU.

CHAMPAGNE

(per F. GOMEZ SOLER).

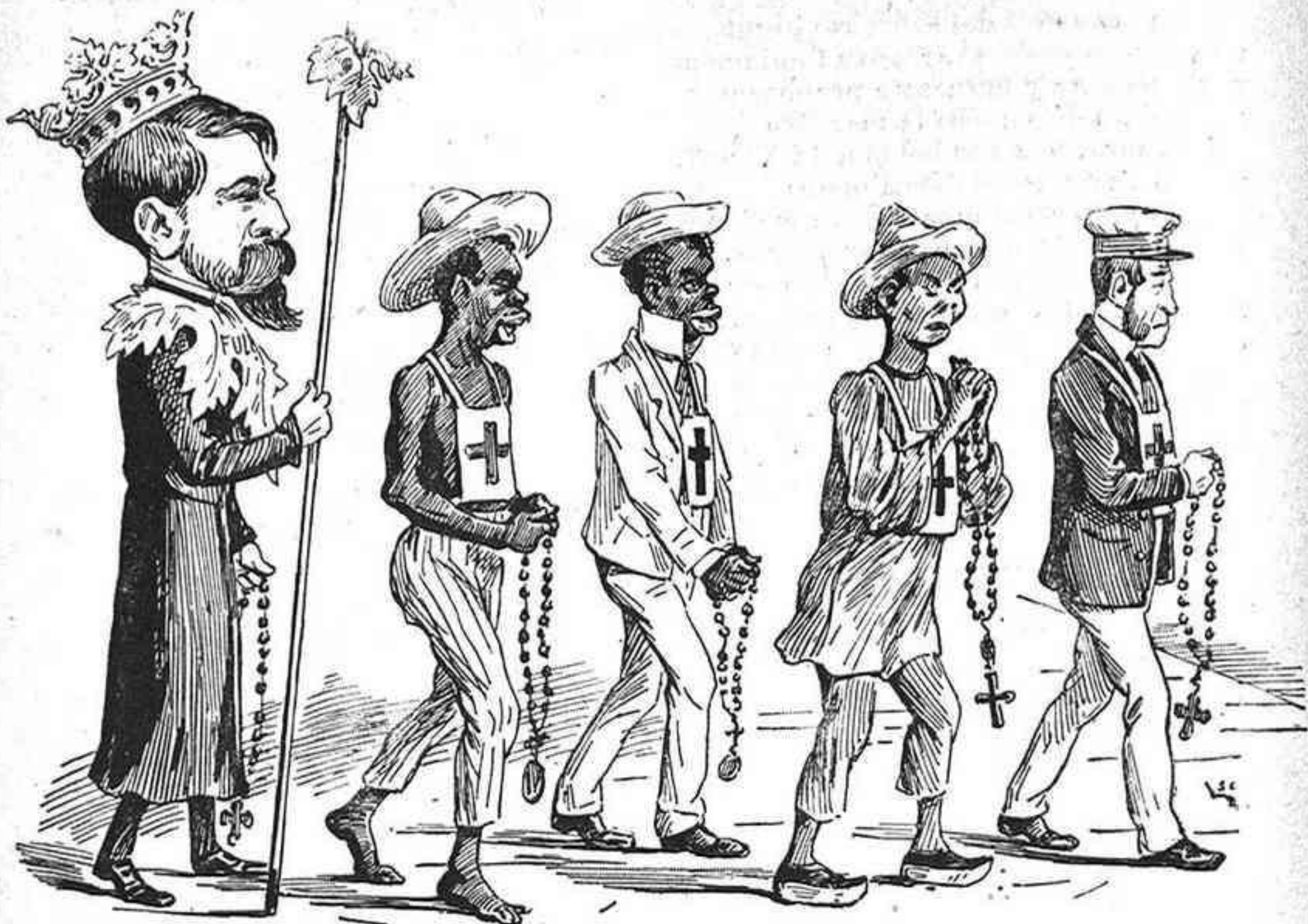

A vòtre santé messieurs.

Argelina (Dibuix al llapis per F. Sans Castanyo.)

ARISTOCRACIA FI DE SIGLE (per M. MOLINÉ).

Lo Marqués de las Cinquillas y la seva mesnada.

ACUDITS

Una senyora entrá en un colmado, demanant comestibles per una respectable cantitat. Quan los tingué dintre del cistell de la criada que anava ab ella li digué al dependent:

—Bueno, apunti: Fulana de tal, carrer tal, número tants.

Lo dependent tot extranyat:

—¿Qué vol dir ab aixó, senyora?

—Que á últims de mes li pagaré... veliaquí.

—Vosté 'm dispensará, senyora; pero jo no tinch l' honor de conéixerla. Y ademés en aquest establiment hi ha la costum de pagarho tot al contat: per consegüent...

—Donchs jo tenia entés que fiavan... ó sino perque ho diuhen.

—Qué nosaltres dihem que 's fia?...

—Sí, senyor, y fins ho posan en un rétol á la porta...

—¿Quín retol vol dir?

—Aquell d' allá: ¿no diu FIAMBRES?

—Ja se, Sr. Martí, que ahir va venir á trobarlo l' amich Prats, perque li deixés quatre duros.

—En efecte.

—¿Y 'ls hi va deixar?

—No, noy, de cap manera. ¿Cóm volías tú que 'ls hi deixés si ab prou feynas el conech?

—Sent aixís ¿tindría cap inconvenient de deixarme'ls á mi?

—Tampoch.

—Ay, ay ¿per quin motiu?

—Senzillament, perque á tú 't conech una mica massa.

AGUILETA.

COM SE FÁ UN SONET

À UN QUE S' HI DEDICA

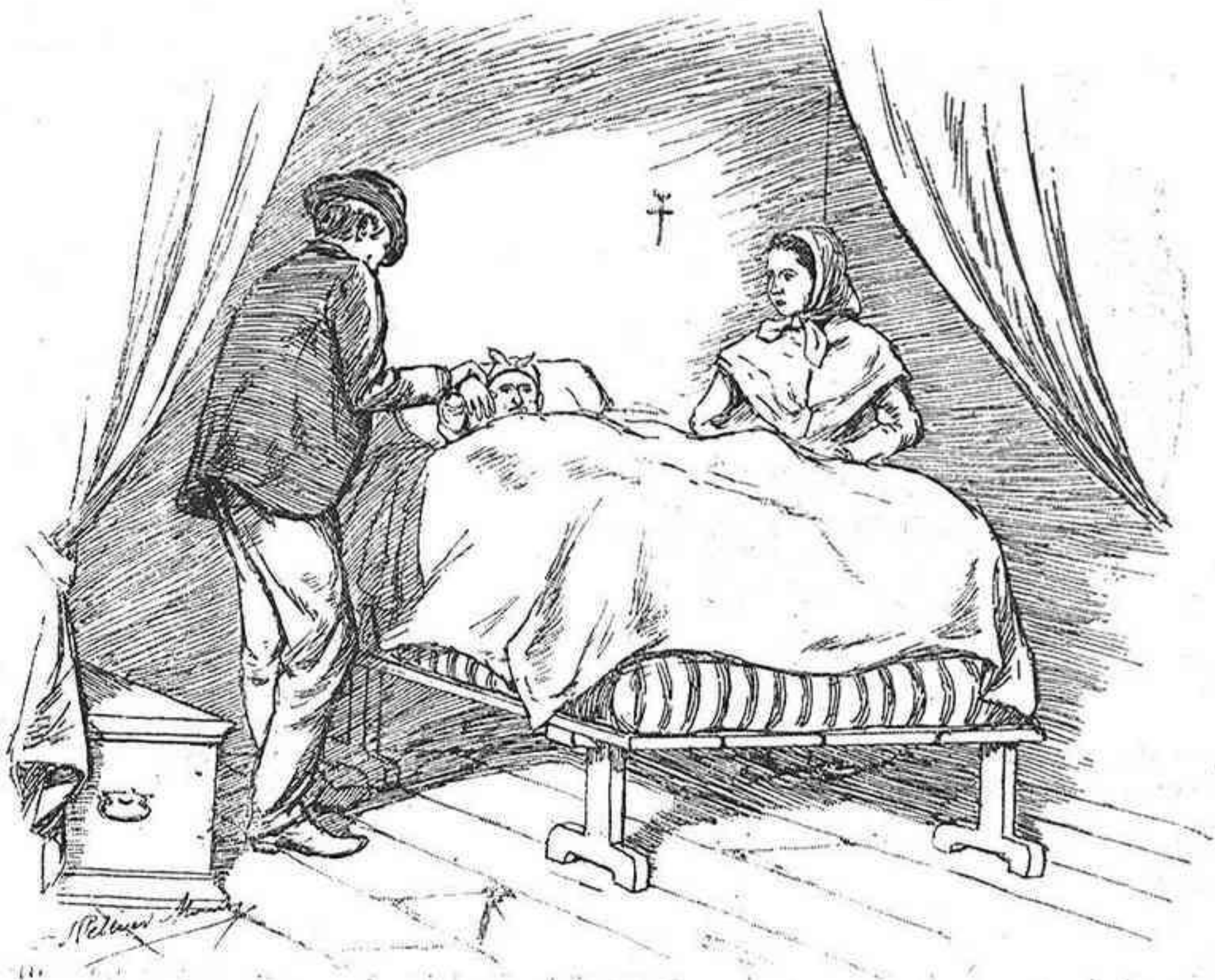
Versos, catorze; assumpto de *sustancia*;
 may consonants aguts ¡aixó es horrible!
 acentuació ben justa y, si es posible,
 dant á la sexta sílaba importancia.

Tampoch se pot permetre l' assonancia
 ni, á no ser molt precís, es admissible
 usar diminutius, mostra visible
 de pobresa de rima ó d' ignorancia.

Las ratllas, comensant per la primera,
 s' han de lligá' ab tal art y picardia,
 que fias que 'l lector sigui á la darrera
 no veji hont está 'l *quid* de la poesia.

Procedí, al fé un sonet, d' altra manera,
 no es fé un sonet; es fé... una tontería.

MATÍAS BONAFÉ.

EL BORT

PREMIADA EN LO CERTÁMEN DE VALLS

S' ha mort....Déu sab de qué.—Lo senyor metje
 que per etzar ahí pel más passava,

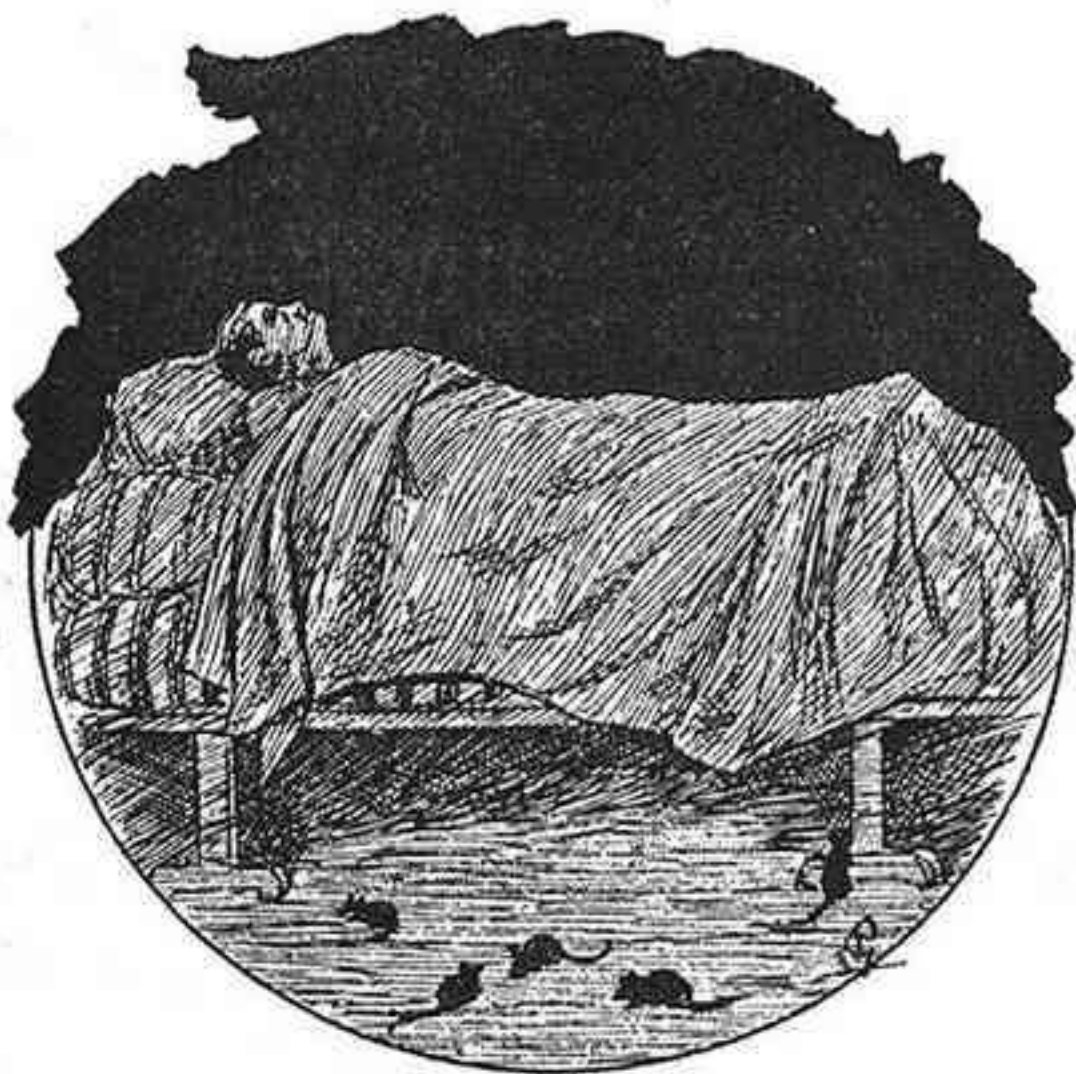
va pujar á la cambra, y al trobarlo tan abatut, va dir: «¿Que fá molts días—
—«¡Fet y fet, ja 'n deu fer com deu ó dotze!»
Li posá el cap al pit: «¡Féuli la caixa!»
Y no digué res més. Ell va sentirlo y en[silenci plorá molt bella estona.

* * *

A las nou ha finat. Oh, y que semblava que 's volgués revifar.... pero tot d' una un cop de tos, un glop de sanch.... y llestos: de cap sobre el coixí: com una pedra. La mestressa ha plorat.. ¡es clar!.... va *tréurel* de tan petit!....—¡malviatje si tindria un més ó dos!— va en els seus pits criarlo, l'ha vist creixe!.... ¡Está clar!.... fins á n' els gossos un hom, no hi pot fer més... hi posa afecte. L' heréu ha murmurat tot aguaytantlo: «¡Ah gran bergant!.... qu' ens en farás de falta! Bé podías havé esperat la sega!....» La fás marmórea ab lo llensol cubriren, y el deixaren tot sol, sol y á las foscas

* * *

— Ara tot dorm: al más tot es silenci; de tant en tant á l' era els gossos lladran; els bous pausats dintre la cort remugan:

y al voltant del cadavre, entre la fosca, las ratas corran, xisclan y s' estiman.

CLAUDI PLANAS Y FONT.

J. G. Soler

NATURAL

Parlavan, en una tertulia, de una senyora de maneras molt afectadas y deya un conegut séu:

—Es molt cert lo que diuhen: la Leonor no té res de natural.

Y una amiga de l' aludida va respondre:

—No diguin que no te res *de natural*: jo bé li conech dos fills.

U Y.

Gent de mar. (Quadro al oli per H. Guillen).

PEDRETAS

La Química ha trobat y trobará molts productes d'efecte terrible; pero may ne trobará cap que ni remotament puga compararse al odi de germá.

Certs empleos son un cástich:
cobrar gangas, no fer res,
y encare firmar la nómina
quan arriba 'l cap del mes.

Els que dorman vestits solen estar despullats.

Hi ha filla que no sent la mort de sa mare més que perque 'l dol no li escau.

¿Qué desitjariam si ho tinguessim tot? ¿Qué foram si no desitjessim res?

Costa mes de mantenir á un desganat que á dos farts.

A un pare li plau veure á un fill humil, pero no humillat.

Els homes han dividit ficticiament al temps; pero 'l temps divideix de debó als homes.

Lo treballá es molt bonich;
d'aixó poden informarne
molts que passen lo sant día
mirant treballar als altres.

No reproduhirse es redimir.

Per dintre d' un tubo, per petit que sia, pot passarhi tota l' aigua del mar.

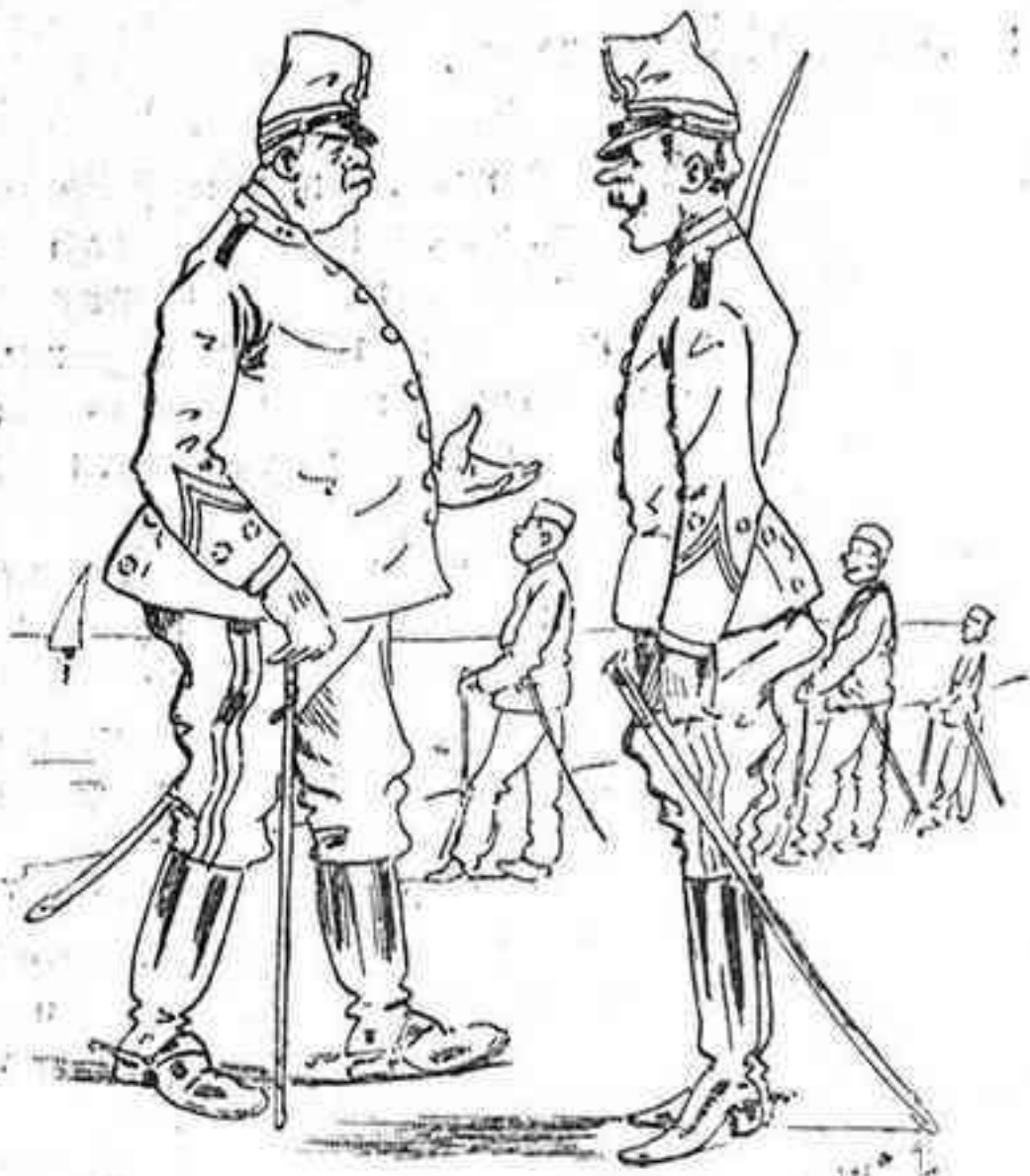
Per un pare aymant dels fills,
¿quin dels dos cuchs mes mossega?
¿lo de la miseria trista,
ó be 'l cuch de la conciencia?

TORQUATO TASSO SERRA

NOTA CAMPESTRE (Dibuix á l' aguache per J. Blanco Coris).

MANIOBRAS MILITARS (per R. FRADERA)

—Mucho cuidado, que eso de las maniobras no son misas como las de Melilla.

MANIOBRAS MÍSTICAS (per R. FRADERA)

—Desenganyis, fins que 'ls rics se decidixin á donarho tot á la Iglesia, no estaré resolta la pavorosa qüestió social.

(DE HEINE)

I

Estimava en Tiá á la Teta,
tant com la Teta á l' Udal,
y l' Udal ab la Roseta
's va casar per Nadal.

La Teta, folla, reventa
de despit y don la má
á n' el primer que 's presenta,
y 's consúm de pena en Tiá.

Aquí tens l' antiga historia,
sempre nova y de moment:
el pit que 'n guarda memoria,
ja sab bé lo qu' es torment.

II

Hi havia un rey, ja vell,
de cor pansit y d' arrugada pell.
El pobre, per esposa
volgué una nina com un cel hermosa.

Hi havia un galant patge,
de cara fresca y distingit llinatge.
De la reina al darrera,
el rossegall portava ab gran fal-lera.

Tal es l' antiga historia
tan tendre, tan fatal y tan notoria.
Moriren malament,
que l' amor tanta ditxa no consent.

J. AMAT.

LO NOSTRE TEMPS

Avants, al sacerdot lo nen besava
molt humilment la má,
y una estampeta al xavalet li dava
en paga, 'l capellá.

Avuy, al sacerdot una estampeta
demana, quan lo veu,
y quan l' estampa té, la quitxalleta
li besa la má en preu.

PERE MONTANYOLA.

EPÍGRAMA

—Tal com sents: si no treballlo
es perque me 'n puch estar.

—Jo també me n' estaria
si no fora per la gran...

—Ja se sab; allá hont hi ha noyas
que tinguin pardals al cap,
se necessitan molts quartos
que prou costan de guanyar.

—Es que jo no tinch cap noya
que res puga malgastar.

—¿Y donchs la gran de que 'm parlas?

—Es la gran... necessitat.

B. PACU MIR.

A FESTA MAJOR

(Il·lustració de PELLICER MONTSENY).

L' hereu Torras, un minyó de cap á 22 anys, presumidet, plé 'l cap de vent y 'l cor á punt d' estimar, se pensava ser ja tot un home, perque havia seguit unas quantas festas majors y havia perdut algunas nits ballant.

Los seus pares recordant que també en sa joventut havian conresat lo camp de la ballaruga, sempre 's rendian á las demandas del noy que per altra part era treballador y bon xicot.

Aixís es que quan demaná per anar á la festa major de S. Martí, poble ahont hi tenian parents, li donaren lo sí y unas quantas pessetas per si 's trobava en algún compromís.

Quan l' hereuhet sortí de la cambra tot mudat, ab bona y blanca camisa planxada, ben afeytat, las botinas dintre un mocadoret en una ma y 'l bastonet á l' altre, vos dich que feya goig de debó.

—Haurías de emportarte'n parayguas noy; mira que hi han uns nuvulots que no me agradan—li digué la séva mare. Mes aneu á fer entendre la rahó al jovent, quan porta una taleya!

Poch li varen valguer las camas. Encare no va ser á mitj camí ja comensaren á caure unas gotassas com truytas, que si be es veritat se tornaren mes xicas, se esspiren de tal modo en cambi, qu' en poch rato quedá amarat com un peix. ¡Pobra gorra nova y pobre vestit nou y sobre tot pobra camisa planxada!

Allá á la casa dels parents el vestiren com pogueren es á dir com un carnestoltas. Una camisa quel' escanyava, una americana gran com una jupa y unas calsas que sense una faixa no se li haurían pas aguantat. La gorra ben escorreguda y ben estirada encare podia anar.

Aquell contratemps el va partir de mitj á mitj. Hi anava per lluhir y fe 'l maco, y á causa del xáfeh no tenia mes remey que presentarse al sarau de aquell modo disfrassat. Ja se 'n donava vergonya, ja; pero las ganas de ballar y 'ls prechs dels parents el portaren al envelat y fora.

Hi havia forsa gent. La orquesta comensava á recargolarhi una americana de aquellas que fan dormir.—Vols que 't cerqui balladora?—li varen preguntar.

—¡Cá! be me la triaré prou jo—va contestar ab aires de inteligent.

Y en efecte, moments després feya brasset ab una noya blanca y rossa elegantment vestida; ¡bé 's coneixía que vivía á Barcelona ahont las noyas se crien blancas com las escarolas lligadas ó 'ls ápits enterrats!

Als primers compassos ja 'l'xicot va comensar á sentir una pudó irresistible. Semblava que dintre l' envelat s' hi consumissen carnussos. No gosava dir res,

pero veyent que aquella delicada senyoreta que hi devia sentir prim, continuament se tapava 'l nas, per entrar en conversa comensá:

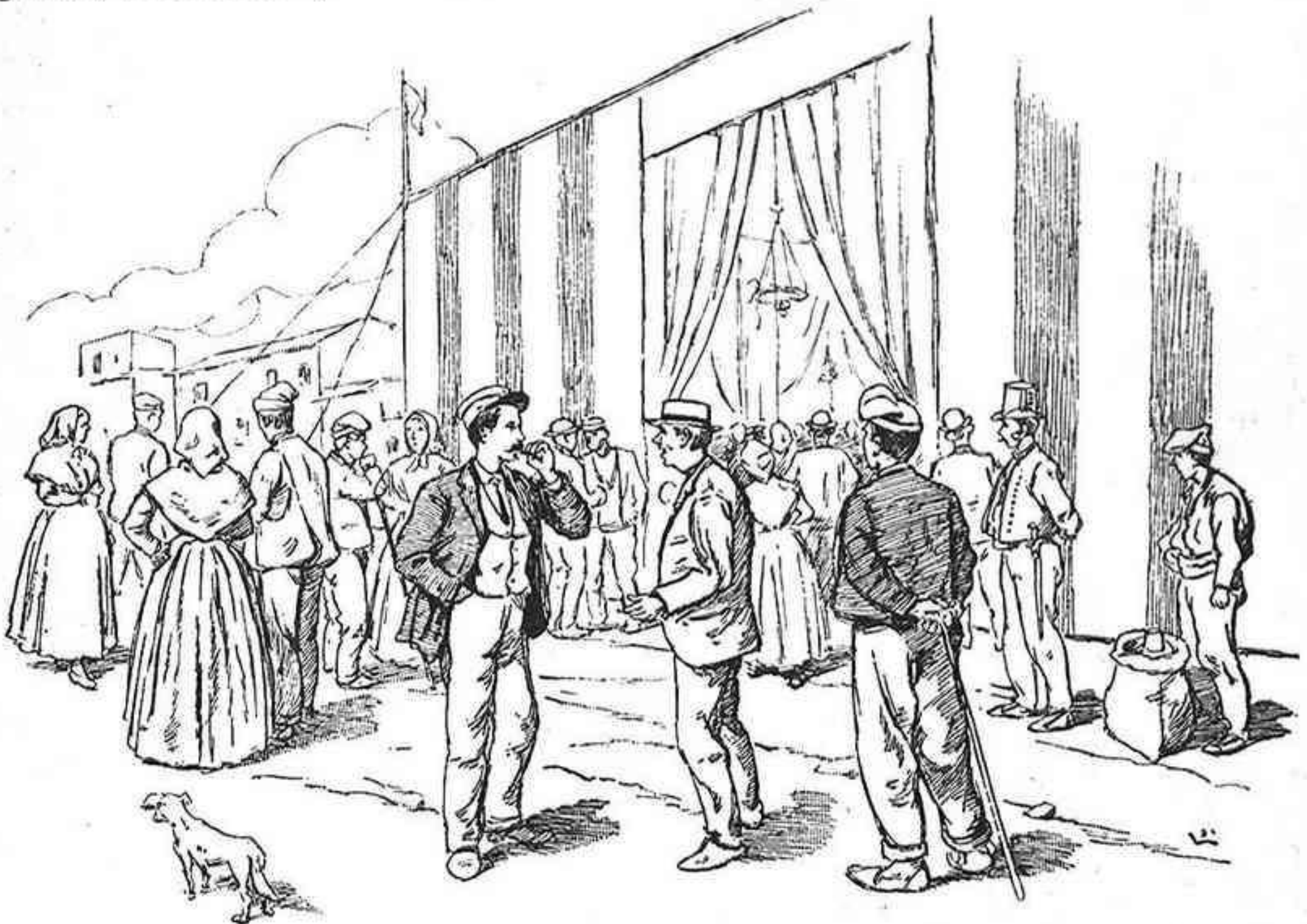
—¿Aqueixa mala olor que se sent deu oféndrela molt, veritat? May havia sentit una pudó mes repugnant.... Fins fa venir basqueig.... Ja miraré de enterarme de ahont ve.... Deu ser alguna porqueria que 's pudreix...—

La pobre noya apenas contestava; pero alló devia ferla sufrir molt perque continuament tenia 'l mocador á la cara. La va acompanyar á la cadira ab sa mare y va sortir desitjós de pendre l' ayre.

¡Va semblar que surtia de mort á vida! Las acacias que enrotllavan l' envelat, se movian suaument besadas per l' aire fresquivol de la nit. De una nit serena, serenissima, de aquellas que ab sa volta estrellada atrauhen lo pensament á regions desconegudas!....

—¿Que tal. has trobat bona balladora?—va preguntarli 'l seu cosí, somrihent.

—Sí, noy, pero es molt vergonyosa. En compte de contestar á las mevas preguntas, se tornava roja com una....

—¿Que li feyas l' amor?

—Ca, home, si no mes li parlava de aquella pudó asquerosa que se sent dintre l' envelat. ¿No l' has sentida tú?—

Lo seu parent se posá á riure com un boig. A tots los coneguts explicava 'l cas y tots se trencavan de riure, mentres l' hereuhet ja 's comensava á empipar de valent.

—¿Sabs de ahont surt la furtó que sentías? Surt.... surt.... ¿dihemli?... ¡Surt del nas de la teva balladora!

Sí, á n' aquella senyoreta que cada any pujava á passar una quinzenada al poble, li podia l' alé de una manera horrorosa. Com els joves ja la coneixían, no la treyan á ballar, pero cada any algún foraster se hi embarcava y li passava la mateixa funció.

Lo nostre héroe va quedar esferehit. No va voler entrar mes al envelat; se 'n aná á dormir, es á dir al llit á revolcarse de quimera.

L' endemá encare ab la roba rellenta se 'n torná á casa malhumorat y ensopit. Va contar la feta al seu pare y aquest després de riure una miqueta va dirli ab posat grave:

—¿Reparas com los cabells me van cayent á mida que envelleixo? Donchs del mateix modo, á mida que farás anys veurás caure á trossos una á una las ilusiones que ara omplen ton cap.

QUÍM ARTIGAYRE.

LA MÉVA CORBATA

SONET

Pe 'l méu sant me la va comprar l' Agneta;
l' agulla m' hi posá la Restituta;
la Paula me la renta quan es bruta;
la Lola me la planxa quan es neta;
me la afluixa la Rosa si 'm ve estreta;
me la estira l' Agnés si ab mí disputa,
y la dona, quan te calma absoluta,
sol ferme 'l llás y me la posa dreta.

Jo la porto ab orgull y, encare que 's nota
lo joyós que n' estich, ningú sospita
que, recurrent xicota per xicota,
n' es de catorze mans la favorita.
Pero 'l día que 'l joch se 'm desbarata....
¡m' estrenyen totas juntas la corbata!

F. BONET CARRASCO.

MAL RUMBO

Rita, veig que t' has vestit
igual que una marinera,
portas áncoras darrera
y vias blancas al pit.

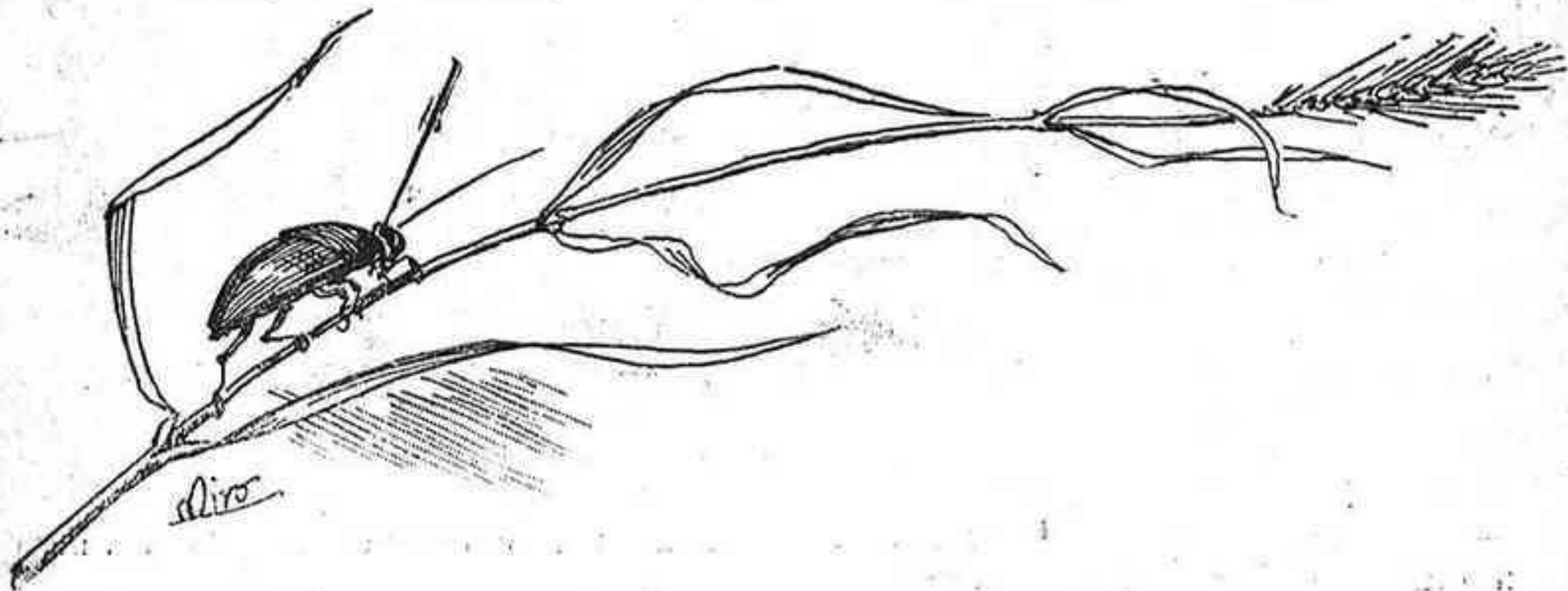
Tota vesteixes de blau
ab hetxuras desahogadas,
per lo vestit ja m' agradas
perque veig que 'l blau t' escau.

Pero aixó d' anar de nit
y passejar tota sola
y moure sempre tabola
ab algún que altre *mosquit*...

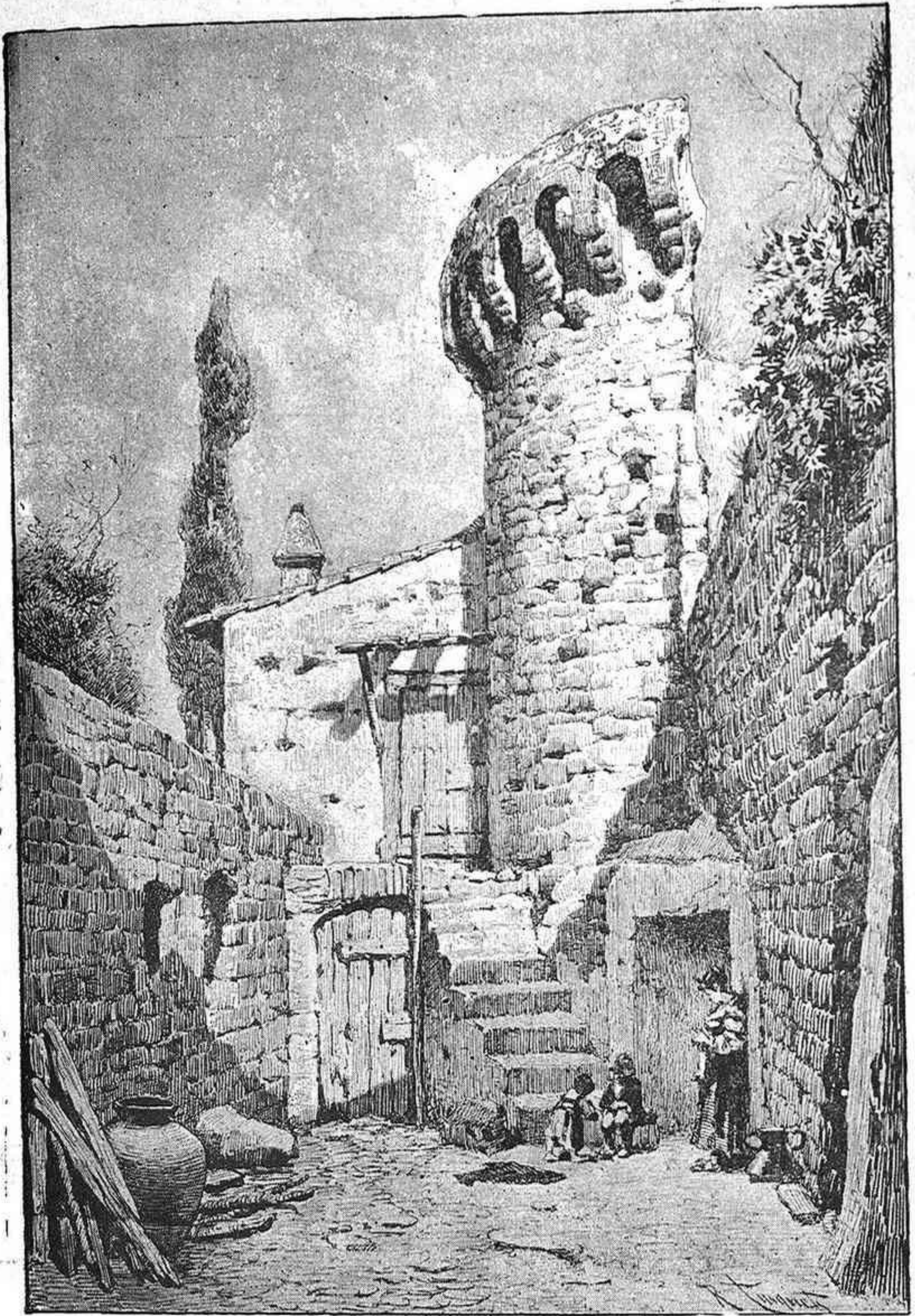
Mira que ab mal rumbo vas
y 'l fondo del mar t' espera:
marinera, marinera,
mira que naufragarás.

E.

R.

RECORTS DELS TEMPS VELLS (per R. TUSQUETS).

(Estas torres que orgullo al aire fueron ...)

L' ENERGÍA DE UN ALCALDE (per M. MOLINÉ).

«Que 'ls posaré 'ls peus á rotllo...
que de mí no se 'n riurán...»
Y á pesar de tals propòsits
tot segueix igual que avants.

GUSPIRETAS

No t' amohinis massa ab los enemichs, ni 't refihis molt dels amichs. Ni aquells te farán tot lo mal que 't prometen, ni aquests te servirán tant com t' asseguran.

¿Qu' es un metje? Un ser que al capsal d' un llit sab matar á un home de bé y al davant d' un jutje sab salvar la vida á un criminal.

Los huracáns de la naturalesa tiran á la platja 'ls náufrachs que giravoltan pel mar; las borrascas de las passións hi tiran las náufragas que s' agitan per terra.

Se poden tenir ideas molt detestables y ser molt home de bé. Hi ha personas honradas que donan moneda falsa, perque ellas innocentment l' han presa per bona.

L' Amistat es un cassino del qual tothom n' es soci, pero casi may hi va ningú.

Per tenir la seguretat de que un jutje es incorruptible, es precis que sigui mort y embalsamat, ¡molt ben embalsamat!

FANTÀSTICH.

DITXOS CONTRARIATS

A río revuelto... senyal de molta aygua.

A grandes males... grans medicinas.

Antes de casarte... mira de no tenir sogra.

Donde las dan... ne fujo corrents.

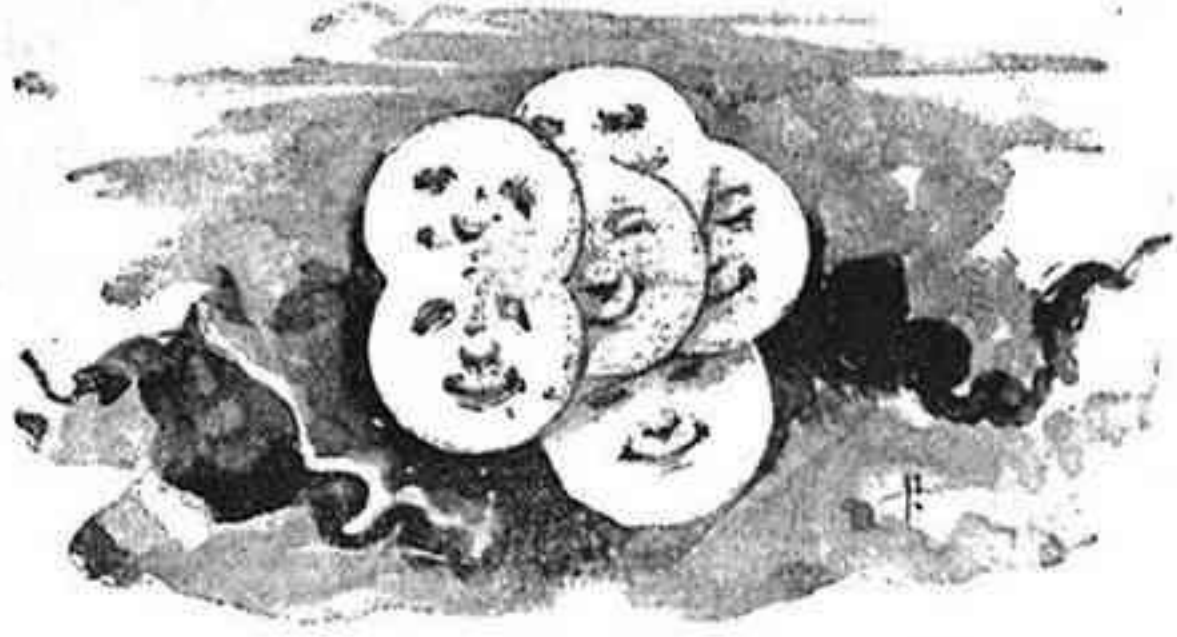
Dios los cria... y 'l fossé 'ls enterra.

El peor de todos los males... es no tenir un ral.

El que con un cojo vá... no pot caminar gaire depressa.

El que roba á un ladrón... molt espavilat ha de ser.

Júntate con buenos... si es que buscantlos molt, logras trobarne.

I. TARRUELLA.

RASSA AFRICANA (Cap d' estudi per S. Beranger).

UN ACADEMICH Y UN SABATOT

(Quento viu per A Soler.)

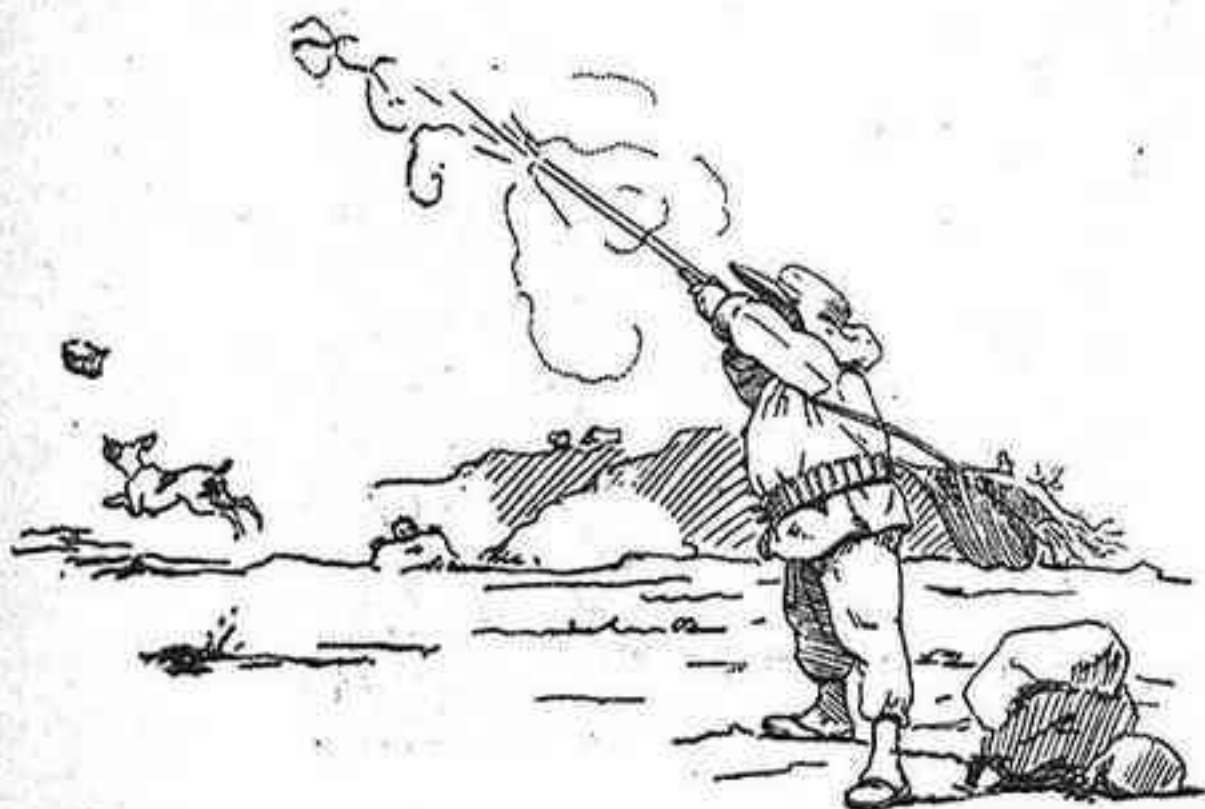
Lo Dr. D. Pau Pinyol individuo de la Real Academia dels progressos Zoológichs, deixantxe de amohinos científichs, de tant en tant surt ab el gos á esperar á las perdius.

Un bilet de la pell del dimoni veu al Dr. D. Pau Pinyol, que fá un' hora que está al aguayt y diu:—Vaig á ferli gastá un tret.

Y agafant un sabatot que hi havia per allí terra 'l tira enlayre.

Lo Dr. D. Pau Pinyol molt amatent, apunta, tira y....

D' AQUESTA AYGUA NO BEURÉ

—Si t' haig de ser franch, Cornet, encar que company antich, te trauré 'l títol d' amich si 'm dons consells com aquet.

¿Qué 'm convé 'l casarme? T' erras: si pensantho ab reflexió, lo càlcul me diu, no, no, no t' emboliquis Gutierras.

Tú ja ets del gremi y paciència; ja 'l comprench el desitj teu: tens enveja y 't sab greu que guardi ma independència.

Y encare tú menos mal qu' has trobat la dona bona, rica, endressada, bufona, en fi, una dona com cal.

No ho has mal ensopegat, y en mitj del bunyol qu' has fet, pots exclamar satisfet: ¡cornut siga l' enganyat!

Pro apesar de tot aixó, si te 'n poguessis desd' jo crech qu' en lloch de dir «sí», fos ara dirias «no».

Tinch reparat que vosaltres tots los que porteu la creu del casat, dissimuleu pera que n' hi cayguin d' altres.

Sempre 'm dius que 'ls solteróns son molt mal considerats mal vistos y mal cuidats .. no tingas tals opinións, y creume á mí, la gran ciencia del mon, estigas segú qu' es no escoltar á ningú fent la teva conveniència.

Y encar que d' egoisme pequis dorms molt bé quant dormas sol; un s' hi estira, fa 'l que vol, t' hi posas en forma d' équis; si s' ha escalfat un costat vas al lloch que més fresch sigui, no tens ningú que 't desbrigui quan vols cová un costipat.

Quan fa una calor qu' abraza dormir sol es está al cel, tú 'm dirás «¿pro quan hi ha gel? —Escálfat lo llit ab asa.

Te 'n vas á dormir quan vols, menjas quan te ve de gana, ningú crida, ningú 't mana, tú ets lo teu amo, tú sols.

No has de sentir tots los días los crits d' un nen plorané que no 't deixa dormir bé y 't te sempre malalties: ni has de passar los disgustos que quan grans donan los fills, ni vigilá' lshi 'ls perills, ni exposarte á rebre sustos,

UN ACADEMICH Y UN SABATOT

(Quento viu por A. Soler.)

ni fer guardia á la muller
si es guapota y ben plantada
ó á l' hora menos pensada
t' exposas á un mal paper.

Y además, diu lo refrán
que 'l casars' no fora res
si al fer l' any no fossen tres.
Tres ó més... com en Bertrán
que d' estar sol se cansá,
y aburrit de dispeseras
y apurat de bugaderas,
va dí «m caso» y 's casá.

Passá la lluna ensuerada
sense cap pena ni afany,
pro encare no feya l' any
que van tindre bassonada.
Y perque 's vegés reunidas
totas las penas que hi ha,
no podent ella criá
hagué de buscar dos didas
Y aixís fent un càlcul net
y afeginthi la criada
en lloch de tres, l' altra anyada
van trobarse qu' eran set.
Matemátich y segú
seguí 'l destino ab sos danys,
de tal modo, qu' als tres anys
varen trobarse vintihú.
Y no poguent resistirho
traballant de día y nit,
va veures tan aburrit
qu' acabá pagantse un tiro. .

Aixís s' exclamava en Toni,
y mireu lo mon com es:
no havia passat un mes
qu' ingressava al matrimoni.

Y 's casá ab una famella
viuda, pobra y malaltissa
que dú perruca postissa
qu' es bornia y va un xich garrella,
ab sis nenas, dos germanas
y un génit molt horrorós
que manté lloro, gat, gos
y altras bestias casulanas.

Y si pregunteu á 'n Toni
perque va fe aquest deslís,
vos dirá: ¿vols ser felís?
donchs ingresa al matrimoni.

VÍCTOR RAHOLA.

Res, que ab molta extranyesa veu que 'l
gos en lloch de la perdiu li porta una boti-
na acribillada de perdigons.

Y com que las botinas no volan... ¿No
podría ser—pensá 'l sabi Doctor Pinyol—
que hi haja perdius que usin botinas? ...
¡Magnífich tema per una memoria, digna
de la *Real Academia dels progressos Zooló-
gichs* El llanto sobre el difunto. Me 'n
vaig á escriurela.

DESALENT

Sempre 'l mateix; un jorn darrera l' altre,
una nit, d' altre nit,
y la esperansa lluny, allá, entre boyras
qu' enfoscan l' esperit.

Sempre 'l mateix; l' aubada de la vida
m' omplí lo mon de flors.
lo sol ja es al zenit, las flors s' assecan
y arrelan los dolors.

Sempre 'l mateix; lo foll destí rodola
damunt mon front ardent,
y en va 'l vull detenir, en sa carrera
m' arrastra eternament.

Quan vindrá, dols amor, aquell bell dia
que dins ma cambra, al darte al front un bes
y 'l tendre nom d' esposa, puga dirte:
¡avuy que diferent es dels demés!

J. NOVELLAS DE MOLINS.

MLLE. LOLÓ

(Il·lustració de J. CABRINETI)

¿Cóm mata-
ria 'l temps
aquella tarde?
No era pas que
'm manqués
ocupació, puig
de sobra 'n te-
nia; mes la boy-
ra humida, 'l cel
gris, l' intensa
fredor y l' estat
displicent d'
ànimo en que
'm trobava,
eran motius
mes que pode-
rosos pera jus-
tificar l' aplas-
sament de la
feyna. A la nit,
vora l' estufa y
ab l' escalfore-
ta del gas, en-
tre cigarret y
cigarret, exten-
dria davant
meu las fullas

ratlladas, ompliria poch á poch de xifras aquellas encongidas celdas, y ab sumas y restas duria á terme sens error ni omissió las estadísticas que 'm tenian demanadas. Entre tant, mentres aquella mullena dels carrers no se 'm fiqués al moll dels ossos, be podia pendre la difussiva tassa de caracolillo ó xicoyra en un dels innombrables cafés cantants que donan funció á las tardes, y com lo mes aprop era 'l *Menus-Plaisirs*, á éll vaig encaminarme, pagant los trenta céntims de l' entrada, y per un palco que semblava de prosceni una llauna justa y rodona.

La sala d' espectacles era plena. Una barreja tan gran com la que allí s' oferia mereix la gráfica expressió d' un *bullit*. En efecte, res té mes similitut ab una gran plata de carn d' olla que aquella confusió. Naps, cols, pilota, butifarra, gallina, patatas, en fi, tot l' abigarrament d' una olla podrida era sols comparable á aquell ally-oli social de trinxerayres, estudiants, soldats, damas de carrera, bolsistas, pinxos, salta-taulells y raspas desfeynadas. Cubria á la concurrència l' altíssim sostre de cristall glassat ab lo que prenia aquell lloch l' apariencia d' un invernácul, y bé ho era si en compte 's té que representan alguns cafés cantants una especie de jardí d' aclimatació del vici. Vi, joch y donas, la trilogia del embrutiment humá, tenian allí camp abonat pera desenvol·lar-se ab valenta esbranzida.

D' esquena al escenari, veyá desde 'l palco afileradas las caras dels espectadors del pati, ab infinita varietat de colors y matissos, desde 'l blanch cutis del linfátich á la verdosenca facies del biliós, desde la róssa cabellera filla del Nort d' Europa ó d' una ampolla d' aygua oxigenada, al rústech pél negre del gitanesch flamench candidat á la Gardunya. Brusas, americanas y jaqués aparellats al etzar ab llampants vestits d' indiana, llaneta ó seda estantissa; colossals barrets plens de blondas, cintas y vidrims, com ambulants prestatjes de passamaner, gorras de quartel y gorras del batalló del rap, cordobesos y xisteras, espartenyas y sabatetas de xarol, francesas de rebuig y espanyolas maduras per forsa, vells esdentegats, babosos y plens de xacras fitorant ab los *gemelos* á cancanistas de pá sucat ab oli, joves de la primera dentició anyoradissos encare del biberón baladrejant asquerosos piropos, dedicats á la conquesta d' aquella mercadería gabatxa escombrada de l' altra part de frontera per mida desinfectant; tal era 'l quadro exemplar que se m' ofería á l' observació per pochs diners, quadro viu, plé de llum y fum de tabaco, tangos, valsos y americanas sarsueleras, corejadas á voltas pe' l públich il·lustrat, ab variacions de lletra propias de Pompeya y Sodoma, acompanyadas en altres ocasions ab soroll de garrots y picaments de peus dignes de calsar ferraduras.

Las parts del programa anavan duhentse á efecte punt per punt. Infelissas extrangeras surtían al palco escénich á fer ganyotas y contorsions, unas faltas de veu, altres de carns, totes de vergonya. Las lleugeras cansonetas francesas, que ben cantadas y ben ditas produheixen agradables pessigollas y apartan lo mal humor, eran destrossadas per las veus guturals d' aquellas garrafas d' esperit de vi. Y l' auditori udolava de tant en tant la exclamació típica ¡XAY!, corrupció de *jambe*, qu' allá fins las paraulas s' adulteran.

* * *

Soná una campana al comensar la segona part. Grinyolaren los instruments de corda, gemegaren los de vent y baix la direcció del mestre preludiá l' orquesta una *romanza*. Estrepitosos aplausos m' obligaren á apartar la vista del periódich que llegía, y al abaixarla á las taulas vegí una dona alta, ab trajo de roig satí, llarga quaquera y escandolós escot, diadema, gargantilla, pulseras y anells ab un *crostisser* de pedras que lluhían per tots indrets.

De bona veu, al cantar ab regular afinació y gust, movías' sobre aquell escenari sens mirament ni reparo. Ab la mirada, ab los gestos, ab las actituds desafiava las barrabassadas del públich: contestava ab grosserías á las grosserías, ab tabernarias muecas á las accions canallescas, sempre ab desenvoltura mes vehina del burdell que dels bastidors.

Seguían los aplausos: aquell *debut* era 'l gran *succés* de la temporada. L' empresa podia quedar contenta y satisfeta.

Quan l' artista recorregué ab la mirada 'ls palcos, rebent de per tot incendiarias declaracions delatadas per ulls saturats de lascivia, no pogué menos de fixarse en aquell meu, solitari, hont ab indiferencia glacial estava jo, mes que sentat, estirat sobre tres tamborets. Jo recordava aquella cara y ella m' degué reconeixer puig somrient y afectuosa 'm saludá ab la má y una lleugera inclinació de cap.

Acabadas las tres cansonetas que repetí entre frenétichs picaments de mans, peus y bastons, la debutant desaparequé de las taulas que restaren cubiertas de poms de flors. Y com l' artista, qu' aixís l' anomenaré per no dirne altra cosa, m' hagués distingit ab una mirada, un sonrís y un saludo, no haig de contar l' enveja que s' apoderá d' aquella concurrencia curta de gambals que considera com honra incomparable poder alternar ab unas *estrellas* qu' en lo cel del art son casi nebulosas, y qu' en l' univers sideral de la decencia están classificadas de penúltima magnitud.

¿Qui era aquella dona? Mon primer acudit per desfer l' incógnita sigué veure 'l cartell anunciador y 'l programa de la funció. Un y altre anunciava sols lo debut d' una nova estrella, aplaudida y popular en los principals concerts extrangers. A sota d' aixó, ab lletras grossas de diferent color estava imprés un sol nom:

MLLE. LOLÓ

No 'm cabía sombra de dupte que á Mlle. Loló, qual nom llegía per primera volta, la tenia coneguda y fins aventurava coneixerla de molt temps.

Poch rato deguí barrinar pera surtir d' amohino. Al preludi del següent número, s' atansá fins á mon palco cuberta ab gran mantón de Manila la propia Mlle. Loló.

Aceptá ma oferta de convit prenent un mantecado. Després al preguntarli d' hont arrencava nostra coneixensa, pera burlar la curiositat dels espectadors pròxims acostá sa boca á ran de ma orella, dihentme:

— Soch la Doloretas, pentinadora.

¡Y era cert! Ella era, ella mateixa, la pentinadora de casa, la que en tantas ocasions havia vist trenar y esclarir cuidadosament los cabells de mas tías, la mateixa ab qui tanta barrila havia fet tres ó quatre anys arrera.

Era ella, ella pró ja passada, sense aquell encantador no se qué de la virginitat moral, sense l' encís indescriptible de la puresa material. No conservava ni la gracia, ni la bellesa, ni la mateixa escultural figura d' altre temps. Ab totas las senyals d' una lluyta brava, llarga, desesperada, sostinguda en lo mar exaltat y revolt de las passions, apareixia en *Menus-Plaisirs* ab l' aureola del vici. Los quin ignoravan son passat, que no podían comparar son present ab lo que fou, veyan en ella una nova diversió, un nou estímulo, carn fresca y apetitosa pel llop famolench que bramulava ¡xay! ¡xay! corrent anhelant, frisós, alocat desde 'ls palcos al foyer.

* * *

A instancia seva vaig acompanyarla á casa. Nos obrirem pas entre la espessa concurrencia, y 'l rum-rum de la murmuració, dels gelos y de totas las baixes passions nos seguí fins á la porta, com un tró sort, apagat, d' aquells qu' avisan la próxima tempesta. L' idol del dia, agasajat y festejat de tots cauria mes tart á impuls d' un huracá de xiulets, y las flors se convertirian en terrossos de sucre, taps de gasseosa, bolas de paper y altres porquerías que l' obligarían á fugir del escenari quan vingués un nou astre á eclipsar á la menguant estrella.

¡La habitació de la artista! ¡Quina miseria! No era pas aquell quint pis sota terrat, alegre y rialler, hont passá la millor part de sa joventut. Aquella finestra clara y espayosa per hont entrava la remor confosa dels venedors de Santa Catarina, aquell caixonet plé d' aufábregas, únich horizont del endressat quarto de treball, aquella gabia hont la cadenera refileva al sentirse afalagada ab las caricias d' un raig de sol pur y brillant, aquell quadret daguerreotípich hont s' hi conservava 'l retrato de la difunta mare, tot havia desaparegut. Un humit y rónech entressol ab mobles greixosos, llogats, testimonis de mil historias de miseria, que com tots los trastos de lloguer may han sigut tractats ni ab lo carinyo, ni ab l' esmero dels propis, dels quals cada llistó, cada conjuntura, cada cama ó cada tros conserva una grata memoria y 'ns sugereix un recort dols, penetrant y viu de nostra infantesa, de passadas ditxas ó d' alguna desventura; uns cortinatjes rebeguts pe'l sol, uns quants retratos de pinxos empeltats de senyor ó senyors ribetejats de pinxo, á n' aixó se reduhia la decoració d' aquell *boudoir* mesquí y pobre.

* * *

La Doloretas me contá sa historia. La de totas. Un amor desgraciat, enganys y desenganys successius, abandono de la familia, disgustos, pérdua de la dignitat humana y després la passió mes poderosa de totas, la ganduleria, l' hábit de la vagancia. La dona perduda es un ángel caygut qu' empendria de nou la volada si no fes servir de matalás las alas y volgués alsarse de son jas de plomas. La Doloretas á empentas y tomballóns havia rodolat tota l' escala, desde la virtud al llot; ara 's trobava ja al últim esglahó, á la gana.

¡Ab quin accent vá dirme, abocantse al vas las escorriallas d' una ampolla de llet:— Aixó es lo meu sopar!

—¿Y per dinar, qu' has menjat? vaig preguntarli.

—Lo mateix. Un porró m' ha durat desde ahir vespre.

—¿Y no has tastat res mes?

—Bon goig encare, senyoret. L' empresari no 'm pagarà fins á cap de senmana, si acás tinch aceptació. Entre lloguers de vestit, pis, joyas, moblista, planxadora y altres gastos de moment, he quedat sense un céntim dels poch diners que vaig guanyar á Marsella.

Y espargint sobre sas espatllas, ab un moviment de cap, sos cabells tallats á la romana, afegí:

—Bah, bah; aixó es prou substanciós. D' aquí poch dias ja hauré arreplegat algun manso qu' ho pagarà tot.

Diuen qu' ha de ferse l' almoyna sens mirar la má que la reb. Recordant tal precepte, aquella tarde vaig fer caritat no al vici, pero sí á la viciosa famolenca. Una petita reflexió meva fou contestada ab ayre de burla y menyspreu:
—¡Sermons á n' aquest' hora!
Ens despedirem y no hem parlat més. Ni ganas.

* * *
Als dos mesos d' aquesta escena, dins d' un landó tirat per dos caballs vaig veure á *Mlle. Loló* pe'l Passeig de Gracia. Al costat seu un gomós de patró parisien li parlava ab tot lo foch de son entusiasme. Ella se 'l mirava de qua d' ull, y ab sas mans enguantadas amoixava las plomas de son boa riquíssim. Dos llegitims brillants fulguravan en sas orelles, y lluhia una renglera de perlas en sa preciosa pulsera.

Y jo vaig pensar:—¡Ja ha trobat el manso que buscava! ¡La Fransa paga!
XAVIER ALEMANY.

LO CLAU

¡Remordiment!

Dins del bosch, prop de la mina,
hi veureu una alta alzina
que enamora ab sa ufanó.
Es al mitj d' una partió.

L' una part es d' en Pau Plana,
l' altra de l' Anton Quintana,
y, sobres qui té mes dret,
ja fa un any que dura 'l plet.

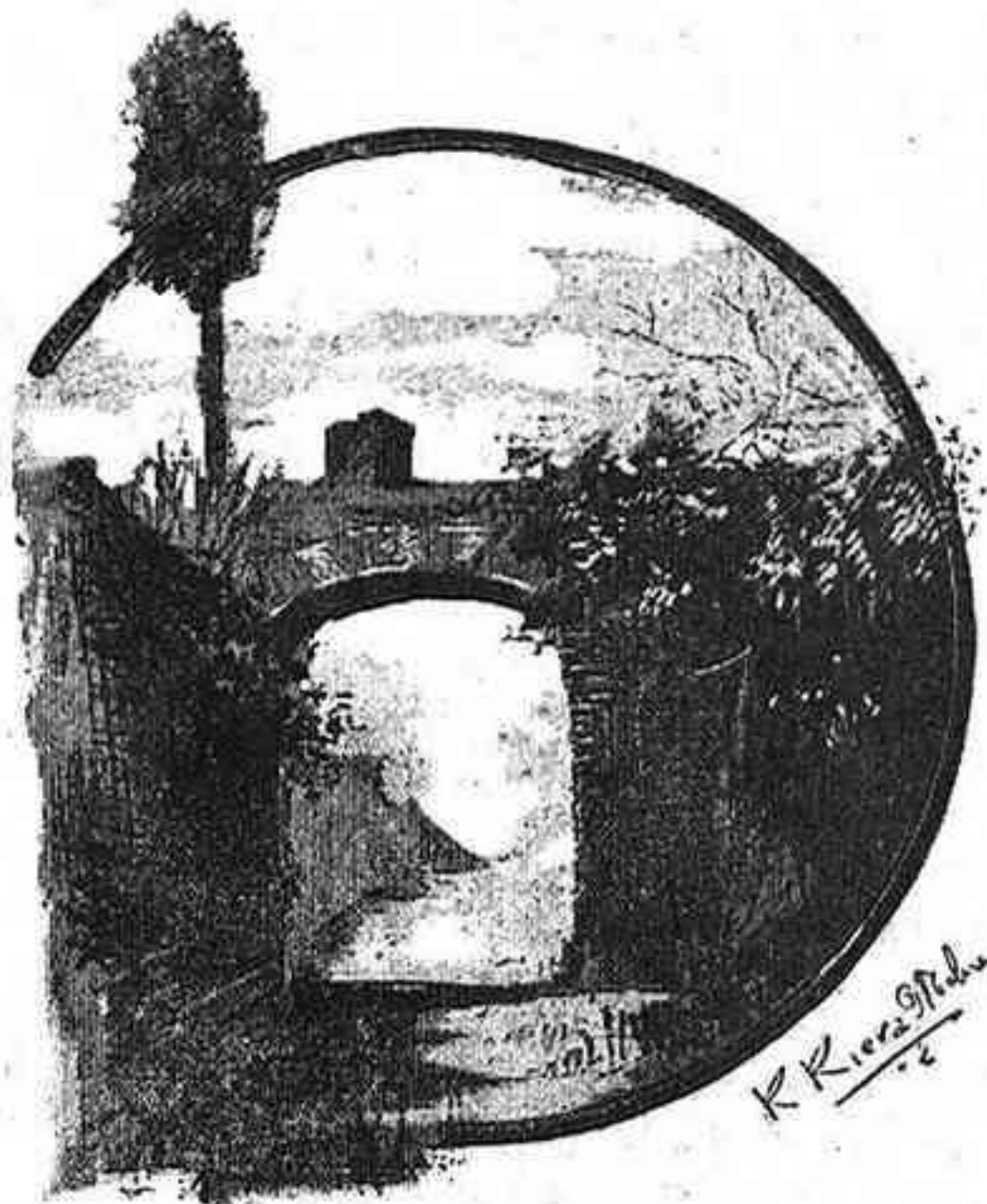
Cech un día en Pau de ràbia,
no vegé mida més sàbia,
per torná la guerra en pau,
que clavar al arbre un clau.

Y, com que ja 'l clau tenia,
lo pensament d' aquell día
va posá en obra una nit.
¡Ah! ¡Cóm li batía 'l pit!

La foscor feya feresa;
ell, ab l' ánima sospesa,
comensá lo seu treball.
Clavá 'l clau á cops de mall.

Los cops l' eco repetia,
lo soroll repercutia
per las timbas y 'l torrent,
y quedá lograt l' intent.

ENCONTORNS DE BARCELONA (per R. Riera).

Camí del Purgatori (San Joan de Horta).

EN LA MONTANYA (Apunte per J. Pahissa).

Recort trist.

L'endemá, al trencar d' albada,
l' Anton se la hagué pensada
y ja 'l cor li feu rau rau.
Va trobar clavat lo clau.

Boig de rábia, cego d' ira,
va baixar, com qui delira,
á trobá en Pau pe 'l camí.
Ell ja l' esperava allí.

—Tu has clavat lo clau al arbre.—
En Pau groch, blanch com un marbre:
—Ments, va dir, jo no he sigut.—
Qui gemega ja ha rebut.

Vá soná una bofetada,
vá lluhir, com platejada,
la fulla d' un ganivet
L' Anton ja no estava dret.

Caygut, ab mortal congoja,
li brollá un doll de sanch roja,
y, morint, cridá:—¡Assesí!—
En Pau ja no era allí.

Arrancant de la ferida
l' acer vil, doná la vida,
en un dir Jesús, l' Antón.
En Pau va voltar pe 'l pont.

Doná una contra-girada
va probar bé la.... coartada.
No se sab lo que va fer.
Per lo poble ell no ho va ser.

Lo séu cor, negre com sutje,
lo va veure blanch lo jutje.
Com qu' era home d' eleccions,
va tení empenyos molts bons.

Tothom creya en sa honradesa

y un crim es una vilesa.
Ni la familia del mort
li cregué may tan mal cor.

Mes, com l' home dú una audiencia
dins del cor, qu' es la conciencia,
ab fiscal, jutje y butxí,
l' acusavan desd' allí.

Mentrestant, la pobra alzina,
ja pansida, sols la ruina
era dels seus verts ramells.
Ni hi anavan ja 'ls aucelle.

Lo fullám se li engroguia,
lo brancatje s' ennegria,
la fulla seca cayent,
se la enduya arréu lo vent.

En Pau trist, llegua per hora
venir sentia á la vora
l' alenada de la mort.

L' home honrat no pot fé' un tort.
Lo remordiment, de dia
y de nit l' esfarehia.

Al pla, al bosch, al mas, al pont ...
Per tot deya:—¡Pobre Antón!—

Los ulls fondos, groch com cera,
era ja la imatge vera
del que 's veu pe 'l mal vensut.
Sols li pleya la quietut.

Sempre, portant baix lo rostre,
mormolava un Pare-Nostre.

Algú, que li va sentir,
deya baix:—¿Per qui 'l deu dir?—

Mentrestant l' arbre, assecantse,
lleya seca aná tornantse.
Lo fullám, cayent, cayent,
sé l' enduya arréu lo vent.

De cop, á tots va sorprendre
un jorn de color de cendra,
núvol, fret y ab molt plujim.
Y un va dir:—Ivern tenim.—

Va dí un altre:—Mala diada
per en Pau, que á nit passada,
l' han hagut d' estremaunciar.
Miréu lo que va á pássar.

Un ab lo Vicari anava
que de veure en Pau tornava,
y, davant l' arbre ja sech,
va dir, mormolant un prech:

—Tot malvat té sa conciencia,
cada crim té sa sentencia.
En Pau fina, l' arbre es mort.
Tots dos ab un clau al cor.—

FREDERICH SOLER.

MÁXIMA

L' home naix pera crearse ene-
michs; la dona pera crearlos.

J. FERRER Y GENDRE.

MUDA DE PÍS

Los amichs se troban al carrer.

—Te participo que del primer pís ahont viviam hem passat al quart.

—Y aixó?

—Ho hem fet per comoditat. Figúrat que la meva dona cada vegada que havia de pujar al terrat, com la casa es de cinch pisos, treya 'l fetje per la boca. Ara vivint al quart ho tindrà mes avinent.

A. PUJADAS C.

CAPRITXOS (per FELIX URGELLÉS).

Llegint «Los Sucesos»

Esperant la beca...da.

Desgracias.

Festa de la Candelera.

Guerrers...

Sebastiá Fletxa.

Mal temps.

Un quinto.

Beatas zafarderas.

UNA PLATA DE NATILLA (Qüento viu per APELES MESTRES.)

Un negret porta una plata de natilla á casa D. Panxo.

Pel camí troba un guasón que 'l detura.

UN MONOLECH

Los días passats se 'm presentá un jovenet demanantme ab molta insistencia que li escribis un monólech per representar-lo el día del seu benefici en lo teatret d' una societat particular, que, pe 'l títol y per altres antecedents que 'm doná 'l solicitant, vaig deduhir que 's tractava d' una gent lirona ó de poca sustancia, pero ditxosa, que tot s' ho celebran y no mes van posats á fer boira, vingui del indret que 's vullgui y de totas passadas, tant si 's presenta á tom com si no, porque 'l títol y la índole de la reunió es de fer bulla costi 'l que costi.

—Pero, li vaig dir al jove humorístich, ¿ja sab vosté que un monólech es tan costós d' escriure com de representar?

—Això ray, ja me 'n sortiré jo: ¡tinch recursos, domino al públich! Vosté escriguímel. Encar no ixo á la escena ja riu tothom.

—Pero, veu? jo no mes escrich cosas tristas.

—Pot ser aixó que está fent....

—Si senyor: contesto una carta d' un jugador d' esgrima que 'm demana dos ó tres duros y jo li paro 'l cop de sabre com puch, pero m' hi enterneixo massa que tinch tristesa per días, y li envio quatre pessetas porque la operació no siga tant dolorosa....

—No hi fa res ...

—Home, moltes gracias.

—Dispensi, vull dir que si me l' escriu del género trist també m' hi lluhiré.

—¡Pero si tothom riu encare no surt á las taulas!....

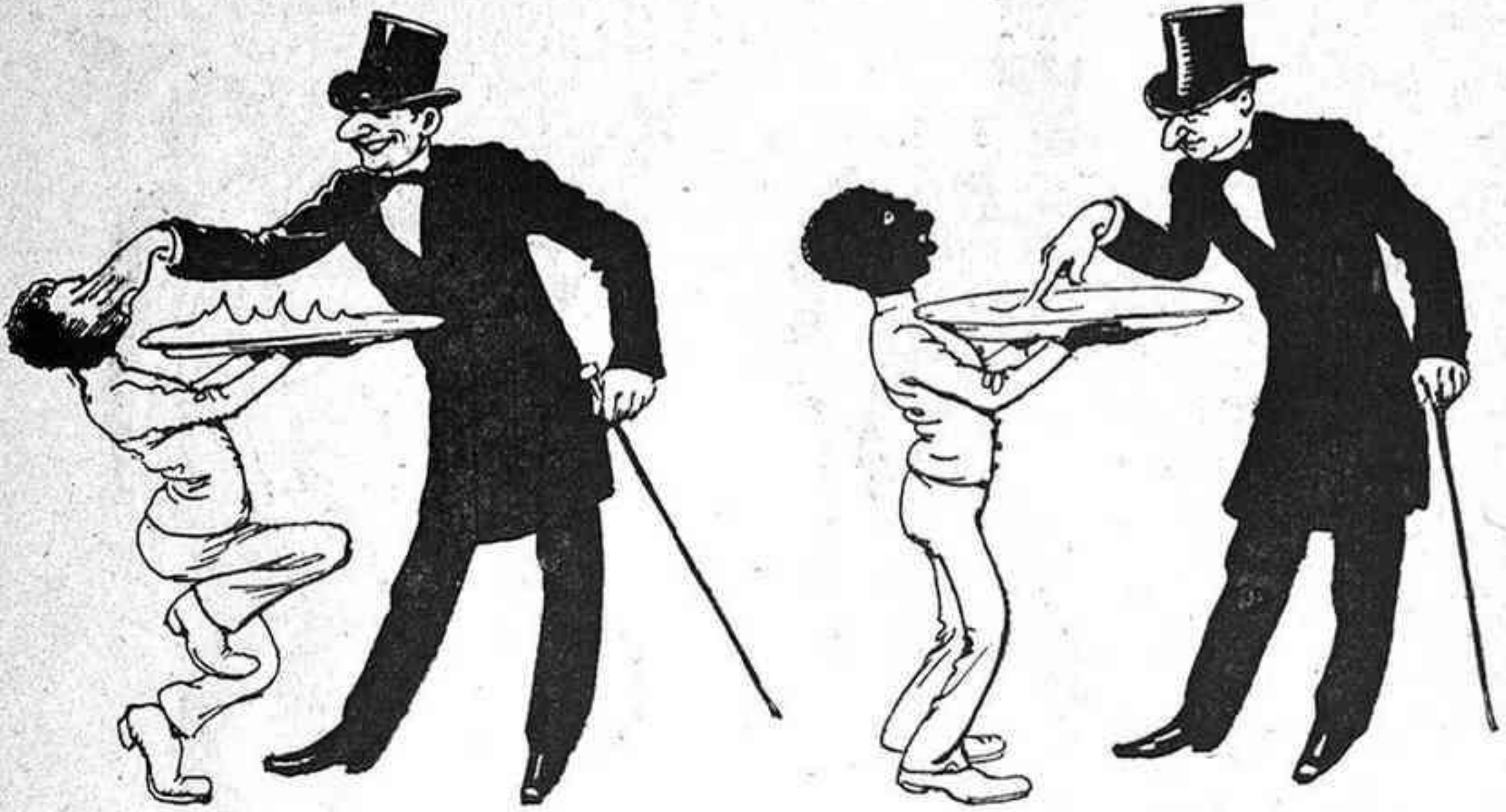
—Si senyor. Per aixó li demanava que 'l fes de broma, ben xistoset; res, quatre nyinyerías que fessin riure.... Ja li dich, al públich lo tinch aquí.

Va extendre la ma plana y la tancá tot seguit y 'l públich quedá com reclós, dominat, entre aquells dits vigorosos.

Jo no sabia de quin modo desferme d' aquell importú porque veyá clar com l' aigua que si li prometía 'l monólech, després tampoch li faria. Y era mes formal desenganyarlo.—¿Vol que li siga franch? No tinch temps per escriure y además, per un monólech no sabia trobar assumpto. Es tan fácil fer adormir al públich....

—Ja li donará un servidor l' assumpto.

UNA PLATA DE NATILLA (Quiento viu per APELES MESTRES.)

—«¿Qu' es aixó tan blanch que portas?

Y hont vas pel mon tan enmascarat? ¡Vina aquí

—Fassi 'l favor, donchs: li torno desseguida.

—Ca, no senyor! Vosté hi posará 'ls xistes; la idea, aixó ray. No fa poch temps que 'n tincb dos ó tres de pensats, sino que, certas cosas no se com dirilas; farian riure molt.

—Alto aquí: li he dit que no vull anar de plaga. A la meva edat ja no hi escauhen certas francesillas: la joventut fa gracia, agrada, atrau; y las boniquesas, las agudesas li surten frescas, alegres y mouhen l' alegria sense esforços ni dificultat. Ab aixó, donguim un assumpto serio, melancólich, que ab aquestas calors y del modo que marxan las Espanyas un no mes imagina debilitats, lassituts, desmembraments y tristesas tébias.

—Si senyor. Jo 'n tinch un de pensat que faria molt efecte: la gent hi riuria molt.

—Pensin un altre en que no riguin tant.

—Podria esplicarnhi un que 'n tinch de barrinat que 'l titol també es molt bonich.

—Veyam, díguil.

—Lo sombrero de glassa.

—¿Que vol dir de dol ó es glassa de guarnir carrers?

—No, senyor, no. Es trist; un jove que se li mort la promesa y ell te la constancia d' anar cada dia á visitar lo ninxo y li diu cosas enternidoras.

—Ja se: es aquell romanso «Leandro y el Sepulturero.»

—¡Ca, si jo me 'l hi empescat.

—Pero ja l' havian guanyat per ma mes de quaranta anys endarrera.

—¿Vol dir?

—Escolti, ¿que 's mata vosté després, al peu de la tomba?

—No senyor, que 'm caso ab una seva amiga que també venia á visitar la morta cada dia.

—¡Digui que hi anavan á festejar al cementiri!

—Es lo contrast: de dugas pasions tristas ne naix una de risuenya.

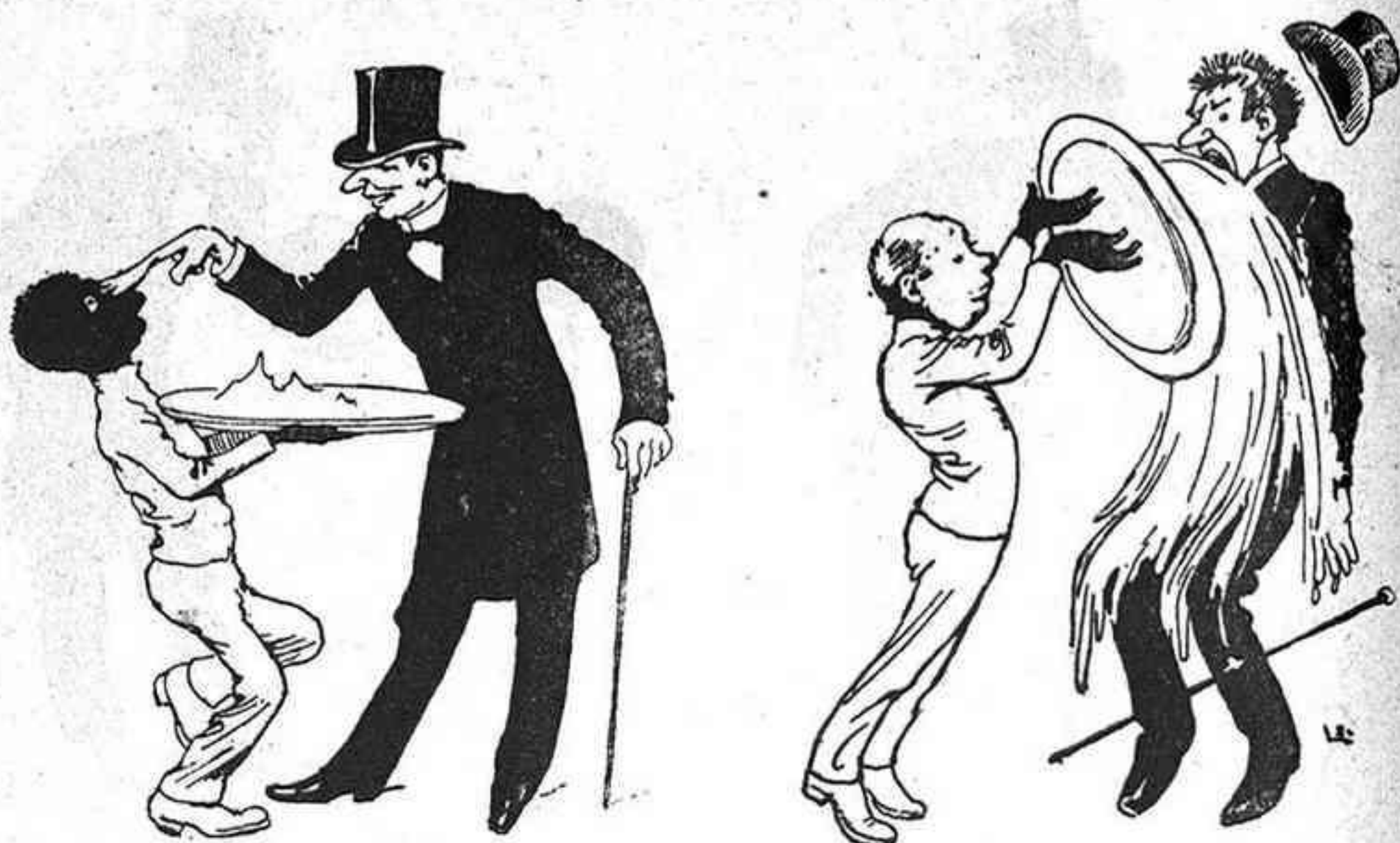
—Vosté es lo risuenyo. Escolti; 'l monólech ja m' agrada. Pero miri, mancaria una trassa per arrodonirlo. ¿Sab de ballar vosté?

—Prou, si senyor.

—¿Lo bolero 'l punteja y las castanyolas las sab tocar?

—Aqueixos balls no senyor; no s'estilan....

UNA PLATA DE NATILLA (Qüento viu per APELES MESTRES.)

que 't rentaré la cara

!... ..!

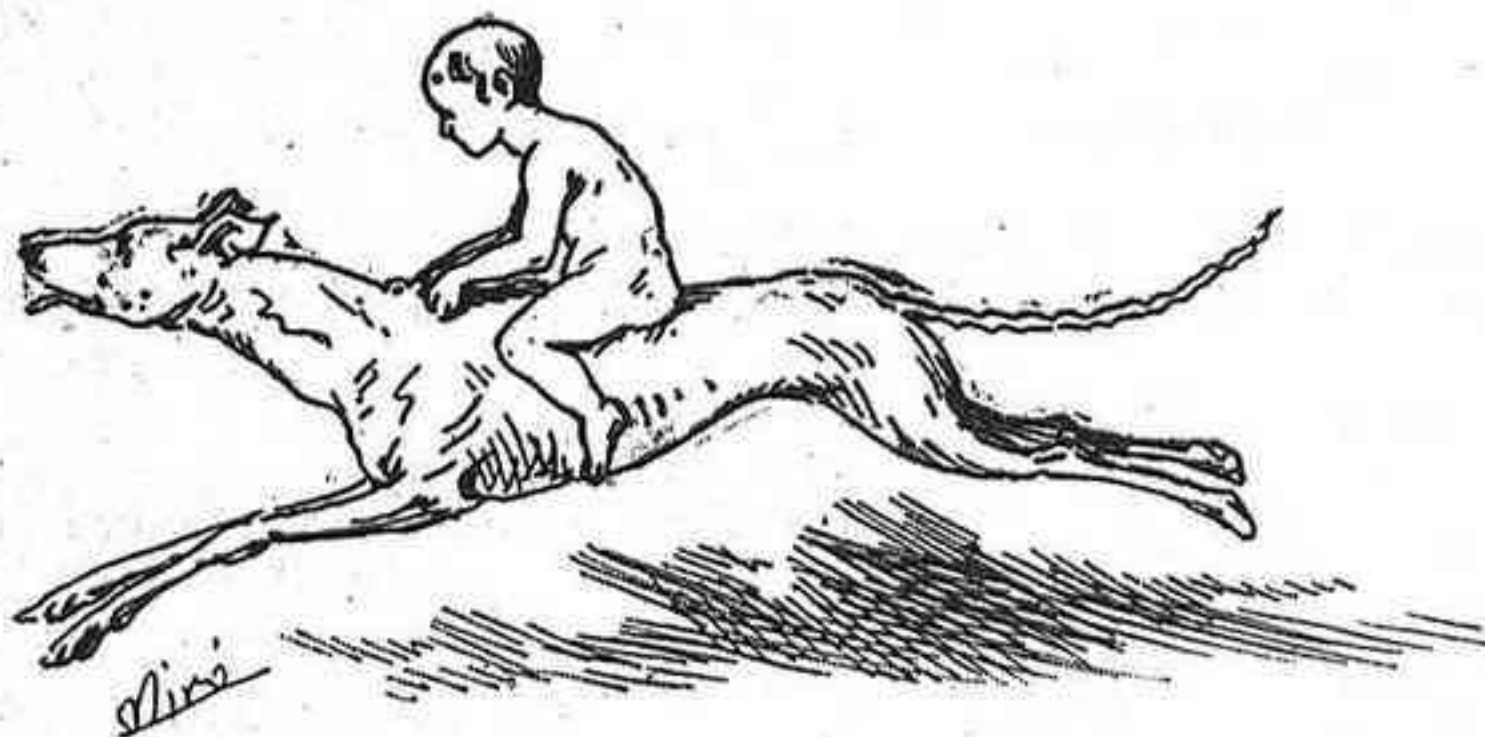
—Donchs, miri, 'l monólech en que l' actor que 'l desempenya no hi fá alguna habilitat es monólech a terra. Si vosté s' empenyés á ballar no mes uns quants compassos de bolero ó fandango, (no hi fa res), jo li compondria un final en que totas las llágrimas que 's vessarian mentres vosté s' exclamés tristament davant del ninxo, 's tornarian riallas y picaments de mans. Vaja, un éxit que 'l traurian á vosté de las taulas.

Lo xicot no acabava de decidirse ni li penetrava 'l meu entussiasme. Hi veyá un núvol en aqueix final de ballaruga.—Ademés, m' observá; l' hauria d' apendre 'l bolero.

Miri, li vaig dir acompanyantlo cortesment fins á la porta. Agafi 'l diari y veurá un anunci que al carrer de..... no sé quin, hi ha un subjecte que ensenya 'l bolero y saca de un *compromiso* y evita el *ridículo* ab una sola llissó.

Y tant si 'l jove va anarhi com si no, 'l tal profesor realment treu de *compromís* y evita 'l *ridícul* fins sense cap llissó si tant s'extrema. Del fet d' aqueixa veritat los en responch formalment.

EMILI VILANOVA.

LA DIDA

Pel frondós jardí,
rihent á desdí
juga la maynada;
son pare, ditxós,
gronxantse en repós
dorm la mitj-diada.

Jugan al criquet,
á pilota y fet,
ab fal-lera boja,
els ulls llambregants,
els cabells flotants
la carona roja.

Dintre del saló,

en un rich silló
séu la bona dida
de cos ben sapat,
de rostre colrat,
explendent de vida.

Té amarrat al pit
un baylet petit
bonich com la rosa,
á qui sense seny
'manyaga y estreny
y besa amorosa:

—¡Fill méu! ¡fill del cor!—
li diu ab amor,
—¡sens tú, moriría!—
Y al noy contemplant,
lo engronxa cantant
ab molta alegria.

A voltas, rihent,
crusa un pensament
son cervell de mare,
pensament traydor
que li truca al cor
y tot son goig para.

En son dolor greu,
recorda al fill séu
y el cor se li abrusa:
—¡Pobre infantó bort
á qui per l' honor
va llensá á la inclusa!....

Mes eix pensament
terrible y potent,
com un llampech dura,
recorda plorant
que ara al seu voltant
regna la ventura:

Ara té 'l que vol;
menjá y pendre 'l sol
es tota sa feyna;
no te renys, ni plors,
que á casa 'ls senyors
la dida, es la reyna.

Y de nou gronxant
al hermós infant,
l' estreny amorosa,
mentres el petit
arrapat al pit,
béu sa llet sabrosa.

A. LLIMONER.

—¡Qui mana á ca 'n Ribot: l' amo ó 'l porch?

LOS MILLORS PENSAMENTS

Lo millor pensament que pot fer un *geperut* es viure ab l' *esquena dreta*.

Lo millor pensament que pot fer un *nen* es arribar á *mamar* del Estat.

Lo millor pensament que pot fer un *qu'* estiga á punt de casarse, es clavarse un tiro.

Lo millor pensament que pot fer un del gremi, es no amohinars'hi.

Lo millor pensament que pot fer un pintor si vol menjar, es cambiar la *paleta* dels colors per la de mestre de casas y anarse'n á fer paret.

Lo millor pensament que pot fer un poeta si vol menjar escudella, es abandonar la *mussa* y buscarse una *mossa* que tinga forsa quartos.

PALET DE RIERA.

EPÍGRAMES ILUSTRATS

(VALENCIÀ.)

Conten qu' aná un escolá
 d' el poble de Borbotó
 á replegar el padró
 á casa d' un parroquiá,
 y que volent este riure
 á sa costa, li digué:
 —«En el padró ¿sab vosté
 si 'l nóm del gos puch escriure?»
 Pero 'l escolá ab cautela
 li va llavors contestar:
 —«Molt be 'l pot empadronar
 si es qu' es de sa parentela.»

Estant en sa hora darrera
 el só Tomás el fuster,
 crida el pobre á sa muller
 y li diu d' esta manera:
 —«Com vaj molt prompte á finir
 de tot cor, dona, te dich,
 que cuan muiga, ab mon amich
 Jeroni te pots casar.
 —Es devaes ton consell—

li respon ella —Tomás.
 puig pa cuant vinguera el cas
 ja había pensat en ell.

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

INTIMAS

¡Quatre días sense véuret
 y tres sens saber de tú!
 Lo que 'm fas, jo te asseguro
 qu' en lo mon no ho fá ningú.

Jo la mirava somrient:
 ella 'm mirava plorant;
 jo callava, callava ella,
 y 'l temps corria pausat.
 De sopte sos ulls se animan,
 sos llabis, tant temps callats,
 me diuhen, fals... y dolent...
 y més fort torna á plorar.
 Vaig secar sas llagrimetas
 que rodavan galta avall,
 me mirá... me va somriure...
 y... ferem de nou las paus.

Si 'm tens que dir que m' estimas
 dígamho poch á poquet,
 que sé mata la ventura
 y desitjo fer molt temps;
 pero si un no es lo que 'm guardas
 me 'l pots dar tot d' un plegat,
 que la mort quan ve soptada
 es sabut no fa talt mal.

EDUART VIDAL VALENCIANO.

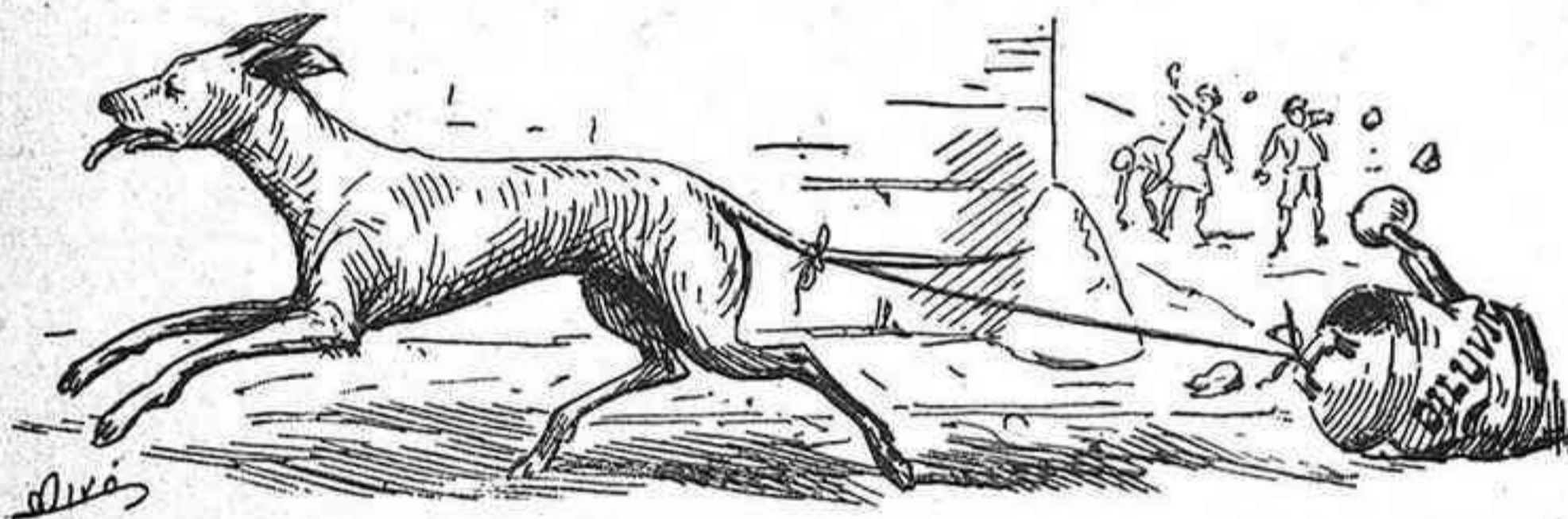
Una divette.

RECORT DE L' ANY.—UN DILUVI DE PINYAS (per R. MIRÓ).

De primé una gran pallissa;

y després un gran remull.

Y per últim un periódich
de color de gos quan fuig.

UN AMERICANO

Lo célebre general Tacón, capitá general de la isla de Cuba, enviá un dia un piquet de soldats á fer presoner á un comerciant catalá, molt conegut á la Habana tant per la séva rudesia com per la seva gran fortuna.

L' ordre de presó deya aixís:

«Por rebelde y contumáz se dará preso al piquete:

Llegí 'l catalá 'l paper y respongué:

«Diganlí al general Tacon ca de *rabeldes* todos los catalanes en somus; ca de Tomás non conosco cap, y ca el paquete ca me dise encara no lo hay resibido.»

M.

PREMEDITACIÓ Y ALEVOSÍA

(MONÓLECH TRÁGICH... FINS
À CERT PUNT)

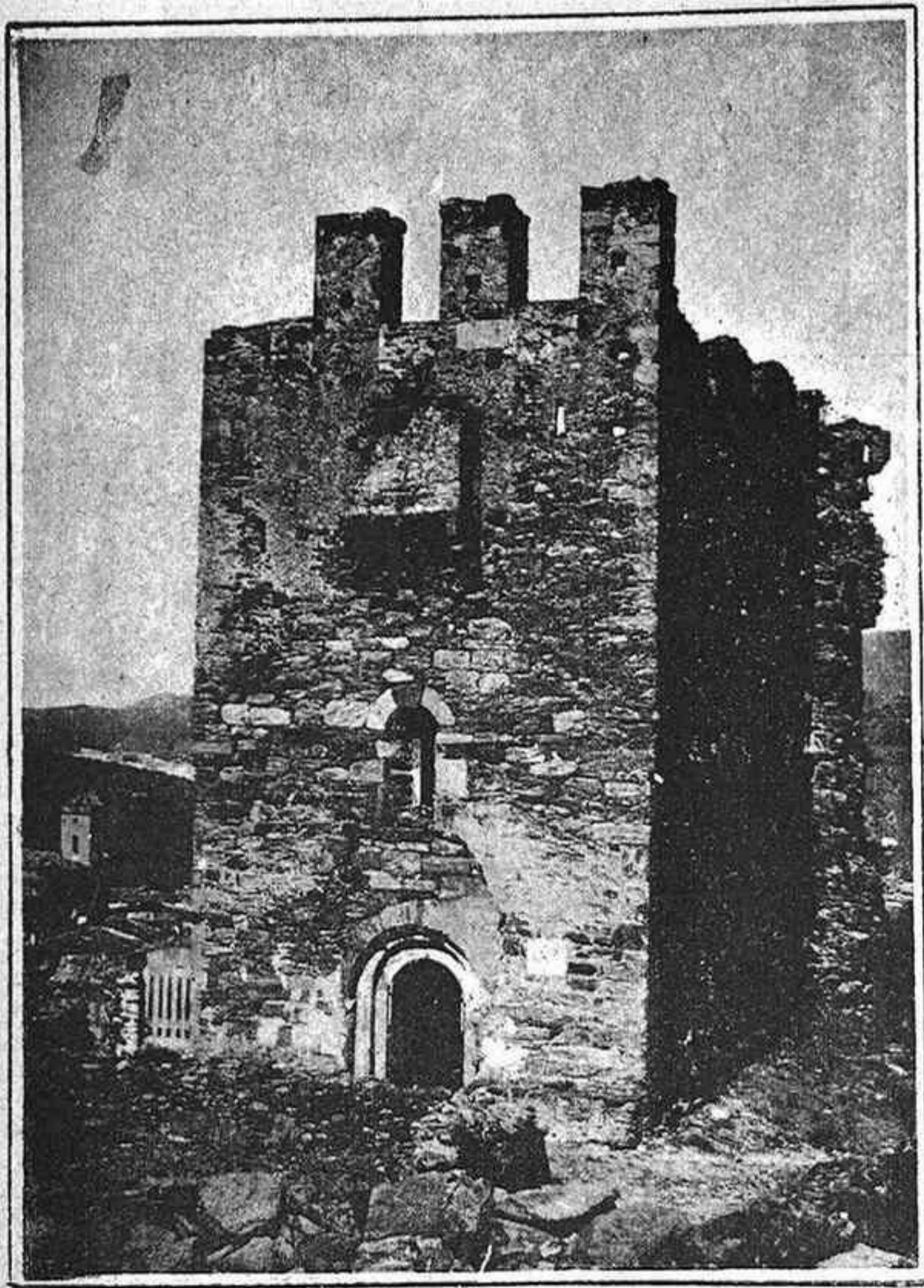
(Lo teatro representa un jardí. Ocupa tot lo fondo un reixat de ferro. Es de nit. La lluna fa cara de prunas agres. Se sent un tró llunyá que denota que á la curta ó á la llarga tindrém turbonada. Tocan las duas. Canta 'l sereno l' hora y un gos que figura guardar la casa, s' arranca per udols y crits, engegant al ayre unas variacions lladradas ab totas las reglas del art, capassas d' atacar los nervis fins de la persona menys impresionable. La turbonada 's va acostant; un núvol negre tapa la lluna quan una sombra humana ('l protagonista del monólech) se despenja cautelosament per la reixa del jardí, ab trassas evidents de portarne una de cap. Després de mirar, remirar, escoltar d' un costat á l' altre com fan los traydors de melodrama, baixa poch á poch cap al prosceni. Ha d' anar vestit d' una manera estrafalaria porque 'l públich se convenci ben be de que va disfressat. Porta un petit farsell que deixa sobre un banch rústich que hi ha al mitj de l' escenari. Durant tota aquesta escena muda, 'l gos ó gossa ha continuat la sinfonia. Los grinyols de la bestia en res han contrariat á nostre misteriós personatge; al contrari ha donat probas de verdadera satisfacció. Se veu que 'ls gossos no l'espantan, deu estar vacunat pel Dr. Ferrán. Per fi 'l gos calla y nostre personatge diu:)

Aquest es lo jardí, allí está la casa (*senyalant á la dreta*). Crech que ningú m' ha vist. Lo sereno després d' haver cantat: *¡Las doos han daado, nublaado!* s' ha quedat adormit com un soch en aquell cantó.

¡Quí diría, senyors, que á la meva edat y un home tant respectable com jo assal-
ti de nit un jardí d' una casa de senyors per anar á cometre un crim!

Tal com me veuen ab aquest vestit y ab aquesta gran barbassa qu' es postissa, y qu' ara ja 'm puch treure porque ningú 'm veu, soch tot un home de sa casa y de bé á carta cabal. Es alló, ¿saben? L' hábit no fa 'l monjo. Tal com vaig, en aquesta hora, si 'm vejessin de dias no 'm coneixerían. Com que de dias corro per 'aquets mons de Deu ab xistera, guants, mangala, gran levitassa y totas las demás andró-
minas corresponents á un home de la meva professió.

CATALUNYA PINTORESCA (Fot. de CORTADA.—Girona).

Torre de Sant Sebastià en los encontorns de las ruinas del monestir de Sant Pere de Roda. (Provincia de Girna.)

¿Tenen interès en saber qui soch? ¿d' ahont vinch? ¿y ahont vaig?

Justament á la butxaca dech portar alguna tarjeta. Ma y vaig sense. (*Ne trau una*). «MARIANO MATABONS. — MÉDICO HOMEÓPATA. — RECIBE » etc., etc. Y afegeixo de la meva cullita: Quaranta sis anys, ni casat, ni viu-do, ni solter; llicenciat en Medicina y Cirugia en l' Universitat de Zaragoza l' any setanta y... tants y 'l metje de mes fama de tota la encntrada: servidor de vostés.

¿D' ahont vinch? M' acabo de alsar del llit; fa mes de quinze dias que no puchaclucar los ulls y aixó 'm té marejat, nerviós; me té (*ab molt misteri*) disposat á cometre un crim. ¡Hi ha molts dias que 'l porto de cap! ¡Y tot per ella, l' infame! la mi-

serable! (*dirigint aquestas imprecacions cap á la dreta*).

¡Oh! 's recordará de mí! Per aixó he assaltat de nit aquesta casa! ¡Aixó avuy s' ha d' acabar! ¿Encare no he suferit prou? ¡lants dias sense haver pogut dormir ni un quart! ¡Y tot per aquesta miserable! per aquesta infame! per... (*Transició*). Aixó ja crech que 'ls ho he dit una altra vegada ¡Ah perdonin, senyors, ab aquestas trifulgas jo no sé lo que 'm passa!

¡Mes com redimontri tinch el cap! He vingut aquí á cometre un crim y m' estich garla que garla y entre tant el temps passa y la Joana balla. (*Los trons se van sentint més aprop*). ¡Oh! y ab lo que 's veu me sembla que tindrem quatre gotas. *La tempesta e vicina!* Millor, ella afavorirá mos plans. Esperém que la tormenta estigui en tot son *apogeo*; aixís lo cop será més segur; puig si ella crida 'ls trons y 'l ruixat ofegarán la séva véu. (*S' assenta*).

Ja 'ls he dit qu' era metje, veritat? Pero no 's figerin un *m a t a s a n o s* qualsevol, no senyors, un *m é d i c o - c i r u j a n o* ab real títul.

Un cop alcansat el grau vaig anar á establirme á ciutat, y com jo— es un dirlosho á vostés — (*ab secret*) entre 'ls varis sistemas curatius m a y he cregut en cap, vaig decidirme per l' Homeopatia.

Ab aixó y ab aixó (*Tra yentse una ampolleta de globulillos y un diari de la butxaca y enseyantlos al públich*) he alcan-sat honra y profit en gran: anissos y reclam: aquí tenen la base de la meva fortuna.

La meva clínica es una pelegrinació continua; aixó sí, pot ser no 's publica cap periódich á Espanya que un dia ó altre no hagi portat un anunci-reclam del tenor següent: Mirin fins aquest ho porta. (*Llegint*).

>¡Exitó infalible!—¡¡Exitó seguro!!—¡¡¡Exitó sine qua non!!! D. Mariano Matabons, Médico Homeópata, cura toda clase de afecciones por crónicas é inveteradas >que sean.

>40,000 curaciones anuales responden de la infalibilidad de sus globulillos.

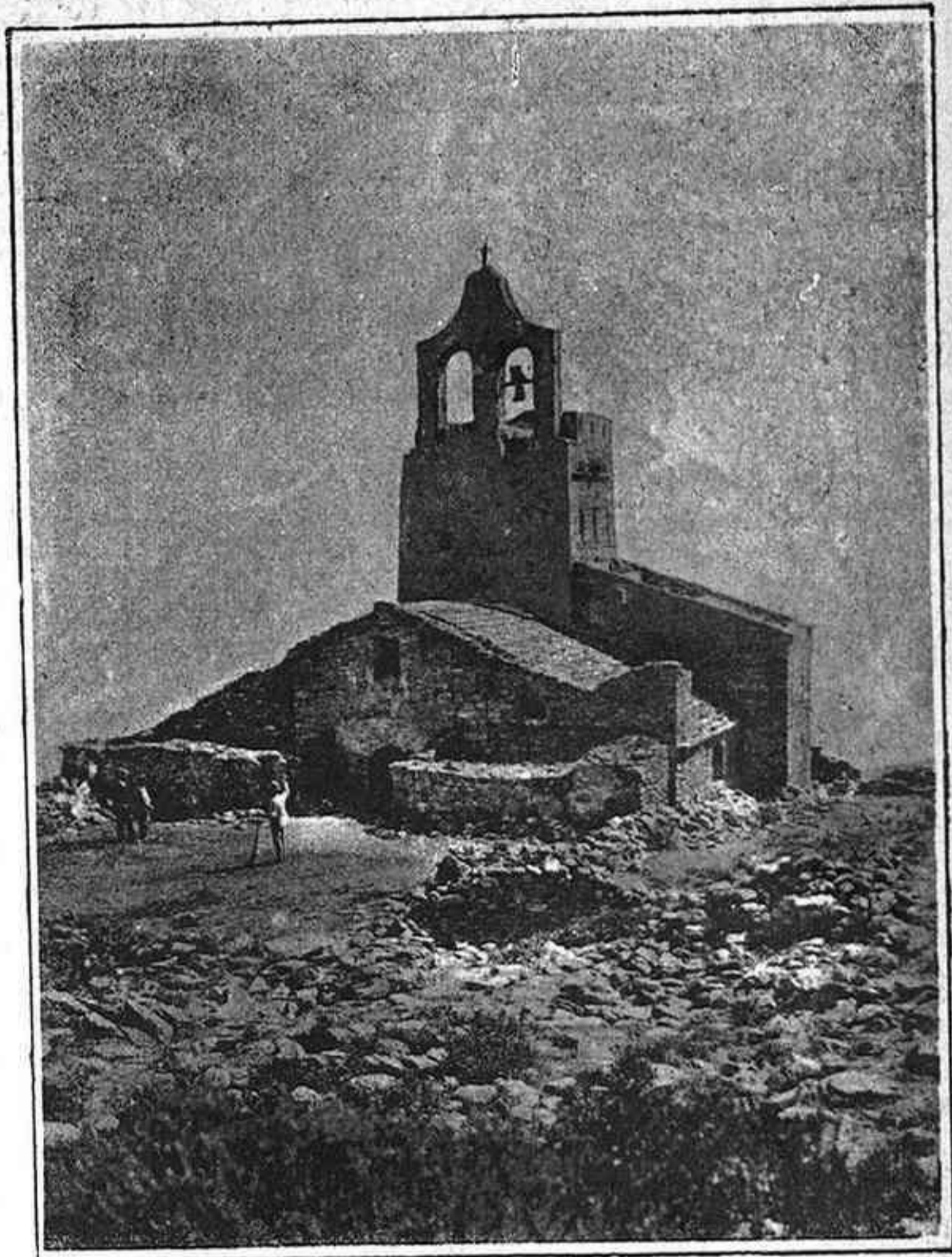
>200,000 certificados de otros tantos enfermos, curados con su sistema, garantizan su aserto.

>¡¡Siempre en su clínica!!—Lana, 113—Principal.>

Un servidor de vostés, l' Audet Solsona y aquell del *Jabón de los principes del Congo*, potser som las personas que més ganancia doném á las empresas periódicas.

Si entre vostés hi ha algú que pateixi d' algun mal, per amagat que sigui, diguintho, me tenen á la seva disposició.

Ab aquests anissos io curo 'l mal de sant Vitor, el de sant Pere, 'l de sant Pau y

Ermita de Santa Elena (sigle V) situada á poca distancia de las ruinas del monastir de Sant Pere de Roda (Provincia de Girna.)

LAS BANDERAS DEL ESCALER (per M. MOLINÉ).

—Vajin venint, vajin venint, que per tots n' hi haurá.

'l de tots los sants. Un globulillo d' aquets avans de sopar y llestos.

Mirin si m' ha donat lo propinar globulillos, qu' en menos de dotze anys qu' exerceixo en aquesta ciutat, m' he fet una fortuna. ¿Veuen aquella casa d' allá? (*senyalant al fondo, part dreta*). Es á dir, no, desde aquí no la poden veure; pero vamos es igual. Donchs es meva y de vostés. Está tota feta de globulillos de soca á arrel.

No obstant, ¡en lo mon no hi ha may rosa sense espinas! ¡Tant afortunat ab la carrera y ab las donas tanta pega! ¡Y quina pega! Quatre cops he estat casat y al cap del any, bona nit cargol, dona al cementiri. Per ara ja n' hi tinch tres. Los maliciosos diuen que jo soch un *Barba-azul*. ¡Pocas vergonyas! jo un *Barba-azul*, quan cada vegada he tingut un sentiment de mort. Ca! ¿saben aixó 'l qu' es? La planeta d' una persona, velsho aquí.

Ara, ja crech que 'ls ho he dit, no soch ni viudo, ni casat, ni solter. La dona número quatre va fugirme fa cosa d' uns quinze dias.

¿Y tot may dirian perquè? Per una gossa. (*La gossa que ha lladrat al principi, torna á ferho desafortadament*). ¿Senten? Aquesta. Sí senyors; tot per aquesta gossota.

La meva senyora es filla d' un coronel de carrabiners, l' amo d' aquesta casa y amo al mateix temps d' aquesta malehida bestiola. (*Torna á lladrar*). Bé, bueno no 't donguis per aludida, no lladris per aixó (*dirigint aquestas paraulas cap allá 'hont lladra la gossa*), no t' anomenaré més. ¡Tota la nit lo mateix, lladra que lladrarás com una desesperada! Oh! y aixó, no 's pensin, fa molt temps que dura. Naturalmente, com á mí no hi ha res que 'm desvetlli mes que 'ls nyaus, nyaus! d' aquestas malehidas bestias, un dia vaig dir á la de casa:

—Mira noya, si 'l teu pare no 's desfá pas d' aquest animalot, un dia faré un disbarat.

¡Amiguet! que vaig haver dit! Se 'm va posar feta una *fiera*! ¡Quin génit! Ja 'm va ben demostrar que procedia del cos de carrabiners!

¡Infame! Mal corazón! ¡Tú lo que quieres es matarme á disgustos como á mis antecesoras! ¡Pero no lo lograrás! ¡He de arrancarte los ojos! ¡Exigir á mi pobre papá que mate su perra favorita, su única afección en la tierra! ¡Oh! no, antes me separaré de tí!

Y tal dit, tal fet: un dia, al tornar de visita ¡cucut! l' aucell havia volat del niu. Se 'n va tornar ab lo seu pare. Y en aquesta casa viuen los dos, millor dit, viuen los tres, contanhi á la gossa.

Pero jo, senyors, que no passo per aquestas cosas, porque de mi ningú se 'n bur-la impunement, avuy estich decidit á tot. ¡Quan me veuen, á altas horas de la nit,

DOS RETIRATS (per LEGARDE).

assaltant lo jardí d' una casa ja 's poden pensar que porto malas intencions! Oh! no tremolaré! no; vinch decidit.... ¡vinch decidit!... ¡¡vinch decidit!!.... á.... ¡matarla! ¡Es un cas premeditat! ¡Ab quin gust m' hi rebejaré! (Ab fruició).

A veure si ho tinch tot á punt. (Pren lo farsell qu' havia deixat sobre un banch). Ah! ah! tot, tot.... lo punyal (trayentlo).... l' ampolla de cloroformo... 'l mocador. Al arribar allá 'hont ella dorm (ab tó trágich).... ¡plaf! cloroformo pels nassos, porque no pugui cridar y luego zas! zas! y zas! (indicant donar tres punyaladas). Ah! poch sabs tú la que t' espera! ¡Avuy mos sufriments tindrán fi! (Vacila un rato y sosté una lluyta terrible avans de dirigir-se á dintre). Bah! bah.... per.... per qué tremolo... ¿ a c á s?... No.... Ca! ca! fora romansos y fora escrúpuls. (Ab resolució) Acabém d' una vegada.

(Se posa la barba postissa y empunyant l' eyna 's fica á dintre.

Fa rato que la tempestat ha anat augmentant per graus. Quan se suposa que nostre protagonista executa 'l crim fa un llampech molt viu, seguit d' un tró horrorós, tant horrorós que tremolin fins las bambalinas y 'l teatro y tot.

Pochs moments després torna á sortit tot descompost, ab cara feréstega, ab los ulls oberts com duas taronjas y 'l punyal á la ma regalimant de sanch. Al cap d' un ratet llença l' eyna ab ademan trágich y diu:)

¡Ja está! ¡Morta é ben morta! ¡La mort ha sigut instantánea, no ha pogut dir ni aquesta boca es meva! ¡M' he venjat!

(Se n' va cap al fondo ab intent de tornar á escalar la reixa. Lo teló va baixant quan D. Mariano torna al prosceni).

Tú, (al tramoyista) esperat una miqueta que haig de dir una cosa als senyors.

(Al públich). Escoltin: ¿qué 's pensan pot ser que la víctima es la meva ex-senyora? Ja, ja, ja, fugin, homes, fugin. Si l' infame! la miserable! la.... en una paraula, la morta es.... la gossa que no 'm deixava dormir feya molts dias. La dona.... si ni menos me recordo que al mon sigui. ¡Si jo la tinch de tornar á buscar! Bon vent y barca nova. Además, senyors, (ab tó sentenciós) un metje, y més quan aquest pot ostentar el títul expedit á Zaragossa fa uns vint anys, per desferse d' una persona no té necessitat d' aquestas einas. (Ab malicia, senyalant lo punyal).

Ah! els vull demanar un favor: si 'l coronel els pregunta si saben res d' aquest.... perricidi ¿muxoni eh? Y si demá llegeixen en lo diari aquesta gacetilla: «ayer se encontró muerta de tres punyaladas la magnífica perra de nuestro particular y distinguido amigo el coronel de carabineros D., etc., etc.» y més avall: «el autor del atentado es de suponer que llevaría aviesas y non sanctas intenciones....» vostés qu' están en el intringulis, riguinsen d' aquestas aviesas y non sanctas intenciones. Aquí no

—Avuy día tot se arregla ab missas de campanya.

—En cambi al nostre temps, els marruecos, no eran pas batejats, y á pesar de tot els rompíam el batisme.

ha passat altra cosa que un vehí pacífich, qu' en us del seu dret volia dormir á la nit, y que no poguentho lograr á las bonas, ha apelat á un recurs trágich.

(Se 'n va y torna).

Ah! ¡quín descuit! Sobre tot que se 'n recordin: si may necessitan dels meus serveys y volen cùrarse homeopàticament—que després de tot es un sistema mèdich que no corta ni pincha ni fa desgracias—ja ho saben:

MARIANO MATABONS—LLANA, 113.—PRINCIPAL.

ROMUALDO VIDAL.

Un veterano autèntich del any 20. (Apunte del natural per J. Pascó).

LOS DOS TRENS

GENT DE CAMP (per E. FONT Y VALLS).

Cada vegada que neix
un nou ser, al seu costat
hi neix la felicitat
que de dret li perteneix.

Dos trens están esperant
en aquell precís moment;
l' un ha de marxá á ponent,
l' altre en direcció á llevant.

Los dos nascuts, qu' endevinan
que allí es hont han de ficarse,
s' apressuran á embarcarse
y á la vía s' encaminan.

Pero, portats per instints
que allavors cap d' ells comprén,
la felicitat y 'l nen
s' enfilan en tren distints.

Fent ressonar cel y terra,
rápits com una sageta,
l' un vola cap á la dreta,
l' altre fuig cap á la esquerra.

Ja d' una estrabada l' un
entre la boyra 's confón,
ja l' altre allá en l' horisónt
es no més un débil punt.

¿Com, ab tal velocitat
y anant en diferent tren,
podrá may lo pobre nen
trobar la felicitat?

Aquesta es, en pura essencia,
la clau de la lluyta horrible
qu' en persegui' un impossible
ocupa nostra existencia.

Corrém sense descansá
detrás la ditxa que ansiém,
y en tant que *aquí* la busquem
ella marxa cap *allá*.

Arribém *allá* per fi
rodolant camps á través
y llavors ¡ay! ja no hi es,
ja torna á ser cap *aquí*.

L' home s' agita cansat,
mes la carrera renova,
—«¡La vull! ¡la vull! ¿Hónt se troba
la meva felicitat?»

Y aixís lluytém y vivím,
y darrera seu corrém....
y molts cops sols la trobém
en l' instant en que 'ns morím.

C. GUMÁ.

JA VEUS

Ja ho sé qu' ets rich, si, molt rich
y que no passas fatich
per casarte, puig ton cor
creu que la que 't sigui dona
no 't voldrá per ton amor
si no per l' or que t' abona.

De la terra dimaném
y per ella sols vivím,
desde 'l día que naixem
fins al día que morim.

A LA PORTA DEL QUARTEL (Dibuix á la ploma
per E. Banda).

CROQUIS DE LONDRES (per P. ERIZ)

Oradors polítichs de carrer, á Hyde Park.

Tens criats y nit y día
passas sens goig ni alegría
vigilant sempre ab afany,
creyente que 'ls que 't serveixen
no mes mentidas teixeixen
pera posarte un parany.

Ves si n' hi ha de diferencia
ab una y altra existencia.
jo, mitj mort de treballar,
sens descans tot lo sant día,
creu que no canviaria
lo meu ab lo teu estar.

Plego de la feyna y... ,au!
cap á casa ahont la pau
trobo, y la tranquilitat;
y 'l petonet que ab amor;
me fa 'l fillet, val tot l' or
que tú tens apilotat."

Veyas si es cert lo que 't dich,
que tú, tot y sent tan rich,
quan ab cert despreci 'm miras
y l' or per mos ulls rumbejas
te creus qu' encens mas envejas
y sols llástima m' inspiras.

FRANCISCO TIANA RULL.

LA TREPITJADORA

Trepitjadora vas ser del pare
per la cullita del any passat:
la brema aquella qui sab ahont para;
mes á tú, Rosa, te veig encare
salta que salta sobre 'l reixat.

La portadora de malvasia,
la restellada de macabeus,
sols de pensarhi tota 's fonia:
y tú 'm miravas y jo 'm dalia
de no trobarme sota tos peus.

Que al cor m' entravas penjant la trena
fresca de llabis, l' ull esqueixat,
mal encuberta de pits y esquena,
roja de brassos, alta y morena
com nostra verge de Montserrat.

Per so quan miro tanta cepada
que ja rosseja sense cap dany;
y diu lo pare, ma ben aymada,
'si 'l vent no 'ns porta la pedregada
may cap cullita com la d' enguany;"

jo, recordantme de ta hermosura
que tot m' omplia de grat plaher,
dich á la vinya que ja madura:

—May en la terra, per ma ventura,
com la cullita del any darrer!

ANGEL GUIMERA.

Parents de 'n Rotschildt.

BALLETS (estudi á la ploma de J. Buixó).

UN GRAPAT DE PENSAMENTS

Tant bon punt acabém de naixer, ja comensém á morir.

Al qu' es massa dolent el castiga la lley; al qu' es massa bó 'l castiga la gent.

L' home que pren lo mon en serio, está com un actor trágich ent re clowns! fent un paper ridicul.

En lo pròmetatge hi te de haver molt amor; en lo matrimoni mol t talent.

Lo—«Jo soch honrada»—de moltes donas se sembla al *Precio fijo* de algunas botigas: no fan rebaixa quan lo negoci es petit; pero quan lo benefici val la pena, no deixan escapar al parroquiá.

Quan te consultan una acció noble, es no mes per enterarte'n y donarse tó; quan ho fan de un acte poch digne, es per associarhi.

Un matrimoni entre un home pobre y una dona rica casi sempre demostra una dona que desitja un home y un home que desitja quartos.

Quan una dona agafa un camí esgarriat, es quan li es mes fácil trobar companyia.

La dona que no s' estima es la que dona mes facilitats als homes perque la estimin.

Las fieras se menjan als homes quan ellas tenen gana; las donas se 'l menjan quan te gana ell.

Mans blancas no ofenen.... mentres no se 't fiquin á la butxaca.

Lo pendres lo mon en serio, es estar molt de broma.

RAMON MASSIP.

Per culpa de l'aritmética sense cap diner me veig, puig ab tan *multiplicar* vé la dona que 'm parteix.

L'hom: fé la casa.

LA MÉVA

Moreneta n' es y 's diu Salvadora la que foll d' amor el meu cor adora.

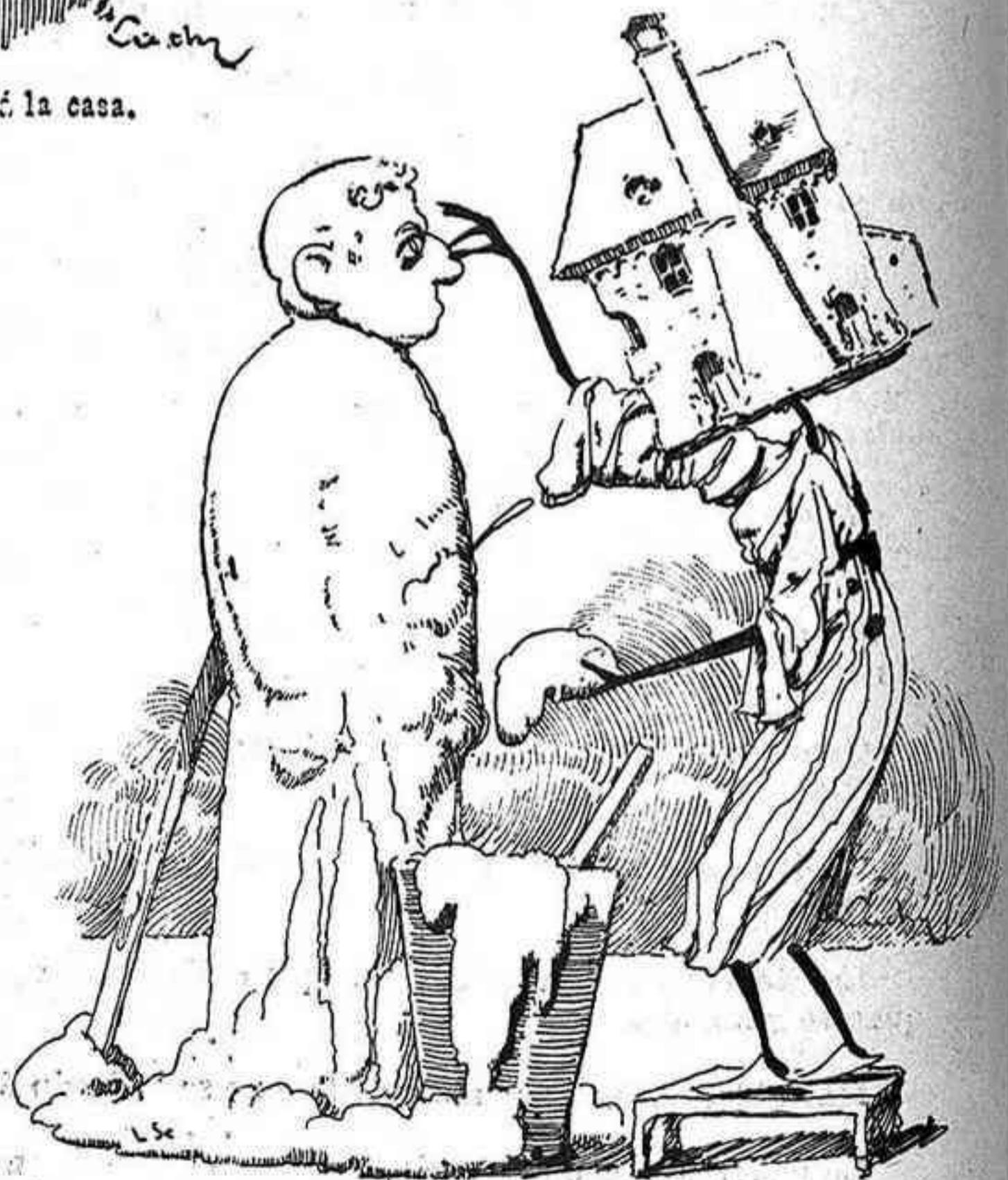
Sos ulls divinals me cegan la vista. Pena lo meu cor si acás la veig trista.

Son riure, amorós tot seguit me posa si es que no ho estich per alguna cosa.

Si parlém d' amor, depressa s' engresca; y tot lo demés s' ho pren á la fresca.

Si d' amor parlém y li allargo 'ls brassos... lo que te entre mans m' ho tira pels nassos.

C. DE FLORIDA BLANCA

y la casa fá l' home.

¿Qué la dona de 'n Cordills no tingui fills te 'n estranyas? ¡Cóm vols tú que tingui fills si ni té tampoch entranyas!

DOLORS MONT.

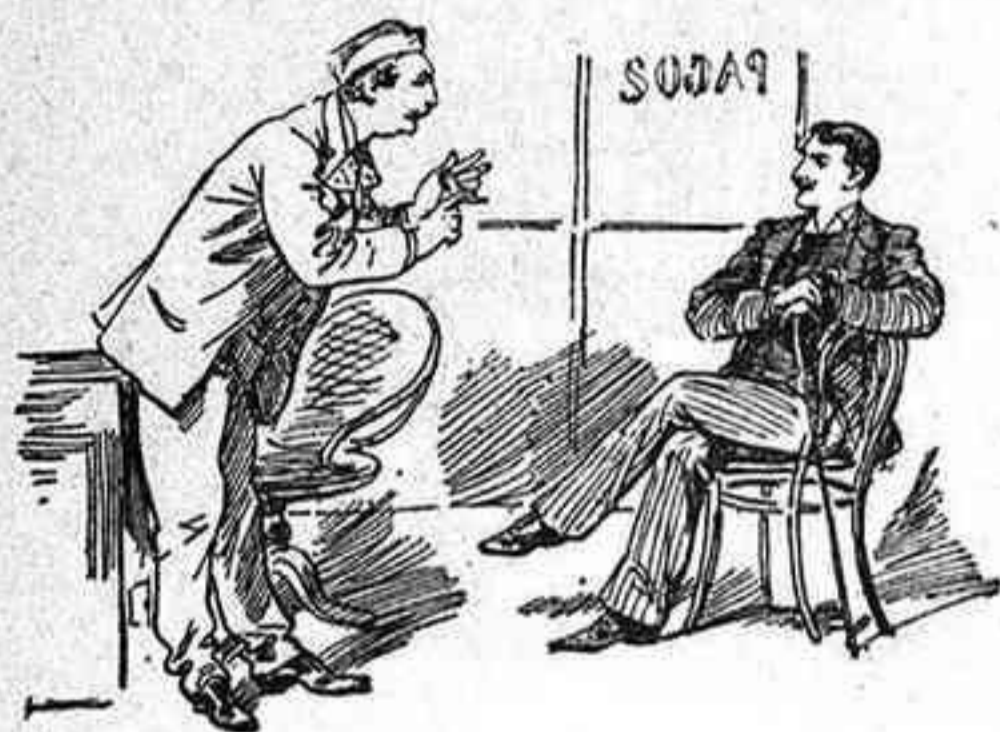
—Escolti, donya Consuelo, al primer pis vull trucar. ¿Quans pichs hauré de donar? —Un no mes.

—¿Y l' entresuelo?

—Vetaquí, que á la vritat ara de fixo no ho sé, pero bah! ¿sab que pot fé? Truquin no més la meytat.

JOAN MANUBENS VIDAL.

ONCLE Y NEBOT

—Mira noy, aixó no pot anar. ¡Vaya una manera de gastarlos! ... Necesitas mes diners tú per divertirte que al meu temps un de nosaltres per mantenir y pujar una familia....

Jo no se com no ho reparas, ni comprench quin gust hi trobas en gastarlos de aquesta manera.

Y cuidado que ab aixó hi soch périt, perque, aquí ahont me veus, m' hi divertit mes jo sol que tú y tota la cáfila de xitxaretlos companys teus plegats. Y á pesar de tot tingas per cert que no gastava ni la décima part de lo que tú derrotxas.

¿Qué dius: que no ho entens? ¿qué no sabs com ho feyam pera gastar tan poch y divertirnos tant?

«Escucha y lo sabrás» com diuhen á las sarsuelas.»

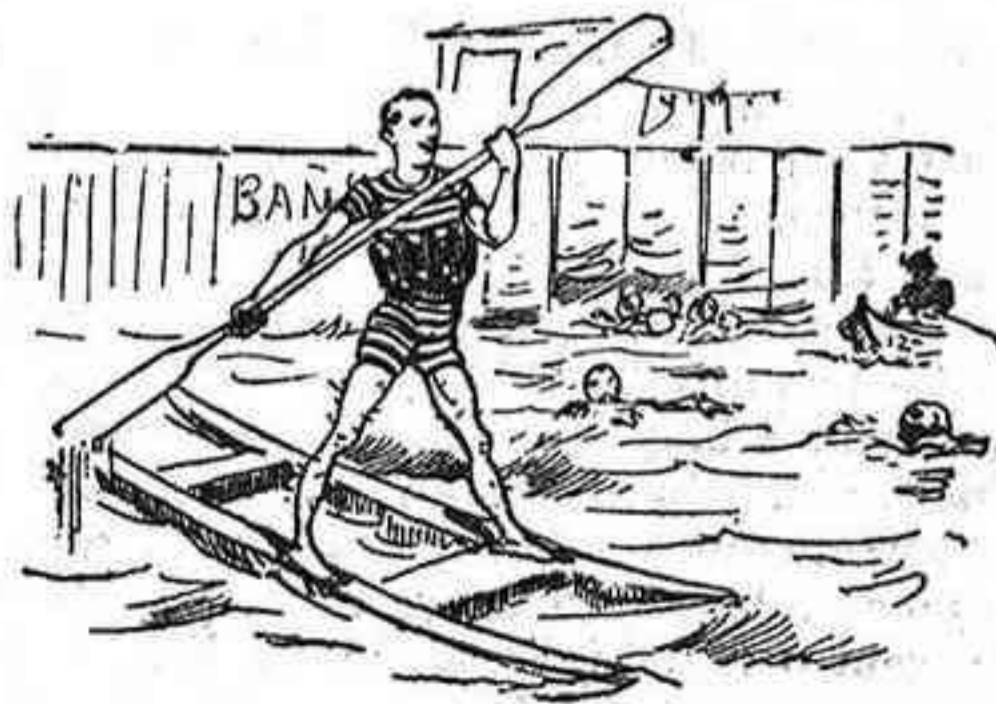
Al istiu al vespre, ja se sabia: al *Tivoli* vell á gastá un ralet. Entrada y cadira no costava mes que un ral y á pesar de tot ¡si me 'n te de ralets l' Ignasi!

Y no 't pensis que allí hi faltés may ocasió de divertirte en gran, perque alló era una gresca continua, y 'l bon humor, á las taulas y fora de las taulas, no s' acabava may.

Además, tots los dissaptos á la nit hi havia un ball tan animat y engrescador que fins s' hi ballava 'l can-can. Y encare que convides-

sis á algú á sopar, ab vuyt ó nou pessetas sortias del pas y quedavas com un home.... No com vosaltres que sopen al *Alcazar* ó al *Eden* y 'us gasteu vuyt ó deu duros.

A las tardes cap á nedar á la Junta de Damas, á Sant Bertrán, y per un ralet que costava bany y roba disfrutavam molt fent enfadá al municipal que vigilava

perque no passessin al bany de las donas. Els mes atrevits anavan nedant fins á la Roqueta y allí ensenyavan las formas perque l' aygua sols els arribava fins á jonoll.

Llavoras no 's portavan aquests vestits que ara s' usan, y que 'us tapan pit y

esquena com si tinguessiu por de refredarvos, ni per pendre 'l bany necessitavam aquests trastos ó patins que tot son papa-dineros. Conta si 'n sabs, lo que 'us costa 'l cotxe, 'l quarto, 'ls suros, els patins y tots los demés adminiculs y veurás la diferencia.

Lo diumenje al vespre ¡ah, sa-lao! al ball del *Prado*, á cargolarhi aquellas americanas que arreglava en Negrevernís... ¡Y quinas xicotas hi venían! Y no 't pensis pas que fossen qualsevol cosa, no; totas noyas de sa casa... y ab uns pamets y unas alegrías....

Las que volían ser sogras, tu las haguesses sentidas, quins consells ens davan.

Tot era fernos veure que un jove per poch que guanyi pot casarse: que gasta mes en mals vicis un solter que un home casat en sos-

tenir á la familia. ¡Y ab quina eloqüencia ponderavan las bonas prenas de las sevas fillas respectivas!.... — «Per portá una casa ningú com la meva noya.... Perque, miri, jove, en aquest mon no deu llensarse res.... Los mitjons foradats del taló y la punta poden adobarse.... Portar els calso-tets apedassats, no deshonra á ningú, etc.

En fi, ab ellas apreníam una porció de cosas útils, serias y cómicas á la vegada, que vosaltres no apendreu may, ab aqueixas bailarinas italianas y francesas de Café concert, ab qui us tracteu y que si algun cop tenen mare es postissa, y no está per brochs.

Y després, ¡vaya un género mes averiat!.... Averiat y car.

Al hivern, totas las festas á la tarde anavam á llogar caballs á ca'n Simón ó á ca'n Quimet, y per un duret lluhíam el

garbo fins á Pedralbes, ó á mitj camí (perque no sempre 'ls caballs estavan disposats á arribarhi, y quan ne tenian prou se 'n entornavam á casa contra la nostra voluntat.)

Be es veritat que alguns bárbaros dels pobles vehíns ens cridavan:—«Ep, senyor, deu rals á la qua.»—Pero á lo menos no 'ns davan caballs extrangers dels que ara s'estilan que sembla que portin silencios, sino andalousos y briosos, que feyan sortir la gent pels balcóns, ab lo soroll que movían, al estampar lo casco sobre l' empedrat.

Pero vosaltres, ni aixó qu' era tan bonich y descansat, heu sabut conservarho. Ab aqueixos vestits esquifits que semblan del germá petit, ensenyant las pan-

Lo día de feyna, cap al tart, generalment, per allà á las vuit, cap á esperar la *socia* que sortís del treball pera acompanyarla hasta l' escaleta de casa seva, tot fent petar la claca, sense que 'ls pares hi tinguessin res que dir.

Algún vespre al Liceo, al quint pis, á gastar la pessetona, y á sentir cantar una ópera; no com vosaltres que 'us aboneu á palco de tercer pis pagant tant si hi assistíu com no per sentir cantar á artistes que no arriban ni á la sola de la sabata de 'n Mario, de 'n Vialetti, ni de molts altres cantants de aquell temps. ¡Y encare si 'ls escolteseu!....Perque ja sé jo qu' ells no 'n te-

torrillas, enfilats dalt de la bicicleta, trayent lo fetje per la boca aneu fent l' esmolet per passeigs y carreteras, que mes aviat semblen ninots que homes.

Diguin lo que vulguin no 'n sabreu may vosaltres de fer lluhir la persona.

Al vespre, anavam á ballar á alguna reunió particular, ahont generalment hi havia teatro y s' hi feya *El Puñal del godo* ó *La flor de un dia* y per Totsans el *Tenorio*, que ja era de *cajon*.

Alló ben mirat, mantenia l' afició y 'l gust, y per aixó nosaltres sabem de jutjar als artistes, mentres que vosaltres joves del día, ¡qu' heu de saber pobras criaturas!....

nen pas la culpa si no valen tant com los altres. Pero no senyor: vosaltres no sortiu del quartet ni deixeu de fe 'l burro, sino per reventarho tot, menos las bailarinas y coristas de sarsuela italiana. Vet' aquí la música qu us agrada: la *Gran-Via* en italiá y las ximplerías de las pessas madrilenyas. ¡Deu vos fassi bons!

Com t' hi dit, aixís varem divertirnos nosaltres, fins al Setembre del 68 que va venir la gloriosa. Y, entre rompre coronas, treure als mossos de la esquadra, cremá 'l pontón y assistir al club del carrer de la Canuda ó al de Sant Gayetano, varen passar alguns mesos ó anys y ja no varem pensar may mes ab tonterías. Si no hagués sigut aquella Revolució, haurían sigut los vinticinch anys que 'ns haurían tret els pardalets del cap, pera cuydarns de cosas mes sérias, mentres vosaltres pel camí que portéu, ni als quaranta anys sabreu qu' és serietat.

—Pero tío, y si 's podia treure vinticinch ó trenta anys de sobre y 's trobés ab las cosas tal com van avuy ¿vol dirme que faria? Cada temps te la séva atmósfera, y qui no la respira s' asfixia. Y desenga-

nyis no es lo mateix viure en un carreró de l'Argenteria ó en las grans vías [del Ensanxe.

Las cosas son aixís, y pitjor per nosaltres, si gastant tant, no podém 'a divertirnos com van ferho vostès, gastant tant poch.

LL. LABARTA.

COMPTES ENDAVANT, COMPTES ALEGRES

—En lo tros de dalt la serra
conrehant tota la terra
de secá,
ab adob, si acás plovia,
de segur que s' hi faria
un poderós meloná.

EN LO MAR DEL MON (per J. PANDO).

Barca remolcadra.

Tretzecentas meloneras |
ben plantadas á rengleras |
hi cabrán,
y cada una, no exejero,
esperant, com cert espero,
que sis melons ne farán,
mercats á sou.... s' hi vendrían....
á aquest preu, cert me 'ls pendrían
de la má;

gastos trets y taras tretas
trescentas vint lliuras netas
donaría 'l meloná.

¡Prop d' onze unsas! Ja n' hi hauria
per lluhir de la Abadia
lo censal
y pels gastos de la boda
del hereu ab la neboda
d' en Pasqual.—

Així 's descapdella sense
véurehi mes la pobre pensa!
del bon Jan;

y 'ls càlculs á fer tornava
y exactes sempre 'ls trobava
las meloneras sembrant.

Mes vingué una mala anyada;
may se havia vist secada
consemblant;

y ab llevors de malas rassas
en lloch de melóns, carbassas
la terra anava donant.

—¡Ni 'l treball de conreu treure
ne podré!—relata, al veure
cap ficat,
raqúiticas carbasseras
per compte de meloneras
com s' havia imaginat.

Y 'l rector prest li fá sebre
que l' anyada n' ha de rebre
del censal;
y allargá no vol la boda,
del hereu ab sa neboda,
ja per més temps en Pasqual.

Y al veure del tot fallida
sa esperansa, diu que crida
lo bon Jan:

—No olvidaré tant de prompte
que resulta alegre un compte
quan se treu per endavant.—

JAUME RAMÓN VIDALES.

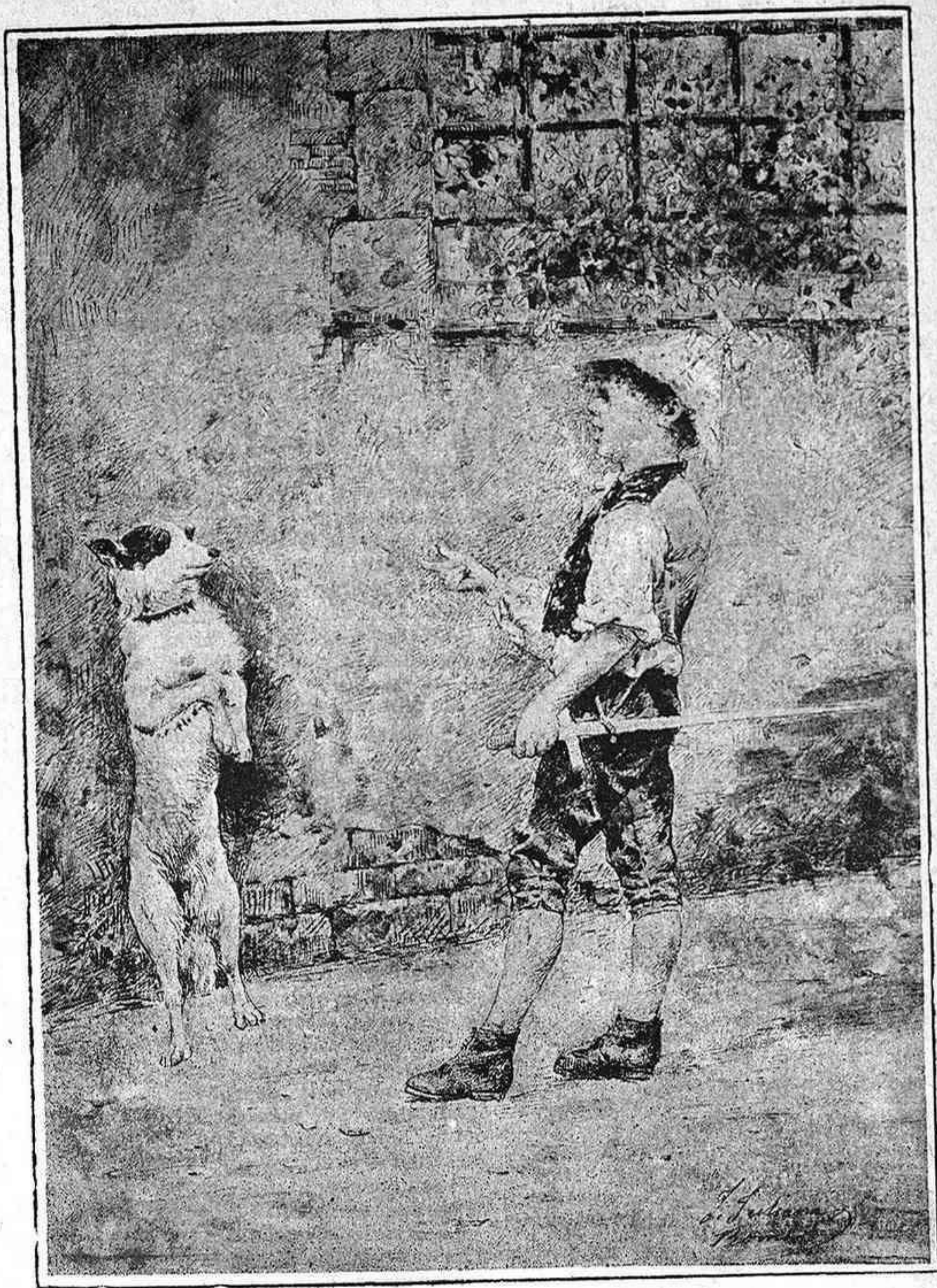
DEFINICIÓ

En un exámen de Mineralogia:

Lo Catedrátich:—¿Qu' es l' or?

L' alumno:—Un metall que á Espanya brilla.... per la seva ausencia.

S. SALVADÓ SALVADÓ.

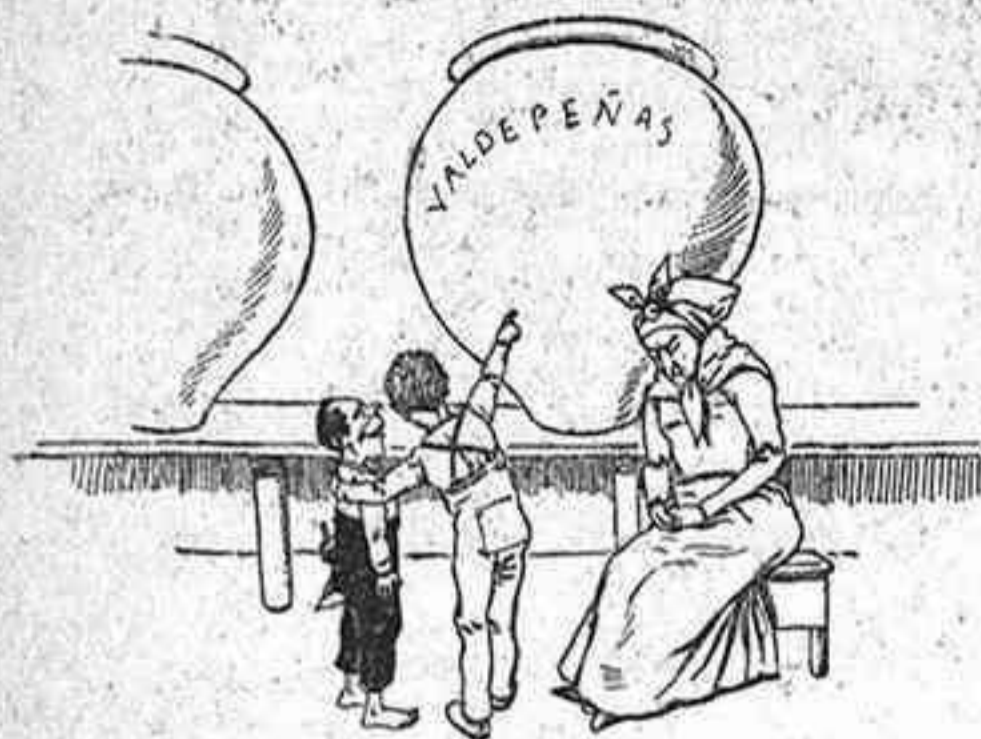

¡ FIRMES ! (Dibuix per J. Juliana).

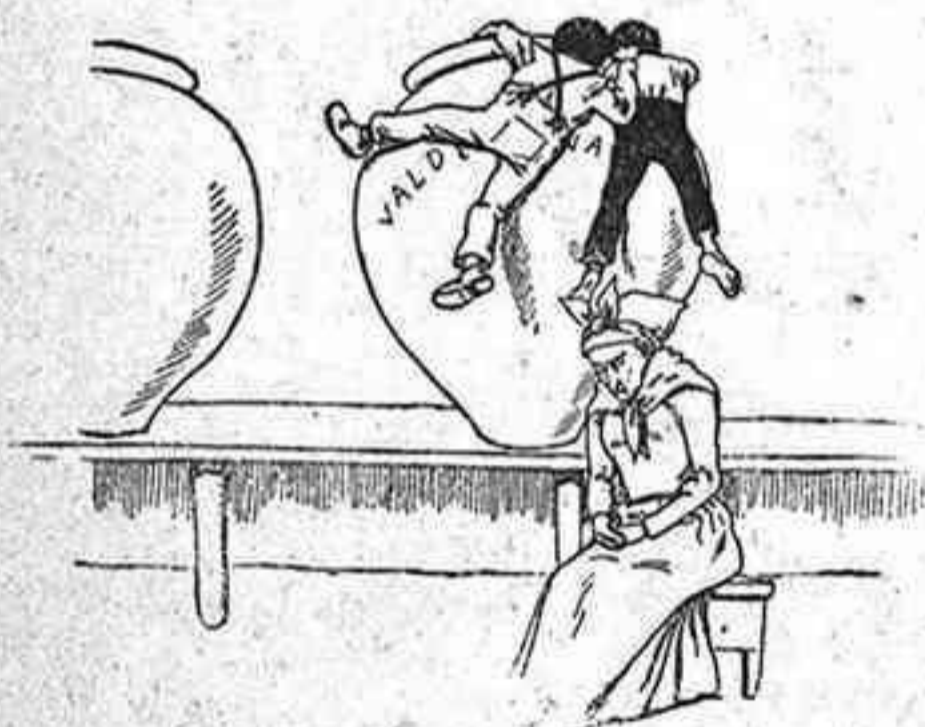
UNA ENTREMALIADURA
(Qüento viu per ROJAS.)

LA CORBATA (1)

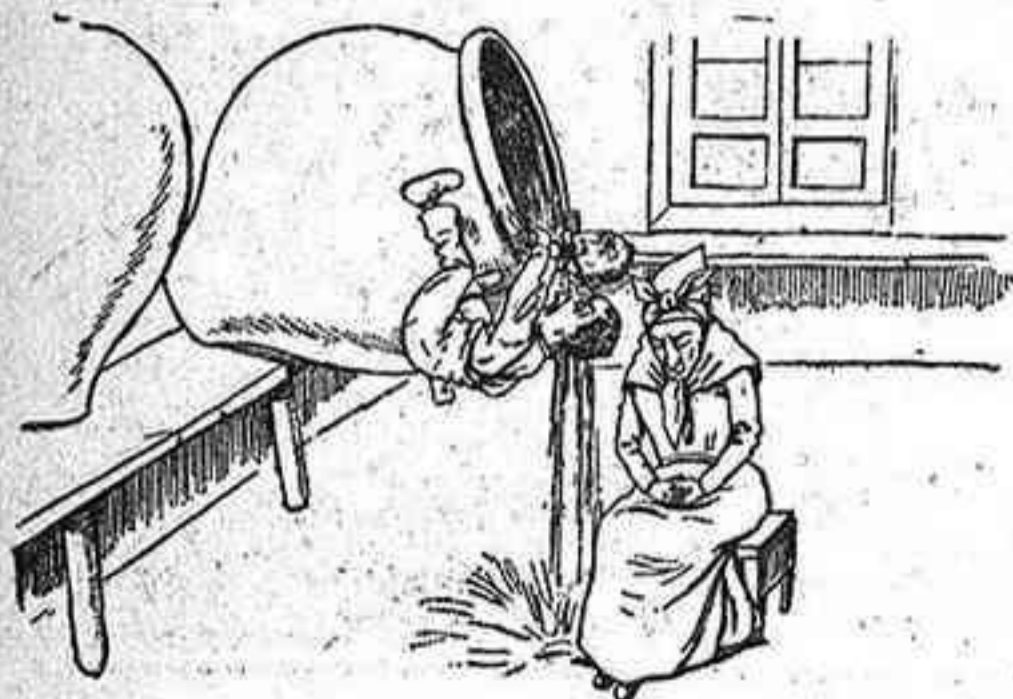
Excelsior.

—Ja hi estém pujant.

¡Quina olor que fál...

—¡Sant Antoni beneyt!....

Canti 'l poeta l' amor
de la manera mes grata;
canti la patria, 'l valor....
Jo cantaré ab molt honor
las glorias de la corbata.

Densá que 's vesteix aixís
del modo que vestím ara,
la corbata en eix país
es d' ús en extrém precís
y la *prenda* menos *cara*.

En la societat hont brilla
pot presentarse un seuyó
sense mitjons, sense armilla....
que 's presenti—no perilla—
sense corbata; jaixó no!

La moda, que tot ho mata,
té á n'ella per cap de brot;
la elegancia, dit en plata,
dependeix de la corbata
perque vá al davant de tot.

Si algú ficarshi bé vol,
notará qu' eix adminicul
es distintiu que vá sol:
que signa alegría ó dol,
si no 's vol caure en ridicul.

Davant d' ella, reparém
que ningú la vista gira.
Quan ab algú 'ns aturém,
l' un al altre no 'ns mirém.
¡La corbata es lo que 's mira!

La seva importancia 's proba
enfront dels aparadors,
ja qu' es vist (no es cosa nova)
qu' es la confecció de roba
que té mes admiradors.

Sa forma, en qualsevol cas,
ve á ser dels rostres la guia;
y no ho exagero pas:
corbata de nús ó llás
transforma la fesomia.

En ocasions criticadas
revela sens ferhi embuts
moltas faltas amagadas:
per 'xó 'ls *plastrons* de vegadas
serveixen de tapa- bruts.

Ab lo modo de portarse
pot deduirse aviat
sense por d' equivocarse,
si 'l seu duenyo, al presentarse,
es cuydadós ó es deixat.

La experiencia clá 'ns exhorta
á fer cás (y no ho prenguéu
per broma) de cóm se porta.
D' aquell que la porti torta,
no 'n féu cás; no 'us ne fiheu.

(1) Premi en lo certámen literari del Centro Graciense.

UNA ENTREMALIADURA (Quènto viu per ROJAS.)

Aquells que 'm prestin sa ajuda
reparantho ab detenció,
sabrán cosa no sabuda:
arrapada ó bé cayguda,
demostra génit ó nó.

D' una manera concisa
afirmo, sense rahons,
que si la corbata es llisa
marca senzillés precisa;
ab arrugas, pretensions.

Pe 'l color seu, se coneix
la importancia—si 's repara—
del senyor que la lluheix
¡Sembla extrany lo que influheix
lo ser més fosca ó més clara!

Fins ella—ab aixó 's propassa—
denota en lo qui la dú,
(fentne tal volta un grá massa)
si es de llás fet, poca trassa;
si es per fer, enginy segú.

Acabém d' una vegada:
es d' una importancia tal
la corbata, que, estudiada,
pot servir—cosa probada—
de.... cédula personal.

Canti 'l poeta l' amor
de la manera mes grata;
canti la patria, 'l valor....
Jo he cantat ab molt honor
las glorias de la corbata.

J. BARBANY.

LA TREBALLADORA (1)

Lema: *Virtut.*

A LAS JOVAS OBRERAS DE SANS.

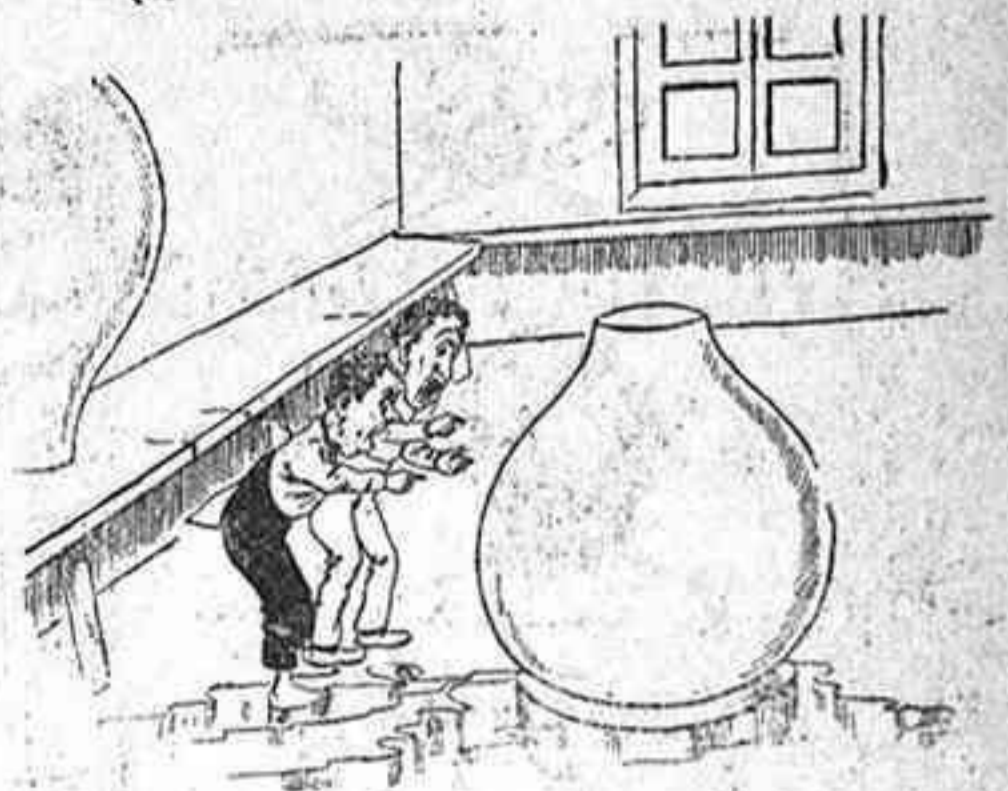
La máquina al costat del vetlladó,
damunt del tocadó
un ram de frescas rosas y clavells;
dos gábias al balcó
y en ellas dos aucells.

Aquesta es la cambreta mes gentil
que 'l perfumat Abril
embauma ab dolsa flayre de sas flors,
es lo palau humil
de la hermosa Dolors.

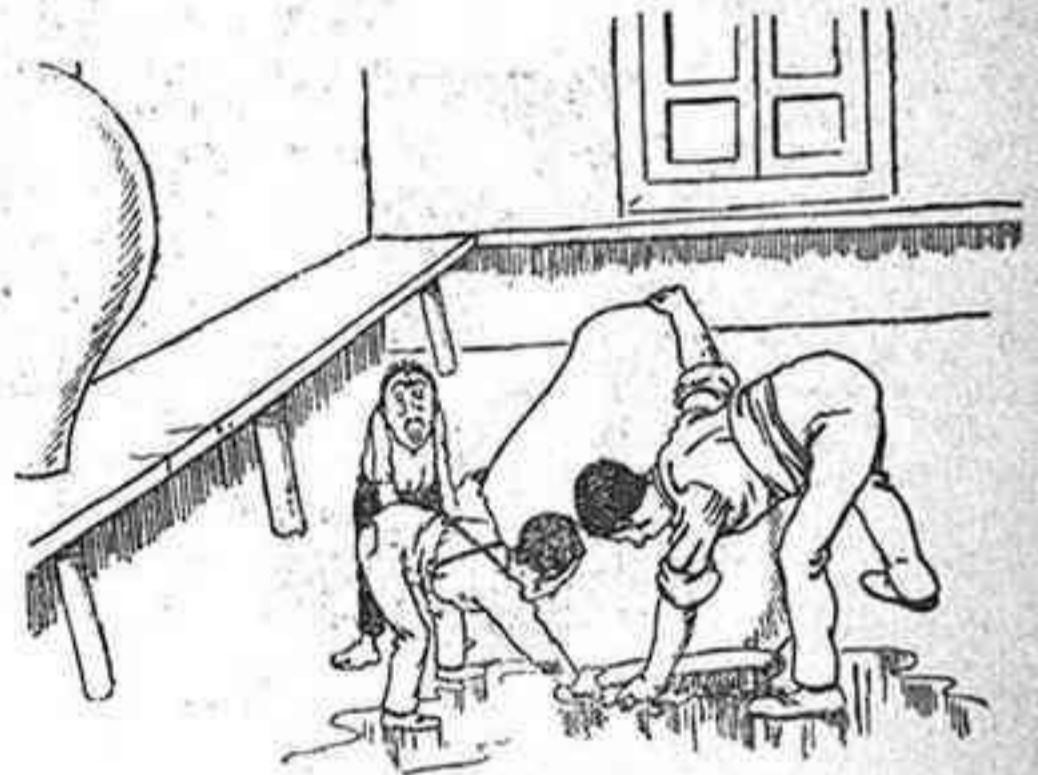
Niarada de perfúms en tal palau,
de fe, de goig y pau
tot l' any, hivern y estiu hi trobareu,
que á la Dolors li plau
mirar la ditxa arreu.

La bella cusidora dia y nit
traballa ab ferm dalit
pera guanyarse 'l pa de cada jorn...

(1) Únich accésit del Diputat provincial
D. Joseph M.ª Serraclara, en lo Certámen
literari del Foment Catalá de Sans, de 1894.

—Tururut dotze horas

—¡Qui hi ha á sota?

—¡De setzel!...

LO PRIMER DE NOVIEMBRE

(per LL. LABARTA).

Castanyas y panallets
que aixó es propi de la diada,
y l' anunci del Tenorio
en totas las cantonadas.

¡lo pá mes esquifit
que pastan en lo forn!

Pero te deu mil gustos aquell pá,
que ab honra 'l sab guanyá
la hermosa cusidora, y es aixó
lo seu constant gosá,
lo seu plaher melló.

¡Pobreta! no te pares ni parents
ni amigas imprudents;
es sola y es honrada... bella sort;
¡be prou molts pretendents
n' hi ofereixen d' or!

Mes ella, que s' estima en lo que val
y es noya molt com cal,
riquesas y plahers ha rebutxat:
s' estima mes un ral
que ab pena haja guanyat.

Soleta en lo seu pis la trobareu,
¡quin goig quan hi entrareu!
la flayre de las rosas y clavells
frescals, respirareu.
sentint cantá 'ls aucells.

Y ab joya campetxana á la Dolors
veureu com niu d' amors,
febrosa y diligenta treballant,
cusint allá 'ls primors
que 'ls altres portarán.

Senyoras presumidas ab rulls d' or
del luxu l' esplendor
rumbejarán per plassas y carrés,
potser duhent al cor
de la deshonra 'l tés.

Y aixó, pobra Dolors, ab lo cap alt
pot dirho ben formal;
son cor es de puresa 'l mateix sol.
¡La temptació infernal
se vens ab la virtut sempre que 's vol!

J. AYNÉ RABELL.

SISTEMA DECIMAL

L' endemá de Sant Tomás, sortía un metje de visitar á un malalt á las tantas de la nit, y un sereno que l' acompanyava li preguntá:

—¿Cóm segueix aqueix bon senyor.

—Mal, molt mal; no crech que 'n surti.

—¡Malvinatje!.... Home, miri de fer tots los possibles pera ferlo allargar, encare que no siga mes que un parell de dias. Me sabría greu no poderli dur la décima!

—Escolti, senyoret—deya un mosso de café á un parroquiá—¿qué li agraviat en algo?

—A mi?... No: en res.

—Com que aquest any no m' ha donat estrenas.

—Es que no m' agrada humiliar á ningú: prou pena tens en ser mosso de café.

P. COSTA.

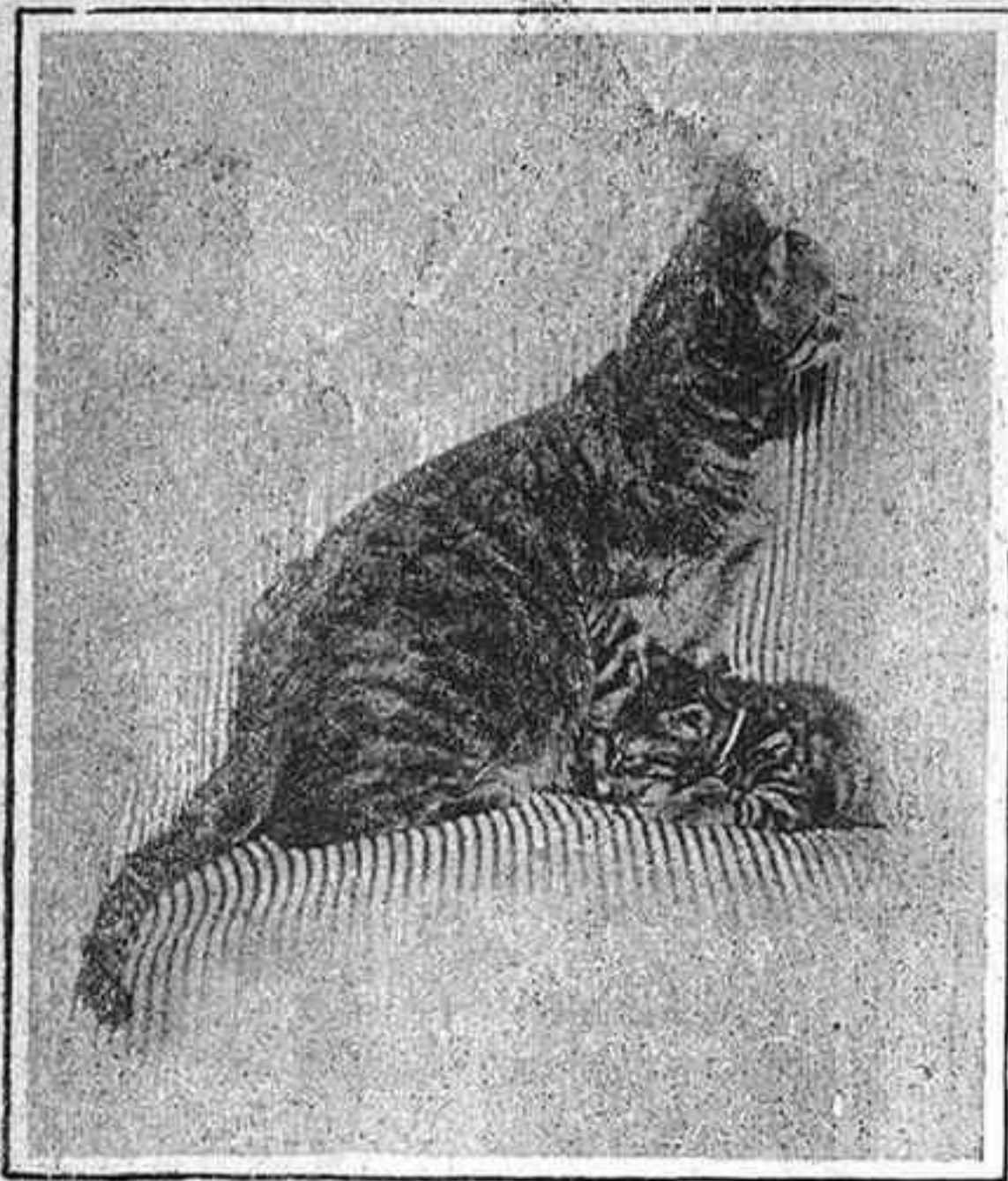
DE CAMPANYA. (Dibuix de Ll. Brunet, cabo d' enginyers).

REFRANS EMPELTATS

- Si vols estar ben servit, treu la grossa de Madrid.
- Ab palla y temps s' engreixan els burros.
- Qui canta á taula y xiula al llit, te 'l geni molt aixerit.
- Any de neu any de fret.
- Qui treballa no menja y fa fástich al diumenge.
- La pór no guarda res.
- Si vols que 't trobin honich, fes corre que t' has fet rich.
- Ahont menjan quatre menjan tres.
- Tant va 'l carti á la font que fa fastich de vell.
- Qui vol peix, que 's grati la butxaca.
- Marxant que pert y riu, ó es molt rich ó está de gresca.
- Gac escaldat miola de cremat.
- El gos que lladra amohina á tothom.
- Val més sabi conegut que boig per coneixer.
- Com més xica es la nou menos atipa.
- Caball regalat senyal que val poch.
- De llevant ó de ponent, de richs pródichs sias parent.

JOSEPH COROLEU.

MICIFUF y ZAPIRÓN (Fot. de A. Torija).

*Junto á tu puerta mi niña
ya no volveré á cantar,
puig de la última vegada
guardo encare 'l constipat.*

*De tu talle y hermosura
me enamoré el otro dia;
mes al llevarte t' he vist...
y... ves á enganyá á ta tia.*

J. BAGUNYÁ Y S.

*Imágen del bien querido
no turbes más mi reposo,
puig com qu' hi perdut la nit
tinch una nyonya que 'm moro.*

A. BARB.

*Qué razón tiene mi amor
cuando te jura y perjura
qu' encare que 't posis polvos
ets més lletja que una bruixa!*

J. CANANGLÁ FONTANILLA.

DESCONSOL DELS TOCINAIRES
(per M. MOLINÉ).

CANTARS BILINGÜES

*Al ver hermosa, tu rostro,
tan parecido á la niene,
me fas venir tan de fret
que tot jo quedo com gebre.*

*¡Sigue al relámpago el trueno,
á la tempestad bonanza
y á casa, després dels crits
solen seguir garrotadas.*

BERNABÉ LLORENS.

*El tiempo me dice: «corre»,
el corazón dice: «anda»,
lo sastre murmura: «páguim»
y jo dich: «no pas per are.»*

PEPET DEL CAMP.

*No supe lo que era dicha,
ni felicidad, ni nada,
hasta que la téva sogra
morí de una enrabiada.*

J. PUJADAS TRUCH.

*¿Sueña scon el que te amó?
¿Sueñas con que volverá?
Ja diu lo ditxo que qui
te gana somia pá.*

ROSSENDO PONS.

*¡Qui s' ho havia d' esperar!
Tants diners que 'ns vá costar!...*

IQUÉ M'AGRADARÍAI

—Fa temps mare que á una noya festejo ab desinterés:
es de flors bonica toya;
¡tan franca y tan bonicoya!...

—Jo diría!

—Donchs lo que m'agradaría...
—Cóntaho fill. ¿Puch saber qu' es?

—Ay mare! La que jo estimo es graciosa per demés;
per ella veig que m'aprime
¡si quan ab ella m'arrimo!...

—¡Jo diría!

—Donchs lo que m'agradaría...
—Cóntaho fill. ¿Puch saber qu' es?

—Ay mare! Quantas vespradas sens que ningú veji res
he enrojit ab mas besadas
sas manetas nacaradas...

—Jo diría!

—Donchs lo que m'agradaría...
—Cóntaho fill. ¿Puch saber qu' es?

—Oh, mare! Jo 'm torno tonto pensant ab ella no mes,
á aixams los perills afronto,
per véurela 'ls minuts conto!...

—Jo diría!

—Donchs lo que m'agradaría...
—Cóntaho fill. ¿Puch saber qu' es?

—Ay mareta! Jo pateixo y ploro: ¡no hi puch fer mes!
Qu' ella es bona bé ho coneixo...
mes ¡ay mare! tant sufreixo...

—Jo diría!

—Donchs lo que m'agradaría...
—¿Qué t'agradaría més?

—Oh, mare! Tremolo al dirhc,
y veig obstacles y apuros...
La vull... la estimo... la admiro...
Ay! m'hauré de pega un tiro!

—Es manía!

Digas: ¿qué t'agradaría?
—Que tingués cinch-cents mil duros.

ANTONET DEL CORRAL.

CANTARELLAS

No hi valen cintas ni llassos,
no hi valen polvos ni essencias
lletja vas venir al mon
y te 'n tornarás sent lletja.

No patirá may de gana
'l que ab tú 's casi, Manela,
puig tens la barba de llossa
y fas, al parlar, sopetas.

PISTACHO.

RECORTS DE UNA INUNDACIÓ

(per S. RUSSINYOL.)

Tipo de Consuegra.

Esperant lo reparto.

RECORT DEL CARNAVAL

(per R. MIRÓ.)

—Que diguin lo que vulguin... en días aixís faig molta bromal...

EPÍGRAMAS (1)

Allí hont sigan tres personas
tingas per cosa segura
que dugas d' ellas complotan
contra d' una.

La terra dorm en pau sota la nit serena,
fermat vora 'l portal per tres pams de cadena,
'l mastí mal content, rondinaire, frisós
ab els ulls injectats y ab el morro babós,
las horas de la nit las passa una per una
lladrant sense descans, lladrant... ¿á qui? á la lluna:
á la lluna qu' en tant, magestuosa y ulls cluchs,
fá son camí estrellat, y 's riu de sos lladruchs.

Aquest quadret banal sembla una fabuleta:
y un pedant el mastí, y la lluna un poëta.

Tot progressa, tot fá via,
¿per qué, donchs, la Poesía
ressagada 's quedaria?

Som anémichs, som clorótichs,
som histérichs, som neurótichs,
neurasténichs y sclerótichs;
per 'xó fem decadentisme,
misticisme, simplicisme,
simbolisme y terrorisme.

Marxem donchs, marxem al día,
sense mestres, sensa guía,
fem de tot... menos Poesía.

APELES MESTRES.

CANTARELLAS

Al amor pot compararse'l
ab lo cigarro d' estanch,
que com mes voltas se paga,
molt mes fort se va tornant.

M. GIRALT.

Quan fá temps no toco 'l piano
los vehins creuhen que hi mort,
mes si tú 'l meu piano fossis...
ja sabrían que no ho soch.

¿Rius, hermosa, y no vols dirme
lo perquè de tas riatllas?
Donchs ja ho sé, rius de una cosa
que per no dirla la callas.

Jo 't diria qu' ets molt lletja,
mes no ho faig, porque ja sé
que al mirall te posarias
y 'm dirías: «Mentider.»

J. F. GAVIRES.

(1) De un llibre próxim á publicarse.

ESTUDI A LA PLOMA (per M. G. Simancas)

LO CABALL D' EN PERET

En sent á la tarde, quan lo sol comensava á cansarse d' estar enlayre y s' anava acotxant poch á poch darrera dels núvols, venia á buscarme la tartana d' en Peret, allí á un poble de la costa.

Pujava la capsa de pintar y 'l caballet; entrava sota aquell toldo mostrejat á estil de canyamasso, y assentantme en los coixins que treyan la crin pel llustre agafava las corretjas.

Tan poca 'n tenia la bestiola que avans de saber si estavam á punt de marxa, allargava 'l coll tan com podia, y obrint los forats del nas per pendre vent, tanta arrancada tenia, que en compte de tirar semblava que nosaltres lo pitjessim per darrera. Xo!! cridavam lo personal de dintre, pero ca! no hi valian bandos ni estiraments de genivas. Alló era un corre á la bayoneta per aquell carrers del poble fent sortir mares de dintre las botigas á arregar criaturas; un trontoll de molas y un aixafament de graba, un trasbals de sotrachs que semblava que s' anés á avisar la llevadora.

Qui 'ns hagués vist á la sortida, 'ns hauria pres pel correu, ó hauria cregut que feyam alguna prometensa; pero s acabavan las casas, y... adeu pressas! aquell caball d' en Peret tan tebió de sanchs y fort de nervis, aquell histérich Rolando Furioso, aquella bestia siciliana, 's tornava la més mansa criatura encare no 's veyá 'l despoblat davant de las ulleras, com si pensés: «Ja 'ns hem lluhit davant

LA MORT DE JOAN II (Boceto escultórich de R. Atché.)

TIPO SEVILLÁ (Fot. de BEAUCHY—Sevilla).

En los ojitos, luceros;
en la boquita, coral,
y por todo er cuerpecito
diez mil fanegas de sal.

del poble. Descansém davant del blau del paisatge, que no tinch joventut per tants estragos.»

Y es que 'l caball d'en Peret, (pobre caball!) ne tenia un capdell de portarnos á nosaltres y als anys que duya á sobre.

Tants ne duya que ni ell mateix los recordava, y no hi havia mes que veurel per comprendre la antiguitat del subjecte. Blanch de naixensa, 'l temps l' havia tornat d'un gris de roba vella, d'un blanch que havia anat á la bugada, d'un cendros destenyit pel ús de la carretera; s'havia deixat los cabells cansat de mudar lo pel; y ja no tenia llustre en los deforas ni alegria en los dintres, ni un pam de pell verge de nafra ó garrotada. Mirat de frente no 's veyan mes que genolls, y no mes que costellas mirantsel de perfil, y en lo seu cos no mes hi quedava crosta.

La única molla,

la única vida, la tenia concentrada en la quía, á las orellas, y en lo ions d'una mirada tristosota, d'uns ulls humits de bondat, guarnits de grans pestanyas que brillant sota una cova d'os, se veyan verdosos y reflexats fent de mirall al paisatge.

Ab ells mitj closos, anava caminant tot xano xano fent camí ab santa filosofia. Portava un trot degenerat á pas de marxa, un pas gimnástich com si volgués llenyar las camas lluny del cos, una tendencia á no fer cas del que manavam, tossut á la seva llarga experiencia, y sobre tot un cop d'esquena, un robust cop d'esquena, que feya grinyolar los pobres ossos del moble que 'ns servia de tartana, y 'l feya brandejar com un llaut trangolejant en terra seca.

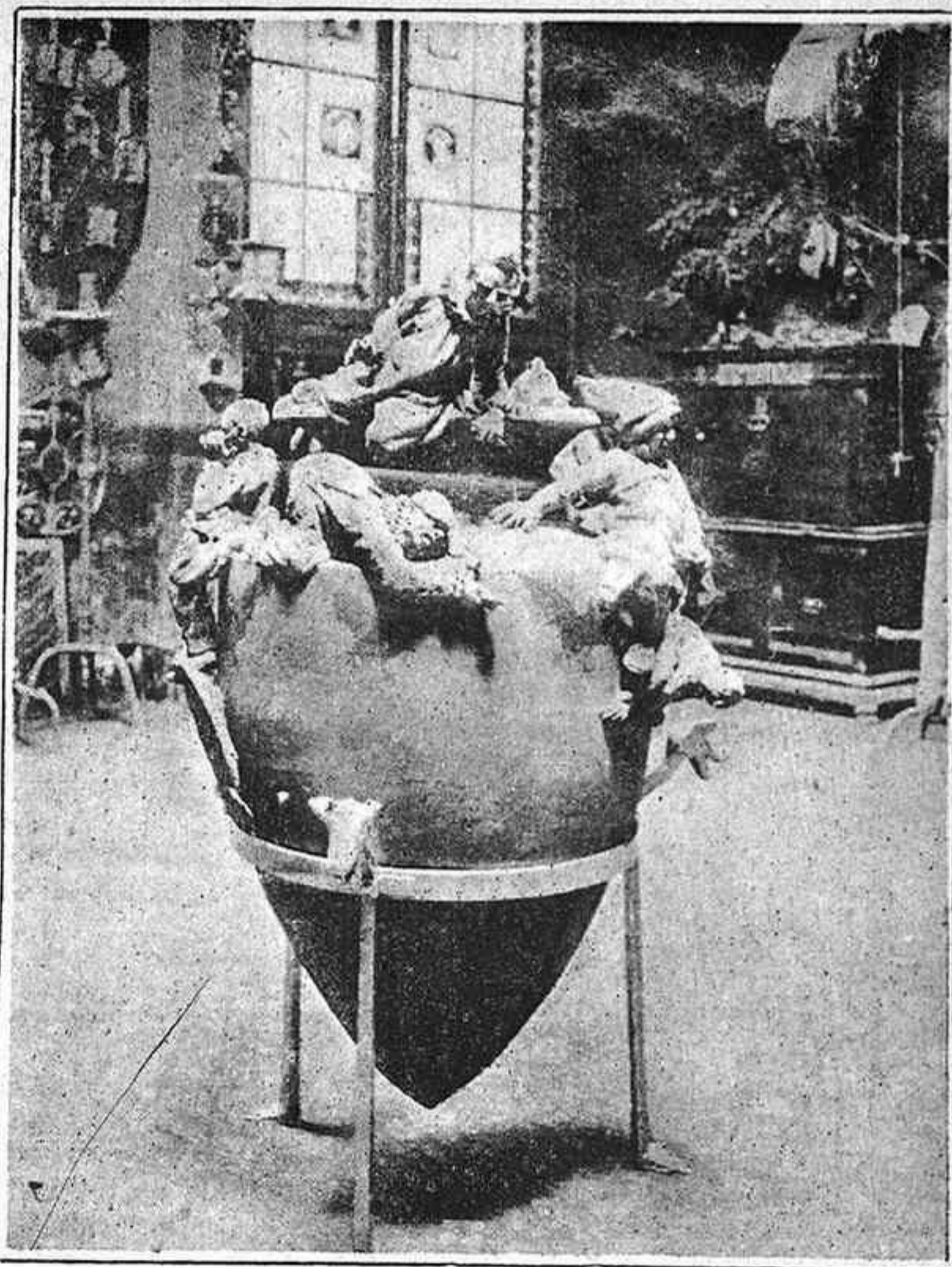
Ab aquest pas reposat y somugut anavam terra enllá per la vora d'una vinya. Lo sol queya á la esquena del caball pintantli de blau sa silueta sobre la blanca

carretera, y ell apesara d'aquella calma, d'aquella gran calma que gastava, empenia una suor que li baixava pels torrents de las costellas com si fossin las vessants d'una taulada. Pobra bestia! Suant ó aixut ell anava terra enllá missionista de la carga. Ell seguia sa planeta; la desgracia de caball destinat á ser lo company de la persona, 'l jou d'un pas darrera com suplement d'esclavitut, per falta de paraula per queixarse!... Y de tant en tant s'aturava y mirava l'horisó y s'espolsava las moscas que tenia á tret de qua y 's tombava per mirar-nos, y... «Apanyoy! li deyam, que ja hi som!» y ell ho entenía, y la tartana tornava á sotraquejar com si fes ayguas y ell tornava á estirar lo coll y á olorar lo vent y empenia «'l trot de l'herba.»

Ne deyam «lo trot de l'herba,» d'un trot á la decantada que tenia, d'una marxa de bestia esperansada, d'un pas de presentiment. Sabia que 'ns acostavam al lloch de pararse, allí, en un prat d'herbeta pasturable, y aixó li donava tals forsas de flaqueza, tanta forsa á las camas, que semblava que tingués la passió á la nota verda.

Y aixó que d'aquest color no 'n tenia 'l tal prat ni pel gasto d'esperansa. Tan ressech era y tan mústich y aixelat y ple de brossas, tan despoblat lo terreno y tan faltat d'arbres, que per fer d'aixó de pintor, me posava á darrera la tartana y 'l caball y 'ls feya servir pera dar-me sombra.

No era dolenta per lo que á mi 'm convenia pero si molt insegura y capritxosa, ja que quan mes ensinistrat estava perseguint una nota de color ó un cap de núvol, ó barallant-me ab la paleta ó burlant-se ella de mí, com si tot d'una sortís lo sol á donar llum als meus dubtes, la claror que buscava y no trobava m'invadia l'estudi y era que la sombra se 'n anava á pasturar atreta per aquellas quantas herbetas d'herbolari, que semblavan més remey que substancia alimentícia.

JERRO DECORATIU per E. Clarassó)

PRELIMINAR (per MARIANO FOIX).

—Miri jove, mal m' está 'l dirho, perque al cap-de-vall jo soch la séva mare; pero la méva filla es una roya que serveix per tot.

Res més magre que aquell berenar fora temps. Arrossegant la tartana, lo caball pujava 'ls marges per haver una farigola, ó un brot d' espigol, ó una floreta més bonica á la vista que gustosa al paladar; estirava 'l coll tant com podia ab tot lo be de Deu de corretjas per pasturar un branquilló; saltava pedras enllá, sempre ab lo destorb d' aquella ditxosa tartana; y ell amohinantse ab la feyna y jo ab la meva 'ns trobava la foscor, aquella hora solemne d' un día més que acabava, d' un passet més vers lo camí de la mort, d' una altra posta de vida.

Així semblava presentirho la bestiola, y se 'n tornava tot trist per la carretera. Ja no era 'l trot lo que duya; era un pas d' anar á la professó ó á un enterró, un caminar ab lo cap baix, un ensopiment de marxa fúnebre ab lluna, ab veus de cap al tart, ab queixas misteriosas y crits d' aucells de nit y totas las mitjas sombras d' aquella hora y totas las vaguetats y boyrosas fantasias de la fosca.

* * *

Ja ab los fanals encesos entravam al poble y 'ns despediam del caball.

Ell ja ho sabia y l' endemá 'ns lo duyan tot lo content que podia estar un caball de tants anys y tantas xacras.

Cada día feyam la mateixa feyna. Gran arrencada, trotillo, trot de l' herba y marxa trista, y á copia de fer lo mateix haviam arribat que 'ns compreniam lo geni.

Sabia tant los camins que teniam de seguir, coneixia tant las paradas, qu' ell mateix se graduava la marxa, tombant aquí, passant allí per la dressera, aturantse als llochs de fer beguda si 'ns descuidavam d' avisarlo y dirigint ell mateix la maniobra.

Ni freno necessitavam. Lo millor freno era la seva gran experiencia de la vida. Quan venia una baixada, s' apuntalava á la tartana ab los colzos de darrera, posava las ferraduras de talons y 's deixava empenyer com si sentís la voluptuosa sensació d' anar en montanyas russas; quan tenia de pujar feya esses ab malicia y fins crech que 'ns feya l' ullet somrient de sa travessura; quan era al pla, feya y desfeya com si fos á casa seva.

May entre nosaltres teniam la més petita disputa. Cor de caball que vols, cor d'

UN HOME BEN ASSURTIT (per MARIANO FOIX.)

home que desitjas. Un petit avís ab las riendas bastava per ferlo cambiar de rumbo y de parer; si discutíam á dintre, ell s'esbrava ab las moscas; s'adormía si cantavam y semblava pendre part en la conversa ab 'al agrado, que molts cops l'empeniam de paraula y ell no 'ns contestava per prudencia.

Perque de prudent n'era més que nosaltres mateixos. May relliscava ni posava una cama més enllà de la seva pariona sense mirar lo que trepitjava. Se li podia posar un estene-gall de criaturas á la grava sense que n'malmetés ni una, no 'ns gastava casi res de ferraduras, era ayguader y no tenia cap vici.

Bestia nascut, poguent naixer persona y sentho més que molts que ho semblan, aquell geni de caball se 'ns havia fet simpátich, aquell cos apropantse á la mort á pas de carga 'ns havia robat la voluntat y 'ns feya llástima, y li deixavam fer lo que volia, convençuts del poch temps que li quedava de vida!

* *

Pobra vida! Poch creya jo tenir de véurela acabar 'al anarmen un dia d'aquell poble, ni poch me esperava presenciar sa agonia

* *

Va ser un dia de toros.

La plassa estava plena, y 'l poble demanava *caballos* com una fera famolencia.

D'allí 'l fondo va sortir un caball blanch, un caball que jo havia vist feya poch, lo caball d'en Peret que se l'havia venut lo dia avants, segon van dirme.

Montat per en Badila, va compareixer á las arenas entre crits y aplausos que rebía 'l picador, tiesso y satisfet á sobre d'aquellas pobres costellas, somrient á n' al poble que 'l cridava, quadrant sa corpulencia á sobre d'aquella magresa, sense recordarse de la victima infelís que duya á sota, content del éxit y prometent lluhirse ab la mirada.

Al mateix temps, lo caball, tapat d'ulls, obedient com sempre, manso de por y de vellesa, portava, ilusionat, lo trot de l'herba! Corria l'infelís de costat sobre la pista, estirava 'l coll, com si 's trobés á la blanca carretera, y potser s'estranyava de no sentirse 'l pes de la tartana, y... qui sab? se creya potser també arribar á n'aquell camp de espigol y flors blanques, á n'aquell plá de descans ab vistas á la serra, á n'aquell rasser de planuria guarnit de núvols ó d'estrelles.

—Ja 't vaig veure ahí' maco, ab la *Layonor*; Y aixó que jo 't pago 'ls cigarros!

—Y bé, si tú 'm pagas els cigarros, ella 'm paga 'ls mistos.

LO PORRER (Estudi de Galofre Oller pel quadro de la Coronació de la Verge de la Mercé.)

estopa, casi negre, volia trotar encare y no podia, volia estirar lo cap y li queya, y no veyá ahont anava y un cop hauria caygut á no haverse apuntalat á la barrera. De tant en tant tambalejava, y 'l picador temía que se li morís de sopte, donava un pas més y alsava aquella cama ferida, semblava que plorés, ab tanta pena torsava 'l coll y 'l deixava penjar sobre l' espatlla.

Per últim un mosso l'acompanyá á morir acostantlo fins á la mateixa fera; per últim lo toro l'obrí de dalt á baix, com esquinsantlo; y obert de ventre, trepitjantse ell mateix, per últim va cridar lo poble que 'l traguessin, no sé si per fástich ó per llástima.

Y dich mal al dir per últim. Per més que sembli impossible, encare 'l vam tornar á veure, encare cusit va pendre una altra pica, y alli mateix á sota la barrera

¡Pobre caball!
Tot d' una 'l toro
l' embesteix y 'l picador l' atura. Hi ha un moment de quietut. S' apunta la la victima y la fera li deixa al mitj del pit una horrosa ferida.

D' aquella ferida oberta com una font abundosa 'n comensa á rajarsanch, sanch que li baixa per la cama y li tenyeix de dalt á baix; li agafa un tremolor que li remou tots los nervis, un picament de dents, una terrible suor, pero no una suor com aquella d' aire lliure, una suor negra que semblava destenyir aquella ossamenta, la suor de l' agonia que 'l matava sens defensa.

Després d' aquella, sempre entre aplausos, ne rebé un altra, y continuá obedient y una altra y d' altres, y 's retiraren los picadors de la plassa.

* *

Jo també volia anarmen y no sabia com ferho y vaig quedarme, y altre cop va tornar lo caball á continuar son martiri.

Ja no era 'l mateix de sempre. Destrossat, replé d'

ahont me trobava, un mosso li va donar una tremenda punyalada, y aquella fera d'home va ser en aquell moment lo millor cor de tots los que s trobavan á la plassa.

Va ajeures lo pobre caball d' en Peret. Va sacsejar las camas de darrera ab violencia; per última vegada va estirar lo coll, y va quedar inmóvil sobre las arenas.

Al cap d' una estona encare va moure una orella, y va ser la darrera extremitut de la vida que fugia. Després era un pilot de carn, ab uns ulls que encare miravan. Dintre d' ells, humits encare de bondat, guarnits de grans pestanyas, mes enfonzats que may dintre de la cova d' os, ja no s' hi veyá 'l paissatge: s' hi veyá tot un poble que cridava y aplaudía.

SANTIAGO RUSINYOL.

IDOLS POPULARS (per APELES MESTRES).

El qu' está de ruja.

El qu' está de pega.

CUENTO VELL

(VALENCIÀ.)

Anaba per Marchalenes (1) molt cremat un cassaoor porque entre creixcudes mates se pergué son millor gos, cuan un llauraor va vore, sort lo mateix que un cudol qu' en un camp escarbant terra collia naps afanyós.

—Disme ché,—aquell li pregunta— ¿has vist per assí un gos roig?

—Si sinyor,—contesta l' atre— naps culch que es fan en arrós.

(1) Marchalenes es el poble mes immediat á Valencia. Se trova á l' atra part del riu Turia y está rodechat de lo mes hermós de la famosa horta valenciana.

—No es aixó lo que 't pregunte; contestam bé, tros de col. ¿Has vist per assi...

—Li chure

que no n' li han de millors: son dolsos com les pataques y en un bull se cohuen tots.—

El cassaoor que ignoraba que l' atre estiguera sort, cregué que li feya burla y aná á pegarli un calbot, pero pronte es va detindre dihent:—Tots els llauraors son uns esclafa terrossos sense chens de educació.

Mosatros som mes persones; mosatros, mosatros som...— y el llauricio en sa faena

seguí dihent:—Naps molt bons.

JOSEPH PONT Y ESPASA.

Entre mare y fill:

Lo fill:—Mamá, ¿cóm es que 'l colóm vell es mes dur que 'l novell?

La mare:—Perque te mes enteniment.

F. S. NAS DE VICARI.

RECORTS DE LA PELEGRINACIO OBRERA
(per M. MOLINÉ).

BARREJA

Fa tres días que no menjo
y tres nits que no hi dormit.
Es que jo dormo de día
y menjo y bech á la nit.

Una nit clara, á la lluna
demanava inspiració,
y al cap de mitja hora justa
ja dormía com un tronch.

EGO SUM.

Fruyt del treball es la ditxa,
fruyt de la ditxa l' amor,
y fruyt del amor á voltas
una carbassa ser sol.

Nit y día estich pensant
ab tú, ma prenda estimada,
perque t' has endut mon cor,
la roba, y la senmanada.

Es l' amor un laberinto
que per tot s' hi pot entrar;
pero que quan un es dintre
li costa molt d' escapar.

J. ESCACHS Y V.

EPÍGRAMAS

—Ahir me deya en Pasqual
que si 's vá casá ab l' Agnés
no vá ser per l' interés.

—Donchs perquè... ¿pel capital?
M. SANALP PUNTI.

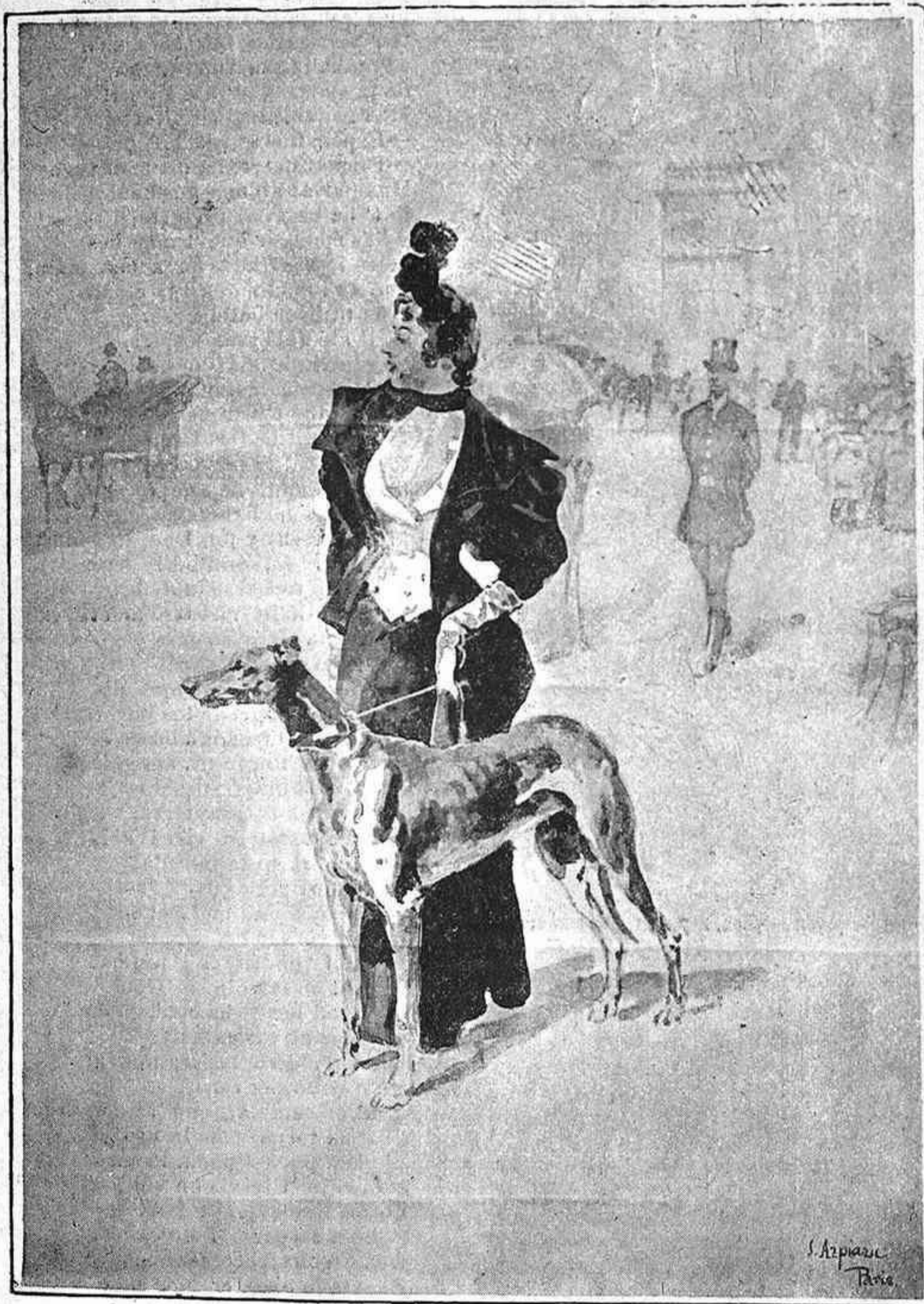
Avuy he fet una carta
y no hi he posat la firma.
—Aixó es falta de memoria.
—No, senyor, falta de tinta.

JUMERA.

L' Ayga-life clerical.—Pelegrins dels grosscs.

SILUETAS DE PARIS (per Ste ASPIAZU).

A casa de... *Lapins*.

GÉNEROS TEATRALS (per Ll. Labarta).
QUI JUGANO DORM. (Vaudeville en tres actes).

AMOR DE MADRASTRA

Acte primer.—¿Vols venir á sopar, mascareta?
‘T convidó.

Acte segón.—¡Beu, noy, beu, que aixó es la vida.

Acte tercer.—¿Y la cartera?
—Ja la tinch.

Te miro ja extesa al llit
per quatre ciris voltada,
y no vull creure qu' has mort:
mes ¡ay! ja írets com lo marbre
tens lo rostre y tens las mans:
tos cabells son xops encare
de ta suor.... ¡qu' has sufert!
M' apar talment escoltarte:
—Espós, fins al cel, has dit.
—Fins al cel, t' ha dit mon pare.
Has parlat ab mos germans;
jo t' he besat al parlarte,
y has conegut que 'l meu bés
no es lo bes que 's fa á una mare,
que ab los ulls qua-i ja cluchs,
sens ta boca bellugarse,
ab l' alé dels teus sospirs,
he sentit qu' així 'm parlavas:
—M' estimavas, may ho has dit,
y jo també t' estimava.—
Estrenyentme fort la má,
febrosenca, la has portada
fins al damunt de ton pit:
ja ton cor no batejava.
M' bas besat y ¡oh Deu, has mort!
¡ay quin bés, quin bés!.... cremava.

Per no tornarse ja á obrir
boca y ulls he vist tancárset;
¡si ab los meus sospirs pogués
fer renaixer ta alenada
y fondre ab foch de mos ulls
l' etern mantell de tos parpres!

Després tornant á besar
mil voltas ton front, tas galtas,
frisós, tos ulls he desclós
per de fit á fit guaytarte;
m' he asustat; he vist l' abim
de la mort en ta mirada;
lo misteri del desitj
tas ninas ficas mostravan:
potser vers lo cel cercant
lo camí que 't feya l' ánima,
tement no la volgués Deu
si aquell bes t' ha condempnada:
al jugar ab tos cabells,
per ton rostre 'ls escampava;
jo 'n volia per recort
y m' ha semblat que 't queixavas;
se t' ha tornat com la neu,
blanca, poch á poch, la cara
e m si jo 't teixís un vel
ab los besos que 't donava.

Lo meu pare, 'l teu espós,
á la espona recotzantse,
guaytava quan en plor meu
t' he mullat al abressarte;
y he temut que malehit,
me treuria de la cambra;
no ha endevinat nostre amor;
sonreya, aixugant sas llágrimas,

y deya dantse conhort:
—¡Si s' estima á una madrastra!

V. BROSSA Y SANGERMÁN.

EPÍGRAMAS

Crech que l' arcalde es un pillo
y de confiansa no 'l trobo,
perque quan juga al tresillo
dihuen que 's dedica al robo.

Al monte no vols jugá
perque no t' hi surt el conte...
Cabra avesada á saltá
sempre salta y saltará
y la cabra tira al monte.

«En lo nom de Deu amén»
comensava 'l testament;
y Deu que tot ho concilia,
permeté qu' ab odi cruhent
s' aborris eternament
del testador la familia.

—Un traje vinticinch duros
es conná una mica massa.
—Donchs cregas qu' al pren aquest
ni las hetxuras me pagas.
—Si no 'm treus alguna cosa...
—Si vols, te trauré las calsas.
—No, pero podriam fer
una capa malt tallada.
—¿Mal tallada? ¡Cá! 'M dirían:
'bon home, pero mal sastre.»

Enamorat se casá
en Manel un jorn festiu,
y no sé per quin motiu
ni l' ull va podé aclucá:
y quan per 'ná á treballá'
s' aixecá al matí ab anhel,
dirigint la vista al cel
y trobantse tan rendit,
digué: —Entornémsen al llit
qu' aixó es la lluna... de mel.

¶ Quan passo las facturas als clients,
—Ja passaré,—responen amatents.
Y no creguin que fassin esperar-se:
' rompte passan... de llarch sense aturarse.

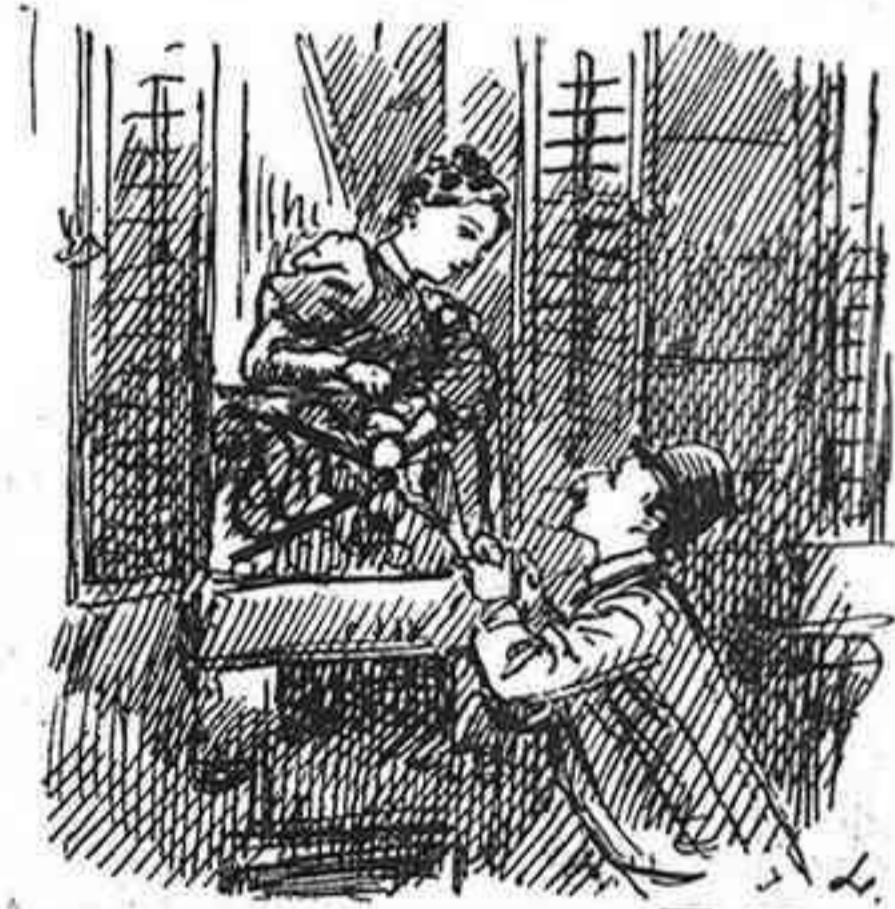
¶ Si logras produhí may algun invent
no portis pressa en demanar patent,
perque moltas vegadas el qu' inventa
sol pagar la patent y la patenta.

M. BADÍA.

GÉNEROS TEATRALS (per Ll. Labarta).
LA CASACA. (Comedia en tres actes).
(Primera part).

Acte primer. — ¡Y que n' es de maca! No hi ha mes, jo m' hi declaro!

Acte segon — Aquest si, vingut dels teus llabis, m' ha omplert l' anima de... etc., etc.

Acte tercer. — ¡Elena!...
— ¡Arturo!...
(A du). — ¡Y qué ditxosos serém!

GÉNEROS TEATRALS (per Il. Labarta).
LA CASACA. (Drama en tres actes).
(Segona part).

Acte primer. — ¡Deu meu, deume paciencial

Acte segón. — ¡Té, té y tél

Acte tercer. — ¡Viva la llibertat!

LA TRISTA PRIMAVERA
SONET

¡Un altra primavera es arribada...!
Palpita 'l camp encés per nova vida;
l' aura d' Abril á respirar convida
sa essencia pura, fresca, oxigenada.

Mostra sas galas totas l' enramada
de flors boscanas y verdor guarnida;
y entre mitj del boscam, lo pardal crida
ab veu d' amor á sa femella aymada.

Cantan las fonts ab parla cristallina
llensant líquida vida gota á gota,
llágrimas ben distints d' aquestas mias.

Tot torna en la Natura, tot rebrota:
mentres qu' en mas contadas alegrías
la que una volta cau, per sempre fina.

A. VILARET.

EPÍGRAMAS

A D. Pau que casi bé
s' emborratxa cada dia,
li deya un dia en Sevé:
—Vosté may está seré. —
—Es mentida—respongué:
si no estés seré, plouria.

F. CARRERAS PADRÓS.

—Qué no ho has sentit á dí?
—Qué?
—Qué demá 's casa á Tona
en Pepet, lo méu cusi.
—Pero no dihuen ab qui?
—Deurá ser ab una dona.

F. P. (MATA-MORTS.)

Entrá á comprar un panet
en un forn, la Serafina
y digué:—¿Qué 'ls fan de Viena?
—No, senyora, de farina.

A. DE MORAGAS.

CANTARELLAS

De tots dos ¿qui estima més?
¿tú á n' á mi ó bé jo á n' á tú?
Tu dius sempre:—Fins al Cel.
Y jo:—Del Cel en amunt.

ARNAU.

Vaig deixarte quatre duros
per comprarte unas faldillas,
y avuy que las dus ni 'm guaytas
perque vas massa bonica.

J. ARÁN GAYA.

Que tas llágrimas son perlas,
nineta, temps ha que ho sé,
y lo que temps ha no ignoro
es que las aixuga el vent.

J. M. BONAPASTA.

EXCEPTICISME

GÈNEROS TEATRALS (per Ll. Labarta).

À MON BON AMICH EN P. ROSÉS PLÀ. LAS TRIFULGAS DEL AMOR. (Trajedia en tres actes).

¿Qué no estich d' humor? No ho cregas.

Porto pintada en la cara
l' alegría que mon cor
á torrents vessa y escampa.

¿Estar trist? ¡Vana quimera!
¿Tristeses? Buyda paraula
que per mí pot suprimirse
sense que notés sa falta.

Y si tú en ta bona fé,
has pogut, amich, pensarte
qu' era pena l' alegría
qu' en lo meu rostre 's retrata,
pensa que rihent moltes voltas
també als ulls saltan las llágrimas.

Y després ¿perqué las penas?
¿qué vols tú que 'n sia causa?
¿un desengany amorós?
¡Sembla que 't trobis á Babia!

Aixó en plé sigle dinou
ens resulta una antigualla.

Avuy, amich, no s' estila
perque es cosa molt romántica
lo plorar, si alguna dona
á sagrats juraments falta;
y pensa qu' ara l' amor
se compra ó ven, com á plassa
hi vens tu blats y farinas
ó jo hi compro.... unes sabatas.

¿Qué hi fa que tingas un cor
molt més gran que una fragata
si no portas la bodega
plena de diners per lastre?

En nostres temps la honradés
no és com avans estimada;
qui té rals trobará dona
encare que sia un lladre
y 'l tractarán d' excelencia
y li farán barretada.

¿Cóm vols, donchs, que comprenent
lo que acabo d' exposarte,
puga un desengany turbar
la placidés de mon ánima?

No, amich meu... *ancha es Castilla,*
y á las penas.... *vi de Málaga.*

JAPET DE L' ORGA.

CANTARELLAS

L' altre día, nena hermosa
vaig trobarte, anant al Moll;
y al dirte jo:—Adeu, *bufona*;
tu vas dirme:—Adeu, *bufón*.

J. CASANOVAS VENTURA.

En lo mon hi ha dugas cosas
que 'm fastidian de alló mes:
la primera, es lo ser pobre;
l' altra, no tenir diners.

F. COMAS.

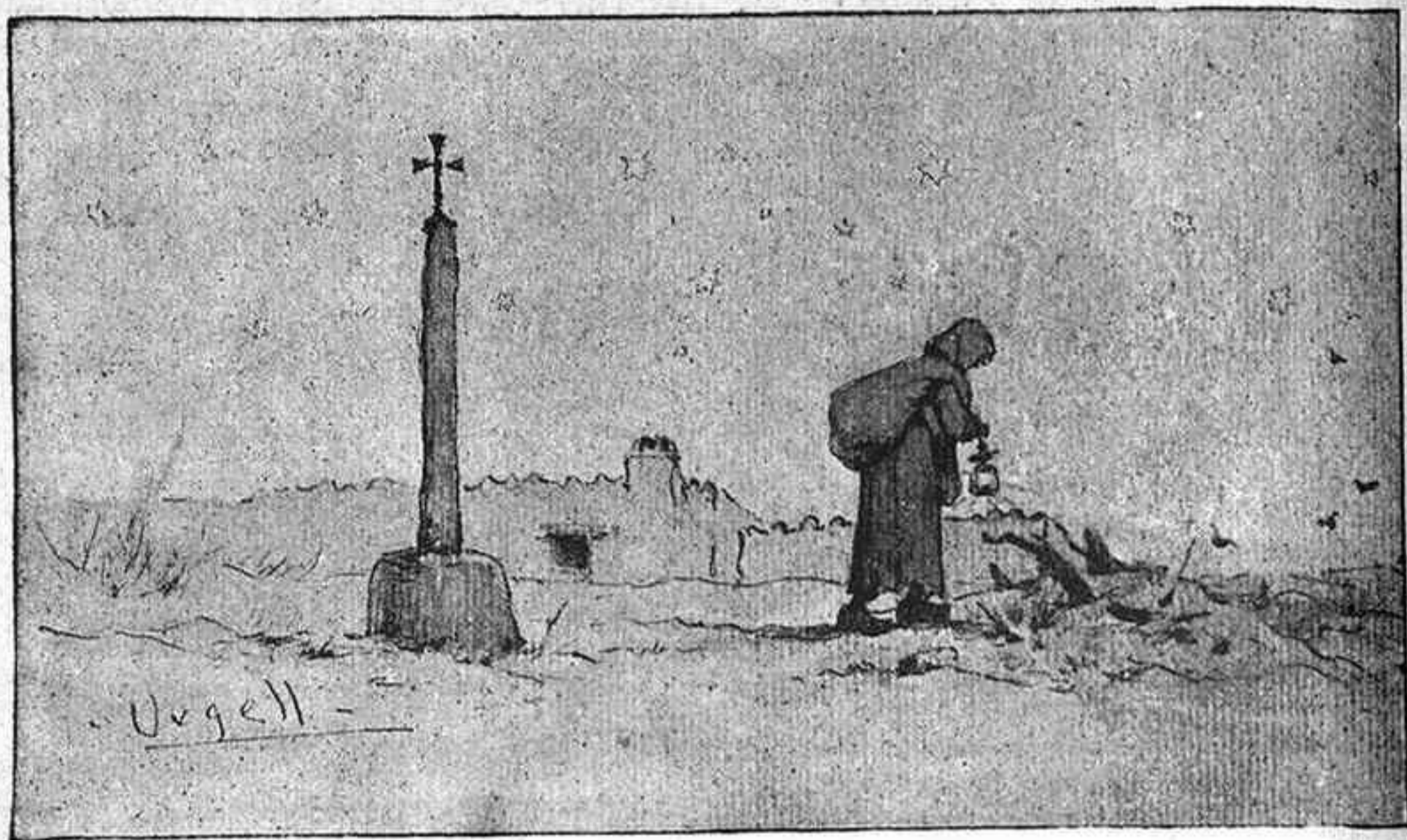
Acte primer.—¡Si vosté volíal....

Acte segón.—¡La ximple!.... ¡Potser si qu' encare s' ho creya!

Acte tercer.—¡Socorro, que 'm morol....

CAPRITKO (per M. Urgell.)

LA MORT DEL SOGRE

¡Que n' era de felís D. Pere Ponsá! ... Tenia salut, diners y bon humor ¿qué mes podia desitjar? Marit de una dona senzilla, de pasta d'agnus que may l' havia contrariat, enmotllantse com cera als gustos y preferencias del seu marit, y pare de tres fillas xamosas y bonas... ¡quí mes ditxós qu' ell!

Gastava bon apetit y menjava bé: no coneixia 'ls mals-de-cap y dormia com un infant... Quan se llevava tenia ja tota la feyna feta, y á pesar de aixó era refractari al fastidí. Ningú com ell sabia enginyarse per passá 'l temps.

S' havia fet jurament de viure cent anys, y sempre deya:

—Lo qu' es per mí no 's perdrá pas.

Y al pronunciar aquestas paraulas son rostre campetxano destellava aquella alegria que reb directament la llum de un cor sá y eternament enjoventit.

*
* *
*

Al casarse ab la seva Mercé varen fer capítuls, á la catalana, assegurantse l' us de fruit dels seus béns respectius y heretant preventivament pera 'l cas de morir intestats, al primer fill que tinguessen, sent preferits los mascles á las famellas, seguint l' ordre de primogenitura, etc., etc.

Esperavan un herehuet; pero tingueren de contentarse ab una pubilleta. Y dos noyas mes, l' una darrera de l' altra sigueren los fruyts benehits de aquella unió tan ditxosa.

Mes ab lo temps repararen que á las tres estimavan per un igual y per tal motiu feya dias que D. Pere projectava testar, reformant la cláusula hereditaria dels capítuls.

—Si haguessem tingut un noy, enhorabona hagués sigut ell l' heréu, ja que hauria perpetuat lo nom de Ponsá; pero tractantse de tres noyas, una d' ellas ja casada, y destinadas las dos restants á seguir lo mateix camí ¿per quin motiu no las hém de considerar á totas tres iguals? ¿No 't sembla, Mercé?

—Ja sabs—responia la seva muller—que tot lo que tú fassas, per mí será sempre lo millor.

—Y després—afegia D. Pere—'l marit de l' Emilia, 'l Lluís no m' ha sigut may simpàtich.

—¿Y per qué, pobre xicot? ¡Be es prou bon minyó!

—Tot lo que vulguis; pero las simpatías no 's gobernan.

La veritat es que si hi havia dos homes de caràcter oposat, eran D. Pere y en Lluís, sogre y gendre.

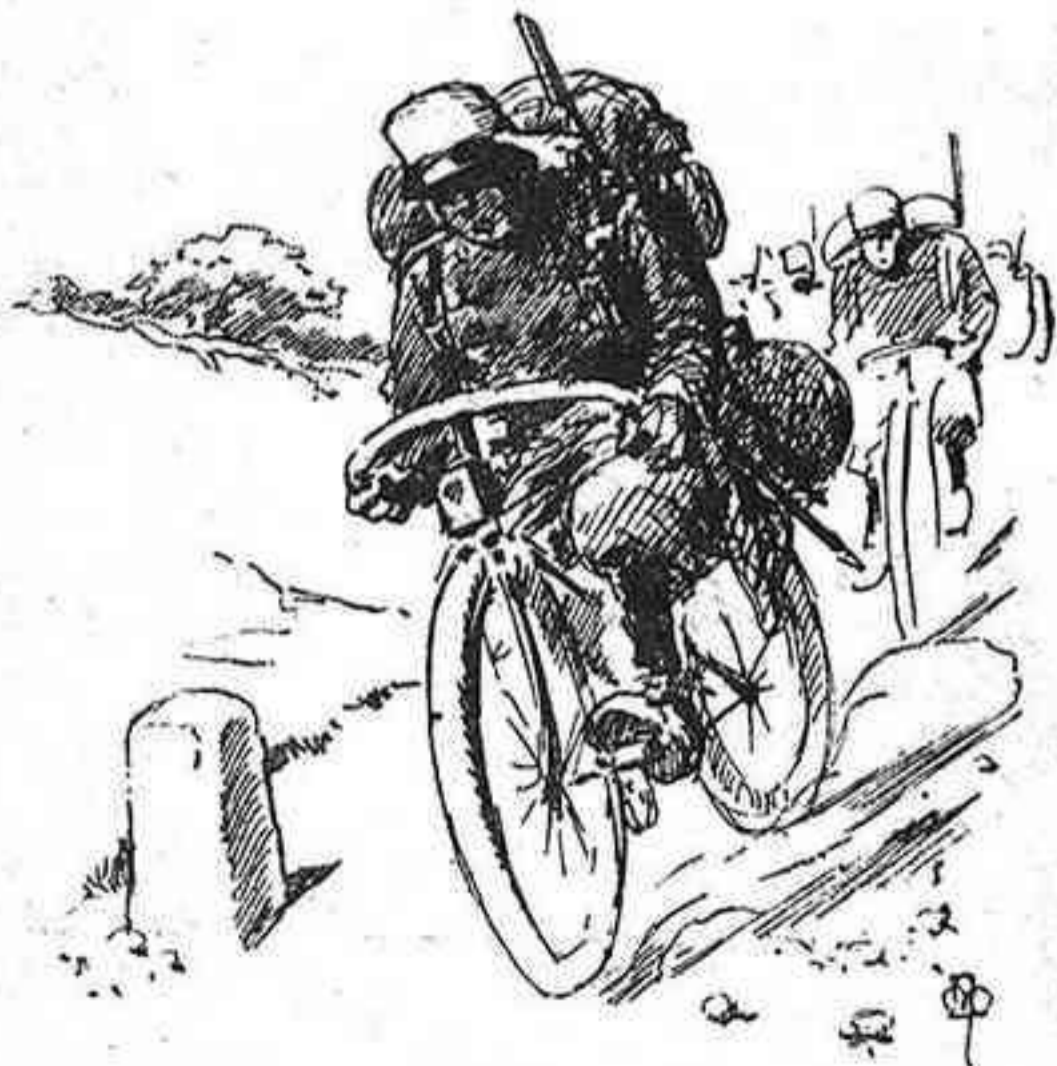
Tot lo que 'l vell tenia de franch, obert y expansiu, tenia l' altre de reservat y fret.

D. Pere, en los últims temps de la seva joventut, encare pogué disfrutar una mica dels ball de le Paloma, de las gatzaras del Taller Embut, de aquelles grescas que tant animaren á Barcelona desde l' any 60 al 65, y alguna cosa li havia quedat de aquella vida tan alegre, en son caràcter festiu, alguna cosa que havia de durar tant com la seva existencia D. Pere era un vell jove.

En cambi en Lluís era un jove vell. Procedia de la Joventut catòlica y freqüentava 'l tracte dels jesuitas. Havia cursat la carrera de jurisprudencia y no li faltava

feyna y consideració entre la gent d' iglesia en la qual tenia 'l principal núcleo de

REFORMAS MILITARS (per Apeles Mestres)

Una avansada del porvenir.

LA FILLA DE TARQUINO (Busto en marmol de A. Querol).

las sevas relaciones. Era además un gran calculista, molt llarch, molt fi, astut é intencionat en tots los seus propòsits. Parlava poch: gastava en los seus modals una gran correcció; pero no se li veyá may cap de aquells rasgos de naturalitat que constituïxen un dels primers atractius del home. Era, en una paraula, 'l digne representant de una generació refinadament egoista, amiga, pel compte que li té, de las apariencias religiosas; mes en lo fondo descreguda, insensible, indiferent á tot lo que no siga interés propi.

—Aixó no es un home—solia dir D. Pere á sa muller—aixó es un frare.

Mes ella, que com casi todas las senyoras, tenia marcadas inclinacions á la devoció, li responia:

—Escolta Peret, ¿no es preferible que 'l marit de l' Emilia siga aixís, tal com es, que no un tarambana com tants ne corren?

—Segons y conforme... segons y conforme...—replicava D. Pere, recordant la seva joventut alegre, de una alegria que no excluhia may ni l' honradés, ni la bondat de cor.

Y no sortia de aquí.

Ja ho havem dit avants: ¡li era antipátich.

* * *

Lo cel, fins llavoras sense núvols, de aquella familia tan felís, tot de un plegat va enterbolirse. D. Pere s' llevá un dia ab lo cap espés, lo cos pesat, tot ell desfet: sentía un fort soroll á las orellas y 'ls polsos li esbategavan ab violencia.

—Mercé; no se que tinch... no 'm trobo bé.

Y 's passava las mans pels ulls y pel front, com si volgués desvaneixer una sombra indefinida pero densa y á cada instant mes opresora.

—Me 'n vaig al llit digué—enviá á buscá 'l metje,

Sortí 'l criat á tota pressa; pero pochs minuts avants que 'l doctor, arribava en Lluís acompanyat de l' Emilia. Lo teléfono havia funcionat. Aquell criat entrá en la casa, precisament per avisar pel medi mes rápit, qualsevol novetat que pogués ocorre en la familia, y havia complert com un home ben imposat de la seva missió.

A la vista dels presents, D. Pere s' anava agravant á marxas dobles. Quan lo metje entrá á l' arcoba, l' atach de feridura havia esclatat poderós alarman. L' apoplegia será sempre l' enemiga mortal de la gent massa poltrona.

—Pobre papá—deyan las sevas fillas—tant bó qu' estava.... ¡quí ho havia de dir!

L' ARCALDE DE BARCELONA
(per M. MOLINÉ)

Los que 'l manejan.

Y ploravan com unas Magdalenas.

¡Tant bó qu' estava!.... Precisament per trobarse la bomba massa carregada, esclatava en aquells moments. Pero 'l doctor treballant com un héroe, empleant recursos los mes heroichs, conseguí una treva, un compás d' espera. Ell mateix ho digué:— Lo temps necessari porque 'l malalt puga arreglar las sevas cosas.... No perdin temps: un altre atach que sobrevingui, y aquest es imminent, y 'l malalt corre perill de quedars'hi.

* * *

D. Pere veyá, ja mes tranquil, pero mitj alelat al rededor del llit á la seva esposa, á las noyas, al seu gendre, y una idea fixa 'l dominava, l' idea de fer testament.

— Mercé.... notari.... notari.... — digué al últim.

D.ª Mercé y 'l seu gendre sortiren del quarto y celebraren una conferencia. La bona senyora estava desconsolada, havia perdut la serenitat davant de un cop com aquell tan inesperat y al mateix temps tan terrible. En Lluís se limitá á ferli una reflexió:

—¿Y si mor' sense sacraments?

—Deu nos en guard!—exclamá horripilada la bona de D.ª Mercé.

—Donchs no cal perdre temps: jo m' encarrego de tot—digué en 'Lluís—veuré al notari qu' ell está demanant; pero veuré també al Pare Sansalvador.... ¡Quin remordiment per tots nosaltres si no li donavam medis de reconciliar-se!.... Davant de la salvació de la seva ánima ¡qué valen los interessos!.... ¿No li sembla mamá?

—Tú mateix, fill meu.... tú mateix—deya D.ª Mercé plorant, sanglotant, presa del major desconsol.

* * *

Lo programa del jove católich, ben enterat desde que 's casá dels capítuls dels seus sogres, se cumpí puntualment tal com ell l' havia disposat. Als jesuitas á totas horas se 'ls troba á casa; en cambi no sempre 'ls notaris son al despaig.... Alguns, en lo moment en que se 'ls necessita, tenen un compromís urgent.

De manera que 'l Pare Sansalvador arribá á la casa del malalt á lo menos una hora avants que 'l notari, y ja se sab que 'l primer que arriba es el primer que despatxa.

A PUNT DE MARXA. (Fot. de Arenyas.)

¡Y tant com va despatxar!... Quan sortia de l'arcoba del malalt, aquest tenia 'ls papers ben arreglats pera empendre directament l'etern viatge, sense fer altra estació que la de una llarga agonia d'ensopiment. Lo notari va tenir qu'entornar-se'n per quant lo malalt havia perdut per complert lo coneixement.

—En l'estat en que 's treba—digué—es impossible que pugate tar. Si 's recobra una mica, estich á las sevas ordres: avisin y só aquí al instant.

* * *

D. Pere va morir intestat.

Y l'heretament preventiu, instituhit en los capítuls matrimoniales, va recaure en favor de sa filla primogénita Emilia y á benefici, com es natural, del seu marit. Las otras dos noyas van tenir que contentarse ab la legítima.

Y en Lluís deya sempre á la seva dona:

—No olvidis may, estinada Emilia, qu'en aquest mon, las accions piadosas troban sempre la deguda recompensa. Nosaltres varem salvar l'animeta del teu papá, y Deu nostre Senyor ens ha dispensat la gracia de favorirnos ab tota la seva fortuna.

J. ROCA Y ROCA.

UN CAP-PADRE MUNICIPAL (per M. MOLINÉ.)

La banda com altres cosas de nostre ciutat augusta, los barcelonins la pagan y 'ls de fora la disfrutan.

LA MOSCA

REFLEXIO (per J. VILA).

¡No la mateu!

Amunt y avall de la iglesia
fá rato que 'ns passejém,
mentre esperém á la núvia
ab sos pares y parents.

Jo faig lo paper de núvi
y estich bastant satisfet
d' haver trobat una noya
qu' es molt guapa y té diners.

¡Dimontri! ¡quina fiblada
m' han donat aquí al clatell!
¡Ja entench! Es aquella mosca
que 'm persegueix del carrer.

Del clatell se 'n va á la cara
picantme á cada minut.

De la cara á las orellas...

Ja 'm té fins el cap de munt.

¡Ah! Per fi arriba la núvia
ab son deleytós perfúm,
despedint bella aureola
que vá brollantli dels ulls.

Al acostarme aprop d' ella,
la mosca á la orella 'm brunz,
y 'm dona un' altra picada
que 'm fa restar mitj confús,

Ja l' escolá ha encés los ciris
qu' han d' il·luminar l' altar
y 'l vicari per casarnos
ve dret á sermoneja'ns
La parentela s' encobla
y la núvia 's treu lo guant,
y la mosca perfidiosa
'm pica á damunt del nas.
Fora de mí, la ma vento
per aixarparla picant,
y d' un vol se 'n va á la cara
de la que m' haig de casar.

Execrant lo vil insecte
que s' ha burlat tant de mí,
aixeco lo má fornida
pantejant y ab foll dalit.
Tan punt la má ha estat llensada,
era ja tart; pero he vist
qu' en la flonja cara d' ella
s' hi han estampat los cinch dits.
La mosca ha sortit intacta;
la núvia cau sens sentits;
lo séu pare butxineja
y 'ls parents fujen de mí.

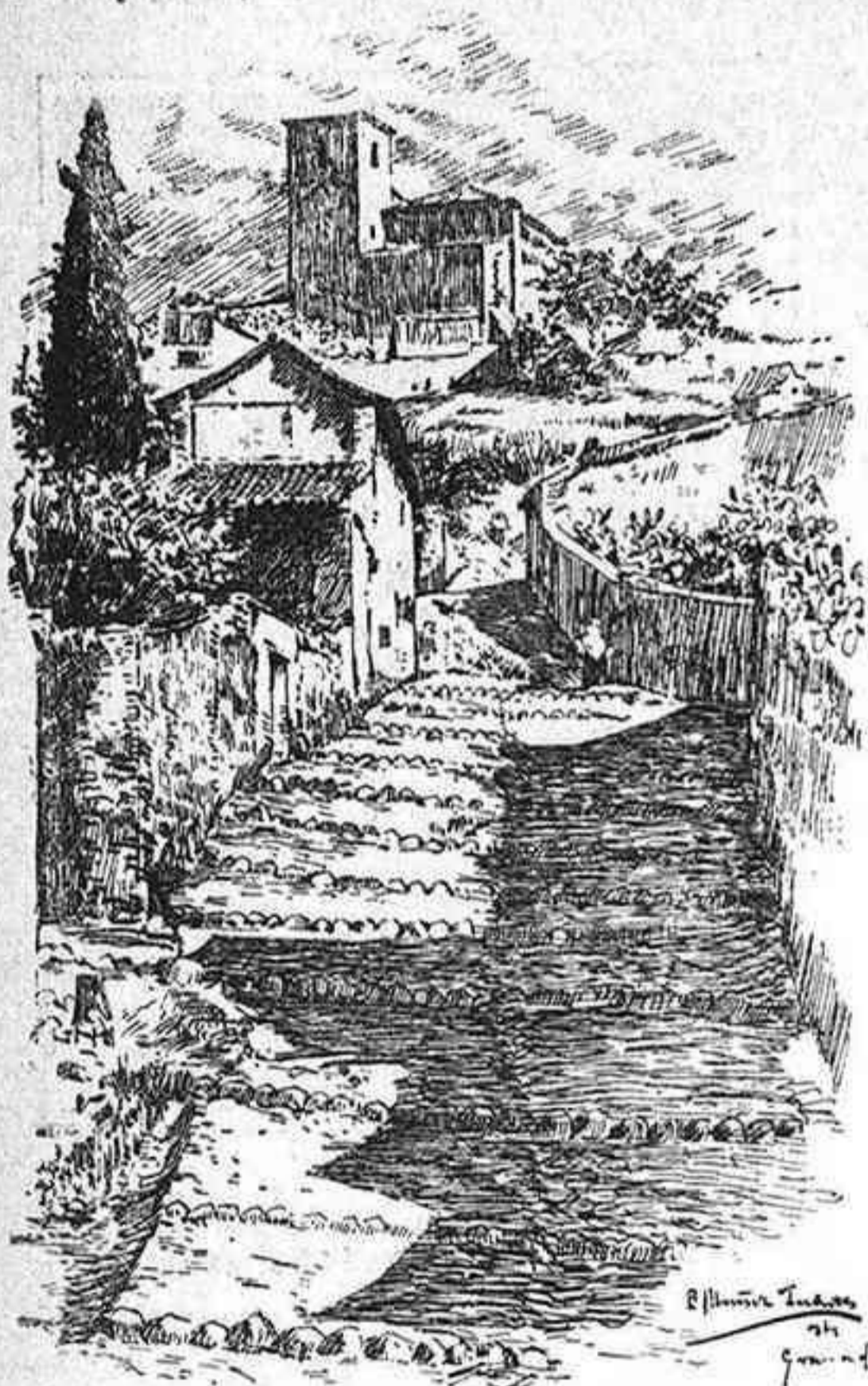
Tan punt retorna la núvia
fentli olorar no se qué,
lo seu pare baladreja
que desfá lo casament.
Diu que no vol dá á sa filla
á qui té arranchs de beneyt.
La parentela ho aproba
y 'l vicari se 'n fá creus.

—Perque m' han de dir que vaig per mal camí...
¡Bé son prou plans els carrers de Barcelonai

FULLA D' ÀLBUM (per J. Lluís Pellicer).

PERSPECTIVA GRANADINA (per E. Muñoz Fuentes.)

A PROPÓSIT DE LA VISITA DEL NUNCI
(per Apeles Mestres).

—Y donchs, Sra. Madrona, ¿ja vá veure al Nunci?
—¡Véure 'l ray! .. Lo que no vaig lograr va ser sentir-
li tocar la trompeta.

Y jo escumejant de ràbia
he sortit cap al carrer,
dolgut que per una mosca
haja perdut núvia y bens.

Al arribá á casa méva
m' ha saltat de goig lo cor,
he vist encare á la mosca
perseguintme donant vols.
Per fi 's para, la má acosto
plé de malas intencions
y la moscota distreta
ha deixat posarse 'l jou.
Tan punt l' he tinguda presa,
anava á donarli mort,
quan un truch dat á la porta
m' ha tret de cavilacions.

Al tenir la porta oberta
un amich la má m' estreny,
y 'm dona la enhorabona
del fracás del casament.
Diu que la núvia escullida
ni es honrada ni te seny
y que li tapa mil faltas
l' envejat munt de diners.
Al sentir l', deixo á la mosca
y li dich:—Lo vol empren,
y ves visitant iglesias
per desfer mals casaments.

J. PUIG CASSANYAS.

CANTARS BILINGUES

*Unos lloran con los ojos
otros con el corazón:
donchs jo, al revés: á mi 'm rihuen
sabatas y pantalóns.*

*Era tan hermosa,
tan buena, tan santa,
qu' en vestits y polvos
tot se m' ho gastava.*

*Quando á confesarte vayas
dile al padre confesor,
que si tú port's camisa
la deus á n' el téu xicot.*

*Los hombres somos las moscas
y las mujeres la miel,
y las sogras son las vespas
que no 'ns deixan tastar res.*

CANTOR DE CATALUNYA.

*Quando me veas muriendo
no llames al confesor,
puig ab lo que li diria
tu perdrías lo color.*

G. DE LLANSA.

LA MARIETA DEL COTXE

(Il·lustració de MIRÓ.)

Una gitana de las que venen randa y diuhen la bonaventura va ser la seva perdició.

—¡Ay filleta meva! —va dirli ab accent profétich, tot examinantli las ratllas de la mà:—jo t'asseguro que si sabs manejar-te, un dia ó altre acabarás per anar en cotxe.—

Aixó era lo únich que á la Marieta li faltava: que las ambiciosas y desguitarradas ilusions que tota sa vida havia alimentat, re-

bessin lo poderós refors d'una profecia de gitana.

Es veritat que com á guapa, era guapa de debó. Pel carrer de Ponent—y cuydado que en aquells barris las bellesas femeninas abundan—tothom la coneixia per la *Marieta maca*. Pero ¡anar ella en cotxe!.... ¡En cotxe una morta de gana que vivia en quint pis, que s'havia d'escarrassar tot lo dia planxant per guanyarse las bes-sas y que ab prou feynas podia pagar á plassos las botinas de talons alts que cada set ó vuyt mesos estrenava!....

No obstant, lo vaticini de la gitana se li havia quedat encasquetat al cervell, com un clau clavat á martelladas fins á la cabota.

—¡Ella m'ho va assegurar!
¡Ella m'va dir que jo acabaria per anar en cotxe!.... Y quan aquestas donas ho diuhen....—

No se la podia treure d'aquí.

* * *

En vá 'ls pretendents de bona fé trucavan á la porta del seu amor: lo cor de la Marieta estava tancat y barrat. ¡Tots los enamorats hi anavan á peu!

Era inútil que algún li digués:

—Jo puch ferla felissa, porque tenint salut y feyna....

—Be ¿de qué fa vosté?

—Soch fadrí fuster, pero....

Ja no podia acabar.

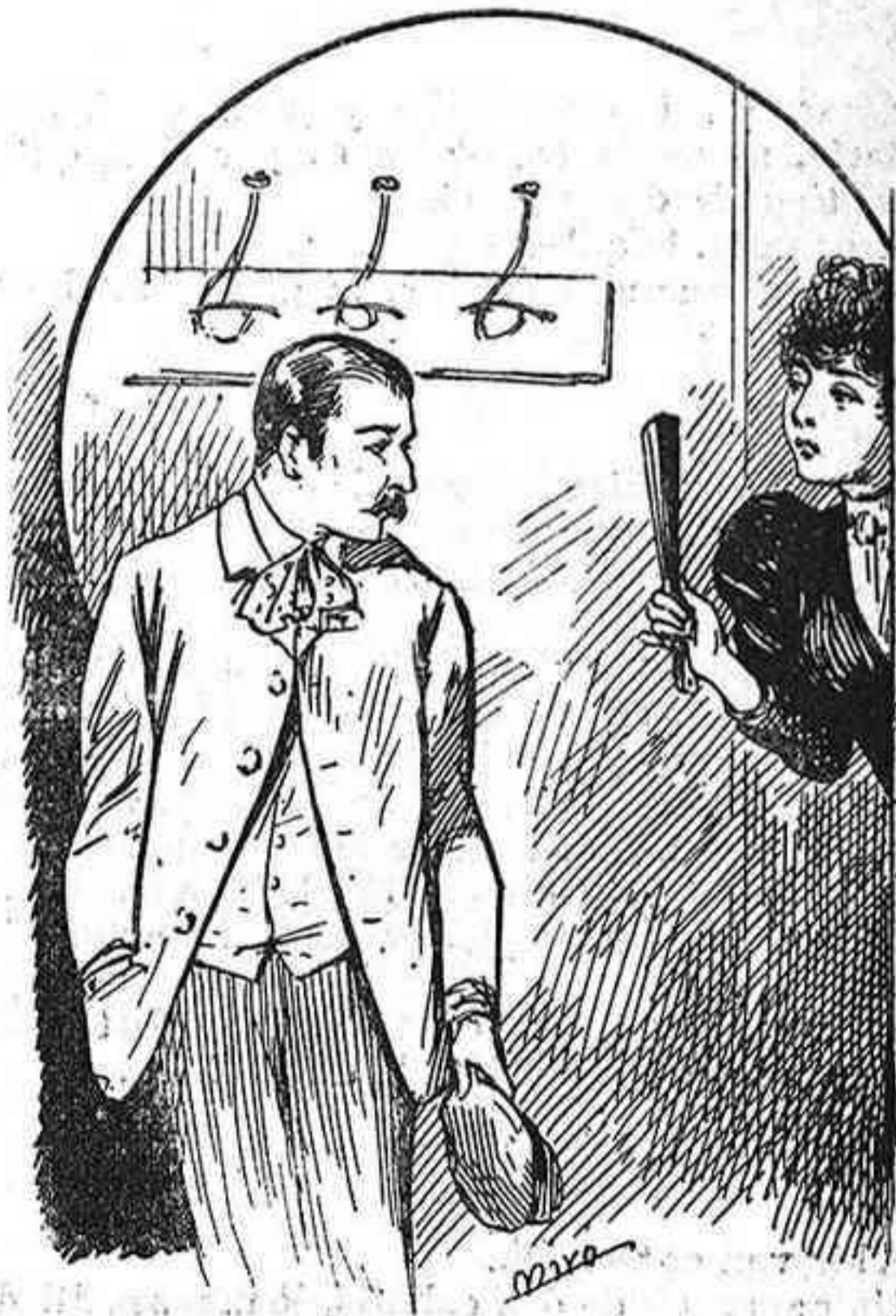
—Vaji, vaji en nom de Deu: tórnissen á la botiga, que la garlopa l'espera.—

Compareixia un altre aspirant:

—Jo la estimo, vinch ab bons fins, pot demanar informes meus allá hont vulgui: tothom li dirá que soch pobre; pero que en quant á honradés....

—Miri, ni vosté ni la seva honradés fan per mí: pico bastant mes alt.

Y 'l pobre enamorat rebia 'ls despatxos sense mes compliments:

Un dia estigué á punt de creure que la promesa de la gitana anava á complir-se.

Enterat de las pretensions de la Marieta, se li presentá un jove que de bonas á primeras se 'n aná al grá:

—Si vosté 'm concedeix lo seu amor, anirá en cotxe.

—¿De debó? ¿Quina es la posició de vosté?

—Soch cotxero.

La Marieta ni 's digná enfadarse. Va girarli las espatllas ab tota la magestat d' una reyna, y torná á agafar la planxa sense contestarli.

* * *

Passaren los mesos y 'ls anys, y l' home que havia de fer anar en cotxe á la hermosa planxadora no compareixia.

La Marieta comensava á amohinarse ab tanta tardansa, y exposava, no sense amargura, las sevas rahons.

Ella havia llegit una pila de novel·las y sabia que una vegada un marqués va enamorar-se de la filla del seu porter; que un milionari d' un altre llibre s' havia casat ab una noya que venia diaris; que un conde havia despreciat l' amor d' una princesa pera unir-se eternament ab una pastora....

¿Per qué ella, que sens dupte era

mes maca que totas aquellas, y que no venia diaris, ni era pastora, ni guardava cap porteria, no podia trobar un senyor rich, qu' encare que no fós príncep ni marqués, tingués cotxe propi?

Y ademés, lo qu' ella pensava:

—La gitana m' ho va dir, la gitana m' ho va assegurar....

* * *

De mica en mica la impaciencia va convertir-se en desaliento, 'l desaliento 's transformá en desesperació, y al cap de v. all la pobra Marieta 's considerá la dona mes desventurada de la terra.

Sa bellesa s' havia mustigat, sos admirables contorns s' havian desfet, sa juventut s' havia fos, devorada per insensatas esperansas.... Los joves ja no li dirigian la paraula; las noyas del vehinat ja no la miravan ab enveja; ja ningú li deya la *Marieta maca*. La desgraciada planxadora era per tot-hom la *Marieta del cotxe*. Aixís lo mon castigava la seva soberbia, augmentant despiadadament la extensió de la ferida del seu cor.

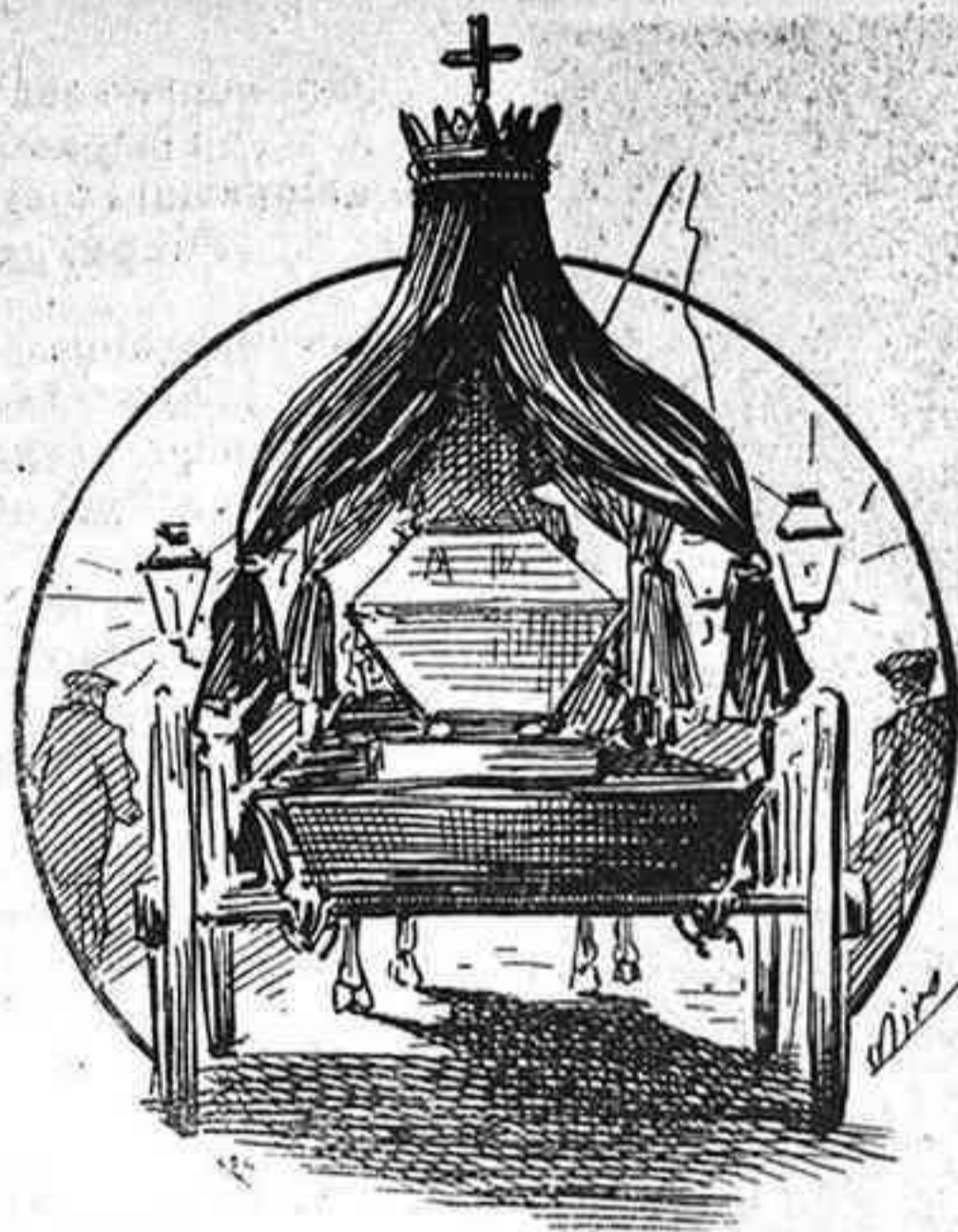
Lo mal de l' ánima contagiá 'l cos; la tristesa engendrá la consunció y la Marieta 's torná tísica.

* * *

Ahir van enterrar-la.

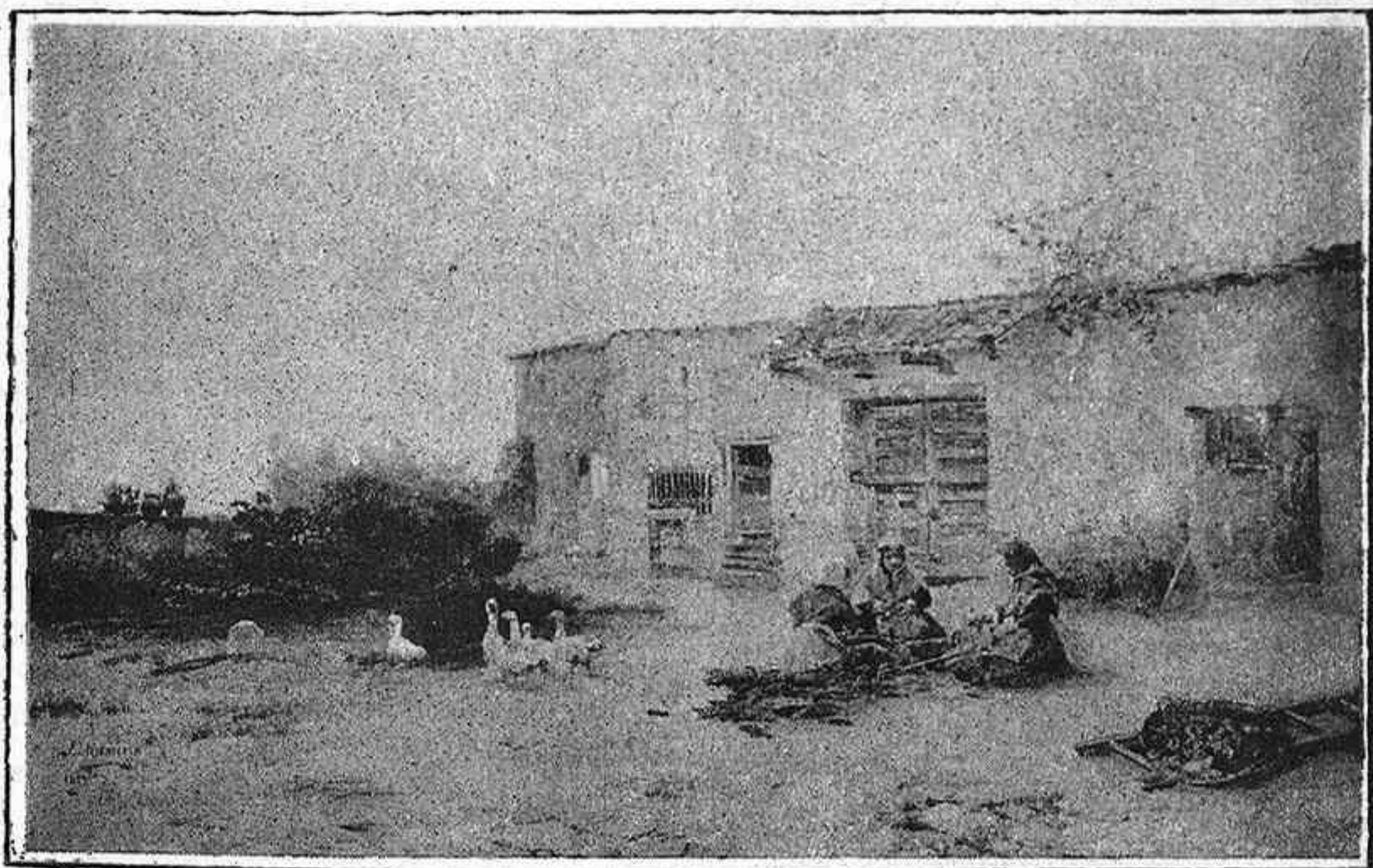
Un carruatje de dos caballs, lo mes senzill de tots la portá al cementiri.

Si la gitana de la profecia hagués passat en aquell instant pel carrer de Ponent,
hauria pogut dirli:

—¿Veus, Marieta, com al últim has acabat per anar en cotxe?

A. MARCH.

DESGRANANT (Quadro al oli de J. Masriera).

* * *

PONCELLA (Busto per J. Carcassó).

L' APRENENT (Busto per J. Carcassó).

¡Oh, com se sent de la barraca
dels pescadors,
lo galopar del olestje,
llunyá, grandiós,

que s' abrahona á na la platja,
fins á besar
la barca vella, esgabellada,
qu' está anyorant.

—Qué mala nit per los que 's troban
en alta mar!—
diu lo patró, qu' entén de l' ona
la veu gegant;

mentres sa filla ¡pobra! resa:
ella 'l manté,
adobant xarxa, anant á vila
per vendre 'l peix.

Obra la porta y vers la platja
se 'n va 'l jayet,
pera si encalla ab la borrasca
algún vaixell.

Sa joventut li representa
l' alterós mar,
en altre nit igual qu' aquesta
¡Fa un gabell d' anys!

Fa temps. Lo mar qu' es sempre jove,
igual, aixís,
sa remor fosca enllá extenia,
endins, endins!

ALFONS M. PARÉS.

EPÍGRAMAS

Deya un cego que captava
al carrer del Bonsuccés:
—Compadeixinse, senyors—
de un ceguet que no hi veu gens.
—Qué té cinch céntims de cambi
que jo n' hi donaré deu?—
vá dirli un senyor. Y 'l cego
li contestá:—Ho *miraré*.

J. PANYELLA.

La esposa del pintor Prats
explicava á l' Adelina:
—Lo méu marit molt s' inclina
als colors blaus y morats.
Y es cert perque 'l poca-pena
del séu marit inhumá
á garrotadas li fá
blaus y morats á l' esquena.

JOAN AIV.

Qui no ho toca, ho canta (per J. Lluís Pellicer).

BARCELONA PINTORESCA (per M. MOLINÉ.)

Gran societat cooperativa d' escura-pisos y butzacas, ab privilegi.... Trakalla tots los días y á totas horas.

ENTRE PARE Y FILL

—¿Qué tal, noy? ¿Fás molts progressos al colegi? Ja deus ocupar un bon puesto á la classe.

—Zi zenyó, 'l zegón.

—¡Caramba! No 'm creya qu' estessis tan adelantat. ¿Y sou molts alumnos?

—Doz.

ANGEL SILVESTRE.

NO HI HA DUPTA

—Papa: ¡que m' agradaria tenir dos rals!—deya 'n Lluiset.

PROGRESOS DE LA CIENCIA (per Apeles Mestres).

—Tonto: ¿y qué tindrias ab aixó?

—Ay, ay, tindria mitja pesseta.

XANIGOTS.

CARRERS DE BARCELONA

¿Quin es lo carrer més trencadís?—Vidre.

¿Y 'l més lladre?—Robador.

¿Y 'l més criminal?—Mata.

¿Y 'l més estudiantil?—Carabassa.

¿Y 'l més alt?—Gegants.

¿Y 'l més fiero?—Manso.

¿Y 'l més amorós?—Petons.

¿Y 'l més pornográfich?—Detrás de Sant Just.

¿Y 'l més sá?—Bonayre.

¿Y 'l més trist?—Alegria.

¿Y 'l que fá suar més?—Pujadas.

¿Y 'l més pesant?—Barra de ferro.

¿Y 'l més subterrani?—Claveguera.

¿Y 'l més dols?—Salat.

¿Y 'l més salat?—Pou dols.

¿Y 'l que més escasseja?—Plata.

MAYET.

El caball convertit en providencia de la infancia.

SILUETAS

I

—Fará cosa de tres anys
era un pobre mort de gana
y avuy dí^a posseheix
una fortuna qu' espanta.

Es respectat per tothom,
hi ha donas que l' afalagan
y es á més íntim amich
d' encopetats personatjes.

Aquest tipo vanitós
á qui tots miman y ensalsan
no es pas mes qu' un fabricant....
—¿De qué?

—De moneda falsa.

II

—Lligat com un malfactó'
y de polissons voltat,
un senyor molt ben portat
entra á la governació.

Algú cometrá l' error
de pensar, y es natural,
que 'l senyó es un criminal
de los de marca mayor.

Donchs ni 'l senyó es taruguista,
ni es lladre, ni es assesi.
—¿Y 'l portan lligat així?
¿Donchs que ha fet?

—Es periodista.

III

—Fent un comers repugnant
va lográ arribá á enriqueirse
y avuy que ja ha fet los seus
la moralitat predica.

Confessa un cop cada mes,
no llegeix cap obra impia,
persegueix als lliberals
y manté dugas *queridas.*

Denuncia tots los papers
que sa luxuria revifan,
y té una trassa especial
per conquistar baylarinas.

—¿Y aquest fulano qui es?
—Es.... un Pare de Familia.

IV

—Demostrant tení un cor noble
fa molt temps que va jurar,
qu' ell sol podria lograr
la felicitat del poble.

Avuy que victoria canta
y te tot lo que li plau,
ni pensa en lo poble brau
ni en l' ánima que l' aguanta.

Ell prou observa, prou nota
que al poble la fam exalta;
pero diu ab veu molt alta
que 'l poble es un pobre idiota.

S' ha fet home, s' ha enlayrat
y se 'n burla del demés.

—Digui; ¿aquest farsant qui es?
—¿Qui te de sé! un diputat.

V

—Vell, raquitich, demacrat
y vestit ab malas trassas,
va seguint carrers y plassas
tot demanant caritat.

Traballava y no cobrava
lo que ben guanyat havia;
com la gana 'l consumia
y aquesta no hi vol cap traba,
encar que sabentli greu,
si un trós de pá vol menjar,
té de anarlo á demanar...
no en nom d' ell; en nom de Deu.

Per 'xó no crech que l' ajudi
qui á la miseria l' ha dut.
—¿Y aquest qui es? ¿será un perdut?
—¿No, cá! Es un mestre d' estudi.

J. USÓN.

A CA 'N PARÉS (per P. ERIZ.)

Ja se sab, cada diumenje
tothom hi va á pendre vistas:
los papás á veure quadros....
las nenas á veure artistas.

DE LA MEVA CARTERA

POBRA CEGA (Quadro al oli per H. Lengo).

L' alumno, molt amatent:

—Ah, ja ho sé: m' hi quedarà un forat.

En Casas, á pesar de tenir una posició bastant desahogada, anava sempre deixat, fet un verdader mamarratxo. Especialment lo barret era lo que hi havia que veure: de forma antiquada, repelat, plé de pegadella.

—Pero Casas—va dirli un dia un seu amich—¿quin dia 't compres un barret nou?

—May!—respongué ab resolució.—Aquest sombrero es la clau de la meva independència.

A un rich hisendat del Ampurdá, que may s' havia cuydat mes que de las terras, li deyan tot sovint las sevas fillas (las quals, per haverse educat en un colegi, eran tot unas senyoretas), lo molt que s' alegrarian de tenir á casa 'l retrato del seu estimat papá pintat al oli.

Un dia trobantse á Barcelona, passañli pel cap donar una sorpresa á las noyas, se presentá á casa de un pintor, y després d' exposarli que volia que li fes lo retrato al oli li preguntá:

—¿Y quán me 'n farà pagar?

Lo pintor respongué:

—Li costará baratet: se 'n farà 500 pesetas.

L' hisendat, trobantlo una mica car, digué:

—¿Y si jo 'm porto l' oli, no me 'n pot treure alguna cosa?

En un estudi:

Lo mestre diu á un baylet:

—De 20 qui 'n treu 20 ¿qué queda?

Lo xicot no atina ab la resposta.

—Vamos á veure: si portas á la butxaca vint pessas de cinch céntims y las perts ¿qué 't queda á la butxaca?

—¿Que vols dir? No t'entench.

—Molt senzill: calcula que la meva dona va dirme l'altre dia que no surtiria may mes ab mímentres portés aquest barret. Ab aixó figúrat si haig de renunciar á una comoditat tan inmensa.

—
Com succeheix casi sempre, que 'ls homes d'estatura baixa buscan per casarse á las donas altas, aixís mateix va realisarho en Romeu; pero casi va ferne una mica massa, porque la seva mitja taronja no sols era llarga, sino prima, com una canya d'extranyinador, y en Romeu que ab prou feynas li arribava á la cintura, feya al seu costat una figura molt trista.

—¡Que s'hi ha de fer!—deya gun amich seu parlantne.

—Aquest Romeu sempre ha sigut un ambiciós; de sobras, estava cansat de dir que no 's casaria sino ab una dona de una posició molt mes elevada que la seva.

FLORES DE ANDALUCÍA (Quadro al oli de J. Rico Cejudo).

Un amich meu deya:

«L'home ha de tenir bona sombra y la dona bon perfil.»

«L'home ha de tenir bon fondo, y la dona bonas formas.»

P. DEL O.

CONJUNCIO ASTRONOMICA (per M. MOLINÉ).

Pas del planeta Mercuri per davant del sol.

per l' amor que 'm jurá un dia
al véurem partí' al etzar.

¡Benvinguda en la caseta
que un jorn trist ne va esfondrar..
niu d' amors l' anomenavam,
niu d' amors será en avant!

Que si avuy jau enrunada
y plena d' euras y carts,
quan l' habiti l' amor méva
en palau s' ha de tornar.

En sas salas catifadas
de flors bellas al voltant,
dexarém corre las horas
suspirant enamorats.

Tindrém per sostre la volta
dels Cels, y per lluminar
lo sol, astre-rey, de dia,
y de nit estels brillants.

—Missatjer, bon missatjer,
sías á mon amor lleal,
y 'l missatje que 't trameto
porta á mon amor volant.

Si per volar á m' aymía
las alas t' han de mancar,
pren las de mon cor que pena
d' impaciencia bategant.

Dementres, las mans creuhadas,
ficsos los ulls ahont tú vas,
cántichs de goig y alabansa
mos llabis entonarán.

Y quan senti en mas parpellas
dels ulls d' *ella* 'l primé' esguart,
quan á mos ohits arribi
de sa veu lo dols reclam,

RETORN

—Missatjer, bon missatjer,
¿cóm podré pagarte may
la nova que m' has portada,
si d' alegría 'm mor' ja?

¡Si tu sabesses! ¡Quins días
més crudels y més amarchs,
com la nit negres y tristos,
á mon entorn han passat!

Sens' *ella*... ¿per qué volia
més que patir y plorar...?
¡L' anyorava tant, que 'm sembla
son retorn, per po', un encant!

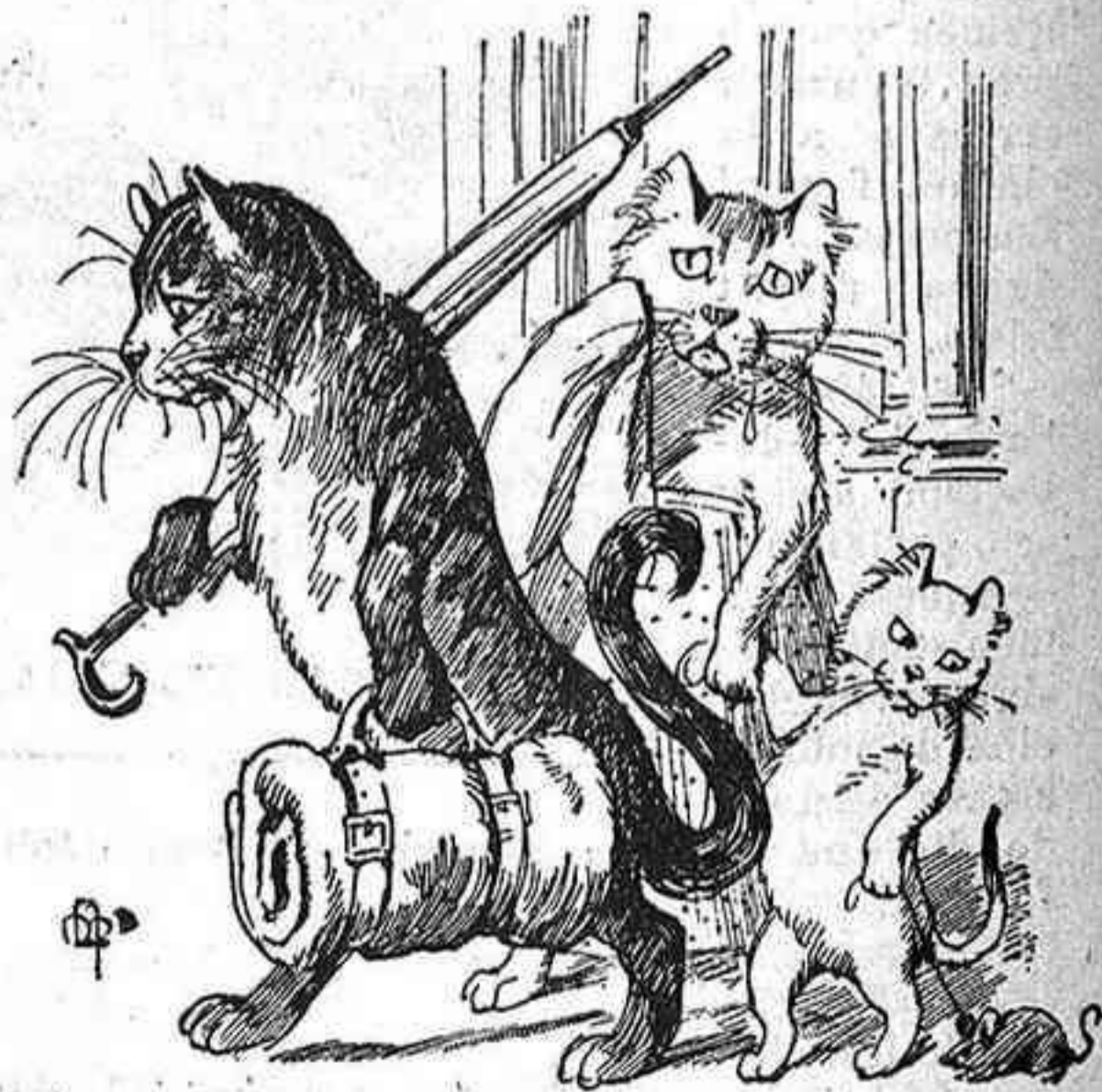
—Missatjer, bon missatjer,
no m' enganyis per pietat...
que 'm sento morir de pena
tan sols de pensá' en l' engany.

Dígam, dígam: ¿cóm t' ha feta
l' encomanda qu' has portat?
¿qué es que t' ha dit que 'm diguesses?
¿quán la veuré? ¿quán vindrá?

Pobreta coloma méva.
¡quánts jorns de plors y d' afanys,
quántas nits de fer ensomni
dés que, crudel, va oblidarm'!

Ara retorna portada,
en alas del desengany,

ELS PROSCRITS DE LA CATEDRAL (per Apeles Mestres).

—¡Oh témpora!.. ¡Oh mores! Valia més ser gat dels
freres que dels canonjes.

y quan mos llabis encenga
de son primer bes l' escalf...
prega al Cel, bon missatjer,
puig tem' morir-me d' esglay.

ARTUR VINARDELL ROIG.

GARGOTS

Que conegui tos defectes
te dona, amich, dolor greu:
¿acás si no 'ls coneixia
no 'ls tindrias tots també?

Ab molta assiduidat avants venias
y aixó que no 'm devias ni un favor;
pero desde que 'm deus vinticinch duros
no se 't veu ni un sol jorn.

Que la vida es un poema
generalment se sol dir;
pero es tant enrevessat
que pochs lo saben llegir.

CANDOR SALAMÉ.

CANTARS

Las paraulas que 't vull dir
son com las onas del mar;
molt brunzentas al venir
se moren al arribar.

La gota de l' aygua pura
que cau sobre de una flor
es igual que una esperansa
que reanima lo méu cor.

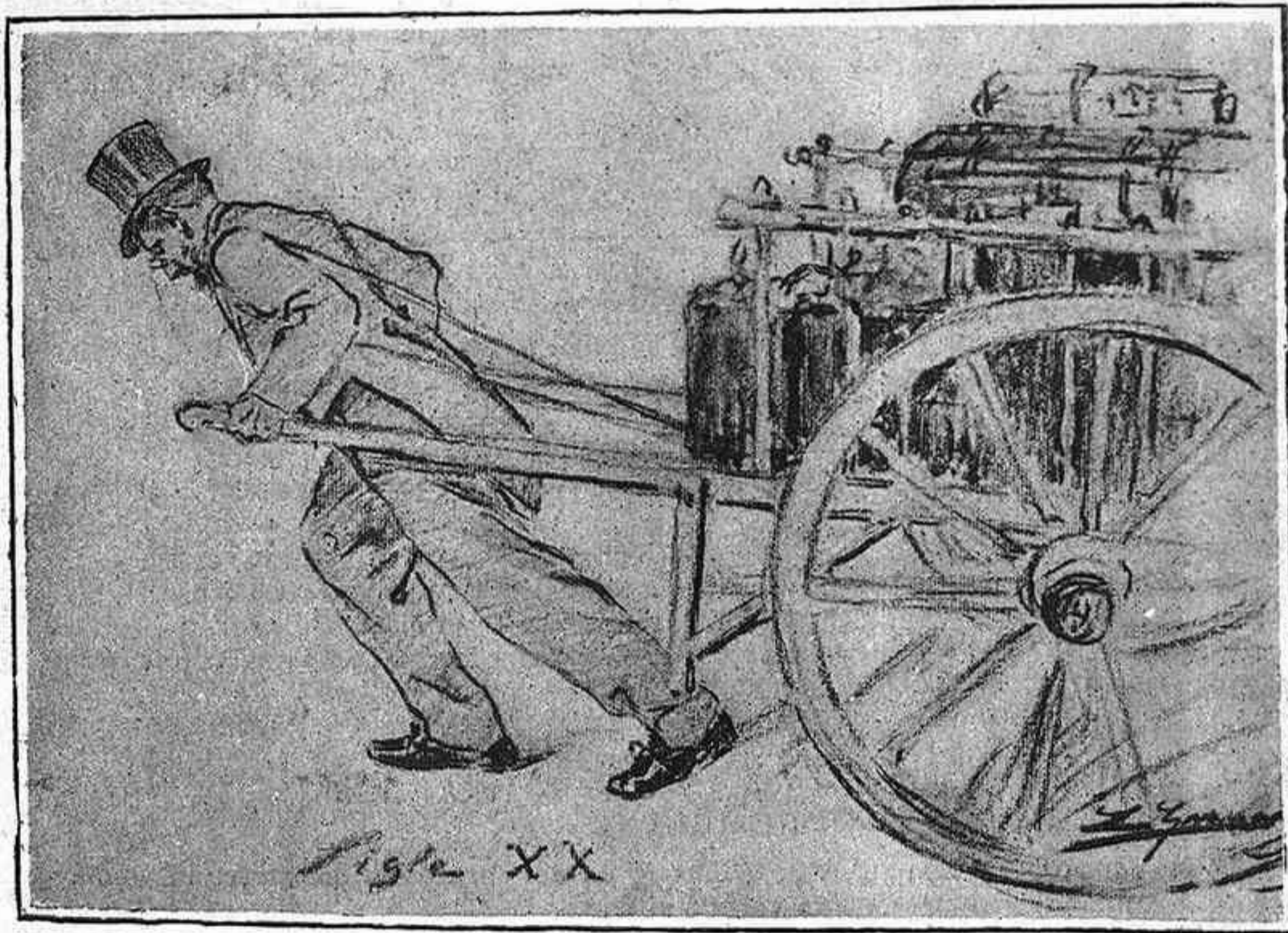
Ta cara es un cel,
tos ulls dos estrelas:
la terra es mon cor
que pren claror d' ellas.

UN A. VENDRELLENCH.

¿A qui estimas mes?—vaig dirli
ab reconcentrat anhel,
y ella per tota resposta
va aixecar los ulls al Cel.

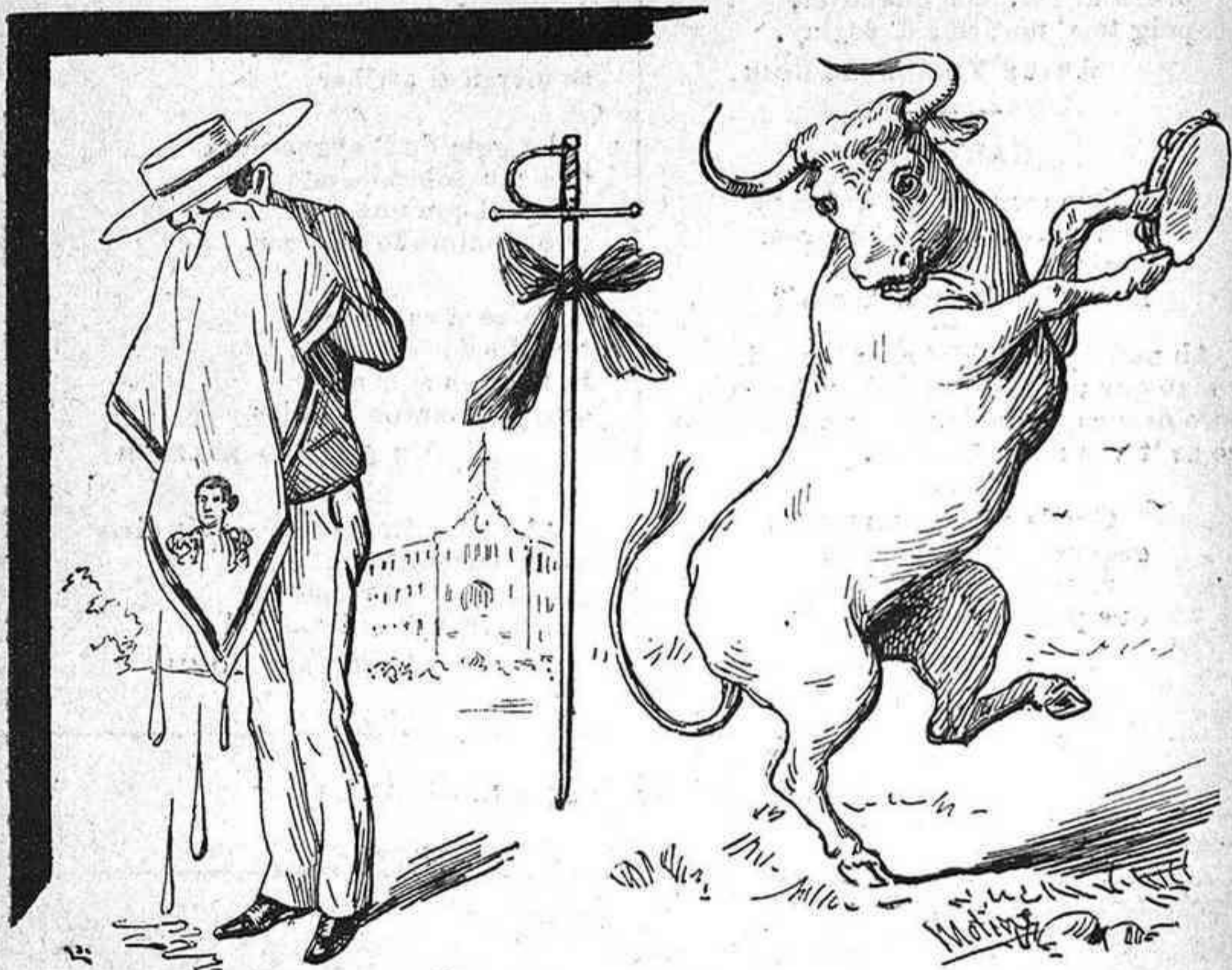
TRINITARI COSTA.

EN LO SIGLE QUE VÉ (per LL. GRANER).

Com que ningú treballará per altri, 'ls que vulgan mudar de casa s' haurán d' espavilar
ells mateixos.

LA MORT DEL ESPARTERO (per M. MOLINÉ).

¡Pobre Esparterol...
¡Tant bon torerol...!

¡Vinga 'l panderol...
¡Y olé salerol...!

ACUDITS

En una visita. La senyora de la casa al séu fill, nen de cinch anys:
—¿Cóm es, Ramonet, que no vols fer cap petó á aqueixas senyoras?
—Perque no las estimo.
—¿Y per qué no 'ns estimas, maco?—li preguntan ellas.
—Perque cada cop que venen se menján totas las galletas y després el papá 's pensa que me las hi menjadas jo.

Portaren davant del jutje á un subjecte acusat de haver ferit á un altre.
Pregunta del jutje:—¿Quín móvil va impulsarvos á punxar á Fulano?
Resposta del acusat:—La costúm; y no ho extranyi, senyor jutje: fa trenta anys que soch burot.

JUMERA.

SEMBLANSA

La dida ensenya un nen qu' está criant á un senyor amich del matrimoni compost de una dona de vint anys y un vell de setanta:
—Miri, D. Camilo, miri: es la mateixa estampa del séu pare.
—¿Vosté ho créu aixís, dida?
—Vaya: no s' hi pot pas semblar més: no té cabells ni dents.

F. NOGUÉ.

¡¡BENEHIT SÍ!!

D'entre los camins del mon se destacan dos Grans vías: l'una sembrada de flors; l'altra, erissada de espinas. Per la primera fan curs atropellantse ab cobdicia y entonant himnes als deus de la gola y la lascivia, l'ambició, la vanitat, la riquesa enorgullida, lo vici, baixas passións, adulació, hipocresía, lo poder mitj corromput, la pura farsa y mentida.

Per la segona, ab cap baix y resignació sens mida ofegant ays de dolor á cada nova ferida, lo treball y l'honradés van en complerta armonía junts ab la miseria, fam, privacións, economía, esclavatje, sufriments, peñas, fatichs y desdixas.

No obstant, arriba un cert [punt que s'ajuntan las dos líneas, esborrantse d'un plegat tant las flors com las espinas. Aquest punt, prou conegut, es lo terme de la vida; y, mentres tots los primers s'espantan sols á sa vista, los altres sens cap temor y ab la consciencia tranquila, al ovirarlo ja aprop exclaman: ¡¡Benehit sí!!

J. SALLEUTAG.

EL DISECADOR (Quadro al oli per C. Pujol).

AL ESCORXADOR

- Digas Manelet ¿no 't causa impressió la vista de tanta sanch?
—Y cá! Veure la sanch, no 'm fá res.
—Si que, amigo, ets mes valent de lo que 'm pensava.
—Ja veurás: com que tinch la costum d'afeytarme sol.

R. RIBELLES.

ANÉCDOTA

- Un avaro al seu metje:
—¿Cóm s'explica, Doctor, que haja pogut viure tres senmanas sense menjar res?
—Es que la febre també alimenta.
—¿De veras?
—Si, senyor.
—Escolti, donchs ¿no li sería fácil donarne als meus criats?

J. PAGÉS Y CUBINYÁ.

MÁXIMA

Si algún día necessitas ausili dels vehíns, no cridis pas «Lladres»; crida «Foch.» Al primer crit no compareixería ningú pera salvarte; al segon vindrán tots pera salvarse ells.

DUO ПAKЦЕЛК.

EL NOY DEL CARRER DEL CID

(Il·lustració de MARIANO FOIX.)

Ja feya días que durava aquell temps térbol, brut y ploviscós.

De cap á cap de Rambla s' hi estenia una capeta prima de llot llepissós y fí, que reflectia la claror dels fanals encesos, deixant com llangardaixadas de llum estesas pel paviment. L' entarugat central, bombat y llís, brillava á trossos, com si fos una massa metálica, illuminat pels focos de llum eléctrica, que d' en tant en tant projectavan, al llarch del passeig, espirals lluhentas, brillantíssimas, semblants á columnas salomónicas de cristall qu' es fiquessin de cap dintre de terra.

El meu company y jo, distrets, rumiosos, com enfonzats en íntimas meditacions, rodavam badoquejant pel mitj de la Rambla, gayre bé sola, deserta, aquella nit de xim-xim. Solament á l' entrada dels cafés s' hi veyá una persona qu' altra, que, ab el parayguas sota 'l bras, esperava el tranvía, per enfilars'hi; ó bé, sota 'ls pórtichs del passatge de Colón, bigarradas collas de gent desenfeynada, que contemplava filosóficament la pluja entossunida d' aquell diumenje de Janer.

En ratllas diagonals sobre l' ambient, queyan unas gotetas glassadas, finas, que penetravan á la pell, igual que puntas d' agulla.

Tant jo com el meu amich, abstrets, somiosos, ab el pensament qui sab ahont, anavam, sense dirnos paraula, ab els parayguas de cantó, per deslliurá'ns de la pluja qu' ens venia de gairell, esbiaixada per las ratxadas d' un vent molestós. Voluptuosament embadalits en la contemplació d' aquella hora mullada y trista, caminavam al atzar, pot-ser ab la vaga intenció de fixar mes endevant las nostras impresions d' aquell moment... ell, en las fullas de l' álbun;

jo, en las quartillas de paper.... ó pot-ser—y es lo mes probable—sense altre al·li·cient qu' el de sentin's bressats pel ritme desigual d' aquell ruixim, qu' á batzegadas repercutia, fent ramor, sobre las tivantas telas dels parayguas.

Quasi inconscients de la ruta á empendre, ab aquella indiferencia d' itinerari de qui roda y volta sense anar en lloch, vam trencar pel carrer de Fernaado, que, aquella nit de diumenge, desert de transeunts, sense aparadors illuminats, las botigas tancadas y barradas, feya l' efecte d' un ample túnel, fosch com gola de llop, surtint com surtíam dels resplandors eléctrichs de la Rambla. Per demunt del carrer s' estenia una franja de cel d' aquell color de cendra brut ab reflexos moradosos, que designa la proximitat de la neu. Las gotas, á las horas, ens venían de cara, mes finas, mes glassadas, mes espessas que may. Semblavan talment cristalls de gevre; y al caure á terra es fonían sobre 'l fanch llepissós de l' empedrat. Las clapas de llum intermitent, qu' els fanals reflectían en l' humitat lluenta de las aceras, eran las únicas notas de claror que, interpoladas á distancias regulars, distreyan la bromosa foscuria d' aquell escenari rúfol y enterbolit.

Com si tinguessim devant dels ulls una cortina de boyra gelada, anavam avançant nosaltres dos per entre l' espessor de la glassa líquida; anavam penetrant el misteri d' aquell quadro d' hivern, campit per la nit á cops de bronja, tot gris en l' ayre, per terra tot de betum... quan, á nou ó deu passas devant nostre, va apareixer un grupo mitj esfumit de dugas figuras desiguales, que, surtint del passatge de Madoz, prenia la direcció de la plassa de Sant Jaume. Al escaure's á passar per sota el primer fanal, van revelar-se'ns de sobte las siluetas de las dugas figuras, amara·das de llum per un moment.

Era un guardia municipal, acompanyant un noyet de sis anys, set tot lo més, que tra·ginava un sach á las espatllas. Caminavan tots dos á poch á poch: el noy, boy ranquejant; el guardia, reprimint la mar·xa, com si procurés acordar las sevas gambadas, llargas y resolutas de soldat vell, al pas menut y vacilant de la criatura.

Moguts de curiositat, pot·ser de compadiment, nosaltres vam acostans'hi. Ab tot y la cruesa del temps, el noy anava en cos de camisa y ab un sol elástich, posat de través, que li sostenia las calsas aparracadas. Duya un peu nu y l' altre calsat ab espadenya. Al cap, una gorreta pellingosa, no pas prou gran per enquibir els manyochs embullats de cabells rossos com lli, que li ves·savan per coll y front, revenchs y mal estisorats.

—¿Qu' ha fet aquest noy?— vam preguntar á n' el guardia.

—*Pus nada*—va respondre mitj somrient y com ufanós de justificarlo.

—Dos.... ¿hónt el duheu?— vam insistir.

—*Pus.... á casa la Ciudad.... pa que no pase la noche al ra·so.... Ya es un parroquiano.... ¿Verdad, noy?*

El baylet, sense dir paraula ni girar la vista, seguía ab prou feynas y dolors tra·

ginant el sach y arrossegant els peus. Per darse una mica d' ayre, ab la má desembrassada se sostenia, agafantse pels relleus de las portas y parets; mentres, per no mullarse 'l peu nú, el posava tot caminant per sobre l' estreta faixa de terreno aixut, que al llarch del carrer corria á ran dels edificis. Si un cop que altre li rellescava 'l sach, que s' anava fent feixuch ab la mullena, el guardia, ab aire bonatxás, li ajudava á pujar á coll altra vegada.

—¡Pobre criatura!—vam exclamar.

Y com si 'l guardia es fes cárrech de l' interés que 'ns movia, va contarnos detalls llastimosos de la vida del baylet. Segons sembla, la criatura havia viscut molt temps ab una gent del carrer del Cid, que tenia botiga de drapayre.... Un home

y una dona de mals antecedents, que passavan per pares del bordegás.... A n' ella li deyan *La Llarga*, y tenia fama de fer negocis tan poch nets, que havian exigit més d' un cop l' intervenció de la policia. Fos com fos, ella sostenia la casa, perque del seu home, ó del seu tracte, no se 'n podia refiar per res. A n' ell, per mal nom, li deyan *en Bonyigos*; se 'l suposava llicenciat de presiri, y era un borratxó acabat. Mentres tenia una pesseta no 's deixava veurer poch ni molt per la botiga de drapayre.

Tot eran xeflis y tatlaras per Montjuich ab perdis com ell y bandarrots de lo més atrotinat.

Entre home y dona hi havia cada

desori, cada escándol.... Pero va arribar que una nit, al tornar á casa borratxo com una sopa. en Bonyigos es va trobar ab la dona fóra, la botiga desembrassada y 'l nen arrupit á la vora de la porta. Quan l' endemá dematí, ja ab el cap més aclarit, va saber pel vehinat que la *Llarga* li havia fugit á Vinaroz ab un xicot tortosí que freqüentava la casa, camas ajudeume, va apretar á correr dret á Valencia en busca d' aquella dona que 'l mantenía ab l' esquena dreta.

De desde aquell dia el noy va quedar sol y vern en mitj del carrer. Las primeras senmanas la gent se 'n compadia.

Qui li donava una olleta de vianda rescalfada.... qui una faldada de rosegons de pá.... Però ve que tothom se cansa... y veyentse 'l xicotet desamparat, sense ánima viventa que li digués feste ensá ni feste enllá... va pensar enginyarse ab aquell ofici que havia vist fer al carrer del Cid. Va agafar un sach y vinga correr per

aquests mons de Deu cercant draps, paperots, tots els desperdicis aprofitables, per aná 'ls á vendre als magatzems de La Bordeta. Els días que la recapta anava bé, no mancava un plat d' escudella ni la dormida á cubert. Però quan escassejava la requesta, no tenia més recurs que anar á cercar el ranxo al quartel y dormir ab els trinxerayres á las barcassas del moll ó á las baumas de Montjuich. A cála Ciutat li recava anarhi... se 'n escusava tant com podia.... El

guardia no sabia explicar-se 'l per qué. ¡El tonto! ¿Hónt podía estar millor que sobre 'l banch-y-pots, ab una bona estora per coixí y una manta de llana per tapall?—

En aixó havíam arribat á la plassa de Sant Jaume. En aquell espay il·luminat, semblava que la broma s' aclarís. Els focos eléctrichs suravan dins d' una atmósfera de gris esblaymat, que, boy á mida que s' acostava als fanals es feya encare més transparent. Els archs voltáichs quedavan cerclats d' una rotllana de vapors esclarrissats, com si portessin nimbes de boyra y llum. La pluja queya pausada, ab un compás consoner. De dins de cá la Ciutat surtia una torrentada de claror intensa, y á poch's passos avans d' arribar á la portalada, la banda municipal esclatava en una tocata alegroya, aixeribida, que de sopte va omplir la plassa deserta, de resonancias estridents.

Era un aire de faufarria festiu y joyós, compost de mil notas enjugassadas y vibracions agudas, á trossos idílich é infantil, á trossos irónich y maliciós. Comensava l' *alegro* ab un ritme mogut, graciós, lleuger, d' instrumentació brillant y entremaliada, feta de rebomboris de metalls, de repicamenta de salteris y ferrets: després la vibrant cridoria s' amansia, y tot roncejant, roncejant, passava ab suavitat á un *andante* plé de picardias, hont hi feyan tot lo gast els instruments de fusta, flautas, pifres, clarinets, dominats casi sempre per la veu de nás del fiscorn, mofeta y butzinós.

El noy del carrer del Cid anava devant acompanyat del guardia; nosaltres, com sempre, darrera seu. Tot just entravam als pórtichs, quan del fons de l' edifici se 'ns va apareixer un espectacle animat y rialler que de primer moment no compreníam. Era una riuada de criaturas joyosas que, devallant per l' *escala d' honor*, s' escapava pel pati entre la banda de música y las filas de guardias bo y quadrats.

Per allá van dir qu' eran els alumnos de las escolas municipals, que venian de cercar 'ls regalos que l' Ajuntament els concedia ab motiu de la *festu dels Reys*. Y

de segur devia ser aixó... porque tota aquella maynadeta, acompanyada de gent

trevalladora y menestrera, anava carregada d' objectes bonichs, lluhents, àlbums de luxe, joguinas vistosas....

Per deixar pas à la comitiva adalerada, nosaltres vam arrambarnos à la paret. El noy del carrer del Cid, com sorprés per aquell espectacle de l' infància triomfal, també va deturarse à contemplar la professó dels nens ditxosos. Va deixar anar el sach à terra, va passarse la mà pels ulls, sens dupte enlluhernats per la visió esplendorosa, y va quedarse mirant, mirant, sense demostrar pena ni goig, ni trist ni alegre, entre sorprés y admirat.

Mentrestant la maynada de las escolas anava desfilant pel davant seu. L' un duya penjada al coll una cartera de xarol per anar à estudi, l' altre una capsa de colors ó un llibre d' escubertas dauradas; aquest d' aquí lluhia un casco y una corassa de brunyits metalls, aquell d' allà feya brandar en l' ayre una banderola de colors virolats. D' aquella munió de quitxalla bellugadissa y xamosa n' eixia una ramor d' alegria, una cridoria d' aucells alegroys, que à voltas semblava que 's fongués ab els ayres joyosos de l' orquesta.

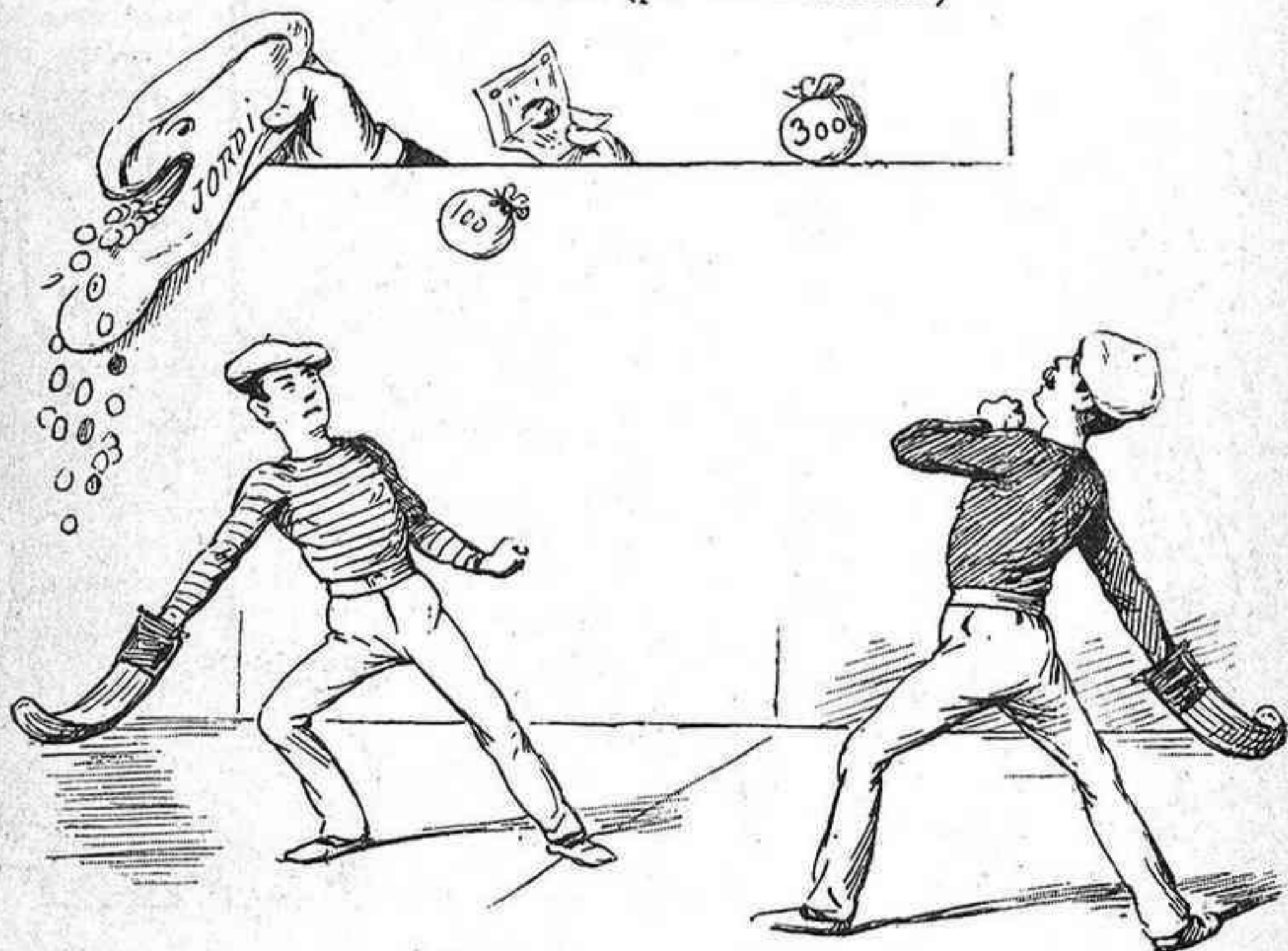
El noy del carrer del Cid, ab los ulls com taronjas, continuava contemplant la cavalcada dels nens ditxosos, quiet, inmóvil, estátich, com devant d' una aparició.

Las mares dels baylets. avans d' arribar à la porta, aconduhian manyagas an els seus fills. L' una li posava un mocador al coll, per resguardarlo de la fredor humida del carrer. L' altra li arrebossava 'ls pantalons perque no 's mullés els baixos ni 's fes malbé aquell *traje* tan bonich de las festas. Y grans y petits, mares y criaturas, com una cascada d' humanitat contenta y victoriosa, seguia devallant la escala, estenentse pel pati, surtint al carrer, entre l' apoteosis dels guardias formats, dels raigs de llum eléctrica, del rebombori de la música y dels petons maternals....

El noy del carrer del Cid sense demostrar pena ni goig, ni trist ni alegre, mes aviat resignat, continuava contemplant l' enlluhernador espectacle... fins que al fi, com si s' estremís d' esgarrifansas per la mullena que duya à sobre, s' ajup à terra, agafa 'l sach, se 'l torna à posar à coll... y com aquell que ja sab d' esma 'l camí que te de fer, es fica endins, endins del edifici, cap à un local interior, que desde 'l pati apareixia fondo, espés, negre, com el corredor d' una presó.

R. CASELLAS.

AL FRONTÓN (per M. MOLINÉ.)

Lo que 's veu y lo que no 's veu.

UN CIGARRET. (Quadro al oli de F. Masriera.)

VINDICTA

En negra nit de tempestat traydora
al galop mon corcer fent camí avall
m' endinzava en la fosca esglayadora
com ser esperitat.

Exhalava la terra fecundada
un tebi alé de satisfet desitj,
com de dona lasciva saciada
al aixecars' del llit.

Batentme 'l cor vareig trucá á la porta
d' aquell casal qu' es lo sagrari teu,
y al veure't renasqué potent la morta
flama del sentiment.

Com manso anyell pe 'l corredó 't seguía,
y al temple de ta cambra al arribar
vegi á mon enemich prop l' agonía,
ton marit, mon rival.

¡Oh, misteris del cor! Al qui arrancarme
lográ tas puras il-lusions del pit,
al qui al gorch de las penas vá estimbarme
la salut retorní.

Encaixarem, humidat tas parpellas,
rojas tas galdas, trémola ta veu.
¿Era en membransa d' historietas vellas?
¿Era 'l remordiment?

Al fons de la teva ánima envilida

hostatjaves lo crim. ¡No sabs qui soch!
Si us aborriu y li he allargat la vida...
¡es per venjarm' dels dos!

FOLLET.

LO FORT Y 'L DÉBIL

FAULA

Un pare molt rufi y déspota al fi,
per voler corretgi
al seu fill, que la tara
de ser molt viu tenia,
va agafar la estrambótica manía
de estamparli sovint la má á la cara.
Mes un día, el xicot ja escarmentat,
veyent á n' al seu vell tot enfadat,
y á punt de anarli á dar forta castanya,
fa un salt ab molta manya;
y veus aquí que 'l pare,
ignorant del seu fill tals acudits,
en compte de estampar sa ma á la cara
va clavá á la paret tots los cinch dits.

Si 'l poble fos astut com lo baillet
y estés tip ja de rebre bofetadas,
també, ¡quántas vegadas
lo govern pegaría á la paret!

JOAN VILASECA.

LO BAGULAYRE

MONÓLECH FUNERARI

(Fragment.)

Me dich Pa, y pe 'l méu ayre
compendrán, com pe 'l méu port,
senyors, que soch bagulayre,
ó més clar, si no ho es gayre,
fabrico caixas de mort.

Per lo tant, els tinch que dir
y aixó crech que no 'm rebaixa,
pe 'l que 'ls puga eonvenir,
que quan se vulgan morir
pensin ab mí per la caixa.

Els ho fará bé y al punt
y per un preu arreglat,
que eucare ab tant de difunt
com jo hi servit, ni sols un
puch dir que s' haja queixat.

No tindrán que penedirse
qu' en fe'ls lluhí 'm daré brasa,
perque vaja, per morirse
y en l' enterro no lluhirse,
mes val no sortir de casa.

Qu' avuy no hi ha res sagrat
tot se retalla y critica,
y si un mort no vá arreglat,
s' alsa un rum-rum pe 'l vehinat
que francament mortifica!

Y la culpa al méu judici
es deguda al nostre ram,
per haverhi dins l' ofici
gent que busca 'l benefici
fent caixas á tant el pam.

Y ¡es clar! sols son d' apariencia
com los *trajes* de bassar.

¿Y qu na es la consecuencia?
Que si 'l mort no té experiencia
vá mal vestit, pagant car.

¡Home, si corren uns morts
que á fé semblan veuturés!...
Fustas guerxas, cantells torts,
roba fluixa, claus gens forts,
peus flachs y baldons baldés.

Per 'xó jo quan per etzar
ne veig un, m' avergonyeixo
com si també hi tingués part,
y es que tinch amor á l art,
á l' art, si, no m' en desdeixo.

Que ho es y per tots istils
y no es que 'm vulga dar fums
fé atauts y ab gust guarnils,
vetllar difunts y vestils,
fé 'ls túmbols y cremá 'ls llums.

Qu' es un art, salta á la vista
y tan verdadé y real
que 's podria dir *verista*
ja qu' es art tan realista,
que res té convencional.

¡Y 'l fi noble y elevat
que 'l guía dantli esplendor!

OROS

COPAS

ESPASAS

BASTOS

¿Volen mes humanitat
que vestir al despullat
y dar sepultura al mort?

Dirán que ho fem pe 'ls dinés.

¡vaya un disbarat mes gran!

¿Ves que farían vostés?

¡el refrán es b-n entés!

—Ajuda y t' ajudarán.—

No 's cregan que tot aixó
es per ferlos propaganda
per falta de ocupació,
de cap modo; els ho dich jo
per quan els toqui la tanda.

Justament, gracias á Deu,
no passo ni un dia en vaga,
y es que dintre 'l rengló meu
se bé la llebra allá hont jeu,
y ahont m' apreta la llaga.

Que ho tinch tot tan ben montat
que res me passa per alt.
Tinch lo sereno comprat,
els vigilants del vehinat,
y fins al municipal.

Tots los porters de 'ls voltants,
molts de 'ls tenders del carré,
y hasta fins als escolans
de la parroquia. Y ab tants....
¿cóm volen que ignori re?....

Els m' avisan quan hi ha un mort
y aixís la feyna 'm procuro
sent sempre 'l primer postor
donantlos per tal favor
una peseta per duro,
de 'ls que la casa m' abona
pe 'ls meus serveys funeraris,
cert qu' es la casa qui ho dona.
Jo ho carrego als honoraris.

Y tot aixó acompanyat
d' un lucós establiment,
d' una gran activitat,
y un servey tan esmerat
que admira al mes exigent.

Jo 'm cuido de vetllá 'ls morts,
de vesti'ls y de enterra'ls,
de 'l túmbol, papers, transports;
de 'ls capellans, ninxo, ports
y hasta fins dels funerals.

Y si un mort, cosa freqüent,
lluny dels parents se veu sol,
jo li proporciono gent
per fer l' acompanyament,
y fins personas pe 'l dol.

Y ¿que 'ls diré? Si algún dia
se dés lo cás d' improvis,
que 'l mort s' escapés del pis,
suplent y tot trobaria
per sortir del compromís.

JULIÀ CARCASSÓ.

Un recó de Granada.

—¡No sé com s' ho pendrà l' Andreuhet!

—Que s' ho prengui com vulga, potser acabaria per corsecarme si havia d' esperar la seva venia.

—No ha passat pas lo temps que va ficarte....

—Poch se 'n falta.

—Mira noya, que 't duya molta voluntat, y quan ho sápigas, tindrà un trastorn molt gros.

—De totas maneres, fa temps que no m' escriu...

—A mí tampoch, potser está malalt.... un' altra vegada va fer lo mateix. ¡Es tan lluny!

—Massa! Per lo mateix.... qui m' assegura que no s' haja casat ab alguna del país....

—Qui?... L' Andreuhet?... ¡Que poch coneixes al meu fill!...

—Bé, sia 'l que 's vulga. Jo tinch de mirar la meva conveniencia.... lo pare hi vé be y 'm sembla que ab lo cambi hi surto guanyant bona cosa....

—Ay, poca pena!.... que ab lo cambi hi surts guanyant!.... y tant!.... Deixar per un vell á un jove que t' estimava per ferte felis-

sa, y que tú, si, tú, encare que no tant com ell, també l' estimavas.... Que ho digui aquesta platxa ... las vegadas que de petits hi jugareu, descalsos, aconseguint las onas, fins que jo ó ta mare, que al cel sia, us hi veníam á buscar.... No, noya, no s' olvidan aquells ratos, ni 'ls que passareu mes grandets.

—Criaturadas!....

—¿També ho foren quan us presentarem per tot arreu com á promesos? ¿Per qué anar sempre plegats? ¿Per qué 'ls días de festa voliau que us acompanyés á teatro?....

—Bé, que li diré jo....

—Res m' has de dir, que la culpa 't confon.... ja pots abaixar 'l cap. Ay, si ta mare, la pobra Antonia, fos viva, no t' ho comportaría lo que vas á fer!....

—¡Qui sab!

—No la cegava á n' ella 'l diner!

—Potser sí!.... es cosa que á tothom agrada....

—No la calumnihis á n' aquella santa dona....

—Be vaja, acabém....

—Si, acabém porque t' esguerraría... mal ánima! Ay Senyor!.... quinas noyas!....

Tal es la última conversa que tingueren en la cantonada del carrer de Santa Eulalia de la Barceloneta, l'Antonia, mare del Andreuhet, y la Mercé de can Rivera.

Pochs tochs mes se necessitan per pintarnos lo caracter d'aquella noya inconstent, que, per vanitat, estava disposada á abandonar al que siguié objecte de sos primers amors, al que sols per ella, un cop acabá sos estudis de maquinista, en busca de lo que havia de darlos próxim benestar, després de alguns viatges d'escassa retribució, en que aná pujant d'ajudant á quart y de quart á tercer maquinista, acceptá una bona colocació de segon en lo vapor *Serantes* qu'estava fent travessias de Manila á Baixos, Paneylan, Ilo-Ilo y Cebú.

CAP DE ESTUDI (Dibuix al llapis, per Eusebi Arnau.)

Convingueren ab sa estimada acceptar la colocació que després de tant afany la sort li ofería. Sols era qüestió d'esperar quatre ó cinch anys. Passat aquest temps demanaria traspás ó permís per mitj any, á la casa naviera, y vindria á casarse ab sa estimada Merceneta. Després ja acordarian si convenia conservar la mateixa *plassa*, que si era aixís, se n'enduria á mare y muller pera domiciliarlas á Manila.

La cosa als primers temps aná bé. La Mercé's conformava ab las cartas que cada un ó dos mesos rebia de l'Andreuhet; pero voluble de sí, al cap de tres anys, tentada per una proposició, prengué 'l determini que acabém de sentir.

Als pochos días de la conversa aquella, la noya Rivera ja era la muller del inglés. Com que l'Andreuhet no rebia carta d'ella, comensá á insistir ab sa mare demanant noticias de sa estimada. La bona dona resolgué anarlo preparant dihentli primer, que la Mercé estava malaltissa, fins que cregué mes oportú donarli la fatal noticia, de que sa estimada havia mort. Sabia lo trastorn que li donaria, pero ben co-neixedora del cor del seu fill, la mort de la seva estimada podria conformarlo mes, que no la noticia d'una infidelitat.

Referent á aixó recordava que una de las vegadas que tots tres anaren al Tivoli á veure l'ópera *Carmen* al arribar al trágich desenllás entre *Don José y Carmen* l'Andreuhet deya á la Mercé:

—¿Veus?... ¿Veus?... Si m'hi trobava, faria igual.

L'inglés ex-capitá mercant, segons digué sempre, resultá esser un pillastre. Son

AL AGUAYT (per M. BALASCH.)

Esperant que passin.

capital de lliuras esterlinas, l'hauria tingut, com assegurava, en un dels bancs de Londres, si no se n'hagués cuydat d'anarsel apropiant Miss Verly, que vingué anys arrera á Barcelona, contractada d'artista equilibrista y que l'inglés Strogyn se cuydá de rellevarli sa feyna per la vida suntuosa y regalada, recompensanho ella y deixantlo ab un pam de nas.

En aquestas si gué quan se domiciliá á la Barceloneta, casantse al poch temps ab la vanitosa Merceneta. Un cop s'entrá tothom que l'orde l'inglés havia convertit en llautó, desapareixeren no haventsen sapigut res mes. No cal suposar gran cosa mes, per calcular la bona paga que reculliria de sa infidelitat ab l'Andreuhet. Potser que acabá per allá hont comensá l'antecessora del cor del inglés, y que á horas

d'ara estigués fent equilibris en algun Circo Equestre. ¡Tot podria ser!

En quant á l'Andreuhet, rebé tan forta sotregada ab la noticia que li comunicá sa mare que prengué 'l determini que revelan alguns fragments de la carta que li escrigué:

«No podré olvidarla may. Ab la forma de costum anirá á cobrar la lletra adjunta, á can Vidal y Quadras, allá á las voltas de 'n Xifré. Embarquis en lo primer vapor que surti. ¡No tinch mes que á vosté á n'aquest mon! Mare estimada.»

«Lo mateix subjecte, qu' es un company maquinista, que li du aquesta, li entregará un paquet. Es un senzill recort. No 's descuydi de colocarlo al lloch hont reposi l' ídol del meu cor....»

«Vingui aviat, vosté 'm consolará parlantme d' ella, jo no puch, no tindria valor per venir.... Aquella platja, aquells carrers, lo bullici dels establiments de banys al istiu.... tot, tot m' entristiria massa.»

«D' aquí uns quants anys, sí. Retornarém á la patria, buscaré mes plácidament lo lloch ahont vaig coneixerla, en una caseta de cara á la mar, y passarem nostres dias en la bella Barceloneta la que sigué niu dels meus tristos amors....»

J. XIMENO PLANAS.

LAS DESDITXAS DE BARCELONA (per M. MOLINÉ).

Lo marqués se me 'n vá emportar tota la roba, ¿y ara fins la camisa que porto y encare dolenta, també me le voléu pendre?... ¡No, no, y mil vegadas noll!

DITA DE UN CASAT

A mes de la propia, veyam, ¿per qué no puch tenir un' altra dona? Per ventura quan surto de casa no porto las botinas novas, y al tornarhi no 'm poso las sabatillas? ¿Y donchs?....

.. FULANO DE TAL.

DESPEDIDA Y OFERIMENT (per M. MOLINÉ.)

Lo Sr. Schwartz, al retirarse del Ajuntament, s' ofereix als lleons del Parch, com a padrí y diputat provincial.

LA CIENCIA DEL DOCTOR PINSA

—Deu lo guard.

—Deu lo guard.

—¿Lo doctor Pinsa?

—Servidor de vosté, so jo en persona.

—Venía...

—Ja veurá, fassim l' obsequi de pendre assiento; tancaré la porta.

—No es menester; venía...

—Ja ho suposo,

la cara es lo mirall que fiel denota l' estat interior del protoplasma, qu' es com dir, lo primer qu' evoluciona. Y aixís com de la sanch faltantli 'l ferro los glóbulus van perdent la seva forsa y 'l qu' era rica ahir de hemoglobina es avuy xarigot, la sanch clorótica, quan l' organisme 's troba en semblants cassos, consultar á la ciencia es la gran cosa. Vol fé 'l favor... la má?

—¿La má?

—¡Magnífich!

Trentavuit y dos décimas!... no importa, los antitérmichs cambian de bursada l' estat febril en menos de mitj' hora. ¿Laxa bé?

—¿Diu si laxo?

—Vull di... etcétera...

—Sí, senyó, si. (¡Bo y are qu' empatolla!)

—A voltas l' epigástrich está rígit, y si falta pepsina á n' el estómach, resultan de tals causas los efectes, gastrálgias flatulents de viva forsa que si bé 'l duodeno se n' alegra, la pituitaria reb com una bomba. ¿Dorm bé?

—Ja ho crech si dormo!

—Donchs l' hipnono,

lo sulfonal, morfina... tot á fora; quan se dorm natural, no convé als nervis donalshi excitacions per lo que sobra. En cambi lo indicat es ferli pendre hipodermicament y per la boca, cafeina ab l' extracte de ratania com un antihemorrágich de gran nota, y per combatre bé una apoplegia que podría vení en l' estat que 's troba, convenen sinapismes, tochs de iodo y drástichs á tot past y enemas fortas. ¿Menja molt?

—Ja veurá...

—No cal que parli,

sé tot lo que 'm vol dir, te la carn fofa; per lo que 's veu, vosté sols necessita peptonats minerals, res de carn d' olla, tubérculs ni llegúms, poca escudella,

y molta carn sens' ós, Jerez y ostras.
¿Té molta tos?

—Dispensi; jo venia...

—Es probable preveure una neumonia sempre y quan als pulmons hi hagin cavernas qu' es 'hont s' hi deposita sanch venosa, No deixi 'ls sudorífichs y balsámichs y sobre tot lo kérmes y creosota. després convé una dóssis de terpina si la tos continua molestosa. No dupti qu' en bréu temps, cumplint exacte las mevas prescripcions, hora per hora, se posará com nou.

—Jo?... Pero escolti:

si ré 'm fá mal y tinch salut de sobras

¿A que vé tot aixó qu' ara m' explica?

—Donchs, no vé á consultarme com se troba?

—No senyor; soch el mosso de l' Agencia que venia á cobrá 'l llogué dels mobles.

RAMÓN COLL GORINA.

ANYORANSA

¡Qué hermosa veyam ¡ay! aquesta vida
ajocats en la falda de ta mare!...

¡Ja ni sé quants anys fá de ta partida!...

¡si erats tan nena encare!

¿Ahont ets? ¿ahont has anat? ¡Y quina pena
es aquesta que va migrantme 'l cor!

¿qué deus guardar ¡oh, dona! de la nena

que fou mon primer amor?... [sos

Junts jugarem de infants; ¡quants petons dol-
á tos llabis de verge 'ls meus han dut!...

Y al sobreixir de joventut mos polsos
te busco... ¡y t' hi perdut!

Aixís, á un bes del sol, dugas onadas
naixen petonejantse en l' Occeá,
¡y las té, si 'l vent bufa, separadas
mitj mon al esclatá!

E. MARTÍ GIOL.

UN CLAU

Dos individuos van al despaig de un banquer, y mentres fan antesala examinant las parets, l' un díu al altre:

—¿Per qué déu sé aquell clau?

—Home—respon l' interrogat—deurá servir per las suspensions.... de pago.

RAMON FERRIOL.

RECORT DE UN GRAN SUCCÉS

Entrada á París dels marinos de la esquadra russa. (Apunte al llapis de T. Sala).

LO TORMENT DE AQUEST ISTIU (per M. MOLINÉ)

¡¡So... co... rroll!

IDA VANT D' ELLA!...

— «Blanch trosset de cartulina
«pintat ab variats colors!...
«Hi passat mos temps millors
«devant de ta imatge fina!...

«¡Quántas voltas hi estampat
«dolsos petons en tos llabis!...
«¡Quántas, tenint ab tu agravis
«convuls d' ira t' hi esqueixat!...

«Ta careta somrisenta
«uns cops se 'm presenta airada,
«com si estessis enfadada,
«y altres vegadas contenta.

«Tu ets per mí segona vida,
«á tú 't dech mon benestar.
«Per forsa t' haig d' estimar
«y t' estimo sense mida.

«Fes per mí un petit esforç,
«no me 'l neguis, t' ho demano,
«créume, de cor t' ho encomano,
«¡guárdam sempre tos favors!»—

Aixó ho deya en Martí Casas,
jugador molt nomenat,

En cert dia, agenollat,
devant la sota d' espasas!...

M. RIUSEC.

